

de höjda telefontaxorna, prisstegringarna å skrivmateriel, främst papper, samt behovet av facklitteratur bör delposten höjas med 2 700 kronor. Här-till kommer en tillfällig förstärkning om 11 400 kronor avseende inträdes-avgifter för telefoner i nybyggnaden.

3) Utgifterna under budgetåret 1950/51 uppgingo till allenast 3 499 kro-nor. Beställda inventarier hade emellertid vid budgetårets utgång endast delvis levererats, varför återstående medel, 4 000 kronor, komma att helt förbrukas sedan räkningar å leveranserna inkommit. För nästa budgetår beräknas under delposten medel endast för löpande underhållskostnader, vilka med hänsyn till nuvarande prisnivå upptagas med ett från 4 500 till 5 500 kronor förhöjt belopp.

4) Delposten föreslås höjd med anledning av stegrade priser på djur och fodervaror. Att medelsåtgången under budgetåret 1950/51 endast uppgick till 13 760 kronor av anvisade 15 000 kronor beror på att vissa undersök-ningar av nya läkemedel icke kunnat utföras i brist på i djurexperimentell teknik kompetenta läkare. Åtgärder mot denna personalbrist ha föreslagits under föregående punkt.

5) Efterkontroll genom stickprov å i handeln varande förpackningar av de farmaceutiska specialiteterna är synnerligen betydelsefull och bör ske i något större utsträckning än hittills varit möjligt.

6) Priserna på glas, kemikalier och andra förbrukningsartiklar ha stigit.

7) Enligt 1951 års kollektivavtal ha fastställts väsentligt höjda ersätt-ningar för städning. Efter inflyttningen i de nya lokalerna ökas antalet städningsområden.

Departementschefen.

Liksom rättskemiska laboratoriet (jfr p. 15) kommer detta laboratorium att omkring den 1 januari 1953 inflytta i under byggnad varande, väsent-ligt större lokaler. Medelsanvisningen under anslaget kommer att i vissa fall påverkas av detta förhållande.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen budgetåret 1950/51, 2 038 kronor, böra höjas från 1 000 till 1 500 (+ 500) kronor.

Under anslagsposten till expenser beräknar jag för bränsle, lyse, gas och vatten i likhet med medicinalstyrelsen en höjning från 2 500 till 5 000 (+ 2 500) kronor. Höjningen av medelsanvisningen till övriga expenser torde böra begränsas till 12 500 kronor.

Under delposten till inköp och underhåll av inventarier och instrument ha för budgetåret 1951/52 beräknats 4 500 kronor för löpande kostnader samt 1 500 kronor för viss engångsanskaffning. Jag förordar, att posten för nästa budgetår upptages med 5 000 kronor, innebärande en sänkning med 1 000 kronor.

Beträffande delposterna till inköp och underhåll av djur samt till inköp

av specialiteter för efterkontroll kan jag endast tillstyrka en till 1 500 resp. 500 kronor begränsad höjning.

Delposten till inköp av förbrukningsartiklar torde bära uppräknas från 17 600 till 20 000 (+ 2 400) kronor.

Vad slutligen angår delposten till städning och renhållning har jag intet att erinra mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet, vilket innebär en höjning med 5 400 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts förordar jag, att anslaget uppföres med (71 500 + 500 + 2 500 + 12 500 — 1 000 + 1 500 + 500 + 2 400 + 5 400) 95 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 95 800 kronor.

[18] 16. Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier. Under denna rubrik är å riksstaten för budgetåret 1951/52 uppfört ett reservationsanslag av 1 015 000 kronor (statsliggaren s. 929).

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) erinrar, att totalkostnaden beräknats till 1 235 000 kronor (jfr propositionen nr 103/1951). Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avsåg att täcka kostnaderna för inköp av all erforderlig utrustning och hälften av inredningskostnaderna.

Laboratorieföreståndarna ha i skrivelse till medicinalstyrelsen meddelat, att nybyggnaden beräknas stå färdig under senare hälften av år 1952, samt hemställt, att för budgetåret 1952/53 måtte anvisas resterande hälft av de för inredningskostnaderna beräknade medlen. Enligt uppgift från byggnadsstyrelsen kunde dessa kostnader icke reduceras.

Medicinalstyrelsen hemställer i anslutning härtill, att för sistnämnda ändamål anvisas 220 000 kronor.

Departementschefen.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget, som avsåg att täcka kostnaderna för inköp av all erforderlig utrustning (796 279 kronor) och hälften av inredningskostnaderna (218 721 kronor) har av Kungl. Maj:t ställts till medicinalstyrelsens förfogande att av styrelsen disponeras i enlighet med de beslut, som kunde bli av Kungl. Maj:t meddelade. Avsikten härmed var, såsom också framhölls i propositionen nr 103/1951, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan utrustningsförslaget granskats av centrala sjukvårdsberedningen, bestämma det belopp, som finge tagas i anspråk av anslaget. Medicinalstyrelsen har nyligen, efter hörande av centrala sjukvårdsberedningen och de båda laboratorieföreståndarna,

inkommit med förslag till fördelning av förenämnda för utrustning av laboratorierna avsedda belopp, 796 279 kronor. Vid bifall till detta förslag skulle en besparing uppstå å anslaget om i runt tal 87 000 kronor. Medicinalstyrelsen har vidare föreslagit, att sistnämnda belopp skulle stå till Kungl. Maj:ts förfogande, att disponeras för bestridande av kostnaderna dels för vissa svagströmsanläggningar, beträffande vilka ytterligare utredning ansetts önskvärd, dels ock för vissa prisstegringar. Jag har intet att erinra mot detta förslag. I enlighet härmed och då enligt uppgift från byggnadsstyrelsen de för inredningskostnaderna beräknade medlen icke kunna reduceras, förordar jag, att för budgetåret 1952/53 anvisas resterande hälft av dessa kostnader eller i runt tal 220 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inredning och utrustning av nybyggnad för statens rättskemiska och farmaceutiska laboratorier* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 kronor.

[19] 17. Svenska farmakopékommittén m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	49 300	48 896
1951/52 (statsliggaren s. 929)	52 000	
1952/53 (förslag)	64 000	

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 12 400 kronor, samt hemställer, att, därest i ett större sammanhang frågan om ändrad ersättning till ledamöter av nämnder och kommittéer upptages till prövning, denna prövning även måtte avse farmakopékommittén.

		Ökning
1. Avlöningar:		
a) Arvodeshöjning till sekreteraren	4 316	
b) 1 laboratoriebiträde i Ce 11 i st. f. arvode	1 192	
c) Löneklassuppflyttning	348	
d) Vikariatsersättningar m. m.	1 000	
e) Avrundning	44	6 900
2. Omkostnader:		
a) Reseersättningar	3 200	
b) Expenser	600	3 800
3. Andel i gemensamma kostnader för nordiska farmakopénämnden		1 700
		12 400

Motiv.

1 a) I anslagsäskandena för statens farmaceutiska laboratorium: avlöningar (jfr p. 16) har medicinalstyrelsen, med godtagande av ett av Sveriges farmacevtförbund framlagt förslag rörande vissa lönegradsuppflyttningar för farmaceutisk personal, hemställt bl. a., att laboratorstjänsterna vid nämnda laboratorium skulle placeras i 31 lönegraden. I anslutning här-
4 — *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.*

till föreslår styrelsen, att arvodet till sekreteraren i farmakopékommittén bestämmas till ett belopp, motsvarande lön enligt löneklass 31.

1 b) och c) I gällande stat har beräknats ett arvode av 6 200 kronor till ett biträde för skriv- och laboratoriegöromål. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 skall emellertid arvodet utgå med belopp, motsvarande lön enligt löneklass 11. Beträffande semester m. m. gäller för befattningen i tillämpliga delar vad som är föreskrivet för befattningshavare i lönegrad Ce 11, löneklass 11. Det synes befogat, att tjänsten förenas med pensionsrätt. Då laboratoriebiträdet den 1 december 1951 varit anställd tre år i sin befattning hos kommittén, bör hennes avlöning beräknas enligt 12 löneklassen.

1 d) Medel för vikariatsersättningar m. m. ha icke tidigare beräknats. Behovet av vikarier under tjänstledighet och semester framstår emellertid som oavvisligt, om ett kontinuerligt arbete skall tryggas. Staten upptager ej heller några medel för ersättning till ledamöterna för förlorad arbetsinkomst under deras tjänstgöring i kommittén.

2 a) Traktamentsersättningar och kostnader för järnvägsresor ha stigit. Vidare komma samtliga sammanträden med nordiska farmakopénämnden att under budgetåret 1952/53 hållas utom Sverige. Medel erfordras även för resor för medlemmar av en av nordiska farmakopénämnden föreslagen biologisk standardiseringskommitté.

2 b) Priserna på skrivmateriel m. m. ha stigit.

3) Enligt gällande instruktion för nordiska farmakopénämnden skall Sverige ersätta två femtedelar av nämndens gemensamma kostnader, vilka för budgetåret 1952/53 beräknas till oförändrat 26 100 kronor, varav Sveriges andel sålunda uppgår till 10 440 kronor.

Nämnden avser att utöva viss verksamhet genom en biologisk standardiseringskommitté. Förslag härom har godkänts av norska och danska myndigheter och biträdes även av medicinalstyrelsen. Kostnaderna beräknas till ett årligt belopp av 4 300 kronor, varav Sveriges andel skulle utgöra 1 720 kronor.

Departementschefen.

För arvoden till en sekreterare samt ett biträde för skriv- och laboratoriegöromål har i gällande stat för farmakopékommittén beräknats 14 800 resp. 6 200 kronor. Jag förordar, att arvodet till den nuvarande sekreteraren, som varit anställd hos kommittén sedan den 1 november 1948, för nästa budgetår bestämmas till belopp, motsvarande lön enligt 30 löneklassen å löneplan nr 1. Mot medicinalstyrelsens förslag, att befattningen såsom biträde för skriv- och laboratoriegöromål ändras till en laboratoriebiträdestjänst har jag intet att erinra. Befattningen torde emellertid t. v. böra placeras i Cg 11. Frågan om innehavarens löneklassplacering synes böra prövas i vanlig ordning av Kungl. Maj:t. Kostnadsökningen för dessa förslag uppgår med nu gällande rörligt tillägg till (3 536 + 1 192) 4 728 kronor per år.

För vikariatsersättningar beräknar jag i enlighet med medicinalstyrelsens förslag i runt tal 1 000 kronor. Till frågan om beredande av ersättning till kommitténs ledamöter för förlorad arbetsförtjänst är jag icke beredd att nu taga ställning.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet under delposten till reseersättningar, innebärande en höjning med 3 200 kronor, har jag intet att erinra. Posten till expenser torde böra uppföras med 2 300 (+ 300) kronor. Med hänsyn till föreslagen lönereglering bör under anslaget uppföras en särskild post till sjukvård m. m. om förslagsvis 300 kronor.

Vad slutligen angår Sveriges andel i de gemensamma kostnaderna för den nordiska farmakopénämnden, anser jag mig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag om påbörjande av viss verksamhet för biologisk styrkebestämning av läkemedel. I enlighet härmed beräknar jag den på Sverige belöpande andelen av ifrågavarande kostnader till sammanlagt (10 440 + + 1 720) 12 160 kronor eller i runt tal 12 200 (+ 1 700) kronor. Jag förutsätter därvid, att det liksom hittills skall få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare bestämma andelens storlek.

Vad jag sålunda förordat föranleder en uppräknig av anslaget med (4 728 + 1 000 + 3 200 + 300 + 300 + 1 700) 11 228 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 12 000 kronor. Anslaget uppföres alltså med (52 000 + 12 000) 64 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska farmakopékommittén m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kronor.

[20] 18. Statens rättsläkarstationer: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	144 500	117 856
1951/52 (statsliggaren s. 930)	152 000	
1952/53 (förslag)	169 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 60 200 kronor.

1. Statens rättsläkarstation vid Stockholm.

	Ökn. el. minskn.
a) <i>Läkarpersonal:</i>	
1 rättsläkare, tillika biträdande föreståndare Ce 31	+ 19 116
1 biträdande rättsläkare Ce 29	+ 17 520
Ersättningar enl. taxa för tjänsteförättningar	+ 10 000
1 amanuensbefattning indrages	— 9 000
b) <i>Vikariatsersättningar m. m.:</i>	
Vikariatsersättningar	+ 2 000
Anställande av tillfällig personal	+ 2 000
c) <i>Omräkning:</i>	
Höjda arvoden till assistent och läkaramanuens	+ 2 568
Höjt rörligt tillägg	+ 8 000
Avrundning	+ 96

2. Statens rättsläkarstation i Lund.

a) <i>Läkarpersonal:</i>		
Föreståndaren Ce 31 i st. f. Ce 29.....	+	1 596
Ersättning enl. taxa för tjänsteförrättningar	+	3 000
b) <i>Personalminskning:</i>		
Tekniskt biträde Ce 11	—	3 402
c) <i>Omräkning:</i>		
Höjt arvode till assistent	+	1 668
Höjt rörligt tillägg	+	5 000
Avrundning	+	38
	+	60 200

Motiv.

1 a) och 2 a) I betänkande angående omorganisation av rättsmedicinalväsendet i riket (SOU 1943:20) föreslog medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd, att läkarpersonalen vid rättsläkarstationen i Stockholm skulle utgöras, förutom av föreståndaren, av två biträdande rättsläkare, en assistent och en amanuens. Under senare halvåret 1951 beräknas stationen inflytta i nya lokaler, väsentligt större än de tidigare provisoriska. Ett flertal inskränkningar i stationens planerade verksamhet, som på grund av de hittillsvarande lokalernas otillräcklighet icke varit möjliga att undvika, kunna upphöra efter överflyttningen. Detta medför en ökad arbetsbelastning för stationen, vilket nödvändiggör en utökning av såväl den egentliga bårhuspersonalen som läkarpersonalen i huvudsaklig överensstämmelse med rättsmedicinska nämndens förslag. Tjänsten som assistent, vilken innehafts av samma person under sju år, bör utbytas mot en tjänst såsom rättsläkare, tillika biträdande föreståndare. Under förutsättning att tillfredsställande höjning av taxan för tjänsteförrättningar sker bör tjänsten placeras i Ce 31. Även rättsläkaren vid stationen i Lund bör vara placerad i 31 lönegraden. Den biträdande rättsläkaren vid Stockholmsstationen bör vara placerad i Ce 29. Inrättandet av de föreslagna nya tjänsterna bör i viss mån kunna avhjälpas rådande rekryteringssvårigheter.

1 b) Vid bifall till förslaget om nya tjänster uppstår ökat medelsbehov till vikariatersättningar.

Det för tillfällig personal för innevarande budgetår avsedda beloppet, 810 kronor, bör ökas med 2 000 kronor för att tillgodose främst det ökade behov av biträde för vaktmästargöromålen, som kan väntas uppkomma genom överflyttning till större lokaler.

2 b) Det är tills vidare tillfyllest med ett tekniskt biträde på halvtid.

Yttrande.

Statskontoret anser, att med den föreslagna omändringen av vissa befattningar bör anstå i avvaktan på resultatet av tjänsteförteckningsrevisionen. Ej heller anser sig ämbetsverket i rådande läge kunna förorda förslaget om inrättande av en biträdande rättsläkartjänst i stället för en

assistentbefattning. I vart fall bör tjänsten med hänsyn till pågående löneutredningar, icke placeras högre än i 27 lönegraden.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens förslag om inrättande vid stationen i Stockholm av en tjänst såsom rättsläkare, tillika biträdande föreståndare, och en tjänst såsom biträdande rättsläkare — varvid en assistentbefattning skulle utgå — anser jag mig icke kunna biträda. Jag är ej heller beredd att nu taga ställning till styrelsens hemställan om uppflyttning av rättsläkaren vid rättsläkarstationen i Lund från 29 till 31 lönegraden.

Slutligt förslag om ny taxa för tjänsteförrättningar vid statens rättsläkarstationer har numera inkommit till inrikesdepartementet och var vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande föremål för remissbehandling. Förslaget bör upptagas till prövning i samband med av medicinalstyrelsen ingiven framställning om höjning av provinsialläkartaxan. Jag utgår därför vid beräkningen av förevarande anslag från oförändrad rättsläkartaxa.

Emot medicinalstyrelsens beräkning av anslaget i övrigt har jag ej annan erinran än att uppräknigen av beloppet till vikariatsersättningar för rättsläkarstationen vid Stockholm torde böra begränsas till 1 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget höjas med (1 000 + 2 000 + 2 568 + 8 000 — 3 402 + 1 668 + 5 000) 16 834 kronor, vilket belopp torde avrundas till 17 000 kronor.

Anslaget beräknas på följande sätt: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 20 600 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 86 000 (+ 4 300) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 43 600 (+ 500) kronor samt rörligt tillägg 18 800 (+ 12 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (20 600 + 86 000 + 43 600 + 18 800) 169 000 (+ 17 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens rättsläkarstationer, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	20 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	86 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	43 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 800

Summa förslagsanslag kronor 169 000;

b) till *Statens rättsläkarstationer: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 169 000 kronor.

[21] 19. Statens rättsläkarstationer: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	24 200	21 431
1951/52 (statsliggaren s. 931)	38 000	
1952/53 (förslag)	81 500	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 50 300 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minsk.
1. Statens rättsläkarstation vid Stockholm.				
a) Reseersättningar	6 661	6 000	7 500	+ 1 500
b) Expenser:				
Bränsle, lyse och vatten	364	100	35 000	+ 34 900
Övriga expenser	9 238	19 900	13 000	— 6 900
c) Övriga utgifter:				
Städning och renhållning	—	—	12 000	+ 12 000
Inköp av verkskyddsmateriel	—	—	2 000	+ 2 000
2. Statens rättsläkarstation i Lund.				
a) Reseersättningar	—	1 800	4 500	+ 2 700
b) Expenser:				
Bränsle, lyse och vatten	—	300	500	+ 200
Övriga expenser	92	3 000	2 700	— 300
c) Övriga utgifter:				
Transporter m. m.	—	1 300	3 500	+ 2 200
Städning och renhållning	—	—	1 000	+ 1 000
Inköp av verkskyddsmateriel	—	—	1 000	+ 1 000
				+ 50 300

Motiv.

1 a) Posten bör höjas med hänsyn till belastningen samt höjda järnvägstaxor och traktamenten.

1 b) En av föreståndaren gjord hemställan, att kostnaderna för bränsle, lyse och vatten skulle överföras på karolinska institutet, har ej blivit bifallen. Enligt av byggnadsstyrelsen gjorda beräkningar skulle de årliga kostnaderna för bränsle komma att uppgå till ca 20 000 kronor. Kostnaderna för lyse uppskattas till omkring 5 000 kronor. För driften av kyllinrättningar och ventilation samt för kylvatten beräknas sammanlagt ca 10 000 kronor.

Det synes antagligt, att expenserna för rättsläkarstationen, fränsett utgifterna för städning och renhållning, under nästa budgetår skola uppgå till ungefär samma belopp som för karolinska institutets rättsmedicinska institution, för innevarande budgetår 13 900 kronor.

1 c) Utgifterna för städning och renhållning, vilka nu bestridas från posten till övriga expenser, uppgingo under budgetåret 1950/51 till 3 677 kronor. Kostnaderna under sagda budgetår för städning av den rättsmedicinska institutionen, vars golvyta är något mindre än golvytan i de utrymmen, som under nästa budgetår komma att disponeras av rättsläkarstationen,

nen, uppgingo till ca 10 000 kronor. Med utgångspunkt härifrån beräknas för rättsläkarstationen 10 000 kronor till avlöning av städerskor. För rengöringsmedel och tvätt uppskattas medelsbehovet till 2 000 kronor. Utgifterna för renhållning och städning, vilka alltså beräknas till sammanlagt 12 000 kronor, föreslås skola bestridas från posten till övriga utgifter.

Med anledning av en skrivelse den 12 juli 1951 från civilförsvarsstyrelsen böra medel beräknas till inköp av verkskyddsmateriel.

2 a) Styrelsen uppskattade för budgetåret 1951/52 delposten till reseersättningar till 4 000 kronor. Beräkningarna voro grundade på en statistik över antalet förrättningar inom det område, som motsvarade det blivande lundadistriktet. Erfarenheten har visat, att antalet under budgetåret 1950/51 verkställda förrättningar väl motsvarade de gjorda beräkningarna. Med hänsyn till höjningen av järnvägstaxorna m. m. bör posten uppräknas med ytterligare 500 kronor.

2 b) Ökningen av posten till bränsle, lyse och vatten är föranledd av prishöjningar.

Kostnaderna för renhållning och städning böra fr. o. m. nästa budgetår bestridas från posten till övriga utgifter. Med hänsyn till prisstegringar böra för övriga ändamål under posten till övriga expenser upptagas 2 700 kronor.

2 c) Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1951/52 uppskattade styrelsen antalet obduktionsförrättningar utanför Lund under sistnämnda budgetår till 190 och ersättningen för handräckning vid varje obduktion till i medeltal 15 kronor. I enlighet därmed uppskattades kostnaderna för ersättning för handräckning vid obduktioner till (190×15) 2 850 kronor. För liktransporter hade upptagits 700 kronor. Delposten i fråga hade alltså beräknats till $(2\,850 + 700)$ 3 550 kronor eller i runt tal 3 500 kronor. Erfarenheterna under budgetåret 1950/51 giva icke anledning att ändra beräkningarna. För renhållning och städning begäres 1 000 kronor.

Såsom föreslagits beträffande stockholmsstationen böra medel anvisas till verkskyddsmateriel även för stationen i Lund.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av omkostnaderna för rättsläkarstationen vid Stockholm har jag ej annan erinran än att kostnaderna för renhållning och städning liksom hittills böra bestridas från posten till övriga expenser, att höjningen av denna post bör begränsas till 3 100 kronor samt att medel ej böra anvisas till verkskyddsmateriel.

Vad angår omkostnaderna för rättsläkarstationen i Lund, uppskattar jag medelsbehovet under posten till reseersättningar för nästa budgetår till ett med 1 200 kronor höjt belopp. Till övriga expenser torde böra anvisas 3 400 kronor, vilket innebär en uppräkning med 400 kronor. Från posten böra

alltjämt bestridas kostnaderna för renhållning och städning. Övriga förslag föranleda ej annan erinran än att medel ej upptagas för verkskyddsmateriel.

Anslaget i sin helhet skulle i enlighet härmed höjas med (1 500 + 34 900 + 3 100 + 1 200 + 200 + 400 + 2 200) 43 500 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (38 000 + 43 500) 81 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens rättsläkarstationer: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 81 500 kronor.

[22] 20. Medikolegala besiktningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	25 000	35 998
1951/52 (statsliggaren s. 932)	25 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Motiv.

Arvodena för rättsmedicinska obduktioner, förrättade av annan än tjänsteläkare eller vid rättsläkarstation anställd legitimerad läkare, samt för obduktioner utan särskilt förordnande enligt § 13 i stadgan angående vad iakttagas bör vid rättsmedicinsk undersökning av död människas kropp bära — till följd av penningvärdets fall — höjas från 100 till 200 resp. från 40 till 80 kronor. Med hänsyn härtill samt till taxehöjningarna i fråga om järnvägar och andra trafikmedel ävensom de ökade traktamentsersättningarna bör anslaget uppräknas. En viss minskning av medelsbehovet inträder därigenom att rättsläkarstationen i Lund börjat sin verksamhet med ingången av budgetåret 1951/52.

Yttrande.

Statskontoret anser skäligt, att någon förhöjning medgives av ersättningarna för rättsmedicinska obduktioner. Storleken av ifrågakommande förbättring bör emellertid bedömas i samband med den översyn av bisyssle-arvoden, som förväntas komma till stånd inom en nära framtid.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens förslag att uppräknas arvodena torde lämpligen bära upptagas till prövning i samband med handläggningen av styrelsens hemställan om höjning av rättsläkarnas ersättningar enligt taxa för tjänste-

förrättningar. Med utgångspunkt från oförändrade arvoden samt med hänsyn till belastningen på anslaget under det senast förflutna budgetåret upptager jag anslaget för nästa budgetår till 30 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medikolegala besiktningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[23] 21. Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	7 950 000	8 585 371
1951/52 (statsliggaren s. 932)	8 390 000	
1952/53 (förslag)	10 200 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 1 780 000 kronor samt att antalet provinsialläkartjänster ökas med 35.

	Ökning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare)	202 000
2. Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	2 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	100 000
4. Rörligt tillägg	1 475 600
	1 780 000

Motiv.

1) I gällande personalförteckning finnas upptagna 531 provinsialläkartjänster. Antalet beslutade provinsialläkardistrikt — bortsett från Visby distrikt — är 514. Beträffande de (531 — 514) 17 provinsialläkartjänster, som ingå i personalförteckningen, men för vilka motsvarande provinsialläkardistrikt ännu icke beslutats, äro i 9 fall förslag underställda Kungl. Maj:ts prövning. Enligt beslut av Kungl. Maj:t skall styrelsen före den 1 oktober 1951 avgiva förslag till inrättande av 5 nya distrikt genom omvandling av extra distrikt till ordinarie. Dessa jämte ytterligare 8 distrikt äro förberedda av styrelsen. Av de sålunda föreslagna och förberedda (9 + 5 + 8) 22 nya distrikten beräknas de 17, som rymmas inom personalförteckningen, vara icke blott inrättade utan även besatta med provinsialläkare den 1 juli 1952.

Av tidigare beslutade provinsialläkarbefattningar äro 20 ännu icke besatta. Styrelsen anser, att 19 av dessa befattningar kunna beräknas vara besatta den 1 juli 1952. Ett beslutat distrikt skall vara inrättat först fr. o. m. den 1 januari 1953.

Sålunda skulle av de i personalförteckningen upptagna 531 distrikten den 1 juli 1952 530 vara besatta samt den 1 januari 1953 ytterligare ett.

Tjänster för de (22 — 17) 5 föreslagna eller förberedda distrikt, som icke inrymmas i personalförteckningen, böra upptagas på personalförteckningen för nästa budgetår. 4 av dessa tjänster beräknas bliva tillsatta under sagda budgetår. Enligt styrelsens mening erfordras ytterligare ett 20-tal distrikt för att åstadkomma större kongruens mellan den nya kommunindelningen och provinsialläkardistriktsindelningen. För nästa budgetår förordas inrättande av 10 av distrikten, för vilka tjänster böra uppföras på personalförteckningen. Befattningarna torde dock ej hinna tillsättas under budgetåret.

Vidare förordar styrelsen inrättande av 5 nya distrikt för försöksverksamhet i fråga om hälsoundersökningar. Motsvarande antal tjänster böra uppföras på personalförteckningen men torde ej kunna tillsättas före den 1 juli 1953.

Bortsett från 1 till indragning och 1 till överförande till ordinarie stat föreslaget extra distrikt samt ovannämnda 5 extra distrikt finnas f. n. 30 extra distrikt beträffande vilka mer än 4 år förflutit från tidpunkten för inrättandet. Under budgetåret 1952/53 böra 15 av dessa distrikt ombildas till ordinarie. Man torde kunna räkna med att ifrågavarande distrikt skola kunna inrättas fr. o. m. den 1 januari 1953.

Personalförteckningen skulle alltså komma att upptaga (531 + 5 + 10 + + 5 + 15) 566 ordinarie provinsialläkartjänster. Kostnaderna för avlöningar ha beräknats för hela budgetåret åt 530 och för halva budgetåret därutöver åt (1 + 4 + 15) 20 provinsialläkare.

Till avlöningar till ordinarie tjänstemän har i enlighet härmed upptagits $\left(24 \times 18\,000 + 530 \times 12\,000 + \frac{20 \times 12\,000}{2} \right)$ 6 912 000 (+ 202 000) kronor.

2) Posten till arvoden till biträdande förste provinsialläkare har beräknats till ett med 20 procent förhöjt belopp eller i runt tal 14 000 (+ 2 400) kronor.

3) Belastningen på posten under förra budgetåret uppgick till 1 031 026 kronor. Posten, som nu är uppförd med 900 000 kronor, bör höjas till 1 000 000 (+ 100 000) kronor.

Departementschefen.

På personalförteckningen för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. voro för budgetåret 1950/51 uppförda 521 provinsialläkartjänster. I början av december 1950 var antalet icke beslutade distrikt 9 och antalet icke besatta tjänster 42. Vid motsvarande tidpunkt 1951 voro distrikt för 12 av de på personalförteckningen uppförda 531 provinsialläkartjänsterna ännu icke beslutade. Antalet obesatta distrikt uppgick vid samma tidpunkt till 45. Av tjänsterna torde emellertid cirka 20 kunna besättas relativt snart. Eftersläpningen vid inrättandet av distrikt och tillsättningen av tjänster

har sålunda i stort sett hållit sig oförändrad under tiden mellan nämnda tidpunkter.

Medicinalstyrelsens förslag innebär, att på personalförteckningen skulle uppföras 35 nya tjänster, varav 10 för distrikt för åstadkommande av större överensstämmelse mellan den nya kommunindelningen och provinsialläkardistriktsindelningen, 5 för distrikt för försöksverksamhet i fråga om hälsoundersökningar samt 15 för omvandling av extra distrikt till ordinarie.

Jag är f. n. icke beredd att taga slutlig ställning till förslaget om nyss-nämnda försöksverksamhet och kan därför icke tillstyrka, att några tjänster för detta ändamål inrättas under nästa budgetår.

Frågan om i vilken takt utbyggnaden av provinsialläkarorganisationen bör äga rum är beroende av bl. a. tillgången på läkare. Eftersläpningen vid tillsättandet av provinsialläkartjänsterna torde, som jag nyss antytt, icke ha ökat under senare tid. På grund härav och med hänsyn till den synnerliga vikt jag lägger vid den fortsatta utbyggnaden av tjänsteläkarorganisationen på landsbygden ävensom behovet av att successivt anpassa distriktet till den nya kommunindelningen anser jag, att fr. o. m. nästa budgetår på personalförteckningen böra uppföras 18 nya tjänster. Av dessa torde 10 böra avses för distrikt, som omvandlas från extra till ordinarie.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår räknar jag med avlöningar till 24 förste provinsialläkare och 524 provinsialläkare. Till grundlöner åt dessa befattningshavare åtgår ett belopp av $(24 \times 18\,000 + 524 \times 12\,000)$ 6 720 000 kronor. För rörligt tillägg beräknar jag 2 465 900 kronor. Övriga av medicinalstyrelsen gjorda medelsberäkningar föranleda ej erinran från min sida.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare) 6 720 000 (+ 10 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 14 100 (+ 2 400) kronor, därav till arvoden till biträdande förste provinsialläkare 14 000 (+ 2 400) kronor samt till avlöning åt civila läkarstipendiater oförändrat 100 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 000 000 (+ 100 000) kronor samt rörligt tillägg 2 465 900 (+ 1 697 600) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(6\,720\,000 + 14\,100 + 1\,000\,000 + 2\,465\,900)$ 10 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga nyss angivna ändring i personalförteckningen för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.;

b) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän (förste provinsialläkare och provinsialläkare), *förslagsvis* 6 720 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,
 - a) Arvoden till biträdande förste provinsialläkare 14 000
 - b) Avlöning till civila läkarstipendiater, *förslagsvis* 100 14 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 1 000 000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 2 465 900

Summa förslagsanslag kronor 10 200 000;

c) till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.*:
Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 200 000 kronor.

[24] 22. Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	25 000	29 757
1950/51	25 000	15 371
1951/52 (statsliggaren s. 938)	25 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

I enlighet med förslag av *medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.*:
Sjukvård m. m. för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[25] 23. Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	200 000	226 985
1950/51	180 000	209 399
1951/52 (statsliggaren s. 938)	200 000	
1952/53 (förslag)	250 000	

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 40 000 kronor med hänsyn till den fortgående ökningen av antalet provinsialläkardistrikt samt höjda rese- och traktamentskostnader.

Departementschefen.

På av medicinalstyrelsen anförda skäl föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor till 250 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:*
Reseersättningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslags-
anslag av 250 000 kronor.

[26] 24. Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: **Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.** Anslaget är uppfört på riksstaten för innevarande budgetår med 50 000 kronor (statsliggaren s. 939). Vid ingången av budgetåret fanns å anslaget en reservation av 295 100 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) upplyser, att beviljade men ännu icke utbetalade statsbidrag intill den 15 augusti 1951 uppgå till 154 760 kronor. Av tillgängliga medel återstår sålunda ett disponibelt belopp av $(295\,100 + 50\,000 - 154\,760)$ 190 340 kronor. Styrelsen har vidare tillstyrkt statsbidrag med 35 000 kronor beträffande ett distrikt. Tages hänsyn härtill, skulle sålunda för innevarande budgetår återstå $(190\,340 - 35\,000)$ 155 340 kronor. Det är icke möjligt att förutsäga, huru många ansökningar om statsbidrag, som kunna komma att ingivas under innevarande och nästa budgetår. Det totala medelsbehovet uppskattas för återstoden av innevarande budgetår till 120 000 och för budgetåret 1952/53 till 140 000 kronor. I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår böra uppföras med $(120\,000 + 140\,000 - 155\,340)$ 104 660 kronor eller i runt tal 100 000 kronor.

Departementschefen.

- Av den vid ingången av innevarande budgetår kvarstående reservationen, 295 100 kronor, voro den 15 augusti 1951 154 760 kronor disponerade. Det är f. n. icke möjligt att mera exakt bedöma medelsbehovet för återstoden av innevarande och nästa budgetår. Jag beräknar emellertid, att en ytterligare medelsanvisning av 50 000 kronor skall vara tillfyllest.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:*
Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservations-
anslag av 50 000 kronor.

[27] 25. Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	75 000	70 513
1951/52 (statsliggaren s. 939)	67 500	
1952/53 (förslag)	63 500	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas med 4 000 kronor.

Motiv.

Statsbidrag utgår f. n. till 47 extra provinsialläkardistrikt. Bidraget uppgår till 1 500 kronor per år och distrikt. Av distrikten är ett föreslaget till indragning och ett till överförande till ordinarie stat. Enligt av Kungl. Maj:t givet uppdrag kommer medicinalstyrelsen därjämte att före den 1 oktober 1951 avgiva förslag till överförande av ytterligare 5 extra distrikt till ordinarie stat. Den 1 juli 1952 skulle sålunda återstå 40 statsbidragsberättigade distrikt. I samband med äskanden om anslag för budgetåret 1952/53 till avlöningar åt förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. har hemställts om överförande fr. o. m. den 1 januari 1953 av 15 extra distrikt till ordinarie. Slutligen beräknas 5 extra distrikt bli inrättade senast fr. o. m. den 1 juli 1952 och ytterligare 5 fr. o. m. den 1 januari 1953. Därjämte förutsättes, att 2 extra distrikt skola fr. o. m. den 1 juli 1952 bli berättigade till statsbidrag.

Det sammanlagda anslagsbehovet skulle enligt dessa beräkningar uppgå till omkring $\left[\frac{(40 + 5 + 2) 1\,500}{2} + \frac{(40 + 5 - 15 + 2 + 5) 1\,500}{2} \right]$ 63 000 kronor.

Bidraget till dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare bör upptagas med oförändrat belopp, 500 kronor.

Departementschefen.

Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår förutsattes, att extra provinsialläkardistrikt komme att inrättas endast i ett strängt begränsat antal fall. Jag intager samma ståndpunkt vid beräkningen av anslaget för budgetåret 1952/53. Såsom anförts under punkten 23 anser jag mig böra räkna med omändring av 10 extra distrikt till ordinarie distrikt. Jag beräknar vidare, att under nästa budgetår 5 extra distrikt skola inrättas (fr. o. m. den 1 juli 1952). I övrigt föranleder medicinalstyrelsens förslag ej erinran från min sida.

Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattar jag i enlighet härmed till $[(40 + 2 + 5) \times 1\,500 - 10 \times 1\,500 \times \frac{1}{2} + 500]$ 63 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m.m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 63 500 kronor.

Sjukvårdsanstalterna.*Sinnessjukvårdsanstalter.*

[28] 26. Statens sinnessjukhus: **Avlöningar.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 53 840 000 kronor. Vidare har till Statens sinnessjukhus: **Omkostnader** och Statens sinnessjukhus: **Övervakning** av vissa försöksutskrivna patienter anvisats förslagsanslag av resp. 25 125 000 och 10 000 kronor. Slutligen har för samma budgetår till **Utrustning** av nya sinnessjukhus anvisats ett reservationsanslag av 980 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har avgivit sina slutliga förslag till beräkningen av nämnda anslag för nästa budgetår så sent, att jag vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande icke hunnit att taga ställning till förslagen. Med hänsyn härtill förordar jag, att anslagen i riksstatsförslaget upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Avlöningsanslaget synes därvid böra uppföras med 66 000 000 kronor, omkostnadsanslaget med 29 000 000 kronor samt anslagen till övervakning av vissa försöksutskrivna patienter och utrustning av nya sinnessjukhus med resp. 15 000 och 600 000 kronor.

Beträffande de tre sistnämnda anslagen gör jag hemställan under följande tre punkter. Här hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 66 000 000 kronor.

[29] 27. Statens sinnessjukhus: **Omkostnader.** Under åberopande av vad jag under föregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 29 000 000 kronor.

[30] 28. Statens sinnessjukhus: **Övervakning** av vissa försöksutskrivna patienter. Under åberopande av vad jag anført under punkten 28 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[31] 29. Utrustning av nya sinnessjukhus. Under åberopande av vad jag anfört under punkten 28 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Utrustning av nya sinnessjukhus* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[32] 30. Driftkostnadsersättning för psykiatriska klinikerna i Lund och Uppsala.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 000 000	1 304 563
1950/51	1 700 000	1 878 353
1951/52 (statsliggaren s. 949)	1 800 000	
1952/53 (förslag)	1 800 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 11/9 1951) föreslår, att anslaget upptages till oförändrat belopp, 1 800 000 kronor.

Motiv.

Såsom driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund ha under budgetåret 1950/51 utbetalats 1 103 936 kronor, varav 410 850 kronor avseende tiden 1 juli—31 december 1949 och 693 086 kronor avseende tiden 1 januari—31 december 1950. I sitt budgetförslag för år 1952 har lasarettsdirektionen beräknat driftkostnaden per underhållsdag till 37 kronor 67 öre, d. v. s. 30 procent högre än den verkliga dagkostnaden för år 1950, 28 kronor 95 öre. Vid motsvarande ökning av driftkostnadsersättningen skulle denna under budgetåret 1952/53 komma att uppgå till omkring $\left(\frac{693\,086 \times 130}{100} \right)$ 900 000 kronor.

Under budgetåret 1950/51 ha såsom driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Uppsala utbetalats 774 418 kronor, avseende tiden 1 april—31 december 1950. Dessutom ha under innevarande budgetår utbetalats 271 217 kronor avseende första kalenderkvartalet år 1951. Sammanlagt ha alltså för helt år utbetalats 1 045 635 kronor. I inkomst- och utgiftsstaten för ifrågavarande klinik har driftkostnaden per underhållsdag för budgetåret 1951/52 beräknats till 32 kronor 94 öre eller till ett belopp, som är 14,4 procent lägre än akademiska sjukhusets verkliga dagkostnad under budgetåret 1950/51, 38 kronor 48 öre. Vid motsvarande minskning av driftkostnadsersättningen för budgetåret 1952/53 skulle denna komma att uppgå till omkring $\left(\frac{1\,045\,635 \times 85,6}{100} \right)$ 900 000 kronor.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår anser jag mig kunna godtaga. Under hand har jag inhämtat, att särskild bokföring upplagts för psykiatriska kliniken i Uppsala fr. o. m. den 1 juli 1951. Med hänsyn till att vissa tjänster vid kliniken beräknas vara vakanta under nästa budgetår har driftkostnaden per underhållsdag för kliniken beräknats bli lägre än akademiska sjukhusets dagkostnad.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniker-
na i Lund och Uppsala* för budgetåret 1952/53 anvisa ett
förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[33] 31. Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	10 000 000	11 712 611
1950/51	11 000 000	12 339 876
1951/52 (statsliggaren s. 950) ..	11 700 000	
1952/53 (förslag)	14 000 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 11/9 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 2 300 000 kronor.

Motiv.

Anslagsbelastningen under de senaste åren har i allmänhet varit större än som på förhand beräknats, huvudsakligen beroende på den fortgående stegringen av vårdkostnaderna vid statens sinnessjukhus. De förutsättningar (folkökningen under år 1951, antalet underhållsdagar på statens sinnessjukhus under år 1952 samt statsverkets kostnad för underhållsdag vid statens sinnessjukhus för sistnämnda år), på vilka en närmare beräkning av det uppkommande statsbidraget måste bygga, kunna ännu icke så preciseras, att en dylik beräkning är möjlig. Medicinalstyrelsen anser därför, att utgångspunkten för uppskattningen av medelsbehovet för nästa budgetår bör vara belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51. Med hänsyn till den stegring, som kostnaden för underhållsdag vid statens sinnessjukhus kan väntas undergå år 1952 i förhållande till år 1950, bör emellertid detta belopp ökas med omkring 15 procent. Anslaget föreslås därför upptaget med ett till $\left(12\,339\,876 + \frac{15}{100} \times 12\,339\,876 \right)$ 14 000 000 kronor avrundat belopp.

Departementschefen.

I likhet med medicinalstyrelsen beräknar jag medelsbehovet till 14 000 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

[34] 32. *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett.* Anslaget är i gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 950). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns på anslaget en reservation av 350 100 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) upplyser, att till styrelsen hittills endast en ansökan om statsbidrag för ändamålet ingivits. Denna avser bidrag med 408 000 kronor för en psykiatrisk avdelning vid lasarettet i Västerås. Byggnadstillstånd har emellertid ännu icke beviljats varken till denna eller till annan psykiatrisk lasarettavdelning. Med hänsyn härtill och då utbetalning av statsbidrag för någon annan anläggning sannolikt icke torde kunna ifrågakomma under nästa budgetår, föreslår styrelsen, att anslaget uppföres med allenast ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

1950 års besparingsutrednings förslag angående avskaffande av de statliga anläggningsbidragen till den länsvis organiserade sjukvården m. m. har numera varit föremål för remiss. Jag anser mig f. n. icke kunna tillstyrka några åtgärder i anledning av förslaget. I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[35] 33. *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	28 056
1951/52 (statsliggaren s. 950)	30 000	
1952/53 (förslag)	30 000	

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Driftbidrag har hittills beviljats endast en avdelning, nämligen psykiatriska avdelningen vid lasarettet i Linköping, vilken inrymmer 29 bidragsberättigade vårdplatser. Det högsta statsbidrag, som för ett år kan utgå till driften av avdelningen, uppgår till $(29 \times 366 \times 3)$ 31 842 kronor. Såvitt nu är känt torde någon ytterligare avdelning icke kunna tagas i bruk under kalenderåret 1952.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens förslag föranleder ej någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[36] 34. *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka.* Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 950). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns på anslaget en reservation av 585 934 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) uttalar, att med hänsyn till reservationens storlek någon ytterligare medelsanvisning icke f. n. erfordras, samt föreslår, att anslaget uppföres på riksstaten för nästa budgetår med allenast ett formellt belopp.

Departementschefen.

Jag biträder medicinalstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[37] 35. *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 250 000	1 287 655
1950/51	1 300 000	1 350 635
1951/52 (statsliggaren s. 951)	1 400 000	
1952/53 (förslag)	1 400 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Antalet belagda vårdplatser under budgetåret 1952/53 torde komma att öka med 232. Statsbidrag kommer att utgå för 192 av dessa platser under hela nästa budgetår med $(1.25 \times 192 \times 365)$ 87 600 kronor och för 40 platser under $\frac{1}{4}$ år med $(1.25 \times 40 \times 274)$ 13 700 kronor, eller med tillhopa 101 300 kronor. Medelsbehovet skulle i enlighet härmed uppgå till $(1\,350\,600 + 101\,300)$ 1 451 900 kronor. Med hänsyn till att samtliga vårdhem, som planeras tillkomma nästa budgetår, troligen ej kunna påräkna byggnadstillstånd, bör anslaget avrundas nedåt till 1 400 000 kronor.

Departementschefen.

Emot medicinalstyrelsens medelsberäkning har jag ej någon erinran och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

[38] 36. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	203 000	218 191
1951/52 (statsliggaren s. 951)	203 000	
1952/53 (förslag)	243 000	

Yrkande.

Skolöverstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 38 000 kronor.

	Ökning
1. Höjt arvode till en psykiater	500
2. Omräkning:	
Löneklassändringar	984
Höjt rörligt tillägg	36 500
Avrundning	16
	38 000

Motiv.

1) I sina petita för budgetåret 1952/53 har överstyrelsen beträffande de statliga anstalter under åttonde huvudtiteln, vilka stå under överstyrelsens inseende, föreslagit en uppräknig av arvodena till skolläkare. Överstyrelsen anser skäligt att även ifrågavarande arvode höjes, samt föreslår, att grundbeloppet ökas från 360 till 425 kronor för år och besöksarvode från 75 till 90 kronor.

Departementschefen.

Förslaget om höjning av arvodet till psykiatern anser jag mig icke kunna biträda.

I enlighet med av chefen för civildepartementet i propositionen nr 214/1951 framlagda av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss ekonomipersonal böra fem ekonomibiträden i lönegrad Ce 2 vid hemmet uppflyttas till lönegrad Ce 4. Vid bifall härtill ökas medelsbehovet under anslaget med 2 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 71 400 kronor, arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 2 500 kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 109 900 (+ 2 000) kronor samt rörligt tillägg 59 200 (+ 38 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (71 400 + 2 500 + 109 900 + 59 200) 243 000 (+ 40 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skol- och yrkeshem på Salbohed, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	2 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	109 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 200

Summa förslagsanslag kronor 243 000;

b) till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 243 000 kronor.

[39] 37. Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	117 800	145 380
1951/52 (statsliggaren s. 952)	153 000	
1952/53 (förslag)	168 600	

Yrkande.

Skolöverstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 18 700 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Reseersättningar	1 935	2 000	2 500	+ 500
2. Expenser:				
a) Bränsle, lyse och vatten	31 673	21 000	26 000	+ 5 000
b) Övriga expenser	2 774	2 100	2 300	+ 200
3. Övriga utgifter:				
a) Underhåll av byggnader	8 997	15 900	12 000	— 3 900
b) Inköp och underhåll av inventarier ..	3 582	3 300	13 300	+ 10 000
c) Renhållning	7 362	4 900	6 700	+ 1 800
d) Utspisning för personal	40 357	3 675	4 400	+ 725
e) Utspisning för elever		42 625	44 700	+ 2 075
f) Beklädnad och sängkläder	30 240	29 200	32 100	+ 2 900
g) Undervisning samt kostnader för idrotts- och lekmaterial	1 899	1 900	2 100	+ 200
h) Elevbelöningar	1 825	1 500	9 500	+ 8 000
i) Diverse omkostnader	7 297	6 000	7 200	+ 1 200
j) Inköp av värmepannor	—	10 000	—	— 10 000
				+ 18 700

Motiv.

1) Højningen föranledes av bl. a. ökade biljettpriser.

3 a) För att hemmets byggnader skola kunna bibehållas i relativt gott skick är det oundgängligen nödvändigt att höja posten.

3 b) Det är av största vikt, att eleverna erhålla god yrkesträning. För att möjliggöra detta böra snickeri- och smidesverkstäderna förses med en enklare maskinuppsättning, vilken kostnadsberäknats till 6 000 kronor. Då hemmet har omfattande trädgårdsodlingar, är inköp av ett frysaggregat av stort värde. Kostnaderna härför uppgå till 4 000 kronor.

3 d, f och g) Højningarna äro motiverade av de stegrade priserna.

3 e) För att hemmet skall kunna hålla den standard beträffande kosten, som överstyrelsen eftersträvar, bör posten höjas.

3 h) Posten är alltför lågt beräknad för att hemmets elever skola kunna erhålla fickpengar med skäliga belopp. Enligt överstyrelsens mening böra eleverna tilldelas fickpengar efter ålder. Sålunda böra elever under 10 år erhålla 50 öre och elever mellan 10—15 år 1 krona per vecka samt elever över 16 år 16 kronor per månad. I medeltal vistas på hemmet 35 elever i åldern 10—15 år och 40 elever över 16 år. Vid bifall till förslaget skulle erfordras ytterligare 8 000 kronor per år. Vissa elever, som uppbära pension, varav 200 kronor per år äro avsedda för personliga behov, böra ej erhålla ytterligare fickpengar. Det överskott, som härigenom kan uppstå, bör efter föreståndarens gottfinnande användas till för eleverna gemensamma nöjen och förströelser. Enär de arbetshemselever, som äro sysselsatta i anstaltens jordbruk och trädgårdsskötsel, f. n. erhålla flitpengar från jordbruksdriften, torde viss besparing på jordbruksdriften kunna göras.

Departementschefen.

Skolöverstyrelsens förslag, att posten till övriga expenser skulle höjas, anser jag mig icke kunna tillstyrka. Enligt vad jag inhämtat erhålla hemmets elever f. n. fickpengar, vilka uppgå till mellan 5 och 10 kronor per elev och kvartal. Överstyrelsens förslag, att fickpengarna skulle ökas, anser jag mig kunna godtaga med den ändringen, att elever över 16 år tilldelas 3 i stället för föreslagna 4 kronor per vecka. Posten till elevbelöningar bör därför upptagas till i runt tal 8 000 kronor, vilket innebär en ökning med 6 500 kronor. Föreslagna ökningar till reseersättningar, inköp och underhåll av inventarier samt diverse omkostnader torde böra begränsas till resp. 300, 6 000 och 1 000 kronor. För underhåll av byggnader torde böra anvisas ett med 5 900 kronor nedsatt belopp. Posten till bränsle, lyse och vatten bör med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 uppräknas med 10 000 kronor. I övrigt biträder jag skolöverstyrelsens beräkningar.

Anslaget bör sålunda ökas med $(6\,500 + 300 + 6\,000 + 1\,000 - 5\,900 + 10\,000 + 1\,800 + 725 + 2\,075 + 2\,900 + 200 - 10\,000)$ 15 600 kronor till $(153\,000 + 15\,600)$ 168 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skol- och yrkeshem på Salbohed: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 168 600 kronor.

[40] 38. Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	98 000	96 959
1951/52 (statsliggaren s. 952)	98 000	
1952/53 (förslag)	125 000	

Yrkande.

Skolöverstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 31 900 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkningar:</i>	
a) 1 biträdande slöjdlärlarinna Cg 11	+ 6 804
b) 1 vårdarinna Ce 7 (Cg 5)	+ 4 884
2. <i>Löneregleringar m. m.:</i>	
a) 1 vårdarinna i st. f. 1 vaktbiträde	+ 480
b) Höjt arvode till psykiater	+ 400
c) Höjt arvode till räkenskapsförare	+ 450
d) Ökade löner till timavlönad personal	+ 1 000
3. <i>Omräkning:</i>	
a) Löneklassförändringar	— 1 100
b) Höjt rörligt tillägg	+ 19 000
c) Avrundning	— 18
	+ 31 900

Motiv.

1 a) Elevsammansättningen vid hemmet beräknas under läsåret 1952/53 bli sådan, att ännu en lärare i kunskapsämnen erfordras för att nöjaktig undervisning skall kunna meddelas. I nuvarande statsfinansiella läge föreslår emellertid överstyrelsen, att en slöjdlärlarinnetjänst (19 lönegraden) under läsåret 1952/53 uppehålls av en lärare i kunskapsämnen, vilken skall undervisa i sistnämnda ämnen, samt att en vävlärlarinna i Cg 11 anställs såsom biträdande slöjdlärlarinna. Denna anordning är mindre kostnadskrävande än att inrätta en lärartjänst i kunskapsämnen (22 lönegraden) samtidigt som den möjliggör fortsatt yrkesutbildning i klädsömnad.

1 b) Den nuvarande personalen vid skolhemmet är ej tillräcklig för att en under elevernas fritid nödvändig differentiering av flickorna skall kunna ske. Inrättandet av ännu en vårdarinnetjänst är ett ofrånkomligt krav, om personalen skall kunna fylla sina uppgifter i fråga om elevernas tillsyn och omvårdnad.

2 a) Arbetsuppgifterna för nattvakten äro fullt likvärdiga med dem, som åvila vårdarinnorna vid hemmet.

2 b) Arvodet till psykiatern bör uppräknas i likhet med vad som föreslagits beträffande psykiatern vid salbohedsanstalten. Grundbeloppet bör ökas till 285 kronor för år och besöksarvodet till 90 kronor per besök.

2 c) Räkenskapsförarens arvode — f. n. 750 kronor för år — är med hänsyn till hans åligganden och den tid, arbetet kräver, för lågt. Tjänstens nuvarande innehavare, som är väl kvalificerad, erhåller för motsvarande arbete vid annan statlig anstalt 1 000 kronor per år, vilket arvode för nästa budgetår föreslås höjt.

2 d) Den timanställda personalens löner böra höjas med 20 procent såsom kompensation för dyrtiden.

Departementschefen.

Skolöverstyrelsens förslag om personalförstärkningar biträder jag såtillvida, att jag tillstyrker inrättandet av en tjänst som biträdande slöjdlärrinna i Cg 11. Emot förslaget att öka lönerna till timavlönad personal har jag intet att erinra. Räkenskapsförarens arvode torde fr. o. m. nästa budgetår böra höjas till 1 000 kronor för år. Däremot anser jag mig icke kunna förorda förslaget att utbyta ett vaktbiträde mot en vårdarinna.

I enlighet med av chefen för civildepartementet i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss ekonomipersonal böra två ekonomibiträden i lönegrad Ce 2 uppflyttas till lönegrad Ce 4.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med 6 804 kronor för tjänsten såsom biträdande slöjdlärrinna, 1 000 kronor för ökade löner till timavlönad personal, 250 kronor för höjt arvode till räkenskapsföraren, 19 000 kronor i anledning av höjningen av det rörliga tillägget samt 1 000 kronor för uppflyttningen i lönegrad av förenämnda två ekonomibiträden. Å andra sidan minskas medelsbehovet med 1 100 kronor till följd av löneklassförändringar. Anslaget bör alltså höjas med $(6\,804 + 1\,000 + 250 + 19\,000 + 1\,000 - 1\,100)$ 26 954 kronor, vilket belopp torde avrundas till 27 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 26 300 (— 1 100) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 000 (+ 250) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 65 300 (+ 7 450) kronor, rörligt tillägg 30 400 (+ 20 400) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(26\,300 + 3\,000 + 65\,300 + 30\,400)$ 125 000 (+ 27 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	26 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	65 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 400
Summa förslagsanslag kronor 125 000;	

b) till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[41] 39. Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	46 400	51 062
1951/52 (statsliggaren s. 953)	56 300	
1952/53 (förslag)	68 500	

Yrkande.

Skolöverstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 16 100 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	200	200	1 000	800
2. Expenser: Övriga expenser.....	849	650	850	200
3. Övriga utgifter:				
a) Inköp och underhåll av inventarier..	1 700	2 500	4 000	1 500
b) Renhållning	2 804	2 500	2 950	450
c) Utspisning för personal	22 261	8 500	8 500	—
d) Utspisning för elever		23 000	25 000	2 000
e) Beklädnad och sängkläder.....	7 692	5 500	11 700	6 200
f) Hälso- och sjukvård	1 498	1 500	2 000	500
g) Elevbelöningar	749	750	5 200	4 450
				16 100

Motiv.

1) Højningen erfordras för att övervakningen av försöksutskrivna elever skall kunna skötas tillfredsställande samt för att hemmet författningsenligt skall kunna svara för kostnaderna för elevs överföring till annan anstalt.

2) Såsom enda skola för svårfostrade sinnesslöa flickor har hemmet kontakt med centralanstalter för bildbara sinnesslöa och socialvårdande myndigheter av olika slag över hela landet, varför medel måste finnas till oundgängliga rikssamtal.

3 a) Ytterligare medel erfordras för fortsatt komplettering av servis och linneförråd. I samband med bl. a. omläggning av de äldre elektriska ledningarna i hemmet bör ny armatur anskaffas till ett flertal rum. Vidare erfordras två nya skåp för expeditionen, en ny elektrisk symaskin för slöjd-undervisningen samt viss upprustning av personalrummen.

3 b) Kostnaderna för textiltvätten ha ökat med över 20 procent. Priserna å tvätt- och rengöringsmedel ha ävenledes stigit.

3 d) För att erhålla en önskvärd kostförbättring hemställde överstyrelsen om en höjning av posten med 6 650 kronor för innevarande budgetår. Posten höjdes med 5 700 kronor. Den nu föreslagna höjningen gör det möjligt att uppnå den eftersträfvade koststandarden. Viss hänsyn har tagits även till stegrade livsmedelspriser.

3 e) Posten överskreds under föregående budgetår med över 3 000 kronor, trots att klädinköpen till stor del skedde vid realisationer. Klädeskon- tot per elev och år kan uppskattas till 300 kronor eller sammanlagt för 38 elever (38×300) 11 400 kronor. Till underhåll av sängklädesförrådet erfordras 300 kronor.

3 f) Fr. o. m. den 1 juli 1950 belastas posten med läkararvoden för elevernas kroppssjukvård, vilken tidigare handhäfts av den arvodesanställda psykiatern. Från posten böra vidare bestridas kostnaderna för elevernas tandvård.

3 g) Fickpengar böra utbetalas efter samma grunder, som föreslagits beträffande statens skol- och yrkeshem på Solbohed. Av hemmets 38 platser äro i medeltal 15 belagda av flickor i åldern 10—15 år och de övriga av flickor över 16 år.

Departementschefen.

Under hand har jag inhämtat, att eleverna vid detta hem erhålla 3 kronor per elev och kvartal i fickpengar. Jag föreslår, att eleverna tilldelas belöningar efter samma grunder som förordats beträffande eleverna vid skol- och yrkeshemmet på Salbohed. Posten till elevbelöningar upptages i enlighet härmed till 4 400 kronor, vilket innebär en ökning med 3 650 kronor. Föreslagna ökningsar till reseersättningar, inköp och underhåll av inventarier samt beklädnad och sängkläder torde böra begränsas till 300, 600 och 4 500 kronor. I övrigt biträder jag skolöverstyrelsens beräkningar.

Anslaget bör sålunda höjas med ($3\,650 + 300 + 600 + 4\,500 + 200 + 450 + 2\,000 + 500$) 12 200 kronor till ($56\,300 + 12\,200$) 68 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 68 500 kronor.

[42] 40. Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa. På riksstaten för innevarande budgetår finnes under denna rubrik uppfört ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade chefen för inrikesdepartementet den 29 juni 1951 tre sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning angående organisationen och finansieringen av sinnesslövården samt framlägga därav föranledda förslag. De sakkunniga torde inom den närmaste tiden komma att avgiva ett förslag rörande ändrade grunder för bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa, varför proposition i detta ämne torde hinna framläggas för riksdagen under våren 1952. Med hänsyn härtill förordar jag, att anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptages med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 3 000 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

[43] 41. Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa. Anslaget är i gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 955). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns på anslaget en reservation av 727 400 kronor.

Skolöverstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 600 000 kronor. På Kungl. Maj:ts prövning äro beroende ansökningar om bidrag med sammanlagt 688 000 kronor. För tiden intill den 1 juli 1953 kunna ansökningar om statsbidrag på sammanlagt 604 000 kronor förväntas. I enlighet härmed erfordras för nästa budgetår en medelsanvisning av $(688\,000 + 604\,000 - 727\,400 - 100)$ 564 500 eller i runt tal 600 000 kronor.

Departementschefen.

De av skolöverstyrelsen i anslagsframställningen angivna, på Kungl. Maj:ts prövning beroende ansökningarna om statsbidrag å tillhopa 688 000 kronor ha numera bifallits.

Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 100 000 kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av anstalter för bildbara sinnesslöa* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[44] 42. Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 700 000	4 766 549
1951/52 (statsliggaren s. 955)	5 800 000	
1952/53 (förslag)	6 200 000	

Från anslaget bestridas kostnaderna för bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa enligt därom meddelade bestämmelser. Vidare har från anslaget under en följd av budgetår utgått bidrag till dels allmänna svenska föreningen för vården om sinnesslöa och fallandesjuka för anordnande av en utbildningskurs för vårdpersonal vid sinnesslöananstalterna, dels ock föreningen för sinnesslöa barns vård för uppehållande av verksamheten vid föreningens seminarium Slagsta för utbildande av lärarinnor vid skolor för sinnesslöa barn. Härjämte har under ett vart av budgetåren 1946/47—1949/50 enligt medgivande av riksdagen från anslaget anvisats ett belopp av högst 20 000 kronor samt för vartdera av budgetåren 1950/51 och 1951/52 ett belopp av högst 29 800 kronor för anordnande av en särskild med hjälpklasslärarutbildningen kombinerad kurs för utbildning av sinnesslölärare.

Yrkanden.

1. *Skolöverstyrelsen* (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget, i vad det avser anstalter under överstyrelsens inseende, höjes från 4 700 000 till 5 247 000 kronor eller alltså med 547 000 kronor.

	Ökning
a) Statsbidrag till avlöning åt föreståndare och lärare	450 000
b) Statsbidrag till övriga driftkostnader	40 000
c) Fortbildningskurs för lärare	16 000
d) Utbildningskurser för vårdarinnor	14 000
e) Uppflyttning i högre lönegrupp av föreståndaren vid Söderhaga skolhem	2 200
f) Statsbidrag till inackordering av externat elever	24 000
g) Avrundning	800
	547 000

2. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) hemställer om oförändrad medelsanvisning till anstalter under styrelsens överinseende eller 1 100 000 kronor samt föreslår, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att få besluta om den lämpligaste formen för utbildning av vårdpersonal vid sinnesslöananstalterna.

Motiv.

1 a) Under budgetåret 1951/52 beräknas på grund av vid skolorna genomförda utvidgningar tillkomma 10 nya lärartjänster, av vilka 3 vid skol- och arbetshemmen och 7 vid externatskolorna. Statsbidraget till avlöning åt dessa lärare beräknas till i runt tal 68 600 kronor.

För budgetåret 1951/52 har till lärarpersonalens löner beviljats 1 840 000 kronor. Med hänsyn till lärarantalets ökning och det höjda rörliga till-

lägget kan medelsbeloppet för budgetåret 1952/53 beräknas till 2 288 500 kronor.

1 b) Överstyrelsen beräknar, att elevantalet under år 1951 kommer att öka med 110 elever, därav 30 elever vid skol- och arbetshemmen samt 80 elever vid externatskolorna.

1 c) Överstyrelsen anser, att en 14 dagars fortbildningskurs vid något skol- eller arbetshem för lärare vid skolor för bildbara sinnesslöa är av behovet påkallad. Antalet deltagare beräknas till omkring 50.

1 d) Vårdpersonalen inom sinnesslövården är till största delen icke utbildad för sin uppgift. Överstyrelsen föreslår anordnande av två treveckorskurser — omfattande praktiska handledningar och föreläsningar — med 30 deltagare i varje kurs för en kostnad av 7 000 kronor per kurs.

1 e) Föreståndaretjänsten vid Söderhaga skolhem är f. n. placerad i Ca 19. Tjänsten bör i likhet med föreståndaretjänsten vid statens skol- och yrkeshem i Vänersborg hänföras till lönegrad Ca 23. Söderhaga skolhem är en specialanstalt för psykopatiska sinnesslöa flickor och är till karaktären närmast att jämföra med Vänersborgshemmet. Söderhaga skolhem har 51 godkända platser.

1 f) För budgetåret 1951/52 har till inackordering av sådana barn, som icke ha sina hem i stad, där externatskola finnes inrättad, anvisats 8 000 kronor. Statsbidraget utgår med 400 kronor per elev och halvår. Med hänsyn till att externatskolor f. n. finnas i ett 20-tal städer och att ett flertal externat komma att inrättas de närmaste åren, bör till inackordering av ifrågavarande elever för budgetåret 1952/53 beräknas 24 000 kronor, motsvarande statsbidrag till 30 elever.

2) Med anledning av de successivt stegrade kostnaderna har medicinalstyrelsen fr. o. m. den 1 januari 1951 fastställt förhöjda vårdavgifter för de enskilda sinnesslöanstalterna. Styrelsen, som preliminärt övervägt en omläggning av statsbidragssystemet för åstadkommande av en lämplig avvägning mellan statsbidrag och vårdavgifter, har dock ansett sig icke böra avgiva förslag i ämnet med hänsyn till att sakkunniga tillkallats för att inom inrikesdepartementet biträda med utredning angående organisationen och finansieringen av sinnesslövården. Vid beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 har styrelsen därför räknat med oförändrade bidragsbelopp.

Styrelsen föreslår, att från anslaget må, såsom för innevarande budgetår, utgå 6 000 kronor såsom bidrag till allmänna svenska föreningen för vården om sinnesslöa och fallandesjuka för anordnande av en utbildningskurs för vårdpersonal vid sinnesslöanstalterna.

Departementschefen.

I likhet med skolöverstyrelsen beräknar jag statsbidraget till lärarpersonalens löner till 2 288 500 kronor eller i runt tal 2 290 000 kronor.

Mot de anslagsäskande myndigheternas beräkning av bidraget till övriga driftkostnader har jag ingen erinran. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 3 944 500 kronor, torde därför böra höjas med 40 000 kronor till i runt tal 3 980 000 kronor.

I likhet med skolöverstyrelsen finner jag det angeläget, att en fortbildningskurs under nästa budgetår anordnas för lärare vid de statsunderstödda skolorna för bildbara sinnesslöa. Kostnadsberäkningen härför föranleder ej någon erinran från min sida. Däremot anser jag mig icke beredd att redan nu tillstyrka en utvidgning av den försöksvisa statsbidragsgivning för inackordering av vissa barn vid externatskola, till vilken medel anvisats för innevarande budgetår. Ej heller biträder jag övriga av skolöverstyrelsen framlagda förslag.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda uppgå till $(2\,290\,000 + 3\,980\,000 + 16\,000)$ 6 286 000 kronor. Beloppet torde lämpligen böra avrundas till 6 200 000 kronor.

Vad beträffar övriga ändamål, vilka tillgodoses från detta anslag, tillstyrker jag, att även för nästa budgetår ett belopp av 6 000 kronor får utgå till allmänna svenska föreningen för vården om sinnesslöa och fallandesjuka för anordnande av en utbildningskurs för vårdpersonal vid sinnesslöanstalterna. Kostnaden torde kunna rymmas inom det nyss angivna anslagsbeloppet.

Vad angår utbildningen av sinnesslölärare har 1946 års hjälp- och särklasslärarutrednings hösten 1947 framlagda förslag om inrättande av ett speciallärarinstitut, avsett bl. a. för utbildning av sinnesslölärare, ännu ej föranlett någon åtgärd från statsmakternas sida. Förslaget torde icke komma att föreläggas årets riksdag. Däremot pågår utbildning av dylika lärare fortfarande vid seminariet å Slagsta. Huruvida verksamheten vid detta seminarium kommer att fortgå även efter utgången av läsåret 1951/52, är emellertid f. n. osäkert. Därest så icke skulle bliva fallet måste utbildningen av sinnesslölärare äga rum på annat sätt. En möjlighet är därvid att fortsätta med sådana kortare kurser, som hittills anordnats i anslutning till de särskilda kurserna för hjälpklasslärare. Möjligen äro även andra utvägar tänkbara. I dagens läge vill jag — på samma sätt som i föregående års statsverksproposition — förordna, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den lämpligaste formen för ifrågavarande utbildning, varvid uppkommande kostnader — i likhet med bidraget till seminariet å Slagsta och kostnaderna för de med hjälpklasslärarutbildningen kombinerade kurserna — torde få bestridas från nu ifrågavarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av anstalter för bildbara sinnesslöa* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

[45] 43. **Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar.** Till detta ändamål har för löpande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 710 000 kronor. Vidare ha till Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader och Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m. anvisats förslagsanslag av 263 000 resp. 5 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har avgivit slutliga förslag rörande beräkningen av anslagen vid en sådan tidpunkt, att jag vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande icke hunnit att taga ställning till förslagen. Med hänsyn härtill förordar jag, att anslagen i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Anslagen synas därvid böra uppföras med 850 000, 350 000 resp. 4 000 kronor.

Beträffande de två sistnämnda anslagen gör jag hemställan under följande två punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar* för budgetår 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

[46] 44. **Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag anfört under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[47] 45. **Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 45 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

[48] 46. **Bidrag till epileptikeranstalter.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	700 000	679 715
1951/52 (statsliggaren s. 960)	700 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Yrkanden.

1. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) har överlämnat en av styrelsen för svenska diakonsällskapet gjord framställning om extra statsbidrag med

39 000 kronor för budgetåret 1952/53 för en vid Berga vårdhem för fallandesjuka män anordnad klinisk undersökningsavdelning samt föreslagit, att anslaget, i vad styrelsen angår, upptages till 675 000 kronor.

2. *Skolöverstyrelsen* (skr. 25/8 1951) har uppskattat medelsbehovet för statsbidrag till lärarlöner vid en anstalt av hithörande slag (Margaretahemmet) till 52 700 kronor mot beräknade 40 700 kronor för löpande budgetår.

3. *Svenska diakonsällskapet* har i två skrifter den 19 juni 1951 hemställt om anvisande av dels 47 087 kronor för täckande av underskott i sällskapets epileptikervård under åren 1949 och 1950, och dels 15 000 kronor för beräknat underskott år 1951 å driften av den kliniska undersökningsavdelningen vid Berga vårdhem.

Motiv.

1) Medicinalstyrelsen har med anledning av de successivt stegrade kostnaderna för epileptikeranstalternas drift fastställt förhöjda vårdavgifter fr. o. m. den 1 januari 1951. Styrelsen har övervägt åtgärder för att bl. a. åstadkomma en lämplig avvägning mellan statsbidrag och vårdavgifter, men har ansett sig icke böra avgiva förslag härtill med hänsyn till att sakkunniga tillkallats för att inom inrikesdepartementet biträda med utredning angående organisationen och finansieringen av sinnesslövrården. Vid beräkningen av medelsbehovet har styrelsen därför utgått från oförändrade bidragsbelopp.

Enligt en av de av medicinalstyrelsen överlämnade framställningarna från Svenska diakonsällskapet utvisar ett av anstalten upprättat förslag till utgifts- och inkomststat för den kliniska undersöksavdelningen vid Berga vårdhem för år 1951 ett underskott av 5 622 kronor. Därvid har icke räknats med de tillägg i avlöningsförmånerna, som erfordras för att jämställa klinikens läkare och sjuksköterska med motsvarande befattningshavare vid statens anstalt för fallandesjuka — 9 395 kronor — eller med vissa kostnadsstegringar för bränsle, lyse, tvätt m. m. om sammanlagt 2 000 kronor. I enlighet härmed skulle underskottet uppgå till (5 622 + 9 395 + 2 000) 17 017 kronor. Från detta belopp har emellertid dragits 2 000 kronor för beräknade bidrag från familjevården, varför den slutliga bristen upptagits till i runt tal (17 017 — 2 000) 15 000 kronor. Bristen för år 1952 beräknas till samma belopp. Anstalten hemställer, att statsbidrag för budgetåret 1951/52 måtte beviljas med — utöver anvisade 24 000 kronor — 15 000 kronor samt att statsbidraget för budgetåret 1952/53 måtte fastställas till 39 000 kronor. Medelsbehovet för medicinalstyrelsens del av anslaget har uppskattats med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 — 647 468 kronor — vari inräknats extra statsbidrag å 24 000 kronor för den kliniska undersökningsavdelningen vid Berga vårdhem.

3) Driften av diakonsällskapets epileptikervård har för åren 1949 och

1950 lämnat underskott med 26 028 resp. 21 059 kronor eller sammanlagt 47 087 kronor. Därvid har epileptikervården gottskrivits inkomsterna från lantegendom, verkstäderna och fonder m. m. Dessa inkomster uppgingo åren 1949 och 1950 till i runt tal 16 080 resp. 17 920 kronor. Vårdavgifterna för sagda år utgjorde 1 700 resp. 1 800 kronor för år och patient. De ökade utgifterna bero på allmänna kostnadsstegringar och höjda löner. Diakonsällskapet, som anser sig icke kunna av vårdtagarna eller av dem, som ansvara för vården, uttaga en högre vårdavgift retroaktivt, hemställer, att Kungl. Maj:t måtte anvisa 47 087 kronor för täckande av underskotten åren 1949 och 1950.

Yttranden.

Medicinalstyrelsen framhåller, att i det beräknade underskottet om 47 087 kronor å diakonsällskapets epileptikervård åren 1949 och 1950 ingå underskott i driften av den kliniska vårdavdelningen vid Berga vårdhem med 2 317 resp. 5 877 kronor. Styrelsen tillstyrker, att diakonsällskapet beredes täckning för de uppkomna och beräknade underskotten åren 1949—1951 å driften av den kliniska undersökningsavdelningen med (2 317 + 5 877 + + 15 000) 23 194 kronor.

Av de vid diakonsällskapets framställning den 19 juni 1951 fogade sammandragen av räkenskaperna för åren 1949 och 1950 framgår, att bland utgifterna år 1949 för vårdhemmet Scheve upptagits en post på 9 339 kronor för ny vattenledning och bland utgifterna år 1950 för epileptikerhemmet å Sköndal 5 446 kronor för en ny brunn. Dessa utgifter synas icke kunna hänföras till direkta driftkostnader, och styrelsen ifrågasätter, huruvida de icke kunnat bestridas av resp. års avkastning av en av diakonsällskapet förvaltat fastighet. Återstående redovisat underskott (47 087 — 2 317 — 5 877 — 9 339 — 5 446) 24 108 kronor synes hänförligt till driftkostnaderna för epileptikervården med undantag av kostnaderna för den kliniska undersökningsavdelningen. Styrelsen har icke något att erinra mot att diakonsällskapet tillerkännes bidrag i enlighet med av styrelsen gjorda beräkningar.

Statskontoret uttalar, att det torde bliva nödvändigt att öka statsbidraget till undersökningsavdelningen vid Berga vårdhem med hänsyn till den betydande stegringen av driftkostnaderna vid avdelningen. Medicinalstyrelsens förslag, att statsbidraget för nästa budgetår skulle uppräknas med hela den beräknade förlusten kan statskontoret likväl icke biträda, då härigenom tillräckliga garantier för nödig sparsamhet skulle saknas. Vid bedömandet av anslagsbehovet bör beaktas den allmänna höjning av levnadskostnadsindex, som inträffat sedan år 1948, då det extra statsbidraget senast fastställdes. Med ledning härav torde bidraget för nästa budgetår böra begränsas till högst 30 000 kronor.

Departementschefen.

Jag vill erinra, att riksdagen under en följd av budgetår medgivit, att vid sidan av ordinarie statsbidrag ett extra statsbidrag må utgå till svenska diakonsällskapet för undersökningsavdelningen vid Berga vårdhem. Detta bidrag utgår för nu löpande budgetår med 24 000 kronor. Såsom villkor för bidragets åtnjutande gäller bl. a., att vid avdelningen skola mottagas patienter även från andra epileptikeranstalter enligt anvisningar, som inspektören för sinnesslövrården må meddela.

Medicinalstyrelsens och svenska diakonsällskapets framställningar innebära, dels att statsbidraget till den kliniska undersökningsavdelningen vid Berga skulle höjas med 15 000 till 39 000 kronor för budgetåret 1952/53 samt med likaledes 15 000 kronor för nu löpande budgetår, dels ock att 47 087 kronor skulle anvisas för täckande av underskott vid sällskapets epileptikervård under åren 1949 och 1950. Framställningarna i dessa delar anser jag mig kunna biträda i så måtto, att jag tillstyrker att det extra statsbidraget till diakonsällskapet för nästa budgetår må utgå med 44 000 kronor.

Medelsbehovet för nästa budgetår har av de anslagsäskande myndigheterna beräknats till sammanlagt (675 000 + 52 700) 727 700 kronor. Dessa beräkningar anser jag mig kunna godtaga. Beloppet torde emellertid böra avrundas till 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att,

a) medgiva, att till svenska diakonsällskapet må — utan hinder av gällande bestämmelser om statsbidrag till epileptikeranstalter — under budgetåret 1952/53 utgå ett extra statsbidrag med högst 44 000 kronor för en vid Berga vårdhem för fallandesjuka män anordnad klinisk undersökningsavdelning, på villkor, bl. a., att vid densamma mottagas patienter även från andra epileptikeranstalter enligt anvisningar som inspektören för sinnesslövrården må meddela;

b) till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[49] 47. Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	240 000	205 892
1951/52 (statsliggaren s. 960)	300 000	
1952/53 (förslag)	347 000	

Statsbidrag enligt särskilda av 1948 och 1951 års riksdagar godkända grunder utgår till fyra enskilda psykopathem för barn, nämligen Mellansjö och Råbylunds skolhem samt Skårsbo och Frölundaborgs barnhem. I övrigt gäller kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 303; ändr. 270/1942) angående statsbidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 47 000 kronor.

Motiv.

Kungl. Maj:t har den 1 juni 1951 uppdragit åt medicinalstyrelsen att komma med förslag till nya avtal rörande verksamheten vid och bidrag till de fyra förutnämnda hemmen för tiden fr. o. m. den 1 januari 1951. Av talsförslag ha ännu icke undertecknats av huvudmännen för hemmen.

Med utgångspunkt från det f. n. godkända platsantalet vid ett vart av de fyra hemmen (resp. 47, 23, 34 och 24 platser) och med hänsyn till i de nya avtalsförslagen beräknade platsbidragsbelopp kan behovet av medel för statsbidrag till dessa anstalter för budgetåret 1952/53 beräknas till i runt tal 275 000 kronor.

Antalet platser på övriga anstalter för vård av psykopatiska och nervösa barn uppgår, sedan under år 1951 ett nytt kommunalt barnhem med 9 platser godkänts, till 99. Efter ett statsbidrag av 2 kronor för dag och vårdad kan behovet av medel för dessa anstalter beräknas till 72 000 kronor.

Departementschefen.

För de fyra hem, vilkas statsbidrag regleras genom särskilda avtal med staten, ha av huvudmännen undertecknade avtalsförslag numera inkommit till inrikesdepartementet. Avtalen ha nyligen fastställts av Kungl. Maj:t. Med utgångspunkt från det f. n. godkända platsantalet vid ifrågavarande fyra hem och med hänsyn till i avtalen avgivna bidragsgrunder uppskattar jag i likhet med medicinalstyrelsen medelsbehovet för nästa budgetår till 275 000 kronor. Då medicinalstyrelsens medelsberäkning ej heller i övrigt givit mig anledning till erinran, upptager jag anslaget för nästa budgetår till (275 000 + 72 000) 347 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 347 000 kronor.

Universitetssjukhus.

[50] 48. Karolinska sjukhuset: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 070 000	10 737 422
1951/52 (statsliggaren s. 961)	10 800 900	
1952/53 (förslag)	14 278 000	

Yrkande.

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 3 630 100 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Medicinska garnisonsavdelningen:	
a) 1 laboratoriebiträde Cg 8	+ 6 288
b) 5 sjuksköterskor Cg 10 i st. f. 2 sjukvårdsbiträden Cg 4	+ 25 000
c) Minskade övertidsersättningar enl. b)	— 9 400
d) 1 biträde Cf 4—Ce 8	+ 6 288
e) 1 kontorsbiträde Cf 4—Ce 8 i st. f. 1 kontorsbiträde Cg 8	—
2. Kirurgiska kliniken:	
a) 1 förste underläkare för narkosavdelningen, avsedd att delas med barnkliniken	+ 19 068
b) 1 förste underläkare för brännskadecentralen	+ 19 068
3. Ögonkliniken:	
a) 1 förste underläkare	+ 19 068
4. Konung Gustaf V:s jubileumsklinik:	
a) 1 översköterska Ca 12 i st. f. 1 sjuksköterska Ce 10	+ 720
b) 1 föreståndare för isotoplaboratoriet med arvode motsvarande Cg 26	+ 15 072
c) 1 laboratoriebiträde med arvode motsvarande Cg 11	+ 7 392
d) 1 sjuksköterska Ce 10	+ 7 020
e) 1 ekonomibiträde Ce 4	+ 5 064
5. Hudkliniken:	
a) 2 laboratoriebiträden Ca 11 resp. Ce 11 i st. f. Ca 8 resp. Ce 8	+ 2 208
b) 1 översköterska Ca 12 å allergilaboratoriet	+ 7 740
c) 1 ekonomibiträde Ce 4 å allergilaboratoriet	+ 5 064
6. Psykiatriska kliniken:	
a) 1 förste underläkare under viss förutsättning	+ 19 068
b) 1 praktikant i kuratorstjänst Cf 4—Cg 8	+ 6 288
c) 4 sjuksköterskor Ce 10 i st. f. 4 sjukvårdare i Ca 11 eller Ce 11	+ 28 080
d) Av befattningarna under c) beräknas 2 kunna tillsättas under budgetåret 1952/53	— 14 040
7. Barnkliniken:	
a) 2 biträdande överläkare	+ 27 312
b) Avgår enligt a) arvode för konsulterande läkare å kvinnokliniken	— 7 500
c) 1 förste underläkare med halvtidstjänst (narkosläkare; jfr kirurgiska kliniken)	—
d) 1 andre underläkare	+ 14 976
e) 2 översköterskor Ca 12	+ 15 480
f) 5 sjuksköterskor Ce 10	+ 35 100
g) 6 barnsköterskor Ce 5	+ 31 896
h) Utgår: 2 elever	— 1 080
i) 5 ekonomibiträden Ce 4	+ 25 320
j) 1 mjölkköksföreståndarinnan Ce 10	+ 7 020

	Ökn. el. minskn.
k) 2 kuratorer Ce 17	+ 18 960
l) Utgår: 1 socialassistent Ce 13	— 8 088
m) 2 psykologassistenten Ce 22	+ 24 264
n) 1 barnträdgårdslärlarinna Ce 15	+ 8 772
o) 1 fotograf Ce 11	+ 7 392
p) 1 kanslibitråde Ce 11	+ 7 392
q) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål Cf 4—Ce 8	+ 6 288
r) 16 elever	+ 8 640
8. Reumatologiska kliniken:	
Om kliniken är färdig för inflyttning den 1/4 1953, erfordras personallöner under ett kvartal	+ 80 000
9. Tandpolikliniken:	
Ökning av arvodet till föreståndaren med 5 112 kronor beroende på utgången av förhandlingar med Sveriges läkarförbund.	
10. Bakteriologiska centrallaboratoriet:	
a) 2 andre underläkare	+ 29 952
b) 1 laboratoriebiträde Ce 11	+ 7 392
c) 1 laboratoriebiträde Ce 8	+ 6 288
d) 1 springpojke	+ 3 600
e) 2 skrivbiträden Cf 4—C 8, av vilka 1 med halvtidstjänstgöring	+ 9 432
f) 2 ekonomibiträden Ce 4	+ 10 128
g) 1 preparator Ca 14 i st. f. 1 förste vaktmästare Ca 11	+ 1 032
h) 3 laboratoriebiträden Ce 11 i st. f. Cg 11	—
i) 2 ekonomibiträden Ce 4 i st. f. Cg 4	—
11. Kemiska centrallaboratoriet:	
a) 2 laboratoriebiträden Cg 11	+ 14 784
12. Fysiologiska centrallaboratoriet:	
a) 1 biträde Cf 4—Ce 8 heltid i st. f. halvtid	+ 3 144
b) 4 sjukvårdsbiträden i Ce 4, av vilka 2 med halvtidstjänstgöring i st. f. 2 tillfälligt anställda biträden på halvtid	+ 10 128
13. Intendentskontoret:	
a) 1 biträdande sjukhusintendent Ca 25	+ 14 316
b) 1 halvtidsanställd ingenjör Ce 27 i st. f. 1 på fastighetsunderhållsanslaget anställd byggnadsingenjör	+ 7 944
c) 1 assistent Ca 19 i st. f. 1 kansliskrivare Ca 15	+ 1 548
d) 1 kassörstjänst Ca 16 i st. f. 1 kassör Ca 18	— 744
e) Kassörstjänsten Ca 18 beräknas ej bli vakant under budgetåret	+ 744
f) Uppflyttning av befattningen som sjukhusintendent från Ca 29 till Ca 32	+ 2 172
14. Framställningar från befattningshavare m. fl.:	
a) Personalläkartjänsten uppflyttas från Ce 29 till Ce 31	+ 1 596
b) Sjukhusprästens och organistens arvoden höjas	+ 1 440
c) 1 biblioteksassistenttjänst Ce 15 i st. f. 1 kanslibitråde Ce 11	+ 1 380
d) Arvoden till befattningshavare med polisuppdrag	+ 1 000
e) Kassakontrollantens arvode höjes	+ 150
15. Särskilda förslag av direktionen:	
a) 1 assistenttjänst Ca 19 i st. f. 1 kontoristtjänst Ca 13 vid direktionens kansli	+ 2 232
b) Utbyte av en arvodesbefattning för personalkonsulent mot befattning i Ce 19	—
16. Ökad ersättning till sjuksköterskeskolor för tillhandahållande av elever	+ 700 159
17. Ekonomi- och sjukvårdspersonal:	
a) 1 verkmästare Ca 14 i st. f. 1 reparatör Ce 12	+ 684
b) Överförande av 3 extra vaktmästare till extra ordinarie befattningar.. Uppflyttning av:	—

	Ökn. el. minskn.
c) 4 reparatörer Ce 12 till Ca 13.....	+ 1 392
d) 4 reparatörer Cg 12 till Ce 13.....	+ 1 392
e) 2 reparatörer Cg 12 till Cg 13.....	+ 696
f) 1 reparatör Ce 11 till Ca 12	+ 348
g) 1 reparatör Cg 11 till Ce 12	+ 348
h) 1 reparatör Cg 11 till Cg 12	+ 348
i) 4 reparatörer Ca 12 till Ca 13.....	+ 1 392
j) 4 hantverkare Ca 10 till reparatörer Ca 11	+ 1 488
k) 4 eldare Ca 9 till Ca 10	+ 1 536
l) 2 reparatörer Ce 12 till Ca 13.....	+ 696
m) 2 reparatörer Cg 12 till Ce 13.....	+ 696
n) 3 reparatörer Ce 12 till Ce 13.....	+ 1 044
o) 1 hantverkare Ce 10 till reparatör Ce 11.....	+ 372
p) 3 eldare Ce 9 till Ce 10	+ 1 152
q) 54 undersköterskor Ce 5 till Ce 7	+ 34 344
r) 24 barnsköterskor Ce 5 till Ce 7.....	+ 15 264
s) 59 sjukvårdsbiträden, av vilka 2 med halvtidstjänstgöring, Ce 4 till Ce 6	+ 32 016
t) 19 sjukvårdsbiträden Ce 4 till Ce 5	+ 4 788
u) 3 ekonomibiträden Ce 4 till Ce 7	+ 2 664
v) 2 ekonomibiträden Ca 6 till Ca 7	+ 672
x) 6 ekonomibiträden Ce 6 till Ce 7	+ 2 016
y) 39 ekonomibiträden Ce 4 till Ce 6.....	+ 21 528
z) 416 ekonomibiträden, av vilka 1 med halvtidstjänstgöring, Ce 4 till Ce 5	+ 104 706
18. Höjd lön åt överdirektören	+ 3 936
19. Uppräkning av anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän.....	+ 60 000
20. Uppräkning av anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	+ 47 100
21. Löneklassuppflyttningar.....	+ 40 700
22. Rörligt tillägg	+ 1 800 000
23. Vikarier under semester och tjänstledighet	+ 140 000
24. Avrundning	— 235
	3 630 100

Motiv.

Karolinska sjukhuset omfattar f. n. 1 437 vårdplatser, däri inberäknade dels 219 vårdplatser vid den nya barnkliniken, vars medicinska avdelning den 1 juli 1951 tagits i bruk, dels ock 8 vårdplatser, som skola inredas inom radiumhemmet. Barnklinikens kirurgiska avdelning beräknas kunna öppnas den 1 september och den barnpsykiatriska avdelningen den 1 oktober 1951. En tidigare på grund av personalbrist stängd avdelning vid karolinska sjukhusets hudklinik har kunnat tagas i bruk i början av mars 1951. Därest byggandet av den beslutade reumatologiska kliniken påbörjas hösten 1951 kan kliniken stå färdig att tagas i bruk omkring den 1 april 1953.

Antalet vård dagar vid karolinska sjukhuset, inklusive garnisonssjukhuset, under budgetåret 1952/53 kan, under förutsättning att den reumatologiska kliniken öppnas den 1 april 1953, beräknas uppgå till omkring 440 000.

Bristen på sjukvårds- och ekonomipersonal är alltjämt svår. Vid karolinska sjukhuset jämte serafimerlasarettet äro f. n. 93 sjuksköterskebefattningar, huvudsakligen assistentsköterskebefattningar, samt 435 befattningar för sjukvårds- och ekonomibiträden obesatta. Vakanserna uppehållas av tillfällig personal av olika slag.

Vissa åtgärder ha vidtagits för att minska personalbehovet eller förbättra

personalrekryteringen. Centrala sjukvårdsberedningen har ställt arbetsstudiepersonal till förfogande för organisationsundersökningar rörande transporttjänsten inom karolinska sjukhuset samt arbetet på vårdavdelningarna. Statens organisationsnämnd har erhållit i uppdrag att söka rationalisera kontorsarbetet på bl. a. klinikexpeditionerna. Vid sjukhusen ha bildats två samarbetsnämnder samt arbetarskyddskommittéer.

Vid beräkningen av medelsbehovet för karolinska sjukhuset för budgetåret 1952/53 har hänsyn icke kunnat tagas till de anslagshöjningar, som kunna bli på följden av pågående förhandlingar rörande sjuksköterskelönerna. Av Sveriges yngre läkares förening begärda förhandlingar om vissa läkararvoden kunna även påverka anslagsbehovet. Vidare har styrelsen för centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor begärt höjning av arvoden till dem av dess elever, vilka tjänstgöra å barnkliniken. I avbidan på resultatet av pågående förhandlingar upptager direktionen arvoden till oförändrade belopp. För radiofysiska och radiopatologiska institutionerna har medelsbehovet under avlöningsanslaget upptagits till oförändrade belopp i avvaktan på resultatet av särskilda, av Kungl. Maj:t föranstaltade utredningar.

1 a) Arbetsbelastningen har ökat. Disproportion föreligger mellan arbetsuppgifter och personaltillgång vid jämförelse med S:t Eriks sjukhus, som ej heller är undervisningssjukhus.

1 b) och c) Vid vardera av de fyra medicinska garnisonsavdelningarna finnes endast en översköterska i Ce 12 förutom en gemensam ambulerande översköterska för avlösning. Vid karolinska sjukhusets medicinska klinik finnas tre sjuksköterskor per avdelning. Vid bifall till förslaget kunna två extra sjukvårdsbiträdesbefattningar indragas, varjämte övertidsersättningen för tre nattsköterskor kan nedbringas.

1 d) Det är icke ändamålsenligt, att såsom nu sker, avdelningens sex läkare i stor utsträckning själva utföra maskinskrivningsarbeten.

1 e) Sedan 7 år finnes ett kontorsbiträde med extra anställning. Antalet befattningar vid karolinska sjukhuset för biträden med skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång är begränsat och beräknat för personal vid huvudsjukhuset. Därför har extra ordinarie befattning icke kunnat beredas vederbörande.

2 a) Narkosavdelningens nuvarande kapacitet tillåter icke avdelningen att i önskad omfattning betjäna andra kliniker än den kirurgiska. Det är angeläget, att sjukhusets serviceavdelningar erhålla tillräcklig personal, så att patientomsättningen blir så stor som möjligt. I och med barnkliniken tillkomst har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att, därest behov av narkosläkare vid barnkliniken styrkes, medgiva direktionen rätt att anställa sådan. Direktionen föreslår nu, att en förste underläkartjänst inrättas gemensamt för barnavdelningen och övriga avdelningar.

2 b) Direktionen hänvisar till en den 14 november 1950 gjord framställning om inrättande av en brännskadecentral genom ianspråktagande av en kirurgisk garnisonsavdelning. Direktionen framhåller nu, att inrättandet

är av stor betydelse icke endast ur beredskapssynpunkt utan även med hänsyn till forskningens och undervisningens krav. För övrig personal kan avlöningen bestridas av anslag, avsett för en f. n. stängd avdelning vid sjukhuset.

3 a) Antalet läkare har varit oförändrat sedan 1934. Antalet intagna patienter och poliklinikpatienter har ökat kraftigt och behovet av konsultationer från andra kliniker har vuxit starkt. Vissa nyare undersökningsmetoder behöva införas vid kliniken.

4 a) Befattningshavarens arbetsuppgifter äro av så självständig och ansvarsfull natur, att befattningen icke bör vara lägre placerad än avdelnings-sköterska i dagtjänst.

4 b)—c) Hittills har en halvtidsanställd föreståndare för isotoplaboratoriet samt ett tekniskt biträde bekostats av cancerföreningen. Sedan de radioaktiva isotoperna kommit till allt större användning i sjukvårdsarbetet, särskilt vid blodsjukdomar och vissa tumörformer, synes erforderlig personal böra bekostas av sjukhusets avlöningsanslag. Laboratoriearbetet kommer vid budgetårets ingång att ha nått en sådan omfattning, att personalen bör vara heltidsanställd.

4 d)—e) Radiumhemmets gynekologiska avdelning kommer inom den närmaste tiden att utökas med 8 nya vårdplatser. F. n. är omsättningen av patienter mycket stark. Trots detta dröjer det omkring 6 veckor, innan en patient kan mottagas för rationell behandling. Härigenom försämrats prognosen.

5 a) Ifrågavarande befattningshavare böra ej vara placerade i lägre lönegrad än övriga dylika biträden med självständigt arbete. Det har visat sig praktiskt taget omöjligt att vid ledigheter anskaffa vikarier.

5 b)—c) Laboratoriet har till på våren 1951 kunnat förses med personal från hudkliniken, där en avdelning varit helt stängd. Sedan denna avdelning nu öppnats, har laboratoriet fått tillgodoses med tillfälligt anställd personal.

6 a) Därest undervisningen i psykiatri genom statsmakternas beslut skulle utökas under budgetåret 1952/53, bör antalet läkare ökas. Befattningen bör få tillsättas endast efter särskilt medgivande av Kungl. Maj:t.

6 b) För att bereda kuratorn lättnad i arbetsbördan torde i viss utsträckning kunna anlitas praktikanter. För att det skall bli möjligt att under någon längre tid behålla samma praktikant föreslås en ersättning, motsvarande lön enligt den reglerade befördringsgången.

6 c)—d) Med hänsyn till det klientel, som vårdas på kliniken, synes det vara lämpligt att ersätta sjukvårdare med sjuksköterskor. Sjukvårdartjänsterna äro upptagna under anslaget till statens sinnessjukhus; avlöningar, varför anslaget till karolinska sjukhuset; avlöningar bör uppräknas. Under budgetåret 1952/53 torde två f. n. vakanta sjukvårdarbefattningar kunna utbytas mot befattningar som sjuksköterskor.

7) Förslagen överensstämma i huvudsak med tidigare framfört förslag till personaluppsättning vid barnkliniken. Under budgetåret 1952/53 beräknas kliniken vara i full drift.

7 c) Jfr p. 2 a).

7 j) En befattning som föreståndarinna för mjölkköket synes mera lämplig än en av direktionen tidigare föreslagen sjuksköterska Ce 10.

7 k)—n) Beträffande dessa tjänster, vilka tillhöra den barnpsykiatriska kliniken, hänvisar direktionen till en skrivelse den 19 juni 1951 angående vissa personalförstärkningar. Däri framhölls, att avdelningen utan utökning icke kunde drivas på åsyftat sätt och verksamheten följaktligen ej heller komma till den nytta ur sjukvårds-, undervisnings- och forsknings-synpunkt, som avsetts vid klinikkens förläggande till karolinska sjukhuset. Den föreslagna kompletteringen i personalhänseende överensstämde i stort sett med direktionens förslag till 1951 års riksdag. Förslagen skilja sig åt på följande sätt. Tidigare har endast en kuratorsbefattning begärts för avdelningen. På motsvarande avdelning vid Norrtulls barnsjukhus äro tre kuratorer anställda. Överläkaren anser 2 kuratorer behöfliga. En barnträdgårdslärlarinna i stället för tidigare föreslagen arbetsinstruktör motsvarar bättre avdelningens behov. För psykologassistenterna, vilka föregående år föreslagits placeras i 17 lönegraden, förordas nu 22 lönegraden. Vid bifall till förslagen kan befattningen som socialassistent, vilken ej kunnat tillsättas, utgå ur personalstaten.

10 a)—f) Ökningen är huvudsakligen motiverad av barnklinikkens öppnande. Den relativa provfrekvensen, bortsett från Wassermanprov, vid en sådan klinik beräknas bli dubbelt så stor som medeltalet för sjukhuset i övrigt. Antalet prov vid kliniken beräknas uppgå till två femtedelar av nuvarande antalet prov på övriga avdelningar eller omkring 12 000 per år. Den läkare, som laboratoriet hittills fått disponera från medicinska kliniken, har klinikchefen förklarat sig ej längre kunna undvara. Lokaler inom barnkliniken, avsedda till kandidatlaboratorier, ha provisoriskt upplåtits till bakteriologiska laboratoriet.

10 g) Innehavarens arbetsuppgifter motsvara dem, som vid andra laboratorier åvila preparatorer. Vederbörande har tidigare 16 års väl vitsordad tjänst vid statens bakteriologiska laboratorium.

10 h)—i) Befattningshavarna ha sedan 1949 enligt Kungl. Maj:ts medgivande varit anställda vid laboratoriet.

11 a) Arbetsbelastningen har, trots restriktiva åtgärder, ökat. Vissa analyser kunna ej göras utan avsevärd väntetid. För barnkliniken är det utslutet att utföra något som helst analysarbete.

12 a)—b) Antalet undersökningar under de senaste fyra åren har mer än fördubblats. Från år 1949, då 33 121 undersökningar gjordes, har antalet ökat till 46 430 år 1950.

13 a)—e) Det är nödvändigt, att intendentkontoret erhåller tillräcklig

kvalificerad personal för det alltmer omfattande förvaltningsarbetet. Med inräknande av barnkliniken har sjukhuset numera 50 procent flera platser än då det började sin verksamhet. Nya förvaltnings- och redovisningsuppgifter ha tillkommit. Arbetskraftsbristen har förorsakat stora svårigheter. Trots sjukhusets och arbetsuppgifternas tillväxt är antalet högre tjänster vid kontoret oförändrat sedan sjukhuset först togs i bruk. Härigenom försvåras möjligheterna att upptaga aktuella besparings- och rationaliseringsuppgifter. Övertidsarbete har måst tillgripas i stor utsträckning.

13 f) En jämförelse med andra sjukhus har övertygat direktionen om att intendentens löneställning bör höjas för att en kvalificerad kraft skall kunna behållas på befattningen. Det är icke rimligt, att intendenterna vid betydligt mindre sjukhus äro placerade i samma eller högre lönegrad.

14 a) I och med sjukhusets utvidgning har personalläkarens arbetstid förlängts betydligt och hans möjligheter till privatpraktik minskats.

14 b) Sjukhusets utbyggnad har ökat arbetet för sjukhusprästen, vilken tillika är organist. Penningvärdets försämring har hittills icke kompenserats. Arvodet såsom sjukhuspräst bör höjas från 200 till 300 kronor och arvodet såsom organist från 40 till 60 kronor per månad.

14 c) Befattningshavaren, som avlagt filosofie kandidat-examen samt genomgått biblioteksutbildning, innehar bibliotekarietjänsten vid medicinska och kirurgiska klinikerna. Vederbörande har mångårig tjänstgöring vid universitets- och stadsbibliotek.

14 d) Två av sjukhusets befattningshavare fullgöra vid sidan av sin ordinarie tjänst vissa polismannauppgifter. Särskilt arvode bör utgå härför.

14 e) Kassakontrollantens arvode har varit oförändrat sedan 1942 och bör med hänsyn till penningvärdets fall höjas från 600 till 750 kronor för år.

15 a) En successiv förändring av kontoristens åligganden från registrerings- och andra rutinmässiga kontorsgöromål till mera kvalificerade uppgifter har ägt rum i och med sjukhusets tillväxt. Befattningshavaren utför utredningar av olika slag, upprättar skrivelser och meddelanden, handlägger de formella frågorna i samband med ledigblivna tjänster m. m.

15 b) Befattningen har funnits sedan våren 1950. Innehavaren var tidigare anställd hos Lidingö stad såsom extraordinarie. Befattningshavaren, som sysslar med bl. a. personalrekrytering och bostadsanskaffning, har visat sig vara en god tillgång för sjukhuset.

16) För innevarande budgetår ha kostnaderna för sjuksköterskeelever jämte sjukvårdsbiträden, som ersätta elever, beräknats till 334 525 kronor. Genom beslut den 22 juni 1951 har Kungl. Maj:t medgivit höjning av ersättningen för elever vid Sophiahemmets och Röda korsets sjuksköterskeskolor till belopp, motsvarande 75 procent av lönen i lönegrad 4 av löneplan 1 i statens löneplansförordning. Vidare har direktionen i skrivelse den 19 juni 1951 tillstyrkt en framställning från styrelsen för statens sjuksköterske-

skola om höjning av nu utgående avgifter till 900 kronor per elev och år. Någon ökning av kostnaderna för elever från centralskolan för barnsjuksköterskor beräknas icke för nästa budgetår. De sammanlagda kostnaderna för sjuksköterskeelever inklusive 74 sjukvårdsbiträden i stället för lika många elever jämte avlöning åt vikarier under tjänstledighet och semester uppskattas till 1 034 684 kronor. Merkostnaden skulle alltså bli (1 034 684 — 334 525) 700 159 kronor. Merutgiften kompenseras till viss del genom inkomster för naturaförmåner, som tillhandahållas elever från Sophiahemmet och Röda korset.

17 a) Med nuvarande omfattning av snickeriarbetena vid sjukhuset föreligger behov av en för samtliga reparationsarbeten gemensam arbetsledare.

17 b) Vid garnisonssjukhuset finnas sedan budgetåret 1947/48 6 extra vaktmästare. Befattningarna äro oundgängligen nödvändiga. Då ett nytt garnisonssjukhus snart torde komma att uppföras, torde dock endast 3 befattningshavare böra erhålla extra ordinarie anställning. Denna åtgärd innebär icke någon risk för ett föregripande av organisationen vid det blivande garnisonssjukhuset.

17 c)—p) På grundval av ett förslag från byggnadsstyrelsen, vilket förslag godtagits av Kungl. Maj:t för budgetåret 1951/52 genom bemyndigande för direktionen att meddela vikariatslöneförordnande i de högre lönegraderna, ha bl. a. reparatörer vid maskinavdelningen uppflyttats till lönegrad 13. Härigenom få dessa — elektriker, värme- och sanitetsreparatörer, smeder och plåtslagare — en högre löneställning än snickare och murare. Av dessa senare måste emellertid också krävas kvalificerad yrkesskicklighet samt utbildning vid verkstadsskolor. Därtill kommer, att någon nyrekrytering till dessa tjänster knappast kan påräknas om nuvarande löneställning bibehålles. En uppflyttning från 12 resp. 11 till 13 resp. 12 lönegraderna bör därför ske. Vidare bör antalet extra tjänster för reparationsgöromål minskas samt antalet ordinarie och extra ordinarie tjänster i motsvarande mån ökas. Stadigvarande behov föreligger av de befattningar, beträffande vilka ändringar föreslagits. Direktionen räknar med att byggnadsstyrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad av reparatörer, hantverkare och eldare skall genomföras.

17 q)—z) I skrivelse den 19 juni 1951 hemställde direktionen, under hänvisning till en överenskommelse mellan Stockholms stads löneavtalsnämnd, Svenska kommunalarbetsareförbundet samt Stockholms kommunalarbetsares samorganisation om höjning av löneställningen för biträdespersonalen för budgetåret 1951/52. Merkostnaden beräknades till 209 958 kronor, inberäknat dels vissa utgiftsökningar för extra sjukvårdsbiträden i st. f. elever, dels ock avlöningar för vikarier. För nästa budgetår ökar merkostnaden under förutsättning av bifall till de framförda förslagen om ytterligare biträdestjänster med 9 552 kronor. Direktionen förutsätter därvid, att barnsköterskorna placeras i 7 lönegraden, biträdena vid fysiologiska

centrallaboratoriet och hudkliniken i 6 lönegraden och övriga biträden i 5 lönegraden.

19) Belastningen å anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän översteg under budgetåret 1950/51 det anvisade beloppet med omkring 60 000 kronor, beroende på nedsättning av posten med hänsyn till underbelastning tidigare budgetår. Liknande nedsättning har skett även för innevarande budgetår.

20) Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har för innevarande budgetår upptagits till 393 900 kronor. På grund av beslutad höjning av vissa arvoden torde belastningen komma att uppgå till 441 000 kronor. En uppräknings med (441 000 — 393 900) 47 100 kronor bör därför äga rum.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

En särskild befattning som narkosspecialist inrättades den 1 juli 1951 vid serafimerlasarettet, varigenom narkosöverläkaren vid karolinska sjukhuset, vilken tidigare tjänstgjort två dagar i veckan vid lasarettet, fått en avsevärd lättning i arbetet. Då dessutom närmare erfarenheter rörande behovet av narkosspecialist vid barnkliniken ännu icke torde föreligga, kan förslaget om anställande av en förste underläkare vid kirurgiska kliniken icke tillstyrkas.

I utlåtande den 15 januari 1951 uttalade statskontoret med anledning av en särskild framställning om inrättande av en brännskadeavdelning, att, för den händelse motiv skulle anses föreligga för inrättandet av en dylik avdelning, det vore rimligt, att Stockholms stad påtog sig så stor del av kostnaderna för avdelningen, som svarade mot den därav föranledda minskningen i antalet vårdfall vid stadens sjukhus. Statskontoret ifrågasatte, om det ej borde vara möjligt att för avdelningen endast räkna med en andre underläkare. Med hänsyn till det mycket begränsade patientmaterialet och då avdelningen skulle höra till den kirurgiska kliniken syntes en förste underläkare därstädes kunna anlitas för brännskadefallen.

Behovet av underordnad läkarpersonal vid ögonkliniken prövades av statsmakterna år 1947, efter vilket år antalet vårdplatser vid kliniken dessutom nedbringats. Statskontoret kan därför svårigen finna tillräckliga skäl för bifall till yrkandet om inrättande av en förste underläkartjänst å kliniken.

Om oundgängligt behov för den rena sjukvården föreligger av ett särskilt av statsmedel bekostat isotoplaboratorium, ifrågasättes, huruvida det är nödvändigt att utvidga tjänstgöringstiden för den av forskningsmedel avlönade föreståndaren till att avse heltid. Med hänsyn till att några forskningsuppgifter icke skulle komma att åligga föreståndaren, synes den föreslagna lönegradsplaceringen för övrigt väl högt tilltagen.

I avvaktan på erfarenheter rörande erforderlig läkarpersonal vid utökning av undervisningen i psykiatri läres med inrättandet av ytterligare en förste underläkartjänst vid psykiatriska kliniken tills vidare böra anstå.

Behovet av personal vid barnkliniken var föremål för en ingående prövning av statsmakterna vid 1951 års riksdag. Med hänsyn härtill och då

tillräckliga erfarenheter rörande klinikkens verksamhet f. n. svårigen kunna föreligga, kan statskontoret icke tillstyrka, att kliniken tillföres ytterligare personal.

Ökningen av provfrekvensen vid bakteriologiska centrallaboratoriet under de senaste åren, vilken ytterligare kan väntas stiga efter barnklinikens tillkomst, synes motivera viss förstärkning av läkarkrafterna. Då härtill kommer, att medicinska kliniken icke längre anses kunna avstå från den andre underläkare, som hittills stått till laboratoriets förfogande, vill statskontoret icke rikta någon invändning mot att en andre underläkarebefattning inrättas å laboratoriet.

Med hänsyn till dels bristen på övrig sjukvårdspersonal och ekonomibiträden dels ock det statsfinansiella läget ifrågasättes lämpligheten att f. n. vidtaga åtgärder för en utökning av antalet dylika befattningshavare. Direktionens yrkanden böra därför vinna tillmötesgående endast i sådana fall, då organisatoriska eller eljest synnerligen starka skäl tala härför. Detta torde i huvudsak gälla jämväl beträffande kontors- och laboratoriebiträdespersonal. Sålunda vill statskontoret icke motsätta sig, att en översköterska och ett ekonomibitråde anställas å allergilaboratoriet samt ett laboratoriebitråde Cg 11 å isotoplaboratoriet under förutsättning att detta anses böra bekostas av statsmedel. Icke heller vill ämbetsverket rikta några invändningar mot det föreslagna utbytet av fyra sjukvårdartjänster mot motsvarande antal sjuksköterskebefattningar.

Verksamheten vid sjukhusets centrallaboratorier synes under de senaste åren ha starkt ökat. Barnkliniken torde också ställa ökade krav på laboratoriernas kapacitet. Ämbetsverket tillstyrker, att medel beräknas för ett laboratoriebitråde Cg 11, ett skrivbitråde och ett ekonomibitråde å bakteriologiska, ett laboratoriebitråde Cg 11 för kemiska samt ett sjukvårdsbitråde för fysiologiska centrallaboratoriet.

Vissa skäl tala för en förstärkning av personalen på intendentexpeditionen. Ämbetsverket är emellertid icke berett att utan ingående utredning rörande den lämpligaste organisationen av arbetet å expeditionen tillstyrka direktionens förslag i detta avseende. Statskontoret föreslår, att statens organisationsnämnd, som f. n. undersöker möjligheterna av en rationalisering av kontorsarbetet på klinikexpeditionerna, jämväl erhåller i uppdrag att verkställa en liknande undersökning i fråga om intendentexpeditionen.

I avvaktan på resultatet av biträdesutredningens arbete samt tjänsteförteckningskommitténs utredning lära direktionens yrkanden om förbättrad löneställning eller ändrad anställningsform för av utredningarna berörd personal icke böra bifallas. Åtskilliga av de framförda förslagen ha vidare varit föremål för statsmakternas prövning under de senaste åren.

Vad slutligen angår arvoden till sjukhusprästen, organisten och kassakontrollanten, läres höjning av ersättningarna icke böra komma i fråga annat än i samband med en allmän omprövning av bisysslearvoden.

Statens lönenämnd framhåller, att anställningsform med arvode numera bör undvikas. Tjänsten såsom föreståndare för isotoplaboratoriet torde därför böra upptagas såsom extra. För psykologassistenterna vid barnkliniken anser sig nämnden icke kunna tillstyrka högre placering än Ce 17. Frågan om en förmånligare löneställning torde böra prövas av 1949 års

tjänsteförteckningskommitté. Lönenämnden anser sig icke kunna biträda förslaget om ändrad lönegradsplacering för tjänsten som personalläkare. Nämnden erinrar att tjänsterna som överläkare vid karolinska sjukhuset äro placerade i 29 lönegraden.

Statens organisationsnämnd framhåller bl. a. nödvändigheten av att det bland ledande personal på sjukhusets administrativa sida finnes en befattningshavare, som har tid och kvalifikationer att biträda överdirektören med handläggning av de bl. a. från driftekonomisk synpunkt högst betydelsefulla frågorna rörande planering och övervakning av personalorganisationens ekonomiska utnyttjande samt med utredningar över huvud taget rörande organisationsspörsmål. Det torde icke råda någon tvekan om att en sådan anordning skulle giva goda ekonomiska resultat. Ett exempel på områden, där dylikt resultat synes stå att vinna, utgör sköterskepersonalens synnerligen kostsamma övertidstjänstgöring. Någon tjänsteman, som har tid att ägna sig åt nämnda frågor, finnes icke f. n.

Departementschefen.

Redan vid 1951 års riksdag medgavs direktionen rätt att vid uppkommande behov anställa en biträdande narkosläkare vid barnkliniken. Då den nuvarande narkosavdelningens kapacitet icke medger, att avdelningen står andra kliniker till tjänst i önskad omfattning, tillstyrker jag, att en ny tjänst som narkosläkare inrättas. Befattningshavaren bör ha ställningen av förste underläkare. Jag förutsätter, att den nye narkosläkaren skall ha en viss del av sin tjänstgöring förlagd till barnkliniken.

Jag biträder vidare förslaget om inrättandet av en brännskadeavdelning genom ianspråktagande av en avdelning på kirurgiska kliniken. Avdelningen torde komma att få stor betydelse ur forsknings- och utbildningssynpunkt. Icke minst viktigt är detta av beredskapsskäl. Såsom chef för avdelningen bör en förste underläkare anställas.

Den nuvarande sjuksköterskan i Ce 10 vid radiumhemmet torde med hänsyn till att hon förestår flera avdelningar böra erhålla förbättrad löneställning. Jag föreslår, att en sådan tills vidare beredes henne genom ett vikariatslöneförordnande i 14 lönegraden. Beträffande isotoplaboratoriet, vars verksamhet numera torde äga betydelse icke endast för forskning och undervisning utan även för sjukvården, förordar jag, att i sjukhusets stat upptagas medel motsvarande halva kostnaden för de till föreståndaren och laboratoriebiträdet utgående arvoden, beräknade efter lönegrad Cg 26 resp. Cg 11.

Jag föreslår vidare, att vid hudkliniken 2 laboratoriebiträden uppflyttas från Ca 8 resp. Ce 8 till Ca 11 resp. Ce 11.

Vid psykiatriska kliniken bör det ökade behovet av kuratorshjälp tills vidare tillgodoses genom anlitan av en praktikant, för vilken bör beräknas ett arvode av 4 000 kronor om året. Jag har intet att erinra mot förslaget,

att vid samma klinik 4 sjukvårdare i 11 lönegraden ersättas med 4 sjuksköterskor. I enlighet med vad jag senare kommer att anföra böra sjuksköterskorna placeras i Ce 12. Såsom direktionen anfört torde endast två sköterskebefattningar kunna tillsättas under budgetåret 1952/53.

Vad den nyuppförda barnkliniken angår, synes det vara nödvändigt att förstärka personalen vid kliniken barnpsykiatriska avdelning. Jag föreslår sålunda, att en befattning som social kurator i Ce 17, en tjänst som psykolog-assistent i Ce 17 och en befattning som barnträdgårdslärarinna i Ce 15 inrättas vid avdelningen. I samband härmed torde en tjänst som socialassistent i Ce 13 kunna utgå. Jag förordar vidare, att en sjuksköterskebefattning för vård av ammande mödrar utbytes mot en tjänst som mjölkköksföreståndare i Ce 10.

Centrallaboratorierna ha under senare år genomgått en synnerligen kraftig utveckling. Genom tillkomsten av den nya barnkliniken har arbetsbelastningen ytterligare ökat. Jag har därför på av direktionen anförda skäl blivit övertygad om att viss personalförstärkning nu är nödvändig vid samtliga laboratorier. Vad bakteriologiska laboratoriet angår, anser jag mig böra föreslå, att personalen utökas med 1 andre underläkare, 1 laboratoriebiträde Ce 11, 1 laboratoriebiträde Ce 8 och 2 ekonomibiträden Ce 5. Därjämte bör vid detta laboratorium 3 laboratoriebiträden Cg 11 överföras till extra ordinarie stat och 2 ekonomibiträden Cg 4 erhålla extra ordinarie anställning i 5 lönegraden. För kemiska laboratoriet förordar jag inrättandet av 2 laboratoriebiträdestjänster i Cg 11 samt för fysiologiska laboratoriet 1 heltidsanställt sjukvårdsbiträde Ce 5. Ett halvtidsanställt biträde för skriv- och kontorsgöromål bör dessutom ersättas av ett heltidsanställt sådant enligt befodringsgången.

Vad intendentskontoret beträffar innebär direktionens förslag, att administrationspersonalen skulle förstärkas med hänsyn till sjukhusets snabba tillväxt. Jag är emellertid icke beredd att utan ytterligare utredning taga ställning till det ganska omfattande förslag till omorganisation, som framlagts av direktionen. För att tillgodose det mest trängande behovet föreslår jag, att ett belopp av 10 000 kronor ställes till direktionens förfogande för anlåtande av mera tillfällig arbetskraft för olika utredningsarbeten. Förslaget om uppflyttning av befattningen som intendent från Ca 29 till Ca 32 kan jag icke f. n. tillstyrka. Vid direktionens kansli bör en kontoristtjänst Ca 13 utbytas mot en kansliskrivarbefattning Ca 15.

Det vid biblioteket anställda kanslibiträdet i Ce 11 bör med hänsyn till sitt kvalificerade arbete erhålla höjd löneställning. Jag föreslår, att befattningen ändras till en tjänst som kansliskrivare i Ce 15. Beträffande sjukhusprästens arvode förordar jag en höjning till 2 700 kronor. Arvodet för göromålen som organist bör höjas till 600 kronor. Förslaget att tilldela två befattningshavare med polisuppdrag ersättning med vardera 500 kronor

om året föranleder ingen erinran från min sida. Arvodet till kassakontrollanten bör höjas till 700 kronor.

Mot förslaget att inrätta en tjänst som personalkonsulent har jag, med hänsyn till de goda erfarenheter man haft av befattningshavarens arbete, intet att erinra. Tjänsten torde böra placeras i Ce 17.

Kungl. Maj:t har numera fattat beslut om höjd ersättning för tjänstgöring vid sjukhuset av elever från Sophiahemmet, Röda korset, statens sjuksköterskeskola samt centralskolan för utbildning av barnsköterskor. Kostnadsökningen i anledning härav torde kunna uppskattas till omkring 683 000 kronor jämte rörligt tillägg.

Vid ekonomi- och sjukvårdsavdelningarna bör 1 reparatör Ce 12 ersättas med en förste reparatör Ce 14. Jag ansluter mig vidare till förslaget, att 3 vaktmästare Cg 9 överföras till extra ordinarie stat. Vad angår reparatörs-, hantverkare- och eldarebefattningarna är jag f. n. endast beredd att i enlighet med ett av byggnadsstyrelsen framlagt förslag tillstyrka uppflyttning av följande befattningshavare: 4 reparatörer från Ca 12 till Ca 13, 4 hantverkare från Ca 10 till reparatörer Ca 11, 4 eldare från Ca 9 till Ca 10, 2 reparatörer från Ce 12 till Ce 13, 2 reparatörer från Cg 12 till Cg 13, 3 reparatörer från Ce 12 till Ce 13, 1 hantverkare från Ce 10 till reparatör Ce 11 samt 3 eldare från Ce 9 till Ce 10. Vidare föreslår jag, att 54 undersköterskor uppflyttas från Ce 5 till Ce 7 och 18 barnsköterskor från Ce 5 till Ce 6. Av 59 sjukvårdsbiträden i Ce 4, av vilka 2 med halvtidstjänstgöring, böra 10 baderskor, av vilka 1 med halvtidstjänstgöring, uppflyttas till Ce 6 och de övriga till Ce 5. Slutligen förordar jag, att 19 sjukvårdsbiträden uppflyttas från Ce 4 till Ce 5, 2 ekonomibiträden från Ca 6 till Ca 7, 6 sådana biträden från Ce 6 till Ce 7 samt övriga ekonomibiträden i Ce 4, tillsammans 449, varav 1 med halvtidstjänst, till Ce 5.

De nu framlagda förslagen ansluta sig i vissa delar till av 1951 års höstriksdag antagna principer för lönegradsplacering för viss sjukhuspersonal.

I enlighet med i propositionerna 214 och 227/1951 framlagda förslag böra vidare följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen 1 föreståndarinna från Ca 19 till Ca 22, 3 föreståndarinnor från Ca 16 till Ca 17, 4 barnmorskor från Ca 12 till Ca 14, 140 översköterskor från Ca 12 till Ca 14, 49 sjuksköterskor från Ca 10 till Ca 12, 1 föreståndarinna från Ce 16 till Ce 17, 14 översköterskor från Ce 12 till Ce 14, 197 sjuksköterskor från Ce 10 till Ce 12, 1 förste köksföreståndare från Ca 19 till Ca 22, 1 köksföreståndare från Ca 15 till Ca 16 samt 1 köksföreståndare från Ca 12 till Ca 14.

Å andra sidan böra 4 köksföreståndare, av vilka 1 i Ca 15 och 3 i Ce 15, nedflyttas till Ca 14 resp. Ce 14. 4 å övergångsstat uppförda sjuksköterskor böra utgå ur personalförteckningen. Det torde böra erinras, att 1 översköterska, vilken nu föreslås uppflyttad från Ca 12 till Ca 14, är uppförd på övergångsstat. I fråga om köksföreståndarna påkallas särskilda bestäm-

melser till undvikande av löneminskning för de nuvarande innehavarna av de 4 befattningar, som skulle nedflyttas i lönegrad. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela sådana bestämmelser.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet förordat i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. böra från Ca 31 till Ca 33 uppflyttas 3 laboratorer, tillika avdelningsföreståndare vid radiofysiska institutionen samt 1 laborator vid kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet.

Genom beslut den 29 juni 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt tillkallad sakkunnig att utreda frågan om formen för ersättning för de patologiska undersökningar, som utföras vid karolinska sjukhusets radiopatologiska institution och patologiska avdelning. Med skrivelse den 4 december 1951 har utredningsmannen inkommit med förslag i ämnet. Förslaget innebär bl. a. att 2 laboratorstjänster i Ce 29 skulle inrättas vid sjukhuset samt att i samband härmed medel för gäldande av ersättning för patologiska undersökningar icke vidare skulle anvisas under sjukhusets omkostnadsanslag. Beredningen av denna fråga inom departementet är ännu icke avslutad. Eventuellt förslag i ämnet torde därför få anmälas för riksdagen senare.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 130 500 kronor för personalförstärkningar, 498 000 kronor för ändrade lönegradsplaceringar m. m. och 10 500 kronor för arvodeshöjningar. Härtil kommer ett belopp av 897 000 kronor för ökade ersättningar till olika sjuksköterskeskolor. För vikariats- och övertidsersättningar beräknas en ökning med 95 000 kronor. Till automatiska utgiftsstegringar böra avses 40 000 kronor för löneklassuppflyttningar och 1 700 000 kronor för rörligt tillägg.

Med hänsyn till belastningen å ordinarieposten bör denna höjas med 60 000 kronor. Med hänsyn till av Kungl. Maj:t medgivna arvodeshöjningar bör anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med 47 000 kronor.

Anslaget bör alltså höjas med $(130\,500 + 498\,000 + 10\,500 + 897\,000 + 95\,000 + 40\,000 + 1\,700\,000 + 60\,000 + 47\,000)$ 3 478 000 kronor. Jag vill erinra, att anslagsberäkningen kan komma att påverkas av pågående förhandlingar med läkarna.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 955 000 (+150 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 462 000 (+ 57 000) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 8 759 000 (+ 1 211 000) kronor samt rörligt tillägg 3 102 000 (+ 2 060 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(1\,955\,000 + 462\,000 + 8\,759\,000 + 3\,102\,000)$ 14 278 000 kronor.

I anledning av förslagen bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att företa erforderliga ändringar i personalförteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, vilka påkallas av vad jag i det föregående förordat:

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 955 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	462 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	8 759 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	3 102 000

Summa förslagsanslag kronor 14 278 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 278 000 kronor.

[51] 49. *Karolinska sjukhuset: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 450 000	5 597 681
1951/52 (statsliggaren s. 968)	4 982 000	
1952/53 förslag	6 910 000	

Yrkande.

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 2 057 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m. åt personalen.....	30 176	27 000	37 000	10 000
2. Reseersättningar	31 300	30 000	37 000	7 000
3. Värme, lyse och vatten.....	1 112 407	575 000	1 180 000	605 000
4. Övriga expenser	180 998	200 000	240 000	40 000
5. Inventariers underhåll och komplettering.....	529 991	600 000	737 000	137 000
6. Tvätt och renhållning	114 419	125 000	146 000	21 000
7. Kosthåll	1 204 594	1 300 000	1 540 000	240 000
8. Läkemedel.....	1 007 474	1 000 000	1 270 000	270 000
9. Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården	1 357 182	1 100 000	1 822 000	722 000
10. Diverse utgifter	23 232	25 000	30 000	5 000
				2 057 000

Motiv.

Direktionen har vid beräkningarna utgått från belastningen per vård-dag under budgetåret 1950/51. Anslaget har därefter uppräknats med ut-

gångspunkt från oförändrat prisläge men med hänsyn till antalet underhållsdagar, som beräknas öka från 384 914 under budgetåret 1950/51 till 440 000 under budgetåret 1952/53. En ytterligare uppräknings har skett med beaktande av att prisstegringarna under budgetåret 1950/51 till största delen påverkat sjukhusets utgifter först under senare delen av budgetåret.

5) Garnisonsavdelningen är i starkt behov av modernisering. Huvuddelen av den nuvarande utrustningen är föråldrad och bristfällig samt försvårar i avsevärd grad sjukvårdsarbetet. Framställningen avser dels sängar, sängbord och vissa andra möbler, dels viss teknisk utrustning. Kostnaden beräknas till 37 000 kronor. Anskaffningen kan eventuellt uppdelas på två år. Fysiologiska centrallaboratoriets 4 EKG-apparater äro starkt förslitna och fordra ständiga reparationer. En ny apparat är nödvändig för en beräknad kostnad av 11 500 kronor. För utrustning av en brännskadeavdelning enligt en tidigare gjord framställning erfordras 12 200 kronor.

10) Från delposten utgår nu 7 100 kronor till inköp och bindning av facklitteratur. På grund av barnklinikens tillkomst samt inträffade prishöjningar torde anslaget böra höjas med 2 900 kronor till 10 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. åt personal samt till reseersättningar anser statskontoret kunna upptagas med vardera 35 000 kronor. Beträffande delposten till övriga expenser räknar ämbetsverket med att en skälig procentuell förhöjning av statsmyndigheternas expensanslag vidtages efter enhetliga grunder för mötande av uppkomna prishöjningar å skrivmateriel, telefon m. m. Med hänsyn till att för innevarande budgetår under delposten till inventariers underhåll och komplettering beräknats kostnader av engångsnatur, uppgående till omkring 124 000 kronor, synes posten kunna uppföras med 600 000 kronor. Tillräckliga skäl föreligga enligt ämbetsverkets mening icke för en uppräknings av delposterna till tvätt- och renhållning samt läkemedel till högre belopp än 140 000 resp. 1 250 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 föreslår statskontoret, att posterna till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården och till diverse utgifter bestämmas till 1 500 000 resp. 25 000 kronor.

Centrala sjukvårdsberedningen anser, att utrustningen till garnisonsavdelningen, på sätt närmare framgår av beredningens yttrande, kan anskaffas för 33 625 kronor. Beredningen har icke något att erinra mot de beräknade kostnaderna för den föreslagna EKG-apparaten.

Departementschefen.

Vid sina anslagsberäkningar har direktionen utgått från senast tillgängliga belastningssiffror, varefter en uppräknings skett med hänsyn bl. a. till att barnkliniken skall tagas i bruk. Direktionen har sålunda räknat med en ökning av antalet underhållsdagar från omkring 385 000 budgetåret

1950/51 till 440 000 under nästa budgetår. Dessutom har en ytterligare uppräkning skett med hänsyn till att inträffade prisstegringar under budgetåret 1950/51 i stort sett påverkat utgifterna först under budgetårets senare del. Även om det erbjuder svårigheter att på förhand uppskatta antalet varddagar samt eventuellt inträffande prisstegringar har jag i huvudsak ansett mig böra beräkna medelsbehovet på grundval av de av direktionen angivna principerna.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. åt personalen samt till reseersättningar torde i enlighet med statskontorets förslag böra uppföras med vardera 35 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till expenser beräknar jag för bränsle, lyse och vatten ett belopp av 1 180 000 kronor. För övriga expenser torde böra anvisas ett belopp av 234 000 kronor. Sammanlagt skulle alltså anslagsposten till expenser uppgå till $(1\,180\,000 + 234\,000)$ 1 414 000 kronor.

Vad beträffar anslagsposten till övriga utgifter synes för inventariers underhåll och komplettering böra beräknas 640 000 kronor, vilket innebär en höjning av medelsanvisningen med 40 000 kronor. Inom anslaget torde kunna inrymmas engångsutgifter å 23 700 kronor. Därvid beräknar jag 11 500 kronor för inköp av en EKG-apparat för fysiologiska laboratoriet samt 12 200 kronor till utrustning av en planerad brännskadeavdelning. Med inköp av inventarier till garnisonsavdelningen torde tills vidare böra anstå. Delposterna till tvätt och renhållning samt till kosthåll torde böra höjas till 146 000 resp. 1 540 000 kronor. För läkemedel samt förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården synes böra avses till 1 270 000 resp. 1 800 000 kronor förhöjda belopp. Delposten till diverse utgifter föreslår jag höjd med 5 000 kronor till 30 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter skulle alltså uppgå till $(640\,000 + 146\,000 + 1\,540\,000 + 1\,270\,000 + 1\,800\,000 + 30\,000)$ 5 426 000 kronor.

Jag uppskattar alltså omkostnadsanslaget i dess helhet till $(35\,000 + 35\,000 + 1\,414\,000 + 5\,426\,000)$ 6 910 000 kronor, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 910 000 kronor.

[52] 50. *Karolinska sjukhuset: Utrustning.* För innevarande budgetår har icke något anslag för ändamålet upptagits i gällande riksstat.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till nu ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avvidan härpå torde anslaget i riksstatförslaget böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med ett belopp av 540 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 540 000 kronor.

[53] 51. Serafimerlasarettet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 280 000	4 481 618
1951/52 (statsliggaren s. 969)	4 295 000	
1952/53 (förslag)	5 292 000	

Yrkanden.

Direktionen för karolinska sjukhuset framlägger följande yrkanden:

I. I skrivelse den 28 augusti 1951 föreslås, att anslaget höjes med 941 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Medicinska kliniken:</i>	
a) 1 ekonomibitråde Ce 5	+ 5 316
2. <i>Kirurgiska kliniken:</i>	
a) 1 översköterska Ca 12	+ 7 740
b) 2 sjuksköterskor Ce 10	+ 14 040
3. <i>Plastikkirurgiska avdelningen:</i>	
a) 1 förste underläkare	+ 19 068
4. <i>Bakteriologiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 vaktmästare Ce 9	+ 6 636
b) Arvode till en biträdande vaktmästare avgår.....	— 2 610
5. <i>Kemiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 förste underläkare	+ 19 068
b) 1 sjukvårdsbiträde i Ce 6.....	+ 5 616
6. <i>Neurofysiologiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 översköterska Ca 12	+ 7 740
7. <i>Gymnastikavdelningen:</i>	
a) 1 sjukgymnast Ce 13 i st. f. arvode motsvarande Cg 13	—
8. <i>Övriga framställningar från befattningshavare m. fl.:</i>	
a) 1 badföreståndare Ce 9 i st. f. Ce 7.....	+ 684
b) 1 reparatör Ce 13	+ 8 088
c) Prästmannens arvode höjes från 1 800 till 3 000 kronor per år.....	+ 1 200
d) Kassakontrollantens arvode höjes från 300 till 375 kronor per år.....	+ 75
9. <i>Särskilda förslag av direktionen:</i>	
a) 1 undersköterska Ce 7 i st. f. 1 sjukvårdsbiträde Ce 4 å avd. 7.....	+ 888
b) 3 ekonomibiträden Ce 5 för städning i nybyggnad för patologisk avdelning m. m.	+ 15 948
10. <i>Ökade ersättningar till sjuksköterskeskolorna för tillhandahållande av elever</i>	+ 33 090
11. <i>Ekonomi- och sjukvårdspersonal:</i>	
A. Arvode utöver lön till 14 sjuksköterskor i 10 lönegraden under tjänstgöring såsom nattsköterska.....	+ 10 080

B. Uppflyttning av ekonomi- och sjukvårdspersonal:

a) 1 hantverksföreståndare (snickare) Ca 12 till Ca 13.....	+	348
b) 1 trädgårdsmästare Ca 12 till Ca 13	+	348
c) 1 reparatör (snickare) Ce 12 till Ca 13	+	348
d) 4 ekonomibiträden (kokerskor) Ce 6 till Ce 7	+	1 344
e) 17 undersköterskor Ce 5 till Ce 7	+	10 812
f) 2 ekonomibiträden (portvakter med 3-skiftstjänst) Ce 4 till Ce 7....	+	1 776
g) 32 sjukvårdsbiträden Ce 4 till Ce 6	+	17 664
h) 7 ekonomibiträden Ce 4 till Ce 6	+	3 864
i) 97½ sjukvårdsbiträden Ce 4 till Ce 5	+	24 570
j) 81 ekonomibiträden Ce 4 till Ce 5	+	20 412
k) 2 reparatörer Ca 12 till Ca 13	+	696
l) 3 reparatörer Ca 11 i st. f. 3 hantverkare Ca 10.....	+	1 116
m) 4 eldare Ca 9 till Ca 10	+	1 536
n) 1 reparatör Ce 12 till Ce 13	+	348
o) 2 eldare Ce 9 till Ce 10	+	768
12. Löneklassuppflyttningar	+	15 000
13. Vikarier under semester	+	20 000
14. Rörligt tillägg.....	+	728 000
15. Avrundning	—	617
16. Avgår: minskad övertidsersättning åt sjuksköterskor.....	—	60 000
		+ 941 000

II. I en särskild *skrivelse den 16 oktober 1951* föreslås inrättandet av ytterligare en arbetsenhet inom röntgenavdelningen med en personal bestående av 1 förste underläkare, 3 sjuksköterskor och 1 sjukvårdsbiträde.

Motiv.

I. 1 a) Vid endokrinologiska avdelningens laboratorium har antalet laborationer stigit med nära 100 procent sedan år 1947. Diskningen är mycket tidsödande och måste ske synnerligen omsorgsfullt med särskilda rengöringsmedel.

2 a)—b) Genom inrättande av en tjänst såsom översköterska vid den kirurgiska polikliniken skulle poliklinikarbetet kunna fördelas lämpligare än som nu är möjligt, nämligen på dels en »akut» och dels en »kronisk» mottagning, varjämte det skulle bli möjligt att pröva 3-skiftsarbete. Nattarbetet på operationsavdelningarna går nu i tur bland operationssköterskorna, fränsett den äldsta. Arbetet har blivit alltmer betungande bl. a. på grund av flera och större operationer samt ökat antal blodtransfusioner. På grund av otillräcklig personal kunna operationer ej utföras två dagar i veckan. Genom utökning med två sjuksköterskor skulle dagpersonalen kunna frigöras för mer rationell arbetsordning. Vid bifall till förslaget skulle nu utgående övertidsersättningar om sammanlagt 15 480 kronor kunna inbesparas.

3 a) Vårdmöjligheterna vid avdelningen motsvara icke på långt när efterfrågan. Väntetiden utgör 4—5 år för vanliga vårdsökande. F. n. vänta 900 patienter på vård. Endast akuta olycksfall och patienter med svårartade tumörer kunna beredas förtur. En ytterligare läkartjänst skulle medföra en behövlig avlastning samt möjliggöra konsultativ och operativ

verksamhet på karolinska sjukhuset. Dessutom skulle utbildningen av läkare för bl. a. vården av olika slags brännskador kunna ske snabbare.

4 a och b) F. n. skötes djurstallet av en vaktmästare på karolinska institutets stat, varjämte lasarettet avlönar en arvodist som biträde samt som avlösare på söndagar. Genom förslaget skulle arvodisten, som arbetar 75 timmar i månaden, bli obehövlig.

5 a) I 1951 års statsverksproposition framhöll departementschefen, att en underläkare vid medicinska kliniken liksom tidigare borde kunna tjänstgöra vid laboratoriet. Klinikens överläkare anser sig emellertid icke kunna avstå från någon underläkare till förmån för laboratoriet. Antalet där utförda analyser har ökat från 48 161 år 1944 till 77 284 år 1950.

5 b) Nu finnas sex laboratoriesköterskor. Rådande överbelastning skulle kunna minskas, om en del av sköterskornas arbete överfördes till något mindre kvalificerad arbetskraft, varigenom laboratoriesköterskorna kunde få ägna större delen av sin arbetstid till kvalificerat analysarbete.

6 a) Nu finnes endast en laboratoriesköterska vid laboratoriet. På denna befattningshavare ankommer att upptaga elektroencephalogram. Väntetiden varierar mellan 2 och 8 veckor, vilket förlänger vårdtiden och hindrar platsernas rationella utnyttjande. Under år 1951 har en ny arbetsuppgift tillkommit, nämligen tidskrävande undersökningar av epilepsi. Nu kunna dessa undersökningar ej medhinnas och därmed brister det allvarligt i förutsättningarna för operationer av denna sjukdom.

7 a) Tjänsten har varit inrättad sedan 1940 och har sedan maj 1946 uppehållits av samma person.

8 a) Badföreståndaren vid karolinska sjukhuset — vilken dock har större underlydande personal än badföreståndaren vid Serafimerlasarettet — är placerad i Ca 11.

8 b) Antalet elektriska, sanitära och ångtekniska apparater har stigit år från år. Tillkomsten av en ny laboratoriebyggnad kommer att kräva i det närmaste en man av maskinpersonalen för tillsyn och underhåll av den elektriska och instrumentala utrustningen.

8 c) Prästmännens arbetsuppgifter ha blivit alltmer omfattande. Arvodet har varit oförändrat sedan den 1 juli 1947. Predikanten vid Sabbatsbergs sjukhus har ett arvode av 532 kronor per månad och vid S:t Görans sjukhus 331 kronor per månad.

8 d) Arvodet har varit oförändrat sedan 1 juni 1942.

9 a) Lasarettet har numera en undersköterskebefattning på varje vårdavdelning utom avdelning VII. Det är angeläget, att även denna avdelning får en sådan tjänst.

9 b) I samband med att den nyuppförda byggnaden för patologisk avdelning m. m. tages i bruk uppkommer behov av ökad städpersonal. Byggnaden har en total golvyta av omkring 1 150 m² förutom källar- och vindsvåning samt förbindelsegång till medicinska kliniken.

10) Direktionen har i skrivelse den 19 juni 1951 hemställt hos Kungl. Maj:t, att ersättningen till statens sjuksköterskeskola för tillhandahållande av elever måtte få utgå med ett till 75 kronor per elev och månad förhöjt belopp. Enligt beslut den 22 juni 1951 har direktionen medgivits rätt att utbetala höjda ersättningar till Sophiahemmet och Röda korset för därifrån erhållna sjuksköterskeelever.

11 A) Av nattsköterskorna är endast en placerad i 12 lönegraden, medan vid landstingssjukhusen samtliga nattsköterskor äro inplacerade i denna lönegrad. På grund av den låga lönesättningen vid lasarettet försvåras rekryteringen. Trots det berättigade i en uppflyttning av tjänsterna ifrågasätter emellertid direktionen det lämpliga i att anställa sjuksköterskor för ständig nattjänstgöring och förordar i stället, att nattjänsten organiseras så, att den alternerar mellan assistentsköterskorna. Tills vidare föreslås, att särskilt arvode skall utgå till sådan nattsköterska, som har ansvar för mer än en avdelning. Arvodet bör uppgå till skillnaden mellan 12 och 10 löneklasserna.

11 B) Se motsvarande yrkanden under Karolinska sjukhuset: Avlöningar, p. 17.

II. Lasarettets röntgenavdelning är f. n. synnerligen hårt belastad. Då det är önskvärt, att vårdplatserna bliva effektivt utnyttjade, är det angeläget att nuvarande relativt långa väntetider nedbringas. En ytterligare arbetsenhet skulle därför behöva anordnas, vilket låter sig göra genom ianspråktagande av ett inom röntgenavdelningen befintligt väntrum.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

Om det statsfinansiella läget medgiver, vill statskontoret icke motsätta sig inrättandet av en förste underläkartjänst på plastikkirurgiska avdelningen. Däremot synas tillräckliga skäl icke föreligga för att anvisa medel för en förste underläkare å kemiska centrallaboratoriet.

Vidkommande övrig sjukvårdspersonal och ekonomibiträden hänvisar statskontoret till vad som anförts rörande motsvarande personal vid karolinska sjukhuset. Ämbetsverket vill dock icke motsätta sig, att en översköterska och en sjuksköterska anställas å kirurgiska kliniken, ävensom att medel beräknas för ett sjukvårdsbiträde å kemiska och en översköterska å neurofysiologiska laboratoriet. Statskontoret anser sig icke heller kunna rikta några invändningar mot en förstärkning av städpersonalen med tre ekonomibiträden.

Förslaget om inrättande av en vaktmästaretjänst vid bakteriologiska centrallaboratoriet i utbyte mot en arvodesbefattning föranleder icke någon erinran. Med utökning av maskinistpersonalen synes däremot tills vidare kunna anstå.

Även om vissa skäl kunna anföras för förbättrad löneställning för nattsjuksköterskor med ansvar för mer än en vårdavdelning, kan statskontoret med hänsyn till konsekvenserna icke godtaga förslaget om särskilt arvode utöver lön åt dylika sköterskor, vilken anordning icke torde ha motsvarighet vid andra sjukhus.

Statens lönenämnd anser det motiverat, att nattsköterskor med ansvar för mer än en vårdavdelning erhålla förbättrade förmåner. Därest särskilda tjänster icke anses böra inrättas för ändamålet, bör emellertid ersättningen beredas på så sätt, att sköterskor i 10 lönegraden vid ifrågavarande tjänstgöring förordnas att bestrida göromål i 12 lönegraden.

Departementschefen.

Vid endokrinologiska laboratoriet, vars arbetsuppgifter fördubblats sedan år 1947, bör inrättas en ekonomibiträdestjänst Ce 5.

Vad direktionen anfört har övertygat mig om att en förstärkning av sköterskepersonalen är nödvändig vid kirurgiska kliniken. Jag biträder sålunda direktionens hemställan om inrättande av en tjänst i Ca 12 som sjuksköterska för natttjänst. Befattningshavaren torde böra erhålla vikariatslöneförordnande i 14 lönegraden. För att möjliggöra en mera rationell operationsorganisation förordar jag vidare, att en befattning som sjuksköterska Ce 12 inrättas. Plastikkirurgiska avdelningen bör förstärkas med en tjänst som förste underläkare. Härigenom böra de nu alltför långa väntetiderna vid avdelningen kunna väsentligt nedbringas, den konsultativa verksamheten vid karolinska sjukhuset utökas och kravet på utbildning bättre tillgodoses. Jag anser mig även böra biträda förslaget om att inrätta en vaktmästare-tjänst Ce 9 med hänsyn till att djurstallarna i och med den nya patologbyggnadens tillkomst erhållit betydligt utvidgade lokaler. Nuvarande arvode, 2 610 kronor, till en tillfälligt anställd vaktmästare avgår. För städning av den nya byggnaden böra anställas 2 ekonomibiträden Ce 5.

Vad det kemiska centrallaboratoriet angår förordar jag under hänvisning till vad föredragande departementschefen i 1951 års statsverksproposition anfört rörande personalbehovet, att personalförstärkningen begränsas till en ny tjänst som sjukvårdsbiträde Ce 5. Vid neurofysiologiska laboratoriet bör på grund av de långa väntetiderna samt laboratoriets nya arbetsuppgifter inrättas en befattning som översköterska i Ca 14. Direktionens förslag att en arvodesavlönad sjukgymnast placeras i lönegrad Ce 13 föranleder ingen erinran från min sida. Jag har heller intet att erinra mot förslaget om uppflyttning av befattningen som badföreståndare från Ce 7 till Ce 9. Beträffande prästmannens arvode föreslår jag en höjning från 1 800 till 2 000 kronor.

I enlighet med av Kungl. Maj:t redan meddelade beslut beräknar jag ett belopp av omkring 33 000 kronor för höjda ersättningar till statens sjuksköterskeskola och Sophiahemmet för tillhandahållande av elever.

Vad beträffar förslaget om särskilt arvode utöver lön till vissa sjuksköterskor i 10 lönegraden under tjänstgöring som nattsköterska med ansvar för mer än en vårdavdelning, anser jag att den ifrågasatta avlöningsförstärkningen tills vidare bör ske på sådant sätt, att 14 sjuksköterskor erhålla vikariatslöneförordnande i 14 lönegraden.

I fråga om sjukvårds- och ekonomipersonalen är jag f. n. ej beredd att taga ställning till förslagen om uppflyttning av 1 hantverksföreståndare från Ca 12 till Ca 13, 1 trädgårdsmästare från Ca 12 till Ca 13 samt 1 reparatör (snickare) från Ce 12 till Ca 13. Däremot anser jag mig kunna biträda förslaget om uppflyttning av 4 ekonomibiträden (kokerskor) från Ce 6 till Ce 7. Vidare böra 17 undersköterskor uppflyttas från Ce 5 till Ce 7 och 2 ekonomibiträden (portvakter) från Ce 4 till Ce 5. Direktionens förslag om uppflyttning av 32 sjukvårdsbiträden från Ce 4 till Ce 6 anser jag mig endast kunna biträda såtillvida, att 2 biträden med tjänstgöring som baderskor uppflyttas till Ce 6, medan de övriga uppflyttas till Ce 5. Av 7 ekonomibiträden, vilka likaledes föreslagits uppflyttade till lönegrad 6, förordar jag, att 3 sådana biträden (sömmerskor) uppflyttas från Ce 4 till Ce 6 medan de övriga 4 uppflyttas till Ce 5. 81 ekonomibiträden samt 98 sjukvårdsbiträden, varav 1 med halvtidstjänstgöring, böra vidare uppflyttas från Ce 4 till Ce 5.

I enlighet med ett av byggnadsstyrelsen framlagt förslag förordar jag följande: 2 reparatörer uppflyttas från Ca 12 till Ca 13, 3 reparatörer från Ca 10 (hantverkare) till Ca 11, 4 eldare från Ca 9 till Ca 10, 1 reparatör från Ce 12 till Ce 13 samt 2 eldare från Ce 9 till Ce 10.

I övrigt har jag ej funnit mig böra biträda direktionens förslag till personalförstärkningar eller löneförbättringar.

I enlighet med i propositionerna nr 214 och 227/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss sjukhuspersonal böra vidare följande befattningshavare uppflyttas, nämligen 1 första föreståndarinna från Ca 19 till Ca 21, 1 föreståndarinna från Ca 16 till Ca 17, 50 översköterskor från Ca 12 till Ca 14, 1 översköterska å övergångsstat från Ca 12 till Ca 14, 15 sjuksköterskor från Ca 10 till Ca 12, 77 sjuksköterskor från Ce 10 till Ce 12, 1 förste köksföreståndare från Ca 19 till Ca 21, 1 köksföreståndare från Ca 15 till Ca 16 samt 1 köksföreståndare från Ce 12 till Ce 14.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen till nya tjänster med 69 246 kronor. För lönegradsuppflyttningar m. m. beräknas ett belopp av 221 466 kronor, för arvodesregleringar 200 kronor samt för vikariatsersättningar 23 000 kronor. Härtill komma automatiska utgiftstegringar med omkring 15 000 kronor för löneklassuppflyttningar och 728 000 kronor för höjning av det rörliga tillägget. Övertidsersättningarna beräknas minska med 60 000 kronor.

Anslagsbehovet bör alltså höjas med $(69\,246 + 221\,466 + 23\,000 + 200 + 15\,000 + 728\,000 - 60\,000)$ 996 912 eller avrundat 997 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 796 200 (+ 55 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, 202 200 (+ 200) kronor, avlöningar till övrigt icke-ordinarie personal 3 084 200 (+ 144 800) och rörligt tillägg 1 209 400 (+ 797 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (796 200 + 202 200 + 3 084 200 + 1 209 400) 5 292 000 kronor.

I anledning av förslagen bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att företa erforderliga ändringar i personalförteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, vilka föranledas av de nu framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	796 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	202 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 084 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 209 400

Summa förslagsanslag kronor 5 292 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 292 000 kronor.

[54] 52. Serafimerlasarettet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 980 000	2 303 930
1950/51	2 030 000	2 428 533
1951/52 (statsliggaren s. 973)	2 193 000	
1952/53 (förslag)	2 661 000	

Yrkanden.

Direktionen för karolinska sjukhuset föreslår i skrivelser den 28 augusti och 16 oktober 1951, att anslaget höjes med sammanlagt 573 000 kronor.

I. I *skrivelsen den 28 augusti 1951* föreslås, att anslaget höjes med 540 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	856	500	1 000	500
2. Bränsle, lyse, vatten	204 971	225 000	245 000	20 000
3. Övriga expenser	59 968	60 000	65 000	5 000
4. Inventariers underhåll och komplettering	254 914	228 000	367 000	139 000
5. Tvätt och renhållning	36 466	34 700	40 200	5 500
6. Kosthåll	589 503	500 000	680 000	180 000
7. Läkemedel	609 572	550 000	640 000	90 000
8. Förbrukningsartiklar m. m. för sjuk- vården	457 156	380 000	480 000	100 000
				540 000

II. I skrivelsen den 16 oktober 1951 föreslås, att anslaget ytterligare höjes med 33 000 kronor.

Motiv.

I. 1) Från anslagsposten bestridas huvudsakligen utgifter för reseersättning åt vissa vikarier å sjuksköterskebefattning. Kostnaderna ha på grund av höjda järnvägstaxor ökats.

2) Uppräkningen föranledes av höjda priser å eldningsolja, elskatten och utökning av lokalerna (nybyggnad för patologisk avdelning m. m.).

3) Delposten bör uppräknas på grund av höjda kostnader för blanketttryck samt höjda telefontaxor.

4) Uppräkningen beror dels på den allmänna prisstegringen dels ock, huvudsakligen, på ökat medelsbehov för anskaffning av inventarier av engångskaraktär. Till röntgenavdelningen erfordras sålunda 2 undersökningsbord, nämligen ett universalbord på laboratorium III samt ett urologibord på laboratorium I. Båda de nuvarande borden äro utslitna. Kostnaden beräknas till 30 405 kronor. För kirurgiska kliniken föreslås inköp av en narkosapparat enligt slutet system i ersättning för en utsliten apparat enligt öppet system. Vid det slutna systemet förbrukas i jämförelse med det öppna systemet endast omkring en tiondel av de dyrbara narkosgaserna. Kostnaden för apparaten utgör 4 000 kronor. För det neurofysiologiska laboratoriet ha upptagits 17 155 kronor för inköp av elektromyografisk apparatur, avsedd för undersökning av vissa systemsjukdomar i perifera nerver och muskler. Neurofysiologiska laboratoriet behöver också ytterligare en elektroencefalografapparat för en kostnad av 20 000 kronor med hänsyn bl. a. till de långa väntetiderna vid utförande av EEG-undersökningar. I samband med en förestående utökning av det bakteriologiska laboratoriets lokaler erfordras ytterligare apparatur för sterilisering och substratberedning nämligen en autoklav, en torrsterilisator samt en kärl- och en buljongkokare. Kostnaden uppgår till 10 470 kronor. För fysiologiska laboratoriet begäres apparatur för bestämning av blodvolymen hos människor. Kostnaden uppskattas till 5 625 kronor. Vidare beräknas 5 550 kronor för inköp till neurologiska kliniken av 2 perimetrar för klinisk bestämning av synfält,

något som är av stor vikt vid undersökning av sjukdomar i centrala nervsystemet. För ögonpolikliniken upptagas 832 kronor för inköp av en vertometer för bestämning av styrkan på glasögon. Ett belopp av 6 894 kronor erfordras för inköp av en ny universalköksmaskin. Den nuvarande har varit i bruk omkring 20 år och är helt försliten. Slutligen räknar direktionen med ett belopp av 5 000 kronor för komplettering av fotografiutrustningen. Den sammanlagda kostnaden för anskaffning av engångsinventarier beräknas till 105 931 kronor.

5) Priserna på tvätt- och rengöringsmedel ha stigit. Därjämte beräknas förbrukningen komma att öka genom tillkomsten av nybyggnaden för patologisk avdelning m. m.

6) I förhållande till de verkliga utgifterna under budgetåret 1950/51 uppskattas medelsbehovet med hänsyn till prisstegringen till ett med 15 procent förhöjt belopp.

7) Läkemedelspriserna väntas komma att stiga med 5 procent.

8) Priserna ha ökat å flertalet förbrukningsartiklar för sjukvården. Kostnadsökningen beräknas till 5 procent.

II. Vid röntgenavdelningen förekomma långa väntetider i fråga om utarbetande av encephalografier och arteriografier. Ytterligare en arbetsenhet bör därför inrättas inom avdelningen. För apparatutrustning beräknas ett medelsbehov av 33 000 kronor, avseende en röntgenapparat, ett skallbord med tillbehör, ett patientbord, röntgenrör jämte kåpa, strålskydd, montage samt viss utökning av instrumentuppsättningen.

Yttranden.

Statskontoret uttalar, att uppräknningen av delposten till övriga expenser icke givit anledning till erinran. Vidkommande delposterna till inventariers underhåll och komplettering samt förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården torde det vara tillräckligt med en förhöjning till 267 000 resp. 470 000 kronor.

Centrala sjukvårdsberedningen anför.

De beräknade kostnaderna böra höjas för dels en narkosapparat från 4 000 till 4 355 kronor, dels en vertometer från 832 till 850 kronor. För anskaffning av en universalköksmaskin föreligga två anbud å kvalitativt sett tämligen likvärdiga maskiner. Anbudssummorna utgöra 6 940 resp. 6 254 kronor. Beredningen förordar det lägsta anbudet. Skäligheten av det för komplettering av befintlig fotografisk utrustning äskade beloppet, 5 000 kronor, har beredningen i saknad av närmare specifikation icke kunnat bedöma men anser sig dock efter samråd med direktionen böra tillstyrka detsamma. Behovet av elektromyografisk apparatur torde få anses klarlagt. För prisgranskning jämförande anbud har icke stått att få, varför skäligheten av priset icke kunnat bedömas. Beredningen anser sig dock böra tillstyrka beloppet. Direktionens övriga förslag om anskaffning av inventarier har icke givit anledning till erinran.

Beredningen förutsätter, att, där så är möjligt, befintlig utrustning, vilken genom den föreslagna anskaffningen ersättes med ny, avyttras på för staten förmånligaste sätt.

Departementschefen.

Vid serafimerlasarettet utgör vårdplatsantalet 533. Antalet vårddagar under budgetåret 1952/53 torde kunna uppskattas till omkring 150 000 eller ungefär samma antal som f. n. Härtill kommer emellertid, att den av 1947 års riksdag beslutade nybyggnaden för patologisk avdelning, endokrinologiskt laboratorium, djurstallar m. m. kommer att tagas i bruk under nästa budgetår. På grund härav torde vissa av omkostnadsstatens anslagsposter komma att påverkas. Såsom torde framgå av det anförda, har direktionen ansett det nödvändigt att med hänsyn härtill räkna med ett förhöjt medelsbehov för budgetåret 1952/53.

Anslagsposten till reseersättningar synes böra höjas med 500 kronor till 1 000 kronor.

Under anslagsposten till expenser beräknar jag i likhet med direktionen 245 000 kronor för bränsle, lyse och vatten samt 65 000 kronor för övriga expenser. Anslagsposten upptages alltså till $(245\,000 + 65\,000)$ 310 000 kronor, vilket innebär en ökning med 25 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till övriga utgifter torde delposten till inventariers underhåll och komplettering böra upptagas till 300 000 kronor, vilket innebär en höjning med 72 000 kronor. Inom anslaget synas kunna inrymmas vissa av direktionen för särskilda behov äskade inventarier av engångsnatur, nämligen undersökningsbord till röntgenavdelningen, narkosapparat, elektromyografisk apparatur, elektroencefalografapparat, autoklav, torrsterilisator och buljongkokare samt universalköksmaskin. Jag ansluter mig härvid till de beräkningar av kostnaderna för anskaffande av ifrågavarande inventarier, som centrala sjukvårdsberedningen framlagt efter granskning av direktionens förslag. Delposterna till tvätt och renhållning samt till kosthåll torde böra höjas med 5 500 resp. 175 000 kronor till 40 200 resp. 675 000 kronor. Till läkemedel beräknar jag i likhet med direktionen ett belopp av 640 000 kronor, vilket innebär en höjning med 90 000 kronor. Delposten till förbrukningsartiklar synes slutligen böra höjas med 100 000 kronor till 480 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter skulle alltså ökas med $(72\,000 + 5\,500 + 175\,000 + 90\,000 + 100\,000)$ 442 500 kronor samt upptagas till $(1\,899\,500 + 442\,500)$ 2 342 000 kronor.

Omkostnadsanslaget i dess helhet uppskattar jag följaktligen till $(2\,193\,000 + 500 + 25\,000 + 442\,500)$ 2 661 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 661 000 kronor.

[55] 53. Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	129 300	126 946
1951/52 (statsliggaren s. 974)	131 500	
1952/53 (förslag)	150 000	

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 18 500 kronor.

Motiv.

Ökningen av medelsbehovet beror på av Kungl. Maj:t medgiven höjning av arvodena till biträdande överläkare och biträdande läkare, det ökade rörliga tillägget å underläkarearvodena samt ökade utgifter för löneklass-uppflyttningar.

Departementschefen.

Då anslagsberäkningen icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[56] 54. Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	230 000	196 297
1951/52 (statsliggaren s. 974)	206 000	
1952/53 (förslag)	262 000	

Genom beslut den 28 maj 1948 godkände Kungl. Maj:t avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av det staden tillhöriga Sabbatsbergs sjukhus. Närmare redogörelse för avtalet återfinnes i propositionen nr 213/1948.

Det för budgetåret 1951/52 anvisade anslaget avser statens bidrag för kalenderåret 1951 till driftkostnader vid *kvinnokliniken*, vilken uppläts för undervisning den 1 juli 1949, samt vid ett *bakteriologiskt centrallaboratorium*, som beräknades stå färdigt att tagas i bruk under andra halvåret 1951.

Enligt uppgifter, som under hand kommit mig tillhanda, beräknas driftkostnaderna för hela sjukhuset under kalenderåret 1952, sedan vissa mindre inkomster frånräknats, uppgå till 11 262 150 kronor. Antalet vård dagar vid hela sjukhuset beräknas till 225 500, varför kostnaden per vård dag skulle komma att utgöra 49 kronor 94 öre. Då vidare antalet vård dagar vid kvin-

nokliniken uppskattas till 46 000, skulle den på kvinnokliniken belöpande delen av sjukhusets driftkostnader utgöra $46\,000 \times 49$ kronor 94 öre eller 2 297 378 kronor. Eftersom staten enligt avtalet har att bidra till de å kvinnokliniken belöpande driftkostnaderna med 10 procent, kommer det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget att utgöra 229 737 kronor eller avrundat 230 000 kronor.

Det bakteriologiska centrallaboratoriet har ännu icke färdigställt. Enligt vad jag inhämtat, beräknas laboratoriet vara färdigt för inflyttning den 1 januari 1952, varför medel torde beräknas för hela kalenderåret 1952. Jämlikt förenämnda avtal har staten att bidra till driftkostnaderna med 2 procent. Då de sammanlagda driftkostnaderna uppskattas till 1 600 000 kronor, torde statens andel kunna beräknas till 32 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda uppgå till $(230\,000 + 32\,000)$ 262 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 262 000 kronor.

[57] 55. Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 270 000 kronor (statsliggaren s. 975).

1951 års riksdag godkände vissa av föredragande departementschefen förordade grunder rörande statens bidrag till driftkostnaderna vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (prop. nr 123; riksd. skr. nr 295). Enligt avtalet skall överläkaren vid vårdanstaltens medicinska avdelning, vilken tillika är professor, ävensom sådan personal, som uteslutande anställes för forsknings- och undervisningsändamål, tillsättas, avlönas och pensioneras av staten; dock att vårdanstalten bestrider kostnaden för särskilt överläkararvode. Härjämte bidrager staten med halva löne- och pensionskostnaden för av vårdanstalten anställd läkarpersonal med vissa undantag. Vidare skall staten årligen erlægga dels ett belopp, motsvarande 10 procent av anstaltens driftkostnader, och dels för användningen av sjukhusbyggnaderna för undervisningsändamål en särskild ersättning, motsvarande $\frac{1}{4} \times 1,25$ procent av byggnadernas taxeringsvärde. Avtalet skall tills vidare gälla under fem år.

Enligt uppgifter, som under hand kommit mig tillhanda, beräknas statens bidrag för läkarlöner under kalenderåret 1952 uppgå till 207 700 kronor. De totala driftkostnaderna uppskattas till 2 186 924 kronor, varav statens andel 218 692 kronor. För användningen av sjukhusbyggnaden har med nyss

angiven formel för beräkningarna och med utgångspunkt från ett taxeringsvärde av 1 270 000 kronor upptagits ett belopp av 3 968 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda uppgå till (207 700 + 218 692 + 3 968) 430 360 kronor eller avrundat 430 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

[58] 56. Avlöning av läkare vid akademiska sjukhuset i Uppsala. Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 1 130 000 kronor (statsliggaren s. 975).

1951 års riksdag godkände av föredragande departementschefen förordade ändrade grunder för samarbetet rörande driften av akademiska sjukhuset (proposition nr 123; riksd. skr. nr 295).

Yrkande.

Universitetskanslern har med skrivelse den 25 september 1951 överlämnat en den 29 juni 1951 dagtecknad framställning från *det större akademiska konsistoriet i Uppsala* angående medel för budgetåret 1952/53 till avlöning av läkare vid akademiska sjukhuset. Konsistoriet har grundat sin anslagsframställning på en av *direktionen för akademiska sjukhuset* den 11 juni 1951 gjord framställning. För budgetåret 1952/53 hemställs om en höjning av anslaget med 323 680 kronor.

	Ökning
1. 1 extra överläkare vid radioterapeutiska avdelningen	17 960
2. 1 förste underläkare vid medicinska kliniken	17 960
3. 1 förste underläkare vid kirurgiska kliniken	17 960
4. 1 förste underläkare vid barnkliniken	17 960
5. 1 förste underläkare vid kvinnokliniken	17 960
6. 1 förste underläkare vid öronkliniken	17 960
7. 1 förste underläkare vid hudkliniken	17 960
8. 1 förste underläkare vid centrallaboratoriet	17 960
9. Höjning av det rörliga tillägget	180 000
	323 680

Motiv.

1) Tidigare omfattade professuren i medicinsk radiologi både röntgendiagnostik och röntgenterapi. Professurens nuvarande innehavare har kompetens enbart i röntgendiagnostik. Det är därför nödvändigt, att radioterapien på lämpligt sätt blir företrädd vid sjukhuset. Det större akademiska konsistoriet har i sina anslagsäskanden för Uppsala universitet hemställt om inrättande på universitetets stat av en ordinarie laboratorsbefattning i radioterapi. Enligt universitetskanslerns mening är befattningen avsedd främst för sjukvårdens behov, varför en extra överläkarbefattning i

8 — Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

stället bör inrättas. För tillgodoseende av undervisningens behov torde medel böra beräknas på universitetets stat till en biträdande lärare.

2) Avsikten är, att den föreslagna befattningshavaren skall tjänstgöra på en vårdavdelning, vilken omfattar 39 vårdplatser, samt på electrocardiografiavdelningen.

3) En särskild narkosläkare vid akademiska sjukhuset är oundgängligen nödvändig med hänsyn till de senare årens framsteg inom anesthesiologien och de ökade kraven på säkerhet vid narkosgivning.

4) Befattningshavaren skall deltaga i övervakningen av de nyfödda barnen på barnbördsavdelningen. Vid flertalet sådana avdelningar i Stockholm äro sedan länge barnläkare anställda särskilt för detta ändamål. Läkaren skall dessutom tjänstgöra som föreståndare för barnpolikliniken. Arbetet därstädes beräknas bliva avsevärt utökat genom inrättandet av ett flertal specialpolikliniker.

5) Patientantalet vid kvinnokliniken har stigit från 1 047 år 1940 till 2 196 år 1948. Vid barnbördsavdelningen utgjorde motsvarande siffror 2 184 och 2 994. Jämförande siffror för Karolinska sjukhuset och lasarettet i Lund visa, att ytterligare en läkartjänst är erforderlig.

6) Den nya öronkliniken inrymmer en avdelning, avsedd för patienter med röst- och talrubbningar. Framställning har alternativt gjorts om att å universitetets stat måtte upptagas en laboratorstjänst i foniatri.

7) En hudklinik saknas f. n. vid sjukhuset. En provisorisk klinik omfattande omkring 30 vårdplatser beräknas bliva färdigställd under budgetåret 1951/52 inom en av epidemisjukhusets paviljonger.

8) Centrallaboratoriet innefattar såväl blodgivarcentral som allergilaboratorium, för vilka ändamål särskilda läkarbefattningar inrättats vid andra sjukhus. Centrallaboratoriets överläkare behöver dessutom i egenskap av sjukhusets styresman frigöras för administrativa uppgifter.

Departementschefen.

Vid akademiska sjukhuset i Uppsala finnes, som av det anförda framgår, ingen särskild narkosläkare. Med hänsyn till såväl sjukvårdens som undervisningens behov anser jag mig böra förorda, att för denna uppgift vid kirurgiska kliniken inrättas en tjänst såsom förste underläkare. Kostnaden härför uppskattar jag i likhet med direktionen till 17 960 kronor. I övrigt anser jag mig icke kunna tillmötesgå direktionens äskanden om nya tjänster. För rörligt tillägg bör beräknas en med 140 000 kronor förhöjd medelsanvisning. Anslaget i sin helhet bör alltså upptagas med (1 130 000 + 17 960 + 140 000) 1 287 960 kronor eller avrundat 1 288 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöning av läkare vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 288 000 kronor.

[59] 57. Bidrag till vissa driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52 (statsliggaren s. 976)	1 100 000	
1952/53 (förslag)	1 700 000	

1951 års riksdag godkände av föredragande departementschefen förordade ändrade grunder för samarbetet rörande driften av akademiska sjukhuset (prop. nr 123; skr. nr 295).

Yrkande.

Universitetskanslern har med skrivelse den 4 september 1951 överlämnat en den 29 juni 1951 dagtecknad framställning från *det större akademiska konsistoriet i Uppsala* angående medel för budgetåret 1952/53 till driften av akademiska sjukhuset. Konsistoriet har grundat sin anslagsframställning på en av *direktionen för akademiska sjukhuset* den 11 juni 1951 gjord sammanställning av sjukhusets utgifter och inkomster jämte beräkning av statsverkets och landstingets bidrag till kostnaderna. För budgetåret 1952/53 begäres ett statsbidrag å 1 700 000 kronor.

Motiv.

Totalkostnaderna för sjukhusets drift — bortsett från läkarlönerna — ha beräknats till 10 657 224 kronor, varav 6 232 224 kronor för löner samt 4 425 000 kronor för omkostnader. I enlighet med de nya bidragsgrunderna har landstingets andel i kostnaderna beräknats på följande sätt. Sedan totalkostnaden minskats med vissa mindre bidrag har återstoden, 10 442 654 kronor, dividerats med totalantalet vård dagar, som uppskattats till 259 000. Kvoten 40 kronor 30 öre utgör kostnaden per vård dag. Denna dagkostnad har multiplicerats med antalet vård dagar för sjuka från Uppsala län, vilket beräknats till 214 200. Från den erhållna produkten 8 632 260 kronor har i överensstämmelse med de nya grunderna avdrag gjorts med 13 procent eller 1 122 193 kronor, varvid skillnaden blivit 7 510 067 kronor. Från detta belopp ha dragits vissa legosängsavgifter och statsbidrag m. m. om tillhopa 722 855 kronor. Den erhållna skillnaden, 6 787 212 kronor, utgör landstingets bidrag.

Inkomsterna i form av legosängsavgifter, poliklinikavgifter, bostadshyror m. m. ha beräknats till inalles 2 185 925 kronor.

Statens andel av kostnaderna skulle alltså uppgå till (10 657 224 — 6 787 212 — 2 185 925) 1 684 087 kronor eller avrundat 1 700 000 kronor.

Departementschefen.

Den föreliggande beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1952/53 föranleder ingen erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

[60] 58. **Bidrag till utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala.** Något anslag för detta ändamål är ej uppfört i gällande riksstat.

Yrkande.

Universitetskanslern har med skrivelse den 12 oktober 1951 överlämnat en den 22 september 1951 dagtecknad framställning från *det större akademiska konsistoriet i Uppsala* angående medel för budgetåret 1952/53 till bidrag till utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala. Konsistoriet har grundat sin anslagsberäkning på en av *direktionen för akademiska sjukhuset* den 10 september 1951 gjord framställning om utverkande av medel för ändamålet. För budgetåret 1952/53 begäres ett statsbidrag å 115 000 kronor, varvid förutsättes, att Uppsala läns landsting anslår lika stort belopp.

1. Materiel för diagnostik och terapi	49 600
2. Viss utrustning av klinikerna	18 600
3. Kontorsmaskiner m. m.	32 000
4. Lokaltelefonsystemets iståndsättande	5 500
5. Materiel för kök, tvätt, verkstäder, renhållning m. m.	106 400
	212 100

För transport- och monteringskostnader samt oförutsedda utgifter beräknas ytterligare 18 000 kronor. Medelsbehovet utgör således (212 100 + 18 000) 230 100 kronor eller avrundat 230 000 kronor.

Motiv.

1) En cardioangiografistation bör inrättas för att tillmötesgå anspråken på röntgenologisk hjärtundersökning för de medicinska, kirurgiska och pediatrika klinikerna. Möjligheten att göra operativa ingrepp i hjärtat grundar sig på ingående röntgenanalys av de stora kärlen. Metodiken innebär kontrastfyllnad av hjärtats hålrum och exponering av ett flertal röntgenbilder i snabb följd. Erforderlig utrustning utgöres av undersökningsbord av speciell konstruktion jämte två röntgenrör för en kostnad av 45 000 kronor. — För behandling av invärtesmedicinska åkommor har ultraljudbehandling flerstädes kommit till betydande användning. Ett aggregat har med gott resultat utprovats preliminärt vid sjukhuset. Kostnaden för erforderlig apparatur uppgår till 4 600 kronor.

2) Utöver den utrustning med standardsängar, som nu finns, behöver nyanskaffning ske av minst 6 sängar av specialtyp, avsedda för patienter med hjärtsjukdomar och vissa andra skador. Kostnaden utgör 7 000 kronor. — Å kirurgiska kliniken har genomförts ett system, innebärande att alla röntgenbilder angående viss patient förvaras å sjukavdelningen i stället för i röntgenarkivet under den tid, patienten är intagen på sjukhuset. Systemet

har fungerat synnerligen väl och bör genomföras på övriga kliniker. För ändamålet erfordras 25 skåp för röntgenfilm samt 4 röntgenljusskåp till en sammanlagd kostnad av 4 000 kronor. — Efter bruttolönesystemets införande ha särskilda rastrum upplåtits för sådan personal, som medför egen matsäck. Rummen äro möblerade med gamla dagrumsmöbler. För ändamålet bättre lämpade möbler äro synnerligen önskvärda. Kostnaden uppgår till 7 600 kronor.

3) Den maskinella utrustningen å sjukhuskontor och olika expeditioner behöver utökas på grund av sjukhusets utbyggnad samt för att åstadkomma en snabbare expedition i samband med vårdtidernas minskning. Det mest trängande behovet gäller 4 diktafoner och 3 snabbtelefoner samt skriv- och räknemaskiner.

4) I och med sjukhusets tillväxande måste det helautomatiska lokaltelefonsystemet utvidgas och underhållas. I samband med köks- och tvättbyggnadens om- och påbyggnad överflyttas elverkstaden till tvätthuset. Elverkstadsrummet avses skola tagas i bruk för lokaltelefonväxelns utvidgning. Växelutrustningen har redan anskaffats och kablar ha framdragits till nytillkomna kliniker. Vad som återstår är montering och inkoppling av det nya växelstativet samt anskaffning av ett antal nya telefonapparater.

5) För köket erfordras ett ångkokskåp med tillbehör, kantiner och huvar samt en lyftvagn för tunga transporter. Förslagets realiserande innebär dels en utvidgning av materielen parallellt med sjukhusets tillväxt, dels ock en nödvändig modernisering av utrustningen. Kostnaderna utgöra 14 900 kronor. För tvätten behöves en ny centrifug av arbetsbesparande konstruktion. Två av de nuvarande centrifugerna äro mycket gamla och av en äldre typ, som fordrar en mycket tidsödande skötsel. F. n. finnas för tvättning och centrifugering två befattningshavare. Om en ny centrifug anskaffas, kommer arbetet att underlättas, så att endast en befattningshavare blir behöfelig. Kostnaden utgör 41 000 kronor. Beträffande maskincentralen, vilken enligt den för sjukhuset gällande generalplanen skall ombyggas, är det nödvändigt, att i avvaktan på tillkomsten av en ny central, vidtaga vissa åtgärder för att hålla pannorna i gott skick. Under sommaren 1952 bör en rostmatta utbytas i en av de två vattenrörspannorna. Kostnaden härför uppgår till 11 000 kronor. Nya och större reparationsverkstäder inrättas f. n. i den s. k. köks- och tvättbyggnaden. Samtliga verkstäder behöva ett flertal nya maskiner. För tapetserareverkstaden beräknas sålunda 1 sadelmakerimaskin, 1 symmaskin och 1 slipmaskin. Elverkstaden behöver 1 bormaskin och 3 provplintar samt handverktyg. Till möbelverkstaden ha medel beräknats för 1 putsslipmaskin, 1 planhyvel och 1 fräsmaskin samt till smidesverkstaden 1 instrumentsvarv och 1 slipmaskin. Den sammanlagda kostnaden för utrustning till verkstäderna beräknas till 19 000 kronor.

Sjukhusets parkområde har genomgått en betydande utvidgning och kommer att ytterligare utökas genom generalplanens realiserande. För att kunna utföra det härigenom ökade arbetet med minsta möjliga antal arbetare erfordras utöver redan befintliga redskap en s. k. jordfräs till en kostnad av 3 000 kronor.

Direktionen har vidare beräknat medel för anskaffande av en bogserings-truck för 12 500 kronor, avsedd som hjälpmedel för transporterna mellan sjukhusets olika byggnader.

Maskinell golvrenhållning har försöksvis organiserats å sjukhuset. Försöken ha nu fortskridit så långt, att ytterligare maskiner böra anskaffas.

Direktionen föreslår inköp av bonmaskiner, dammsugare och skurmaskiner till en kostnad av 5 000 kronor.

Yttrande.

Centrala sjukvårdsberedningen anför.

Det vid sjukhuset praktiserade systemet att upplåta särskilda mat- och vilrum för personalen synes icke tillfredsställande motiverat. Införandet av bruttolönesystemet har motiverats ur helt andra synpunkter än de, som kommit till uttryck i sjukhusets motivering. Det synes därför böra vid det nuvarande provisoriet bero intill dess att utspisningsformerna bringats i bättre överensstämmelse med förhållandena vid landstingens sjukhus, där sådana lokaler ej komma i fråga. Beredningen avstyrker alltså inköp av möbler till nämnda rum.

Enligt beredningens mening torde på sätt, beredningen i särskild promemoria närmare angivit, anskaffning av utrustning böra ske intill ett belopp av 194 000 kronor. Statsverkets andel i kostnaderna skulle sålunda komma att utgöra 97 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig böra tillstyrka, att staten bidrager med halva kostnaden för de i ärendet omnämnda utrustningsarbetena, under förutsättning, att Uppsala läns landsting bidrager med andra hälften. Under hänvisning till vad centrala sjukvårdsberedningen i ärendet anført och med hänsyn till den delvis ofullständiga utredning, som förebragts beträffande vissa utrustningsförslag anser jag mig f. n. endast böra tillstyrka, att i enlighet med sjukvårdsberedningens kostnadsberäkningar, utrustning anskaffas för ett belopp av 194 000 kronor. Statsverkets andel i kostnaderna skulle sålunda komma att utgöra 97 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utrustning vid akademiska sjukhuset*
i Uppsala för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsan-
slag av 97 000 kronor.

[61] 59. Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 610 000	1 643 889
1951/52 (statsliggaren s. 976)	930 000	
1952/53 (förslag)	1 170 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer om ett anslag å 1 170 000 kronor.

Departementschefen.

Grunderna för detta bidrag äro angivna i ett mellan Kungl. Maj:t och kronan samt landstinget ingånget avtal, beträffande vars närmare innehåll hänvisas till 1943 års statsverksproposition (VIII s. 141—171). Bidraget utbetalades tidigare i efterskott. 1949 års riksdag medgav emellertid, att bidraget finge preliminärt utbetalas till landstinget, så snart bokslut och revision verkställes för det kalenderår, ersättningen avser. Landstinget medgavs vidare rätt att efter utgången av juni månad varje år erhålla förskott å bidraget för löpande kalenderår med belopp, motsvarande hälften av det för föregående kalenderår preliminärt utbetalade bidraget. Enligt riksdagsbeslutet skulle denna omläggning av utbetalningstiderna äga rum under två övergångsår. I enlighet härmed ha medel beräknats, för budgetåret 1949/50 till statens bidrag för kalenderåret 1947 och till det uppskattade bidraget för år 1948, för budgetåret 1950/51 till de beräknade bidragen för kalenderåren 1949 och 1950 samt för budgetåret 1951/52 till förskott för och preliminär utbetalning av bidrag för kalenderåret 1951.

Anslaget kommer för nästa budgetår att belastas med förskott för och preliminär utbetalning av statsbidrag för kalenderåret 1952. Då jag icke har något att erinra mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 170 000 kronor.

[62] 60. *Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.* Något anslag för ändamålet är ej upptaget i gällande riksstat.

Yrkande.

Direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund (skr. 26/10 1951) hemställer om ett statsbidrag å 26 092 kronor.

1. Genomlysningsapparat och granskningsskåp till barnkliniken	12 067
2. Komplettering av utrustningen inom röntgendiagnostiska avdelningen	14 025
	26 092

Motiv.

Totalkostnaden för inköp av den föreslagna utrustningen uppgår till 52 184 kronor. Hälften av detta belopp, 26 092 kronor, har anvisats av 1951 års lagtima landsting. I enlighet med de principer, som tillämpats beträffande fördelning av utrustningskostnader vid sjukvårdsinrättningarna, avses resterande belopp skola utgå av statsmedel.

1) Genomlysningsapparaten är avsedd för såväl kliniken som polikliniken. Avsikten är, att apparaten skall utnyttjas i undervisningens tjänst. Det nuvarande granskningsskåpet är alldeles för litet och ej fullt tillfredsställande ur belysningssynpunkt. Det föreslagna skåpet bör på grund av begränsat utrymme lämpligen utföras som s. k. kassettskåp.

2) Den avsedda kompletteringen av röntgenavdelningens utrustning utgöres av två stötrelä, potterbord, två sekundärbländare, två Super-Dynamaxrör samt motorpodest till genomlysningsapparat.

Yttrande.

Centrala sjukvårdsberedningen framhåller.

Genomlysningsapparaten och granskningsskåpet ha redan anskaffats för en kostnad av 24 134 kronor, fördelad med 15 800 kronor på genomlysningsapparaten och 8 334 kronor på granskningsskåpet. Med hänsyn till att genomlysningsapparaten är konstruerad för användning inom en barnklinik har beredningen intet att erinra mot typ eller pris.

För demonstration i föreläsningssalen av exponerad röntgenfilm synes ett demonstrationsskåp med större funktionell säkerhet ha varit önskvärt. Då emellertid vid planeringen av kliniken hänsyn icke synes ha tagits till kravet på utrymme för ett demonstrationsskåp av erforderlig typ, har man nödgats välja ett demonstrationsskåp av vertikal typ, med mindre tillfredsställande belysningseffekt.

I fråga om den för röntgenavdelningen upptagna kompletteringsutrustningen har det klargjorts, att de röntgenrör, som avses skola utbytas, äro i det närmaste utnyttjade, att de gamla rören avses komma att utnyttjas såsom reserv samt att erforderliga kåpor för närvarande disponeras såsom lån.

Beredningen finner de äskade beloppen, 12 067 och 14 025 kronor, riktigt beräknade.

Departementschefen.

I enlighet med de principer, som sedan lång tid tillämpats vid beviljande av statsbidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, anser jag mig böra tillstyrka, att staten bidrager med halva kostnaden för de i ärendet omnämnda utrustningsarbetena.

Det erforderliga statsbidraget beräknar jag i likhet med direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund till sammanlagt 26 092 kronor eller avrundat 26 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus länssjukvårdsinrättningar i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 kronor.

[63] 61. Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett anslag å 634 000 kronor.

I skrivelser den 20 och 26 oktober 1951 ha Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning samt direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund hemställt om anvisande av 230 341 kronor 58 öre för vissa byggnadsarbeten. Med skrivelse den 6 juni 1951 har beredningen överlämnat ett förslag till nybyggnad av det s. k. centralblocket vid sjukvårdsinrättningarna. Totalkostnaden beräknas uppgå till 35 820 000 kronor.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till nu ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 1 200 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[64] 62. **Bidrag till Malmö stad för anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus.** Något anslag för ändamålet är ej uppfört i gällande riksstat.

Genom beslut den 28 september 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Malmöhus län att upptaga förhandlingar med Malmö stad angående avtal om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus. Ett förslag till avtal väntas inkomma inom den närmaste tiden. I avbidan härpå torde i riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53 böra upptagas ett preliminärt beräknat anslag för ändamålet, vilket anslag torde böra uppföras med 4 980 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Malmö stad för anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 4 980 000 kronor.

[65] 63. **Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.** Något anslag för ändamålet är ej uppfört å gällande riksstat.

Genom beslut den 23 november 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande att förhandla med Stockholms stad angående det framtida ordnandet

av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm. Ett förslag till avtal i ämnet väntas inkomma inom den närmaste tiden. I avbida n härpå torde i riksstatförslaget för budgetåret 1952/53 böra upptagas ett preliminärt beräknat anslag för ändamålet, vilket anslag torde böra uppföras med 50 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbida n på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[66] 64. **Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.** Anslag för ändamålet är ej upptaget i gällande riksstat.

Jämlikt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad angående anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg skall staten enligt i avtalet angivna grunder bidra ga till driftkostnaderna vid de sjukhus, som upplåtas för undervisning. I skrivelse den 27 september 1951, varöver kanslern för rikets universitet den 16 november 1951, avgivit yttrande, har organisationskommittén för medicinska högskolan anmält, att klinisk undervisning redan under innevarande budgetår kommer att anordnas vid Sahlgrenska sjukhuset, samt äskat medel för ändamålet i enlighet med gällande avtal. Då ärendets beredning i departementet ännu icke är avslutad, torde anslaget i riksstatförslaget böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 107 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbida n på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 107 000 kronor.

Övriga egentliga sjukvårdsanstalter.

[67] 65. **Vissa bidrag till lasarett m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	15 800	15 774
1951/52 (statsliggaren s. 977)	15 800	
1952/53 (förslag)	15 800	

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa bidrag till lasarett m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 15 800 kronor.

[68] 66. Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m. Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor (statsliggaren s. 977). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns en reservation å anslaget av 622 883 kronor.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med 200 000 kronor.

Motiv.

Vid början av budgetåret 1951/52 funnos disponibla 622 983 kronor. F. n. äro alla beviljade bidrag utbetalade. Hos styrelsen inneligga nio ansökningar om statsbidrag med tillhoppa 1 037 500 kronor. Härjämte finns en barnavdelning, för vilken byggnadstillstånd beviljats, men för vars anordnande statsbidrag ännu icke sökts. För detta ändamål kan beräknas 127 500 kronor. Därest statsbidrag till samtliga ifrågavarande barnavdelningar beviljas, föreligger ett medelsbehov av (1 037 500 + 127 500 — 622 983) 542 017 kronor. Enär tvekan kan råda, huruvida samtliga ansökningar kunna bifallas, anser styrelsen det vara tillfyllest att vid oförändrade statsbidragsgrunder ett anslag av 200 000 kronor anvisas.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens beräkning föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. Jag räknar emellertid med att de medel, som finnas disponibla, skola vara tillräckliga för de ansökningar, vilka kunna komma att behandlas före utgången av nästa budgetår. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att anslaget uppföres allenast med ett formellt belopp.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[69] 67. Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	700 000	760 746
1950/51	700 000	691 264
1951/52 (statsliggaren s. 977)	750 000	
1952/53 (förslag)	800 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Motiv.

Enligt av styrelsen hittills fattade beslut kan bidrag beräknas utgå för 1 209 vårdplatser under år 1952, motsvarande ett sammanlagt bidragsbelopp av 783 915 kronor. På grund av den genom kungörelsen nr 230/1946 vidtagna ändringen i bidragsgrunderna beräknas ytterligare 26 f. n. drivna vårdplatser bliva berättigade till bidrag med ett sammanlagt belopp av 17 160 kronor. Enär nybyggnad för barnavdelning vid lasarettet i Lund tagits i bruk den 16 april 1951, bör bidrag beräknas för ytterligare 99 vårdplatser, motsvarande ett belopp av 65 340 kronor. I enlighet härmed skulle alltså det sammanlagda medelsbehovet uppgå till (783 915 + 17 160 + 65 340) 866 415 kronor. Med hänsyn härtill bör anslaget för nästa budgetår icke upptagas till lägre belopp än 800 000 kronor.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[70] 68. Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter. Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor (statsliggaren s. 977). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns en reservation å anslaget av 1 230 075 kronor.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer om ett anslag av 1 000 000 kronor.

Motiv.

Ett belopp av 250 075 kronor beräknas vara disponibelt för att tillgodose andra ansökningar än sådana, som redan beviljats.

Styrelsen har med tillstyrkan överlämnat en framställning om bidrag med 775 000 kronor till uppförande av ny köksbyggnad m. m. vid Apelvikens kustsanatorium.

I skrivelse den 30 december 1949 har direktionen för Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra hemställt, att av de medel, som 1947

års riksdag beviljade för uppförande av ny barnavdelning, 434 000 kronor måtte få användas för vissa förbättrings- och moderniseringsarbeten. I skrivelse den 6 oktober 1950 har medicinalstyrelsen föreslagit, att för detta ändamål måtte beräknas 525 000 kronor.

I skrivelse den 26 juli 1951 har direktionen för Solhems sjukhus framlagt förslag till om- och tillbyggnad av sjukhuset. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har projektet avsetts komma till utförande i tre etapper. Till den första etappen, som omfattar vad som enligt direktionens mening är oundgängligen nödvändigt för sjukvårdens ändamålsenliga bedrivande, har hänförts dels en nybyggnad i två våningar, inrymmande lokaler för gymnastik och fysikalisk terapi, arbetsterapi, tandklinik, badavdelning, tvättutlämning, syrum och förråd, dels ock en påbyggnad av ett befintligt bostadshus med en våning. Kostnaderna för projektet i dess helhet ha approximativt beräknats till 985 300 kronor, alternativt 1 043 600 kronor, och för första etappen till 445 200 kronor. Ehuru framställningen ännu är föremål för utredning, anser sig styrelsen böra räkna med sistnämnda belopp, 445 200 kronor.

Till styrelsen ha vidare ingivits ansökningar om bidrag för anordnande av nya vårdplatser dels vid Kolmårdssanatoriet med 12 000 kronor, dels vid länssanatoriet Lugnet med 12 000 kronor, dels ock vid lasarettet i Värnamo med 60 000 kronor. För länssanatoriet Lugnet bör bidrag dock beräknas efter 16 000 kronor, motsvarande 8 i stället för i framställningen angivna 6 vårdplatser.

Styrelsen har med tillstyrkan till Kungl. Maj:t överlämnat framställningar om medgivande att nedlägga dels en tuberkulossjukvårdsanstalt i Övertorneå, dels en av Sunnervikens kommunalförbund driven tuberkulos-sjukstuga å hemmanet Gläborg i Häby socken. Vid bifall härtill torde sammanlagt 53 640 kronor kunna beräknas bli återlevererade.

Enligt statsbidragssakkunnigas för hälso- och sjukvården förslag skulle bidrag till uppförande eller inrättande av lungtuberkulosanstalter icke längre utgå. Då de lungtuberkulosanstalter, till vilkas anordnande bidrag här beräknats, redan helt eller delvis iordningställt och ansökningar om bidrag härtill redan föreligga, bör ett genomförande av sakkunnigförslaget icke utgöra hinder för bifall till ansökningarna.

Det sammanlagda medelsbehovet beräknas till $(775\,000 + 525\,000 + 445\,200 + 12\,000 + 16\,000 + 60\,000 - 53\,640 - 250\,075)$ 1 529 485 kronor, vilket belopp med hänsyn till byggnadssvårigheter och onormal eftersläpning i fråga om statsbidragens utbetalande synes kunna avrundas nedåt till 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna förorda, att medel för nästa budgetår anvisas för uppförande av en ny köksbyggnad vid Apelvikens kustsanatorium. Enär erforderlig utredning ännu ej är avslutad, är jag ej heller beredd att taga ställning till förslaget om medelsanvisning för om- och tillbyggnad av Solhems sjukhus i Borås. Jag finner mig vidare endast så till vida kunna biträda förslaget om ändrad användning av de medel, som tidigare beräknats för en ny barnavdelning vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra, att medel nu anvisas för sammanslagning av riks- och lokal-

telefonnätet till en telegrafverkets automatiska abonnentväxel. Kostnaderna uppskattar jag till 22 000 kronor i enlighet med en beräkning av byggnadsstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningens arbetsutskott.

Jag förordar vidare, att medel i viss utsträckning beräknas för att tillgodose framställningar om bidrag till anordnande av nya vårdplatser för lungtuberkulos. Det synes vara tillräckligt, att ett belopp av 90 000 kronor finnes tillgängligt för ändamålet. Å andra sidan torde man ha att räkna med att omkring 54 000 kronor komma att återlevereras till statsverket i samband med att två anstalter nedläggas.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till (22 000 + 90 000 — 54 000) 58 000 kronor.

På grund av storleken av det disponibla beloppet å anslaget torde det emellertid ej vara erforderligt, att för nästa budgetår ytterligare medel anvisas. Anslaget torde därför böra uppföras med allenast ett formellt belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra må för bestridande av kostnaderna för en automatisk telefonväxel komma i åtnjutande av statsbidrag med högst 22 000 kronor;

b) till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[71] 69. Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 600 000	4 864 543
1950/51	4 600 000	4 593 590
1951/52 (statsliggaren s. 978)	4 700 000	
1952/53 (förslag)	4 600 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedsättes med 100 000 kronor.

Motiv.

Inom styrelsen har upprättats en tablå, angivande det högsta antal vårdplatser, för vilket bidrag enligt gällande bidragskungörelse kan förväntas ifrågakomma, ävensom de belopp, till vilka bidragen kunna beräknas uppgå. Förhöjt bidrag beräknas för anstalter inom Gotlands, Blekinge, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom nämnda län har nämligen medeltalet för tuberkulosdödligheten under femårsperio-

den 1945—1949 med mera än 25 procent överstigit medeltalet för riket under samma period; sistnämnda medeltal utgjorde 0,47 på 1 000 invånare. (Jfr 3 § 2 mom. statsbidragskungörelsen). Bidragens slutsumma uppgår till 6 641 388 kronor.

Vidare beräknas bidrag för sammanlagt 420 av landstingen i Stockholms, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Kristianstads, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs och Västernorrlands län ävensom Stockholms och Hälsingborgs städer förhyrda vårdplatser å jubileumsfondens sanatorier. Härför erfordras ett belopp av 341 731 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till högst (6 641 388 + 341 731) 6 983 119 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1950/51 uppskattades av styrelsen till högst 6 625 151 kronor, medan nettoutgifterna uppgått till allenast 4 593 591 kronor, och alltså understigit det beräknade maximala medelsbehovet med ca 31 procent. Med hänsyn såväl härtill som till belastningen å anslaget under senast förflutna budgetår anser styrelsen tillfyllest, att anslaget för budgetåret 1952/53 upptages till 4 600 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 000 kronor.

[72] 70. Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 900 000	2 820 069
1951/52 (statsliggaren s. 978)	2 975 000	
1952/53 (förslag)	4 650 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 1 675 000 kronor.

Motiv.

Den allmänt minskade tuberkulosfrekvensen har medfört, att Styrso kustsanatorium fr. o. m. den 1 juli 1951 icke längre användes såsom anstalt för kirurgisk tuberkulos. Patienterna ha överförts till övriga kustsanatorier.

Utgifterna under budgetåret 1950/51 fördelade sig sålunda:

Driftbidrag enligt gällande kungörelse	659 246
Bidrag till stödjebandage	51 741
Bidrag till täckande av driftunderskott	2 776 526
Summa kronor	3 487 513

Det å anslaget utestående förskottet minskade under samma budgetår med 667 443 kronor, varför nettobelastningen uppgått till (3 487 513 — 667 443) 2 820 070 kronor.

Inom styrelsen har upprättats en tablå upptagande de anstalter, till vilka *driftbidrag* kunna förväntas ifrågakomma, ävensom de belopp, till vilka bidragen för varje anstalt beräknas högst uppgå. Tablå, som avser beläggningen å de enskilda anstalterna under tiden den 1 april 1952—31 mars 1953 samt å övriga anstalter under kalenderåret 1952, upptager ett sammanlagt bidragsbelopp av 918 705 kronor. Numera hava sammanlagt 146 vårdplatser vid Apelvikens kustsanatorium och kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra ställts till förfogande för eftervård av barnförslammingspatienter. Med hänsyn härtill bör det sammanlagda bidragsbeloppet minskas med 173 192 kronor till 745 513 kronor. Då skillnaden mellan det beräknade maximibeloppet och det faktiskt utbetalade beloppet för budgetåret 1950/51 uppgick till ungefär 25 procent, anser emellertid styrelsen det för nästa budgetår beräknade maximibeloppet 745 513 kronor kunna reduceras till i runt tal 560 000 kronor.

Utgifterna för *bidrag till stödjebandage och proteser*, som under de två senaste budgetåren uppgått till 80 848 kronor och 51 741 kronor, beräknas till 60 000 kronor.

Till *bidrag till täckande av driftunderskott* vid enskilda anstalter har Kungl. Maj:t för år 1949 beviljat statsbidrag med sammanlagt 2 072 871 kronor, vilket belopp utbetalats under budgetåret 1950/51. För år 1950 kan statsbidrag beräknas utgå med 1 942 139 kronor. I de av styrelsen för år 1951 (beträffande Styrsö kustsanatorium för första halvåret 1951) fastställda inkomst- och utgiftsstaterna ha driftunderskotten beräknats uppgå till sammanlagt 2 271 727 kronor. Härtill kommer dels en kostnadsökning — på grund av det ökade rörliga tillägget och nya kollektivavtal — å avlöningar till befattningshavare och kollektivanställd personal å sammanlagt 480 000 kronor, dels kostnader för en blivande pensionering av anstalternas personal i statens pensionsanstalt å sammanlagt 185 000 kronor. Det sammanlagda underskottet bör sålunda beräknas till i runt tal (2 271 727 + 480 000 + 185 000) 2 936 700 kronor.

Å andra sidan skola driftunderskotten vid Apelvikens och kronprinsessan Victorias kustsanatorier i den del desamma äro att hänföra till kostnaderna för vården av barnförslammingspatienter, eller i runt tal 243 000 kronor, bestridas från anslaget till bidrag till vanförearstalter m. m. Beloppet

för täckande av de enskilda anstalternas driftunderskott avseende år 1951 synes sålunda böra upptagas till förslagsvis (2 936 700 — 243 000) 2 693 700 kronor.

Till följd av den förestående omläggningen av anstalternas räkenskapsår från kalenderår till budgetår kommer anslaget vidare att belastas av driftunderskotten under första halvåret 1952, vilka uppskattas till minst hälften av det för år 1951 beräknade underskottet med frånräknande av underskottet vid Styrso kustsanatorium eller till $\left(\frac{2\,693\,700 - 175\,700}{2} \right) / 1\,259\,000$ kronor. Härtill kommer en uppräknings med ca 125 000 kronor, avseende pensionsavgifter till statens pensionsanstalt. Beloppet för täckande av de enskilda anstalternas driftunderskott kan alltså beräknas till i runt tal $(2\,693\,700 + 1\,259\,000 + 125\,000) 4\,075\,000$ kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår sålunda till $(560\,000 + 60\,000 + 4\,075\,000) 4\,695\,000$ kronor, vilket belopp — med hänsyn till de osäkra faktorer som påverka anslagsbelastningen — torde kunna avrundas nedåt till 4 650 000 kronor.

Departementschefen.

En väsentlig del av det ökade medelsbehovet, i runt tal 1 385 000 kronor, hänför sig till den förestående omläggningen av de enskilda anstalternas räkenskapsår från kalenderår till budgetår och är således av engångsnatur.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 650 000 kronor.

[73] 71. Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	60 000	58 808
1950/51	60 000	13 282
1951/52 (statsliggaren s. 979)	60 000	
1952/53 (förslag)	60 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Den verkliga belastningen under budgetåret 1950/51 utgjorde, om inneiggande rekvisitioner medräknas, i runt tal 56 000 kronor.

Styrelsen har med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande meddelat vissa anvisningar rörande prövningen av behovet av resebidrag. Sålunda har i skrivelser till överläkarna vid vanföreanstalter och anstalter för radiumbehandling samt sanatorieläkare vid kustsanatorier i syfte bl. a. att för enkla prövningsförfarandet föreskrivits, att efter prövning i varje särskilt fall bidrag må lämnas, även om den beskattningsbara inkomsten för den vårdbehövande eller den för honom försörjningspliktiga överstiger 400 kronor. Bidrag får dock enligt anvisningarna icke beviljas, därest nämnda belopp överstiger 4 000 kronor, så framt icke på heder och samvete intygas, att sådan försämring av den ekonomiska ställningen inträtt, att bidrag ändå bör utgå.

En viss tendens till minskning i medelsbehovet synes numera ha inträtt och torde bli än mer märkbar till följd av att allt fler vårdplatser vid Apelvikens kustsanatorium och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium tagits i anspråk för eftervård av barnförslamningspatienter. Å andra sidan ha resekostnaderna ökat. Med hänsyn härtill och i avvaktan på närmare erfarenhet av verkningarna av de ändrade bidragsföreskrifterna synes anslaget böra uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[74] 72. *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna.* Under detta anslag har under en följd av år på grund av framställningar i varje särskilt fall medel anvisats för byggnadsarbeten vid jubileumsfondens sanatorier. För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 228 000 kronor (statsliggaren s. 979).

Yrkande.

Överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond (skr. 30/8 1951) har hemställt om ett anslag av 294 000 kronor, avsett att täcka kostnaderna för att slutföra *dels* uppförandet av ett bostadshus för sjuksköterskor, *dels* ock arbeten för istandsättande och modernisering av värmeanläggningen vid Österåsens sanatorium.

Motiv.

1950 års riksdag beviljade bl. a. 175 000 kronor för påbörjande av ett bostadshus för sjuksköterskor vid Österåsens sanatorium. De totala bygg-

nadskostnaderna beräknades till 275 000. Vid 1948 års riksdag beviljades vidare ett anslag av 89 000 kronor för anskaffande av en varmvattenpanna m. m. och 1951 års riksdag beviljade ytterligare 78 000 kronor till fortsatta arbeten för istandsättande och modernisering av värmeanläggningen vid nämnda sanatorium, vilka arbeten sammanlagt kostnadsberäknats till 361 000 kronor. (Jfr 1948, 1950 och 1951 års statsverkspropositioner, p. 45, 66 resp. 72).

Det är angeläget, att byggnadsarbetena snarast möjligt slutföras. Enligt tidigare gjorda kostnadsberäkningar skulle för ändamålet erfordras ytterligare $(275\,000 + 361\,000 - 89\,000 - 175\,000 - 78\,000)$ 294 000 kronor. Sedan dessa beräkningar uppgjorts, ha byggnadskostnaderna stegrats avsevärt, och det är icke uteslutet, att de komma att ytterligare stiga före utgången av innevarande budgetår. Med hänsyn till svårigheterna att beräkna kostnadsstegringen anser sig överstyrelsen icke nu böra hemställa om förhöjt anslag utan föreslår, att arbetena med anlitande jämväl av jubileumsfondens medel, om så visar sig behövt, få fullföljas för de kostnader, som visa sig nödvändiga, och att överstyrelsen främdeles får inkomma till Kungl. Maj:t med framställning om statsbidrag till merkostnadernas täckande.

Yttrande.

Byggnadsstyrelsen anför.

Styrelsen har den 27 november 1947 avgivit utlåtande över ett tidigare ritningsförslag beträffande det planerade nya bostadshuset för sjuksköterskor. Det nu föreliggande, omarbetade ritningsförslaget, som införskaffats av styrelsen, har i huvudsak samma planlösning som det tidigare förslaget. Den väsentliga skillnaden är, att byggnaden numera kommer att utföras i sten i stället för i trä samt att källare anordnats under hela byggnaden. På grund av den härigenom ökade byggnadsvolymen torde de tidigare beräknade kostnaderna för byggnadsföretaget, 275 000 kronor, komma att stiga till 340 000 kronor enligt prisläget år 1947. Med frånräknande av det av 1950 års riksdag beviljade anslaget om 175 000 kronor skulle det av överstyrelsen för budgetåret 1952/53 begärda anslaget om $(275\,000 - 175\,000)$ 100 000 kronor således böra ökas med 65 000 kronor. I likhet med det tidigare förslaget synes även det nu föreliggande kräva ytterligare bearbetning beträffande såväl planlösning som fasadutformning.

Beträffande det för slutförande av den påbörjade ombyggnaden av värmeanläggningen och komplettering av elinstallationen vid sanatoriet begärda anslaget om 194 000 kronor erinrar styrelsen om sitt utlåtande den 19 oktober 1950 angående överstyrelsens framställning om medel för påbörjande av dessa arbeten. Byggnadsstyrelsen föreslog därvid en nedskärning av kostnaderna för köksutrustningen med 20 000 kronor. I överensstämmelse härmed anser styrelsen, att det nu begärda anslaget på 194 000 kronor, vari kostnaden för den ursprungliga tänkta köksutrustningen ingår, bör minskas till 174 000 kronor. I detta sammanhang torde böra uppmärksammas, att överstyrelsen i framställning den 14 november 1949 om anslag till arbeten vid Österåsens sanatorium utfäst sig, att av sanatoriets drifts-

medel bidraga med ett belopp på 15 000 kronor för utbyte av sådana apparater inom köks- och tvättavdelningarna, som kunna betraktas såsom utslitna. I händelse av sådant bidrag kan det av överstyrelsen nu begärda anslaget minskas med motsvarande belopp. Slutligen må nämnas, att de medel, vilka avse ombyggnaden av den transformatorstation, som ingår i den elektriska anläggningen, kunna beräknas bliva erforderliga redan i maj 1952, enär ifrågavarande arbeten måste utföras under sommarmånaderna.

Nu lämnade kostnadsuppgifter för nytt bostadshus samt för ombyggnad av värme- och elanläggningarna vid Österåsens sanatorium avse prisläget år 1947 resp. 1949. Byggnadsstyrelsen förutsätter i likhet med överstyrelsen, att medel framdeles, när tidpunkten för byggnadsarbetenas förverkligande närmare kan bedömas, efter särskild framställning komma att beviljas för täckande av merkostnader på grund av inträffade allmänna prisstegringar.

Departementschefen.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har för budgetåret 1950/51 anvisats bl. a. 175 000 kronor för påbörjande av ett bostadshus för sjuk-sköterskor vid Österåsens sanatorium. Den totala kostnaden beräknades därvid på grundval av det ursprungliga ritningsförslaget till 275 000 kronor. Enligt det nu föreliggande, av byggnadsstyrelsen införskaffade förslaget kommer denna kostnad att enligt prisläget 1947 stiga med ca 65 000 kronor. Då jag anser mig kunna godtaga detta förslag och det synes angeläget, att bostadshuset snarast kommer till utförande, tillstyrker jag, att för ändamålet anvisas (100 000 + 65 000) 165 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att arbetena utföras med beaktande av vad byggnadsstyrelsen anfört i sitt utlåtande.

Kostnaderna för ombyggnad av värmeanläggningen samt komplettering av elektriska installationer och apparater m. m. beräknades i föregående års statsverksproposition till sammanlagt 361 000 kronor. Då 1948 års riksdag redan beviljat ett anslag av 89 000 kronor för anskaffande av en varmvattenpanna m. m. samt 1951 års riksdag för vissa förberedelsearbeten för värmeanläggningens istandsättande samt för anskaffande av viss apparatur anvisat 78 000 kronor, skulle det resterande medelsbehovet alltså utgöra (361 000 — 89 000 — 78 000) 194 000 kronor. Vid beräkningen av medelsbehovet förutsattes emellertid i enlighet med förslag av byggnadsstyrelsen, att kostnaderna för viss köksutrustning skulle nedskäras med 20 000 kronor. Då vidare överstyrelsen utfäst sig att av sanatoriets driftsmedel bidraga med 15 000 kronor för utbyte av utslitna apparater inom köks- och tvättavdelningarna, torde medelsbehovet för de återstående arbetena kunna uppskattas till (194 000 — 20 000 — 15 000) 159 000 kronor enligt 1949 års prisläge. Jag förordar, att sistnämnda belopp anvisas för arbetenas fullföljande.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle erfordras en medelsanvisning om (165 000 + 159 000) 324 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 324 000 kronor.

[75] 73. *Bidrag till driften av folksanatorierna.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	611 000	
1951/52 (statsliggaren s. 979)	697 000	
1952/53 (förslag)	879 000	

Yrkande.

Överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond (skr. 7/9 1951) hemställer, att anslaget uppföres med 879 000 kronor.

Motiv.

För vart och ett av de senaste budgetåren har anslag beviljats med 200 000 kronor med tillägg för det underskott, som sanatoriernas drift medfört under närmast föregående budgetår. Av fondens vinst- och förlustkonto för verksamhetsåret 1950/51 framgår, att sanatoriernas drift under nämnda verksamhetsår medfört ett underskott å 578 640 kronor 61 öre.

Kostnaderna för driften ha ökats avsevärt de senaste åren, medan inkomsterna icke kunnat höjas i motsvarande grad. Med hänsyn till starka stegringar av avlöningskostnaderna fr. o. m. ingången av år 1951 kan det förväntas, att driftunderskotten framdeles ytterligare stiga. Med hänsyn härtill ifrågasätter överstyrelsen, att vid beräkning av bidraget för tiden fr. o. m. budgetåret 1952/53 det fasta bidraget höjes från 200 000 till 300 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har intet att erinra mot den föreliggande framställningen.

Departementschefen.

Statsbidrag till driften av folksanatorierna torde liksom hittills böra utgå med det belopp, som erfordras för att täcka underskottet å driften för det senast förflutna budgetåret. Det förskott å statsbidraget, som överstyrelsen ägt uppbära, torde emellertid i enlighet med styrelsens förslag böra höjas från 200 000 till 300 000 kronor. Då för budgetåret 1950/51 uppkommit ett underskott av i runt tal 579 000 kronor, skulle alltså anslaget behöva upptagas till (300 000 + 579 000) 879 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av folksanatorierna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 879 000 kronor.

[76] 74. Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	450 000	556 951
1951/52 (statsliggaren s. 980)	500 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Motiv.

Av belastningen utgjorde 342 713 kronor behandlingsbidrag och 214 237 kronor resebidrag. Efter förhandlingar mellan landstingens centrala lönenämnd, Sveriges läkarförbund och svenska sanatorieläkarföreningen ha fr. o. m. den 1 juli 1951 taxorna höjts för läkarvård vid mottagning för öppen sjukvård å sanatorium, varvid ersättningen för ambulatorisk pneumothoraxbehandling jämte för behandlingen erforderliga enklare undersökningar ökats från 10 till 13 kronor. Sannolikt torde framställning komma att ingivas till styrelsen om motsvarande höjning i den av styrelsen den 6 juli 1945 med stöd av 4 § i gällande statsbidragskungörelse fastställda taxan för ambulatorisk pneumothoraxbehandling av obemedlade och mindre bemedlade tuberkulospatienter. En ökning av kostnaderna för sådan behandling och härför utgående statsbidrag skulle bli följden härav. Å andra sidan torde till följd av den moderna kemoterapien vid tuberkulos antalet patienter, som undergå pneumothoraxbehandling, komma att minska.

Beträffande rätten till resebidrag innebära de fr. o. m. innevarande budgetår genomförda ändringarna både inskränkning och utvidgning av densamma. I vad mån ändringarna kunna komma att medföra ökade eller minskade utgifter kan ej nu bedömas. En viss uppräknings av anslaget synes dock, med beaktande jämväl av belastningssiffrorna, vara befogad.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ändamålet för nästa budgetår har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ambulatorisk behandling m. m. av vissa tuberkulospatienter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[77] 75. Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	70 000	68 401
1951/52 (statsliggaren s. 980)	75 000	
1952/53 (förslag)	75 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med 100 000 kronor för den händelse ett av styrelsen framlagt förslag till ändring i gällande kungörelse genomföres. Alternativt hemställs om oförändrat anslag.

Motiv.

1951 års riksdag har medgivit, att rätten till statsbidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling finge — i likhet med vad som redan gällde för vissa patienter vid kustsanatorierna och vanförestanstalterna — utvidgas till att avse icke allenast medellösa utan även mindre bemedlade patienter. Utgifterna för behandling av lupuspatienter såväl enligt den s. k. ljusmetoden som ock medelst kemoterapi, vilka båda behandlingsmetoder ofta erfordras under längre tid, samt för vistelsen i Stockholm äro relativt höga och därför ekonomiskt betungande för de patienter från landsorten, vilka kunna rubriceras såsom mindre bemedlade. En sådan utvidgning av bidragsrätten för denna patientkategori, som genomförts inom andra områden, bör därför icke längre anstå.

I samband med den av 1951 års riksdag medgivna utvidgningen av bidragsrätten till att avse förutom ljusbehandling även kemoterapi uppräknades anslaget med 5 000 kronor. Kostnaderna för kemoterapi vid S:t Görans sjukhus uppgingo år 1950 till 6 440 kronor. Någon ytterligare ökning av anslaget för detta ändamål torde icke vara påkallad.

Vid bifall till nu föreslagen utvidgning av bidragsrätten torde — även om möjligheter saknas att på förhand närmare beräkna kostnadsökningen — anslaget böra uppräknas till förslagsvis 100 000 kronor. Vid oförändrade bidragsgrunder synes anslaget böra uppföras med samma belopp som i gällande riksstat.

Yttrande.

Statskontoret anser sig under rådande förhållanden ej kunna tillstyrka den av medicinalstyrelsen föreslagna utvidgningen av bidragsrätten, varför ämbetsverket föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke f. n. kunna tillstyrka, att rätten till statsbidrag utvidgas att avse även mindre bemedlade lupuspatienter. Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår vid oförändrade bidragsgrunder har jag däremot intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[78] 76. Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter. Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor (statsliggaren s. 980). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns en reservation å anslaget av 971 034 kronor.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med 500 000 kronor.

Motiv.

Av Kungl. Maj:t beviljade, men ännu ej utbetalade bidrag uppgå till sammanlagt 207 500 kronor. För att tillgodose av styrelsen tillstyrkta framställningar skulle erfordras 837 000 kronor. Inom loppet av nästa budgetår kan statsbidrag vidare komma att sökas med ett sammanlagt belopp av 437 500 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra (207 500 + 837 000 + 437 500 — 971 034 + 100) 511 066 kronor. Med hänsyn till den eftersläpning, som hittills gjort sig gällande i fråga om huvudmännens statsbidragsansökningar, anses anslagsbehovet kunna begränsas till 500 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till det disponibla beloppets storlek torde medel ej behöva anvisas för nästa budgetår. Jag föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[79] 77. Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 300 000	629 593
1949/50	1 000 000	1 115 386
1950/51	600 000	1 302 212
1951/52 (statsliggaren s. 980)	600 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

Motiv.

Frekvensen av de smittsamma sjukdomar, å vilka epidemilagen äger tillämpning, utgjorde enligt förste provinsialläkarnas halvmånadsrapporter 10 652 fall år 1948, 26 885 fall år 1949 och 37 287 fall år 1950 samt minskade sedan till 8 100 fall förra halvåret 1951.

Under senare år har frekvensen av hithörande sjukdomar helt dominerats av scharlakansfeber, som utgjorde 73,5 procent av fallen år 1948, 88 procent år 1949, 93 procent år 1950 samt 97 procent under förra hälften av år 1951. Totala antalet scharlakansfeberfall under hela år 1951 torde approximativt kunna uppskattas till inemot 17 000 mot 34 863 år 1950, 23 720 år 1949 samt 7 837 år 1948.

Övriga anmälningspliktiga epidemiska sjukdomar visa däremot en påtagligt låg frekvens. Enligt förste provinsialläkarnas halvmånadsrapporter anmäldes 387 fall av difteri år 1948, 151 fall år 1949 och år 1950 endast 110 fall samt under första halvåret 1951 31 fall. Siffrorna för andra anmälningspliktiga epidemiska sjukdomar erbjuda liksom under de senaste åren intet av intresse för ett säkert bedömande av utvecklingen framdeles. De allt livligare trafikförbindelserna med utlandet, där i flera länder epidemiska sjukdomar förekomma med en för våra förhållanden hög frekvens, bidra till osäkerheten i beräkningarna. Den relativt höga scharlakansfeberfrekvensen år 1949 har förefunnits även under år 1950 men synes därefter åter sjunka. Med hänsyn härtill samt till en i ökad utsträckning praktiserad korttidsbehandling och i ej få fall i hemmet bedriven vård med penicillin synes det motiverat att icke f. n. yrka större uppräkningsanslaget än med 200 000 kronor för att anpassa detta efter belastningen under de två sistförflutna budgetåren.

Departementschefen.

Den kraftiga stegringen i belastningssiffrorna för de senaste två budgetåren skulle i och för sig motivera en uppräkningsanslag. På grund av vad styrelsen anfört angående de epidemiska sjukdomarnas minskade utbredning under senare tid och om de nya behandlingsmetoderna vid vissa epidemiska sjukdomar, anser jag likväl, att en uppräkningsanslag med 100 000 kronor torde vara tillräcklig. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[80] 78. *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.* Å riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 100 kronor (statsliggaren s. 981). Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns en reservation å anslaget av 2 131 485.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med 100 kronor.

Motiv.

Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats reservationen, kan ett belopp av 1 472 072 kronor beräknas återstå å anslaget. På Kungl. Maj:ts prövning äro beroende ansökningar om bidrag till nio anstalter,

för vilka kan beräknas åtgå ett belopp av sammanlagt 672 000 kronor. Därvid har icke medräknats en tidigare tillstyrkt framställning, enär i en ny ansökan om statsbidrag ett mindre antal vårdplatser angivits. För att tillgodose tolv hos styrelsen inneliggande framställningar kan vidare komma att erfordras 618 000 kronor. Statsbidrag kan vidare beräknas komma att sökas för tre hem med sammanlagt 329 000 kronor. Hos styrelsen inneliggande vidare ansökningar om tillstånd att nedlägga fyra anstalter, varigenom 16 717 kronor kunna beräknas bli återlevererade. Medelsbehovet skulle alltså utgöra $(672\,000 + 618\,000 + 329\,000 - 16\,717 - 1\,472\,072)$ 130 211 kronor. Det torde emellertid vara tillräckligt, att anslaget uppföres med allenast ett formellt belopp å 100 kronor. Styrelsen meddelar, att det är styrelsens avsikt att undersöka, huruvida förenklingar och jämkningar i nuvarande bidragssystem beträffande kronikervården äro möjliga.

Departementschefen.

Med hänsyn till storleken av det för ändamålet disponibla beloppet torde anslaget böra uppföras med allenast ett formellt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[81] 79. Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 700 000	2 555 729
1951/52 (statsliggaren s. 981)	2 700 000	
1952/53 (förslag)	2 700 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

I av styrelsen godkända planer för samtliga sjukvårdsområden ingå 5 569 vårdplatser, för vilka enligt gällande statsbidragsbestämmelser statsbidraget utgör 1 krona 50 öre för dag och patient. Inom ett sjukvårdsområde finnes därjämte en anstalt med 4 vårdplatser, vilka icke inordnats i planerna och för vilka statsbidrag enligt gällande bestämmelser utgår med 90 öre för dag och patient. För samtliga dessa $(5\,569 + 4)$ 5 573 platser kan driftbidrag för år 1952 komma att utgå med sammanlagt 3 058 698 kronor. Detta belopp har beräknats under förutsättning att alla vårdplatser äro fullt belagda under hela 1952 och utgör sålunda en maximisiffra, som i och

för sig medgiver en viss reducering. Å andra sidan synes man böra räkna med att driftbidrag kan komma att utgå till ett icke obetydligt antal nya platser. Under sådana förhållanden synes anslaget böra upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen.

I likhet med medicinalstyrelsen anser jag, att anslaget bör upptagas till oförändrat belopp, 2 700 000 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

[82] 80. Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	600 000	307 406
1950/51	600 000	877 264
1951/52 (statsliggaren s. 981)	600 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Från detta anslag utgår statsbidrag till driften av två av de tre centralanstalter för radioterapi, vilka upprättats med medel ur Konung Gustaf V:s jubileumsfond, nämligen de till lasarettet i Lund och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg anslutna anstalterna. Den tredje av dessa anstalter, vilken är ansluten till karolinska sjukhuset, drives helt såsom statlig anstalt.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Motiv.

Belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 har uppgått till 877 263 kronor, varav 276 886 kronor avse driften av lundaanstalten under budgetåret 1949/50. Den verkliga kostnaden för budgetåret 1950/51 utgör sålunda (877 263 — 276 886) 600 377 kronor.

I fråga om *lundaanstalten* har Malmöhus läns landsting anmält, att centralanstaltens intressenter torde komma att underställas frågan om ändring av gällande, mellan landstinget och anstaltens övriga intressenter träffade avtal.

Antalet statsbidragsberättigade vårdplatser vid anstalten utgör f. n. 55, men beräknas öka till 80 så snart en nybyggd avdelning kan tagas i bruk.

Anstaltens utgifter per underhållsdag, d. v. s. dagkostnaden, har för år

1952 beräknats till 37 kronor 67 öre. Inkomsterna för underhållsdag synas för samma år med ledning av 1950 års siffror kunna beräknas på följande sätt: genomsnittlig legosängsavgift 1 krona 91 öre, bidrag av vederbörande huvudman 2 kronor 50 öre samt ytterligare bidrag av vederbörande huvudman, motsvarande skillnaden mellan 2 kronor 50 öre och den genomsnittliga legosängsavgiften, 59 öre. Den del av dagkostnaden, som återstår ogulden, uppgår alltså till (37: 67 — 1: 91 — 2: 50 — 0: 59) 32 kronor 67 öre. Enligt gällande regler skall statsbidrag för denna brist utgå med 5 kronor 50 öre.

I upprättat budgetförslag har antalet underhållsdagar beräknats till 27 700. Under förutsättning att de nya vårdplatserna komma att tagas i bruk senast den 1 januari 1952, skulle, om varje vårdplats vore belagd under 360 dagar, antalet underhållsdagar under år 1952 kunna beräknas till (80×360) 28 800. Statsbidraget skulle då efter 5 kronor 50 öre för underhållsdag kunna uppskattas till 158 400 kronor.

Vid *göteborgsanstalten* utgör antalet statsbidragsberättigade vårdplatser 89. Dagkostnaden för år 1952 beräknas till 35 kronor 70 öre. Med ledning av de verkliga förhållandena under år 1950 kan vidare den genomsnittliga inkomsten av legosängsavgiften beräknas till 4 kronor 15 öre per vård dag. Härtill kommer bidrag från huvudmannen med 3 kronor. Den del av dagkostnaden, som härefter återstår, uppgår alltså till $(35: 70 - 4: 15 - 3)$ 28 kronor 55 öre, varå statsbidrag enligt gällande grunder skulle utgå med 6 kronor. Då antalet underhållsdagar under år 1952 uppskattats till 30 000, skulle dagkostnadsbidraget kunna beräknas till 180 000 kronor.

Å statsverket belöpande kostnader för röntgenbehandling och radiumapplikation ha uppskattats till, för lundaanstalten 275 172 kronor och för göteborgsanstalten 191 209 kronor eller tillhopa 466 381 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till $(158\,400 + 180\,000 + 466\,381)$ 804 781 kronor. Med hänsyn till å ena sidan den verkliga belastningen under senast förflutna budgetår och å andra sidan den sannolika ökningen av antalet vårdplatser vid lundaanstalten samt beräknad kostnadsökning för röntgenbehandling och radiumapplikation synes anslaget, i avbidan på att styrelsen delgives eventuellt nytt avtal rörande anstalten i Lund, preliminärt böra uppföras med 700 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till den verkliga belastningen å anslaget under de senaste budgetåren torde det vara tillräckligt, att detsamma för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av centralanstalter för radio-terapi* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[83] 81. Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	270 000	205 394
1951/52 (statsliggaren s. 982)	300 000	
1952/53 (förslag)	350 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Motiv.

Nettoutgifterna under förra budgetåret ha uppgått till allenast 205 394 kronor. Hos styrelsen inneligga emellertid rekvisitioner av statsbidrag å sammanlagt 130 500 kronor, vilka icke hunnit att behandlas under budgetåret. Nettoutgifterna hade alltså rätteligen bort uppgå till ca 336 000 kronor.

Enär de vid 1951 års riksdag genomförda ändringarna i statsbidragsrätten innebära både inskränkning och utvidgning av densamma, föreligga svårigheter att bedöma medelsbehovet, innan närmare erfarenheter vunnits. Till följd av de höjda biljettpriserna vid olika kommunikationsmedel torde man dock böra räkna med en allmän ökning av resekostnaderna. Med hänsyn härtill och till det belopp, vartill nettoutgifterna å anslaget bort uppgå, synes anslaget böra uppräknas förslagsvis med 50 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[84] 82. Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	85 000	—
1951/52 (statsliggaren s. 982)	75 000	
1952/53 (förslag)	75 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

I utlåtande nr 11 till 1951 års riksdag har statsutskottet uttalat, att utskottet funne det anmärkningsvärt, att Malmöhus läns landsting med andra intressenter träffat avtal, vilka på vissa punkter strede mot de av Kungl. Maj:t utfärdade villkoren för statsbidragets åtnjutande. Med hänsyn till vad departementschefen anfört ville utskottet likväl icke motsätta sig, att statsbidrag utginge för nästa budgetår enligt av departementschefen angivna grunder. Såsom förutsättning borde gälla, att avtalen med övriga intressenter visades ha fr. o. m. den 1 juli 1951 bringats i full överensstämmelse med statsbidragsgrunderna.

I brev till medicinalstyrelsen den 11 maj 1951 har Kungl. Maj:t erinrat om vad statsutskottet sålunda anfört.

Malmöhus läns landsting har anmält, att, med hänsyn till vad statsutskottet och Kungl. Maj:t sålunda anfört, neurokirurgiska avdelningens intressenter torde komma att underställas frågan om ändring av det för avdelningen gällande avtalet.

Antalet vårdplatser vid avdelningen utgör 38. Enligt budgetförslaget för Lunds lasarett för år 1952 har antalet underhållsdagar vid avdelningen under nämnda år beräknats uppgå till 12 000. Med ett statsbidrag av 6 kronor per underhållsdag har statsbidragsbeloppet uppskattats till 72 000 kronor. Medicinalstyrelsen har icke funnit anledning att f. n. framställa någon erinran mot denna beräkning. I avbidan på, att styrelsen delgives det nya avtal, som kan komma att träffas mellan Malmöhus läns landsting och neurokirurgiska avdelningens vid lasarettet i Lund övriga intressenter, anmäler styrelsen preliminärt, att för ifrågavarande ändamål torde komma att erfordras 75 000 kronor.

Departementschefen.

I föregående års statsverksproposition (XI, s. 160) erinrade dåvarande chefen för inrikesdepartementet, att Malmöhus läns landsting med ett flertal andra landsting träffat avtal om upplåtelse av den neurokirurgiska kliniken, vilka avtal på vissa punkter strede mot de av Kungl. Maj:t utfärdade villkoren för statsbidragets åtnjutande. Denna landstingets åtgärd hade enligt departementschefens mening inneburit ett anmärkningsvärt åsidosättande av givna regler. Såsom villkor för utbetalande av statsbidrag borde därför uppställas, att avtalen med de övriga landstingen fr. o. m. den 1 juli 1951 bringades i full överensstämmelse med statsbidragsgrunderna.

Frågan om ändring av det för avdelningen gällande avtalet har, enligt vad jag under hand inhämtat, behandlats inom Malmöhus läns landsting hösten 1951. Ett av landstingets hälso- och sjukvårdsberedning uppgjort förslag till nya avtal har därefter remitterats till övriga intressenter för yttrande. I avbidan på att de nya avtal, som kunna komma att träffas, delgivas medicinalstyrelsen, anser jag mig kunna förorda, att statsbidrag för nästa

budgetår beräknas efter oförändrade bidragsgrunder. Förenämnda villkor för statsbidragets utbetalande bör givetvis alltjämt gälla. I enlighet härmed och då jag icke har något att erinra mot medicinalstyrelsens beräkningar, uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 75 000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Vanförestalter m. m.

[85] 83. Bidrag till vanförestalter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	6 130 000	7 288 361
1950/51	6 500 000	8 840 883
1951/52 (statsliggaren s. 983)	8 100 000	
1952/53 (förslag)	14 000 000	

Anslaget avser de fyra vanförestalterna i Stockholm, Hälsingborg, Göteborg och Härnösand.

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, *dels* att villkoren för erhållande av statsbidrag till stödjebandage och proteser på visst sätt ändras, *dels ock* att anslaget uppräknas med 4 080 000 kronor.

Motiv.

Nettoutgifterna å anslaget under budgetåret 1950/51 ha uppgått till sammanlagt 7 014 094 kronor. Då emellertid det på anslaget utestående oredovisade förskottet under samma budgetår ökat med 1 826 789 kronor, varav ca 351 000 kronor hänföra sig till utlämnade förskott för bidrag till resor för vanföra, har den totala nettobelastningen uppgått till (7 014 094 + 1 826 789) 8 840 883 kronor.

Det av styrelsen såsom normal beläggning fastställda antalet platser på samtliga anstalters olika avdelningar utgör: kliniker 427, skolhem 205, yrkesskolor 566 och asylhem 65.

I bidrag till *kliniker* jämte härtill knutna annexavdelningar har under budgetåret 1950/51 utbetalats 1 116 214 kronor. Den höga belastningen är till stor del beroende på att i jämförelse med budgetåret 1949/50 antalet eftervårdsplatser för barnförslamningspatienter ökat. Under år 1951 ha hittills ytterligare ca 30 platser tagits i anspråk för eftervård av barnförslamningspatienter. Bidraget synes med hänsyn härtill böra uppföras med (1 100 000 + 60 000) 1 160 000 kronor, innebärande en höjning med 10 000 kronor.

Beträffande bidragen till *polikliniker, skolhem och asylhem* ansluta belastningssiffrorna för budgetåret 1950/51 tämligen väl till för dessa ändamål anvisade belopp, varför samma belopp torde böra beräknas för nästa budgetår. Bidraget till *yrkesskolor* synes däremot kunna nedräknas med 30 000 kronor till 650 000 kronor.

Nettoutgifterna å anslagsposten till *stödjebandage och proteser* ha under de två senaste budgetåren uppgått till 1 702 066 resp. 1 773 914 kronor. Av sistnämnda belopp utgjorde 110 372 kronor bidrag till invalidvagnar och rullstolar, vilka bidrag fr. o. m. budgetåret 1951/52 skola redovisas under särskild post. Med hänsyn till utgifternas ökning under sistförflutna budgetår, synes bidraget till stödjebandage och proteser böra höjas med 100 000 kronor till 1 650 000 kronor. Bidraget till *invalidvagnar och rullstolar* torde kunna uppföras med oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Medicinalstyrelsen anmäler i detta sammanhang, att framställningar gjorts angående ändring av villkoren för erhållande av statsbidrag till ortopediska hjälpmedel. Sådant bidrag utgår f. n. endast för patient, som behandlas vid vanförestalt. Sjukstuguläkaren vid Sävsjö sjukstuga P. B. Edén har hemställt, att styrelsen måtte pröva möjligheterna för vanför patient att erhålla statsbidrag till anskaffande av rullstol efter intyg, utfärdat av vissa tjänsteläkare samt granskat och godkänt av överläkare vid vanförestalt. Vidare har Svenska vanförestådens centralkommitté anhängit, att styrelsen måtte förestalta om sådan ändring i nu gällande bestämmelser för statsbidrag till ortopediska hjälpmedel i allmänhet, att läkare vid ortopedisk klinik eller vid anstalt för kirurgisk tuberkulos skulle erhålla rätt att tillstyrka bidrag även i de fall, där patient ej behandlats vid sådan klinik eller anstalt. Medicinalstyrelsen erinrar, att anledningen till nuvarande prövningsförestående synes hava varit en strävan att skänka betryggande kontroll rörande behovet av ortopediska hjälpmedel. Då fråga är om patient med sådan höggradig vanförhet, att invalidvagn eller rullstol måste ifrågakomma, anser styrelsen, att en sådan kontroll kan erhållas genom förestlaget intygsförestående samt slutlig granskning och godkännande av överläkare vid vanförestalt. Rätten att utfärda dylika intyg torde dock icke böra utsträckas till tjänsteläkare i allmänhet utan begränsas till lasaretsläkare vid odelat lasarett samt vid medicinsk eller kirurgisk avdelning vid delat lasarett, motsvarande befattningshavare vid garnisons-sjukhus ävensom sjukstuguläkare. Vid bifall härtill skulle resorna för ifrågavarande patienter förkortas högst väsentligt samt resekostnaderna och i anslutning därtill utgående resebidrag från staten reduceras.

I fråga om bidrag till *täckande av underskott* anföres:

Kungl. Maj:t har för täckande av enligt avgivna revisionsberättelser uppkomna driftunderskott vid de fyra vanförestaltern för år 1949 beviljat statsbidrag med ett sammanlagt belopp av 3 286 002 kronor. För år 1950 kan statsbidrag beräknas utgå med sammanlagt 3 718 984 kronor. I de av medicinalstyrelsen för år 1951 fastställda inkomst- och utgiftsstaterna ha

driftunderskotten beräknats uppgå till sammanlagt 3 735 620 kronor. Härtill komma i staterna icke medräknade kostnader för — på grund av det ökade rörliga tillägget och nya kollektivavtal — höjda avlöningar till befattningshavare och kollektivanställd personal, vilka torde kunna uppskattas till 1 195 000 kronor. Det sammanlagda beloppet av de i staterna för år 1951 beräknade underskotten bör sålunda uppräknas till $(3\,735\,620 + 1\,195\,000) = 4\,930\,620$ kronor.

Kungl. Maj:t har den 17 januari 1947 uppdragit åt medicinalstyrelsen att vidtaga åtgärder till upprättande av en beredskap mot eventuellt uppkommande större barnförlamningsepidemier. Vid tidigare verkställda undersökningar har styrelsen funnit, att till dess förfogande för ändamålet kunna ställas 30 platser vid lasarettet i Lund, 34 platser vid epidemisjukhuset i Hälsingborg samt 50 platser vid aktiebolaget Vejbystrands vilohem. Vårdplatserna vid lasarettet i Lund och epidemisjukhuset i Hälsingborg utgöra annexavdelningar till vanföreanstalten i Hälsingborg. Vejbystrands vilohem är såsom annexavdelning knuten till vanföreanstalten i Stockholm. Vid kustsanatoriet Apelviken och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium kunna numera sammanlagt 146 vårdplatser tagas i anspråk för ifrågavarande ändamål. Ersättning för dessa vårdplatser — sammanlagt 260 — erlägges med belopp, motsvarande de verkliga vårdkostnaderna för dag och patient, minskat med patientavgiften, en krona för dag. Av platserna ha i medeltal under år 1950 vid vanföreanstalternas annexavdelningar sammanlagt 99 platser samt vid kustsanatorierna sammanlagt 83 platser varit ianspråktagna. Driftunderskotten för dessa platser uppgingo under år 1950 till 252 136 resp. 245 640 kronor. Då medel för ändamålet icke beräknats i gällande utgiftsstaten för berörda vanföreanstalter, synes för nämnda annexavdelningar böra anvisas 250 000 kronor. Driftunderskotten för ca 90 eftervårdplatser vid kustsanatorierna beräknas uppgå till sammanlagt 243 000 kronor. Utöver nyssnämnda $(99 + 90) = 189$ vårdplatser ha hittills under år 1951 ca 30 platser tagits i anspråk, varför en ytterligare uppräkning av bidraget synes böra ske, förslagsvis med 80 000 kronor.

Utgifterna för täckande av underskott för år 1951 kunna alltså beräknas komma att utgöra i runt tal $(4\,930\,620 + 250\,000 + 243\,000 + 80\,000) = 5\,503\,620$ kronor. Härtill kommer en uppräkning med omkring 135 000 kronor, avseende pensionsavgifter till statens pensionsanstalt. Dessa avgifter erläggas kalenderårsvis i efterskott och ha ökats på grund av det höjda rörliga tillägget. Medel för retroaktivavgifter till pensionsanstalten ha däremot icke beräknats, när det är föga sannolikt, att anstalten under år 1951 eller första halvåret 1952 kommer att debitera ifrågavarande sjukvårdsinrättningar härför. Till följd av den förestående omläggningen av anstalternas räkenskapsår från kalenderår till budgetår kommer vidare anslaget för budgetåret 1952/53 att belastas även med de driftunderskott, som kunna beräknas uppstå under första halvåret 1952. För ändamålet torde erfordras minst hälften av det för år 1951 beräknade underskottet, 5 503 000 kronor, eller sålunda 2 751 500 kronor. Utgifterna för täckande av underskott kunna alltså beräknas komma att utgöra i runt tal $(5\,503\,000 + 135\,000 + 2\,751\,500) = 8\,390\,000$ kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser det möta avgörande principiella betänkligheter att i fråga om rullstolar och invalidvagnar medgiva statsbidrag i en mera vid-

sträckt omfattning än vad som gäller i fråga om resebidrag samt stödbandage och proteser. Ämbetsverket är därför icke berett att förordna medicinalstyrelsens förslag. I varje fall torde ett beslut i sådan riktning, vilket uppenbarligen kan leda till avsevärda utgifter för statsverket, böra föregås av en närmare utredning rörande konsekvenserna i kostnadshänseende.

Departementschefen.

Vid anmälan i 1951 års statsverksproposition (XI, s. 164) av motsvarande anslag förordade dåvarande chefen för inrikesdepartementet, att staterna för vanföreanstalterna och Eugeniahemmet, vilka stater förut för varje kalenderår fastställts av medicinalstyrelsen, fr. o. m. budgetåret 1952/53 skulle fastställas av Kungl. Maj:t. Beslut om fastställande av stater för nämnda budgetår torde komma att meddelas under våren 1952. Med statsbidragets nuvarande konstruktion kommer emellertid det för nästa budgetår äskade anslaget icke att belastas med utgifter för de enligt nämnda stater beräknade underskotten. Från anslaget kommer i stället att — såvitt nu är i fråga — bestridas på kalenderåret 1951 och första halvåret 1952 belöpande underskott. I 1951 års statsverksproposition förordades även, att en utredning skulle komma till stånd rörande anstaltens organisation och personalbehov. Denna utredning har uppdragits åt landstingsdirektören i Skaraborgs län S. E. C. von Hofsten. Enligt vad jag inhämtat torde resultatet av utredningsarbetet kunna förväntas föreligga tidigast under senare hälften av innevarande år.

Vad härefter angår medicinalstyrelsens äskanden för nästa budgetår kan jag icke helt biträda styrelsens förslag om ändrade villkor för erhållande av statsbidrag till invalidvagnar och rullstolar. Jag anser mig f. n. endast böra förorda, att intyg, som berättiga till sådant bidrag, må utfärdas — förutom av läkare vid vanföreanstalt m. m. — av lasarettsläkare vid kirurgisk eller medicinsk avdelning å lasarett inom sådant landstingsområde eller sådan stad utanför landsting, där vanföreanstalt, kustsanatorium eller ortopedisk avdelning icke finnes. Intyget bör dock, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, granskas och godkännas av överläkare vid vanföreanstalt. Eventuellt uppkommande kostnadsökning i anledning av förslaget kan icke närmare angivas men torde bli förhållandevis ringa. Å andra sidan kunna vissa besparingar beräknas å anslaget till Bidrag till resor för vanföra m. m.

Beträffande slutligen medelsbehovet för budgetåret 1952/53 förordar jag, att anslaget med beaktande av de senaste årens belastningssiffror uppräknas till i runt tal 14 000 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vanföreanstalter m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

[86] 84. Vissa byggnadsarbeten vid vanförestalten i Stockholm. Anslag för ändamålet finnes icke uppfört i gällande riksstat.

Yrkande.

Styrelsen för föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm (skr. 30/12 1950) hemställer, att för värmeisolering av yttertaget på anstaltens huvudbyggnad anvisas ett anslag av 95 000 kronor.

Motiv.

Det plana yttertaget på anstaltens huvudbyggnad utgöres av en oisolerad, 8 cm tjock armerad betongplatta, upplagd på kringgjutna järnbalkar och täckt med underhållsfri takpapp. Lokalerna närmast under taket användes fram till år 1941 såsom vindsutrymme. År 1941 inreddes dessa lokaler till sjuksalar och bostadsrum. Den värmeisolering av yttertaget, som då ordnades är otillräcklig och felaktigt placerad. I anledning härav uppkommande kondensvatten orsakar fuktutslag på undersidan av taket samt en fortgående förstöring av detsamma. På grund av fukten äro dessutom rummen hälsovådliga samt svåra att värma upp. För att icke våningen skall bliva obeboelig och helt spolierad, är det ofrånkomligt, att värmeisoleringen på ett effektivt sätt snarast möjligt förbättras. Taket bör sålunda beläggas med cellbetong, som täckes med ett luftat trätak, klätt med underhållsfri takpapp. Kostnaderna härför beräknades hösten 1949 till 75 000 kronor. Med hänsyn till därefter inträdda och under 1951 väntade pris- och lönehöjningar ha kostnaderna approximativt uppskattats till 95 000 kronor.

Yttranden.

Centrala sjukvårdsberedningen har i ett till medicinalstyrelsen avgivet yttrande i ärendet förklarat sig icke ha något att erinra beträffande de föreslagna åtgärderna eller kostnaderna för desamma.

Medicinalstyrelsen understryker, att värmeisoleringen är synnerligen bristfällig. Styrelsen tillstyrker därför, att de föreslagna förbättringsarbetena snarast komma till stånd. Med hänsyn till vad styrelsen har sig bekant angående föreningens och anstaltens ekonomiska ställning tillstyrker styrelsen, att bidrag av statsmedel beviljas för ändamålet med den verkliga kostnaden för arbetena, dock med högst 95 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad som framgår av den lämnade redogörelsen synes värmeisoleringen av yttertaget på huvudbyggnaden vid vanförestalten i Stockholm vara synnerligen bristfällig. Förutom att taket i sitt nuvarande skick är utsatt för en fortgående förstöring, äro lokalerna i vindsvåningen hälsovådliga samt svåra att värma upp. Uppvärmningskostnaderna för detta våningsplan bliva därigenom onödigt höga. Jag anser mig därför i likhet

med de hörda myndigheterna böra förorda, att de föreslagna förbättrings-åtgärderna snarast komma till stånd. Mot den beräknade kostnaden härför, ca 95 000 kronor, har jag intet att erinra.

Med hänsyn till anstaltens ekonomiska ställning förordar jag, att kostnaderna i sin helhet bestridas av statsmedel. De oundgängliga ytterligare kostnader, vartill eventuella prisstegringar kunna föranleda, torde få bestridas från förslagsanslaget till Bidrag till vanföreanstalter m. m.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att statsbidrag må beviljas föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm för vissa byggnadsarbeten (värmeisolering av yttertaket på huvudbyggnaden) vid vanföreanstalten därstädes med belopp, motsvarande den styrkta verkliga kostnaden härför;

b) till *Vissa byggnadsarbeten vid vanföreanstalten i Stockholm* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 95 000 kronor.

[87] 85. Bidrag till resor för vanföra m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	440 000	528 638
1949/50	440 000	520 806
1950/51	525 000	144 243
1951/52 (statsliggaren s. 986)	525 000	
1952/53 (förslag)	575 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 25 000 kronor.

Motiv.

Nettoutgifterna budgetåret 1950/51 ha uppgått till allenast 144 243 kronor. Hos medicinalstyrelsen inneliggande rekvisitioner av statsbidrag, vilka på grund av bristande arbetskraft icke hunnit granskas och utbetalas under nämnda budgetår, uppgå emellertid till omkring 350 800 kronor. Nettoutgifterna hade alltså rätteligen bort uppgå till ca 495 000 kronor.

Då närmare erfarenhet ännu saknas rörande verkningarna av de fr. o. m. den 1 juli 1951 genomförda ändringarna i statsbidragsrätten, vilka innebära både inskränkning och utvidgning av densamma, föreligga svårigheter att på förhand bedöma medelsbehovet. Det bör emellertid beaktas, att allt fler vårdplatser vid Apelvikens kustsanatorium och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium tagits i anspråk för barnförslamningspatienter, för vilka

resebidrag bestridas från ifrågavarande anslag. Med hänsyn härtill och då man måste räkna med en allmän ökning av resekostnaderna till följd av den fr. o. m. den 1 maj 1951 genomförda taxehöjningen vid statens järnvägar och övriga kommunikationsmedel, synes en uppräknings av anslaget böra vidtagas.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag intet annat att erinra än att anslaget med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna torde böra uppräknas med i runt tal 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor för vanföra m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 575 000 kronor.

[88] 86. Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestalterna.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	36 000	36 000
1951/52 (statsliggaren s. 986)	36 000	
1952/53 (förslag)	36 000	

I enlighet med förslag av medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestalterna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 36 000 kronor.

[89] 87. Bidrag till Eugeniahemmet.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	400 000	440 580
1950/51	400 000	517 621
1951/52 (statsliggaren s. 986)	470 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Till sällskapet Eugeniahemmet i Stockholm, vars ändamål är att bereda bostad, vård och underhåll åt fattiga, obotligt sjuka och vanföra barn från hela landet, utgår statsbidrag för hemmets drift samt för erforderliga stödjebandage och proteser åt patient, som på hemmet behandlas för vanförhet.

Yrkande.

Sällskapet Eugeniahemmets styrelse (skr. 30/5 1951) hemställer, att bidrag för budgetåret 1952/53 må utgå efter oförändrade grunder.

Motiv.

För år 1950 har uppstått ett driftunderskott för hemmet i dess helhet på i runt tal 279 700 kronor. Med de från åren 1943—1949 kvarstående underskotten utgör bristen vid 1950 års slut ca 728 000 kronor. Av denna brist skall enligt fastställda grunder ett belopp av omkring 188 000 kronor ersättas av statsmedel genom fyllnadsbidrag avseende år 1950, varefter den kvarstående bristen för åren 1943—1950 kommer att utgöra ca 540 000 kronor.

Någon förbättring av hemmets ekonomi kan, bl. a. på grund av pris-höjningar på alla slag av förnödenheter, icke förväntas under den tid, som nu kan överblickas. Det synes därför vara nödvändigt, att hemmet för att kunna fortsätta sin verksamhet i nuvarande omfattning kommer i åtnjutande av stöd av statsmedel i samma utsträckning som hittills.

Yttrande.

Medicinalstyrelsen upplyser, att nettoutgifterna å anslaget för budgetåret 1950/51 utgjort, för hemmets drift 183 705 kronor, för stödjebandage och proteser 63 973 kronor samt för täckande av driftunderskott för år 1949 201 395 kronor eller tillhoppa 449 073 kronor. Då emellertid det på anslaget utestående oredovisade förskottet under budgetåret 1950/51 ökat med 68 548 kronor, har den totala nettobelastningen på anslaget uppgått till (449 073 + 68 548) 517 621 kronor.

Det av styrelsen såsom normal beläggning av hemmet fastställda antalet platser utgör liksom under sistförflutna budgetår 175, fördelade med 35 på sjukavdelningen, 100 på folk- och småskoleavdelningarna samt 40 på övriga avdelningar. Om samtliga dessa platser komma att vara belagda varje dag under tiden fr. o. m. den 1 april 1952 t. o. m. den 31 mars 1953, skulle för ändamålet erfordras ett bidragsbelopp av 199 837 kronor. Med hänsyn till den verkliga beläggnings under senare år torde emellertid detta belopp kunna minskas med ca 10 procent till 180 000 kronor. Härtill bör läggas ett belopp, motsvarande det för sistförflutna budgetår utbetalade bidraget till bandage och proteser, eller i runt tal 60 000 kronor.

I fråga om bidraget till täckande av viss del av uppkommande underskott anföres:

Styrelsen tillstyrker, att sådant bidrag tills vidare må utgå i överensstämmelse med hittills gällande grunder — d. v. s. för sjukavdelningen samt folk- och småskoleavdelningarna — varvid styrelsen förutsätter, att det under det kommande budgetåret skall bliva möjligt för hemmets styrelse att på ett lyckligt sätt slutföra en påbörjad utredning om hemmets förläggning till annan plats.

I den av medicinalstyrelsen fastställda inkomst- och utgiftsstaten för år 1951 har beräknats ett underskott för hemmets drift av 304 300 kronor. Härtill komma i staten icke medräknade kostnader för — på grund av det ökade rörliga tillägget och nya kollektivavtal — höjda avlöningar till

befattningshavare och kollektivanställd personal, vilka kostnader torde kunna beräknas till ca 110 000 kronor. Underskottet bör sålunda uppräknas till $(304\,300 + 110\,000)$ 414 300 kronor. Styrelsen anser sig — i motsats till vad som skedde i föregående års anslagsäskanden — icke f. n. böra räkna med några kostnader för en blivande pensionering av hemmets befattningshavare, enär dessa ej synas kunna vinna registrering vid statens pensionsanstalt med nuvarande utformning av dess reglemente.

För utrönande av huru stor del av underskottet, som kan anses belöpa på sjukavdelningen samt folk- och småskoleavdelningarna, ha följande uträkningar gjorts, därvid driftkostnaderna för underhållsdag beräknats uppgå till 14 kronor.

Inkomster	Sjukavdelningen (35 platser)	Folk- och små- skoleavdelningarna (100 platser)	Övriga avdel- ningar (40 platser)
Statsbidrag	5: 50	2: 75	2: —
Vårdavgift	1: —	1: —	1: —
Underskott för underhållsdag	7: 50	10: 25	11: —
Summa driftkostnader	14: —	14: —	14: —

Enär en del elever bruka resa till sina hem under ferierna, har styrelsen ansett sig böra räkna med ett något lägre underskott för underhållsdag på folk- och småskoleavdelningarna än tabellen angiver, förslagsvis 9 kronor 75 öre. I enlighet härmed har styrelsen uppskattat driftunderskottet per dag till, för sjukavdelningen $(7: 50 \times 35)$ 262 kronor 50 öre, för folk- och småskoleavdelningarna $(9: 75 \times 100)$ 975 kronor samt för övriga avdelningar $(11: — \times 40)$ 440 kronor. Sjukavdelningen samt folk- och småskoleavdelningarna skulle i enlighet härmed komma att för dag uppvisa ett underskott på tillhoppa 1 237 kronor 50 öre, motsvarande 73,77 procent av hela underskottet. Sällskapet äger emellertid utöver sedvanligt statsbidrag till vårdkostnaderna samt vårdavgifter från enskilda och kommuner uppbära statsbidrag för avlönande av lärarpersonal vid folk- och småskoleavdelningarna samt till biblioteket. Detta bidrag har för år 1951 beräknats uppgå till 60 000 kronor. Under hänsynstagande härtill kan driftunderskottet för sjukavdelningen samt folk- och småskoleavdelningarna antagas komma att uppgå till 70,92 procent av 414 300 eller 293 821 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas till 290 000 kronor.

Till följd av förestående omläggning av hemmets räkenskapsår från kalenderår till budgetår torde även det driftunderskott, som kan beräknas uppstå under första halvåret 1952, böra täckas under budgetåret 1952/53. Beräknat efter förut angivna grunder kan detta underskott väntas belöpa sig till minst hälften av det för år 1951 beräknade underskottet eller till 145 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle således kunna beräknas uppgå till $(180\,000 + 60\,000 + 290\,000 + 145\,000)$ 675 000 kronor.

Departementschefen.

Beträffande frågan om fastställande av inkomst- och utgiftsstat för Eugeniahemmet och därmed sammanhängande spörsmål samt påbörjad

utredning om hemmets organisation och personalbehov får jag hänvisa till vad jag därutinnan anfört under anslaget till Bidrag till vanförestalter m. m. (p. 85).

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet annat att erinra än att anslaget synes böra avrundas uppåt till i runt tal 700 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[90] 88. Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	265 517
1949/50	225 000	373 649
1950/51	300 000	515 546
1951/52 (statsliggaren s. 987)	400 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 100 000 kronor.

Motiv.

Nettoutgifterna på anslaget ha, till en del beroende på tillkomsten av nya lasarettssavdelningar, de senaste budgetåren väsentligt ökat. Under budgetåret 1950/51 har statsbidrag utgått till sju anstalter, nämligen Södersjukhuset och S:t Görans sjukhus i Stockholm, lasarettet i Lund, Malmö allmänna sjukhus, Solhems sjukhus i Borås, lasarettet i Örebro och lasarettet i Linköping. Den ortopediska avdelningen vid lasarettet i Linköping har drivits endast under en del av år 1951. För helt år har statsbidraget till denna avdelning approximativt beräknats till 45 000 kronor eller 30 000 kronor mer än under 1951. Med beaktande härav och med utgångspunkt från belastningen å anslaget under det senast förflutna budgetåret kan ett belopp av (515 000 + 30 000) 545 000 kronor beräknas bli erforderligt under nästa budgetår. Anslaget torde kunna avrundas nedåt till 500 000 kronor.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet annat att erinra än att anslaget torde böra avrundas uppåt till 600 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[91] 89. *Bidrag till de vanföras riksorganisation.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	3 400	3 040
1951/52 (statsliggaren s. 987)	3 400	
1952/53 (förslag)	3 400	

Anslaget är avsett för anställande av en legitimerad sjukgymnast vid organisationens konvalescenthem Sommarsol i Vejbystrand.

Yrkande.

De vanföras riksorganisation (skr. 20/9 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Sjukgymnast har varit anställd vid konvalescenthemmet under tiden fr. o. m. den 1 maj t. o. m. den 31 augusti 1951. Under denna tid ha 61 patienter erhållit sjukgymnastisk behandling. Antalet behandlingstimmar har uppgått till 950. Den huvudsakliga uppgiften har varit att taga hand om barnförslamningsfall, vilka också erhållit större delen av antalet behandlingstimmar. Sjukgymnastiken har — liksom tidigare år — visat sig vara av utomordentlig betydelse för patienterna och ett märkbart positivt resultat har erhållits, framför allt bland nyare fall. Även bland äldre fall ha förbättringar kunnat konstateras. Verksamheten bör med anledning härav få fortsätta jämväl under år 1952.

Departementschefen.

Statsbidraget till de vanföras riksorganisation tillkom såsom ett led i strävandena att tillgodose föreliggande behov av ökade möjligheter för eftervård av barnförslamningspatienter. Ett sådant behov föreligger alltjämt. Med hänsyn härtill och då verksamheten även under år 1951 synes ha lämnat gynnsamma resultat, vill jag tillstyrka, att de vanföras riksorganisation jämväl under nästa budgetår tillerkännes statsbidrag för anställande av en sjukgymnast vid organisationens konvalescenthem i Vejbystrand. Bidraget synes därvid böra utgå med oförändrat belopp.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till de vanföras riksorganisation* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 3 400 kronor.

[92] 90. Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	100 000	100 000
1951/52 (statsliggaren s. 988)	100 000	
1952/53 (förslag)	100 000	

Medel för detta ändamål anvisades å riksstaten första gången av 1947 års riksdag (skr. nr 362) i anledning av väckta motioner (I: 74 och II: 136). Vidare har t. o. m. budgetåret 1948/49 från femte huvudtiteln reservationsanslag till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet för samma ändamål anvisats ett belopp av ytterligare 10 000 kronor årligen. Fr. o. m. budgetåret 1949/50 har motsvarande belopp i stället upptagits under nu ifrågavarande anslag.

Yrkande.

Hörselfrämjandets centralstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Den per den 1 juli 1950 kvarliggande balansen av bidragssökande (s. k. hjälpfall) — 308 stycken — har under budgetåret 1950/51 kunnat avarbetas. Anledningen härtill är bl. a. insättandet av den prisbilliga Medrescoapparaten i de fall, där densamma givit likvärdig hjälp med dyrare apparater. Den fortsatta prissänkningen på övriga apparater samt den omständigheten, att hörselfrämjandet icke beviljat bidrag mer än till högst halva apparatens pris, trots att bestämmelserna medgiva bidrag intill två tredjedelar, har också medverkat till detta resultat.

Då det numera visat sig, att anslaget tillåter, att bestämmelserna tillämpas utan någon inskränkning, kommer fr. o. m. innevarande budgetår bidrag att i förekommande fall lämnas upp till två tredjedelar av apparatpriset.

Under budgetåret 1950/51 har till 436 personer utbetalats bidrag med ca 71 000 kronor, motsvarande ett bidragsbelopp per person av i genomsnitt 162 kronor (= högst halva apparatpriset). Då omkring 22 500 kronor reserverats för ca 138 inkomna men ännu ej färdigutredda ansökningar, har sålunda antalet hjälpfall under budgetåret uppgått till omkring (436 + 138) 574 och det sammanlagda bidragsbeloppet till i runt tal 93 000 kronor. Det för nämnda budgetår anvisade anslaget hade sålunda icke till fullo hunnit förbrukas. Av anslaget återstod vid budgetårets utgång oredovisade ca 6 490 kronor. Att anslaget icke blivit kassamässigt utanordnat före den 1 juli 1951 har emellertid icke sin grund i en avmattning i hjälpbehovet. Anledningen är i stället att hörselfrämjandet på grund av att det statliga anslaget till verksamheten beskurits icke haft möjlighet att öka sin personal och

utvidga sina lokaler, varigenom arbetet icke kunnat löpa kontinuerligt samt utprovningsresor till lasarett och sjukstugor för medverkan vid apparatutprovning icke kunnat företagas i erforderlig omfattning. Tillströmningen av hörselskadade, som äro i behov av bidrag till inköp av hörapparat, har under det gångna budgetåret ökat. Genom att landstingen i Örebro och Värmlands län numera i egen regi övertagit den hörselvårdande verksamheten inom sina resp. områden och liknande verksamhet under det kommande året planeras inom ytterligare flera län samt förmodligen inom en snar framtid även i Stockholm och Göteborg, kommer i rätt stor utsträckning en avlastning att ske beträffande hörselfrämjandets arbete med själva utprovningarna. Å andra sidan torde emellertid med all säkerhet en betydande ökning av antalet hjälpfall vara att vänta, eftersom arbetet tidigare huvudsakligast stoppat upp, när det gällt utprovningsarbetet.

Under tiden fr. o. m. den 1 juli t. o. m. den 30 september 1951 beräknas inflyta ca 101 hjälpfall. Denna kvartalssiffra måste dock anses ligga i underkant, alldenstund utprovningsresorna efter sommarens stagnation icke börja förrän i september månad. Om man emellertid icke tar hänsyn här till utan utgår från 101 fall under tre månader, skulle detta för ett år betyda 404 hjälpfall. Därest bidrag lämnas med två tredjedelar av apparatpriset, motsvarar detta antal ett medelsbehov av omkring 87 500 kronor. Med hänsyn härtill samt till förut anförda omständigheter, anser sig hörselfrämjandet böra uppskatta anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 till oförändrat belopp eller 100 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret uttalar, att anslaget för budgetåret 1951/52 synes ha beräknats med hänsynstagande till att viss balans av s. k. hjälpfall (bidragsberättigade) skulle kvarstå vid ingången av sagda budgetår. Såsom förhållandena nu gestalta sig, vill ämbetsverket ifrågasätta, om icke anslaget för budgetåret 1952/53 bör beräknas enbart med beaktande av nya hjälpfall och därför upptagas med ett lägre belopp än det för innevarande budgetår anvisade, eller med förslagsvis 90 000 kronor.

Departementschefen.

Den i föregående års statsverksproposition (XI, s. 177) angivna, vid ingången av budgetåret 1950/51 kvarstående balansen av bidragssökande (s. k. hjälpfall) har, enligt vad som framgår av hörselfrämjandets skrivelse, kunnat helt avarbetas under loppet av nämnda budgetår. Anledningen härtill synes vara bl. a. de gynnsamma resultat, som uppnåtts med den prishilliga s. k. medrescoapparaten. Till det förändrade utgångsläget för innevarande budgetår torde även i icke ringa mån ha bidragit den omständigheten, att hörselfrämjandet på grund av anslagets otillräcklighet icke ansett sig kunna utbetala bidrag med mer än högst hälften av apparat-

priset i stället för av riksdagen medgivna två tredjedelar. Under innevarande budgetår torde det emellertid vara möjligt att i de fall, där omständigheterna så påfordra, lämna bidrag med upp till två tredjedelar av apparatpriset. Med dessa utgångspunkter har hörselfrämjandet uppskattat medelsbehovet för budgetåret 1952/53 till omkring 87 500 kronor. En betydande ökning av antalet hjälpfall torde emellertid vara att vänta, sedan numera landstingen i Örebro och Värmlands län i egen regi övertagit den hörselvårdande verksamheten inom sina områden. Planer föreligga att påbörja liknande verksamhet inom flera landstingsområden. Vissa förutsättningar härför synas numera föreligga, sedan en kurs för utbildning av personal för utprovning av hörapparater under år 1951 anordnats vid karolinska sjukhuset i Stockholm med deltagare från ett flertal landsting.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter torde medelsbehovet för nästa budgetår böra beräknas till minst 100 000 kronor. Jag förordar alltså, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Bidrag från anslaget torde, om så skulle erfordras, efter Kungl. Maj:ts bestämmande kunna få beviljas och utbetalas även på annat lämpligt sätt än genom hörselfrämjandet.

I enlighet med vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anskaffande och drift av hörapparater*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[93] 91. **Bidrag till hörselfrämjandet.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	86 000	86 000
1951/52 (statsliggaren s. 988)	75 000	
1952/53 (förslag)	85 000	

Yrkande.

Hörselfrämjandets centralstyrelse hemställer, att medelsanvisningen för förmedlingsverksamheten under kalenderåret 1952 höjes med 35 000 kronor.

Motiv.

De faktiska inkomsterna (inklusive statsbidrag) och utgifterna för år 1950 ha utgjort 168 411 resp. 158 031 kronor, innebärande ett överskott på i runt tal 10 400 kronor. För år 1951 beräknas motsvarande inkomster och utgifter till ca 163 000 resp. 184 200 kronor. Ett underskott om ej mindre än ca 21 200 kronor skulle sålunda uppstå, vilket till stor del sammanhänger med inträdda kostnader för lönekomensation till och ökade pensionsavgifter för personalen. Dessa stegrade löne- och pensionsutgifter kunde ej förutses i september 1950. Utgifterna för år 1952 uppskattas till 190 800 kronor. Då inkomsterna — inberäknat förmedlingsinkomster och oföränd-

rat statsbidrag, 75 000 kronor — torde komma att uppgå till 157 500 kronor, skulle alltså förmedlingsverksamheten under år 1952 komma att uppvisa ett underskott av 33 300 kronor.

Med anledning av att hörapparatpriserna över lag icke obetydligt sjunkit — bl. a. på grund av konkurrens från det hörselfrämjandet närstående aktiebolaget Hearing, De hörselskadades inköpscentral — måste förmedlingsinkomsterna kalkyleras till betydligt lägre belopp än under år 1951. Dessutom måste hörselfrämjandet under år 1952 överhuvudtaget räkna med en reducerad förmedlingsinkomst, enär under detta år förmodligen ytterligare minst två län komma att organisera sin egen dövård. På de apparater, som komma att försälgas inom dessa län, kommer hörselfrämjandet icke att åtnjuta någon förmedlingsinkomst. Slutligen bliva sannolikt ytterligare lönekompensationer till personalen nödvändiga under år 1952 på grund av de fortgående prisstegringarna.

Med utgångspunkt från en brist på 33 300 kronor skulle medelsbehovet för budgetåret 1952/53 uppgå till $(75\,000 + 33\,300)$ 108 300 kronor. Detta belopp torde dock med hänsyn till vad som förut anförts icke vara tillräckligt, varför hörselfrämjandet hemställer, att anslaget fastställles till 110 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser, att, då landstingens utvidgade förmedlingsverksamhet får förutsättas komma att föranleda en motsvarande minskning av hörselfrämjandets personalbehov, till föreningens verksamhet för budgetåret 1952/53 icke bör utgå högre statsbidrag än som anvisats för innevarande budgetår.

Departementschefen.

Enligt vad som framgår av hörselfrämjandets skrivelse beräknas förmedlingsverksamheten för år 1951 lämna ett underskott om ca 21 200 kronor, beroende bl. a. på stegrade löne- och pensionsutgifter. Hänsyn synes emellertid därvid icke i full utsträckning ha tagits till det å verksamheten under år 1950 uppkomna överskottet, ca 10 400 kronor. Då, såsom jag anför under föregående punkt, några landsting redan börjat eller ha för avsikt att under innevarande år börja egen verksamhet för utprovning m. m. av hörapparater, har föreningen för år 1952 räknat med en viss minskning av förmedlingsinkomsterna. Samtidigt väntas en stegring av löner och omkostnader, varför underskottet för samma år beräknats till ca 33 300 kronor.

Det är svårt att nu beräkna i vad mån landstingens utvidgade hörselvårdande verksamhet kan komma att påverka föreningens motsvarande verksamhet. Jag är med hänsyn härtill icke f. n. beredd tillstyrka, att hörselfrämjandet erhåller statsbidrag till täckande av hela det uppskat-

tade underskottet. Då emellertid en viss uppräknig av anslaget synes vara motiverad, anser jag mig kunna förorda en till 10 000 kronor begränsad höjning. Statsbidraget till förmedlingsverksamheten för budgetåret 1952/53 synes alltså böra bestämmas till (75 000 + 10 000) 85 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hörselfrämjandet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 85 000 kronor.

Förlossningsanstalter.

[94] 92. Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	207 000
1949/50	—	160 000
1950/51	100	35 000
1951/52 (statsliggaren s. 988)	100	
1952/53 (förslag)	100	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med 200 000 kronor.

Motiv.

Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns en reservation å anslaget av 1 286 762 kronor. Då för samma budgetår anvisats ett anslag av 100 kronor, uppgår det disponibla beloppet till 1 286 862 kronor. Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, kan ett belopp av 871 112 kronor beräknas återstå. För att tillgodose hos Kungl. Maj:t eller styrelsen inneliggande framställningar (3 resp. 27) kan vidare komma att erfordras tillhoppa (102 500 + 831 500) 934 000 kronor. Härjämte finnas två barnbördsavdelningar, för vilka byggnadstillstånd beviljats under de tre senaste åren och för vilka statsbidrag ännu icke sökts. För detta ändamål kan beräknas åtgå ett belopp av 227 500 kronor.

Före utgången av budgetåret 1951/52 skulle sålunda kunna föreligga ett medelsbehov av (934 000 + 227 500 — 871 112) 290 388 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 200 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom jag anført under punkten 34, har jag ansett mig icke f. n. böra biträda 1950 års besparingsutrednings förslag om avskaffande av de statliga anläggningsbidragen inom den länsvis organiserade sjukvården. Anslag

torde därför tills vidare böra beräknas bl. a. för bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter. Med hänsyn till storleken av det belopp, som alltjämt är disponibelt för ändamålet, synes dock anslaget för nästa budgetår kunna liksom f. n. uppföras med allenast ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[95] 93. Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 700 000	2 411 762
1949/50	2 700 000	2 267 115
1950/51	2 500 000	2 032 585
1951/52 (statsliggaren s. 988)	2 500 000	
1952/53 (förslag)	2 300 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas med 100 000 kronor.

Motiv.

Enligt av styrelsen hittills fattade beslut kan statsbidrag för år 1952 beräknas utgå för 2 893 vårdplatser (varav 2 811 vårdplatser å barnbördshus, barnbördsavdelning eller förlossningshem om minst sex vårdplatser samt 82 vårdplatser å förlossningshem om högst fem vårdplatser eller förlossningsrum hos barnmorska), motsvarande ett sammanlagt bidragsbelopp av 2 837 010 kronor. Vidare har styrelsen för statsbidrag till driften av väntehem för barnaföderskor i rikets ödemarksområden (fyra vårdplatser) och till hemhjälp åt kvinnor, som vistas å dylikt väntehem, beräknat 2 640 resp. 1 320 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet kan sålunda uppskattas till (2 837 010 + 2 640 + 1 320) 2 840 970 kronor. Man synes vidare böra räkna med att driftbidrag skall komma att utgå för ett icke oväsentligt antal nya vårdplatser. Med beaktande av rådande svårigheter för vårdens utbyggande och med hänsyn såväl till belastningssiffrorna för de senaste budgetåren som till att antalet i riket födda barn under de senaste åren minskat, anser styrelsen det vara tillfyllest att för budgetåret 1952/53 upptaga anslaget till 2 400 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till såväl den sjunkande belastningen på anslaget de tre senaste budgetåren som den sedan år 1946 pågående, alltjämt kraftiga

minskningen av antalet födda barn torde anslaget för nästa budgetår kunna nedräknas med 200 000 kronor.

Jag förordar i enlighet härmed, att anslaget uppföres med 2 300 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

[96] 94. Viss ersättning till barnbördshuset i Lund. Under denna rubrik är å gällande riksstat uppfört ett anslag av 1 400 kronor. Ersättningen utgår med 1 358 kronor enligt Kungl. Maj:ts brev den 19 maj 1899 och 18 oktober 1907 (statsliggaren s. 988).

För nästa budgetår torde böra beräknas enahanda belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss ersättning till barnbördshuset i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 1 400 kronor.

Hälsovård i allmänhet.

[97] 95. Statens institut för folkhälsan: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 516 000	1 546 726
1951/52 (statsliggaren s. 989)	1 493 000	
1952/53 (förslag)	1 830 000	

Yrkanden.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 348 000 kronor.

1. <i>Födoämneshygieniska avdelningen.</i>	Ökning
a) Förste kemist Ce 25—Cg 27 (25: 26—27: 27)	816
b) Förste avdelningsingenjör Ce 27—Cg 29 (27: 29—29: 30)	816
c) 2 kontorsbiträden Ca 8: 9 i st. f. Ce 8: 9 enl. befordringsgången	—
2. <i>Vitaminavdelningen.</i>	
Förste avdelningsingenjör Ce 27—Cg 29 (27: 28—29: 29—30)	819
3. <i>Yrkeshygieniska avdelningen.</i>	
a) Kontorist Cg 13 i st. f. kanslibitråde Ce 11 (11: 13—13: 14)	336
b) Förste avdelningsingenjör Ca 27—Cg 29 (27: 30—29: 32)	1 560
c) Förste avdelningsingenjör Ce 27—Cg 29 (27: 29—29: 30)	816
d) Förste kemist Ce 25—Cg 27 (25: 26—27: 27)	816

4. Allmänhygieniska avdelningen.

a) Biträdande föreståndare för distriktssköterskeskolan Cc 15—Cg 21 (15:16—21:21)	2 328
b) Kanslibiträde Cg 11 i st. f. kontorsbiträde Ca 8 (8:11—11:12)	348

5. Administrativ personal.

a) Kamrerare Ca 25—Cg 29 (25:26—27—29:29)	2 244
b) Instrumentmakare Cg 14 i st. f. vaktmästare Ca 11 (11:13—14:14)	336
c) Förste expeditivsvakt Cg 11 i st. f. vaktmästare Ca 9 (9:11—11:12)	348

Summa löneförstärkningar 11 583

6. Arvoden till speciallärare 40 400

7. Omräkning.

a) Uppflyttning av 3 professorer Ca 33—37	6 048
b) Arvodesreglering	3 204
c) Förhöjt rörligt tillägg	250 000
d) Löneklassuppflyttningar	36 700
e) Avrundning	65

Summa omräkning..... 296 017

348 000

Styrelsen framför härjämte vissa andra önskemål om lönejusteringar: reglering av professorslönerna i samband med en kommande reglering av universitetsprofessorernas löneställning, placering av de vetenskapligt utbildade assistenterna i lönegrad, som kan komma att medgivnas för liknande befattningar vid andra motsvarande vetenskapliga institutioner, förbättrad löneställning för laboratorstjänsterna samt reglering av biträdespersonalens löner. Medel för något av dessa ändamål beräknas icke för nästa budgetår.

Motiv.

Institutet har i allt större utsträckning erhållit uppdrag från såväl statliga och kommunala myndigheter som enskilda sammanslutningar, företag och personer. På grund av bristande lokalutrymme och otillräcklig personal har institutet emellertid under de sistförflutna åren varit nödsakat att avsäga sig vissa undersökningar, som begärts av enskilda. Härigenom ha de inkomstbringande uppdragen minskat. Inkomsterna, som budgetåret 1949/50 uppgingo till 290 400 kronor, ha sålunda under budgetåret 1950/51 nedgått till 261 000 kronor.

På grund av Kungl. Maj:ts bemyndigande ha sakkunniga tillkallats för att verkställa en översyn av institutets arbetsuppgifter och organisation. Förslag till eventuell omorganisation torde icke hinna att framläggas förrän tidigast till 1953 års riksdag. Under sådana förhållanden kan styrelsen icke avstå från att begära en förbättrad löneställning för vissa befattningshavare, vilkas lönegradsplacering under en lång tid tillbaka icke stått i rimlig proportion till arbetets art och omfattning. Institutet kan icke räkna med att få behålla eller sedermera förvärva tillräckligt kvalificerade krafter för dessa befattningar, om icke en löneförbättring snarast erhålles. Även vid denna begränsade framställning har styrelsen ansett sig böra ålägga sig den största återhållsamhet och har därför inskränkt sig till så-

dana befattningar, där missförhållandet mellan löneställning och arbete synes mest påfallande. För att ytterligare understryka, att det här gäller en rättvis anpassning efter nuvarande organisation och arbetsförhållanden, föreslår styrelsen, att löneförbättringarna uppnås genom inrättande av befattningar i Cg-lönegrad och att motsvarande nuvarande befattningar under tiden tills vidare icke må uppehållas.

1 a) Befattningshavaren är bl. a. ställföreträdare för laboratorn på kemiska laboratoriet.

1 b) Förste avdelningsingenjören på vattenlaboratoriet har den närmaste ledningen av laboratoriet. Arbetets art och omfattning motiverar uppflyttning till 29 lönegraden, motsvarande laborators tjänsteställning. Befattningshavaren har i realiteten länge fyllt uppgifter, som åvila laborator. Personalen på laboratoriet består av 5 assistenter och 17 laboratoriebiträden.

2) Vitaminavdelningen är den enda avdelning på institutet, där den befattningshavare, som närmast under avdelningsföreståndaren har att leda och övervaka arbetet, icke har laborators tjänsteställning. Befattningshavaren måste vara vetenskapligt högt kvalificerad och vid ledighet för avdelningsföreståndaren kunna vikariera för denne.

3 a) Befattningshavaren leder arbetet på avdelningens expedition och tjänstgör som professors handsekreterare. Hon bör behärska två främmande språk och vara skicklig stenograf. Motsvarande tjänsteman på födoämneshygieniska avdelningen är placerad i 13 lönegraden.

3 b) Stort ansvar och betydande arbetsuppgifter motivera att innehavaren av denna tjänst vid tekniska laboratoriet får laborators löneställning. Motsvarande befattningar vid andra statliga verk, t. ex. statens provningsanstalt, äro placerade i 29 lönegraden.

3 c) Befattningshavaren förestår det analytiska laboratoriet. Ledningen och ansvaret för arbetet med modern analytisk metodik kräver stor mångsidighet och erfarenhet. Det har nämligen visat sig alltmåra nödvändigt att genom att bearbeta och nyskapa metoder ernå möjligheter att noggrant kunna bestämma den mängd av olika ämnen, som kan inverka skadligt på den mänskliga organismen. Arbetet fordrar kontinuitet.

3 d) Förste kemisten har självständigt haft hand om det viktiga lösningsmedelsområdet samt i huvudsak sådana ämnen, som kunna vara eksemframkallande. Detta arbete är synnerligen omfattande och fordrar stora kunskaper inom arbetsområdet, vartill kommer, att metodforskningen måste spela en dominerande roll. Befattningen bör uppflyttas till paritet med övriga förste kemisttjänster i statsverket.

4 a) De kvalifikationer, som erfordras för tjänsten, och med densamma förenade arbetsuppgifter äro i stort sett desamma som för föreståndartjänsten (Ca 23). Såväl administrativa som pedagogiska arbetsuppgifter

måste anses vara av kvalificerad art. Distriktssköterskeskolan har i princip karaktären av en påbyggnad till statens sjuksköterskeskola. Första instruktionssköterskan vid sjuksköterskeskolan är placerad i 19 lönegraden.

4 b) Denna befattningshavare åligger bl. a. att registrera skolans ärenden, utskriwa protokoll, förgranska kursansökningar, iordningställa utbetalningslistor beträffande föreläsararvoden samt utföra sekreterargöromål. En till arbetsuppgifter likartad tjänst vid statens sjuksköterskeskola är placerad i Ce 11.

5 a) Synnerligen kvalificerade arbetsuppgifter åvila denne befattningshavare, den ende vid institutet, som har teoretisk och praktisk ekonomisk utbildning. Han leder sålunda institutets centrala kansli och hela dess centrala upphandling samt förbereder alla personalärenden. Därjämte är han sekreterare hos styrelsen och svarar för dess protokoll och expeditioner samt har den närmaste tillsynen över institutets byggnader och inventarier. Det torde vara omöjligt att behålla eller sedermera förvärva tillräckligt kvalificerad kraft utan förbättrade löneförmåner. Motsvarande befattning vid veterinärmedicinska anstalten är placerad i 29 lönegraden.

5 b) Denne vaktmästare har instrumentmakares arbetsuppgifter och tjänstgör som arbetsledare för verkstaden. Stora krav ställas på honom beträffande bl. a. konstruktion av apparater, ansvar för maskinutrustning och materielinköp m. m.

5 c) Befattningshavaren fullgör på förste expeditionsvakt ankommande göromål. F. n. saknas sådan befattning.

6) Ökningen förorsakas av förslag om a) höjning av nuvarande föreläsararvoden (22 700 kronor), b) anordnande av en kurs för blivande första distriktssköterskor (11 200 kronor), c) fortbildningskurs för hälsovårdstillsyningsmän (4 000 kronor) och d) arvoden åt instruktörer vid den ordinarie kursen för hälsovårdstillsyningsmän (2 500 kronor).

a) F. n. utgående arvoden variera mellan 20 och 30 kronor per föreläsningstimme och differentieras med hänsyn dels till det stadium på vilket undervisningen meddelas, dels efter lärarnas kompetens. Kvalificerade universitets- eller högskoleutbildade lärare ha i regel erhållit 30 kronor per föreläsningstimme. Tentamensarvode utgår med 5 kronor för hel tentamen. Arvodena ha vid nuvarande penningvärde visat sig vara otillräckliga. Socialinstitutet i Stockholm har föreslagit en höjning av timarvodena från 30 till 60 kronor samt av tentamensarvodena från 10 till 20 kronor. Medelsbehovet, 62 200 kronor, (f. n. 39 500 kronor) beräknas sålunda:

1 ämbetsläkarkurs (f. n. 4 500 kr)

146 föreläsningar	å 60 kr	8 760
2 »	» 30 »	60
46 demonstrationer	» 5—30 »	800
		9 620

4 distriktssköterskekurser och 1 kompletteringskurs

(f. n. 25 000 + 2 900 kr)

755 föreläsningar	å 40 kr	30 200
155 »	» 35 »	5 425
111 övningslektioner	» 30 »	3 330
		38 955

1 kurs för hälsovårdstillsyningsmän (f. n. 5 600 kr)

155 föreläsningar	å 40 kr	6 200
10 »	» 30 »	300
5 demonstrationer	» 15 »	75
110 tentamina	» 10 »	1 100
90 »	» 5 »	450
		8 125

1 industriläkarkurs (f. n. 1 500 kr)

Föreläsararvoden (50 lektioner å 60 kr)	3 000
Rese- och traktamentskostnader för föreläsare utanför Stockholm	800 ¹
Avlöning till kursamanuens	1 500 ²
Diverse	200 ¹
	5 500

b) Medicinalstyrelsen har hemställt om anordnande av en tremånaders kurs för blivande första distriktssköterskor samt andra sjuksköterskor i ledande ställning inom hälsovården (t. ex. inom förebyggande barnavård, skolhälsovård och dispensärvård). En liknande kurs anordnades budgetåret 1947/48 men avsåg i tjänst varande första distriktssköterskor och omfattade därför endast sex veckor. Kostnaderna beräknas sålunda:

230 föreläsningar	å 40 kr	9 200
31 föreläsningar	» 35 »	1 085
31 övningslektioner	» 30 »	930
		11 215

c) Flertalet i tjänst varande hälsovårdstillsyningsmän ha icke genomgått utbildningskurs vid institutet eller på annat sätt erhållit teoretisk utbildning i hälsovård. De föreslagna kurserna avses pågå ca två månader och kosta 4 000 kronor.

d) Den 5—6 månader långa praktiska utbildningen av hälsovårdstillsyningsmännen sker vid vissa hälsovårdsnämnder. Ett belopp av 2 500 kronor bör ställas till institutets förfogande för utbetalning, beräknat efter 100 kronor per elev, till de hälsovårdstjänstemän, vilka tjänstgöra som instruktörer under denna del av kursen. Enär ersättning f. n. icke utgår, har det i vissa fall visat sig vara omöjligt att erhålla instruktörer. Till hälsovårdstjänsteman, som under distriktssköterskelevers hospitering har att handla

¹ Bestridas från omkostnadsanslaget.² » » delposten till Ersättning till experter och tillfälliga biträden.

dennas praktiska utbildning i bostadshygien under 14 dagar, utgår ett arvode av 30 kronor.

7 a) och b) Höjningen beräknad i anslutning till vidtagen chefslöne- resp. arvodesreglering.

Yttrande.

Statskontoret kan icke tillstyrka påyrkade förändringar av vissa tjänsters lönegradsplacering. Skäl föreligga visserligen i och för sig för en något förbättrad löneställning i vissa fall, t. ex. för förste avdelningsingenjören på vitaminavdelningen. Resultaten av den pågående tjänsteförteckningsrevisionen och den påbörjade översynen av institutets organisation synas emellertid böra avvaktas. De nuvarande föreläsararvodena få anses förhållandevis låga och i behov av justering. Enhetliga regler för arvodesbestämningen böra emellertid tillämpas. Ämbetsverket förutsätter, att denna fråga kommer att upptagas till prövning i ett större sammanhang. Omfattningen av kursverksamheten under budgetåret 1952/53 torde få bli beroende av den medelstilldelning, som kan avses för ändamålet. Statskontoret erinrar slutligen, att i anslagsframställningen för budgetåret 1950/51 framfört förslag om instruktörsarvoden till de hälsovårdstjänstemän, som handha den praktiska utbildningen av hälsovårdstillsyningsmän, avvisades av föredragande departementschefen.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl. föreslår jag, att de tre professorerna uppflyttas från Ca 37 (Ca 33) till Co 14. De till institutets föreståndare och en av avdelningsföreståndarna utgående arvoden om vardera 2 004 kronor per år böra i anslutning härtil nedräknas till 1 200 resp. 1 500 kronor per år.

Med hänsyn till vad chefen för nämnda departement anfört i proposition samma dag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m., föreslår jag vidare, att en kontorist i Cg 13, vilken tjänstgör såsom kassör m. m., två kanslibiträden i Ce 11, vilka bl. a. äro handsekreterare åt avdelningsföreståndarna på yrkeshygieniska och allmänhygieniska avdelningarna, samt sex kontorshiträden i Cf 4—Ce 8 uppflyttas till resp. kassör i Ce 15, kontorister i Ce 13 och kanslibiträden i Ce 11.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss vård- och ekonomipersonal böra — förutom viss lägre ekonomipersonal — biträdande föreståndaren (instruktionssköterska) för distriktssköterskeskolan i Ce 15 uppflyttas till 18 eller 20 samt en sjuksköterska i Ce 13 till 14 lönegraden. Därvid må 20 lönegraden tillämpas endast i fråga om den, som genomgått vederbörlig

utbildningskurs för instruktionssköterska. I anslutning till propositionen nr 227/1951 bör vidare en kostassistent i Cg 17 uppflyttas till Cg 20.

Styrelsens förslag om lönereglering för kamreraren i Ca 25 anser jag mig f. n. kunna tillstyrka endast såtillvida att jag föreslår, att tjänsten utbytes mot en befattning som förste byråsekreterare i Ca 27.

Jag förordar vidare, att två kontorsbiträden enligt grunderna för reglerad befordringsgång överföras på ordinarie stat.

Jag vill i detta sammanhang anmäla, att statsverkens ingenjörsförbund i skrivelse den 4 december 1951 hemställt om uppflyttning av en ingenjörssistent å yrkeshygieniska avdelningen från 24 till 27 lönegraden. Till sistnämnda förslag eller till av styrelsen i övrigt framlagda förslag rörande ändrade lönegradsplaceringar är jag icke beredd att nu taga ställning.

Beträffande de förslag, som framförts rörande posten till avlöningar till speciallärare m. fl. förordar jag en mindre uppräknings av vissa föreläsararvoden. För ändamålet torde böra beräknas i runt tal 10 000 kronor. I övrigt kan jag endast tillstyrka, att medel anvisas för beredande av hospiteringsersättning i enlighet med styrelsens förslag till de hälsovårdstjänstemän, vilka tjänstgöra såsom instruktörer under den praktiska utbildningen av eleverna i kursen för hälsovårdstillsyningsmän.

Slutligen beräknar jag i likhet med styrelsen för vissa enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 vidtagna arvodesregleringar ett belopp av 3 204 kronor, av vilket belopp 2 472 kronor avse en laborator och återstoden, 732 kronor, institutets pressombudsman. Arvodet till den sistnämnde, som f. n. utgår från icke-ordinarieposten, synes böra överflyttas till arvodesposten.

De av mig sålunda framlagda förslagen föranleda en ökning av medelsbehovet med 38 000 kronor för ändrade lönegradsplaceringar samt 15 000 kronor för arvodesregleringar och hospiteringsersättningar. Härtill komma automatiska utgiftstegringar med i runda tal 37 000 kronor för löneklassuppflyttningar och med 247 000 kronor för höjningen av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget skulle alltså höjas med $(38\,000 + 15\,000 + 37\,000 + 247\,000)$ 337 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 226 000 (+ 26 400) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 25 000 (+ 6 900) kronor, avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden 201 000 (+ 23 900) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 975 000 (+ 17 000) kronor samt rörligt tillägg 403 000 (+ 262 800) kronor.

Anslaget upptages alltså till $(226\,000 + 25\,000 + 201\,000 + 975\,000 + 403\,000)$ 1 830 000 kronor.

I personalförteckningen böra upptagas tre tjänster såsom professorer i Co 14, en såsom förste byråsekreterare i Ca 27 och ytterligare två som kontorsbiträden i Ca 8 samt uteslutas tre befattningar såsom professorer i Ca 37 och en såsom kamrerare i Ca 25.

Under återopande av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angivna ändringar i personalförteckningen för statens institut för folkhälsan;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för folkhälsan, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	226 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	25 000
3. Avlöningar till speciallärare, experter och tillfälliga biträden, förslagsvis	201 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	975 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	403 000

Summa förslagsanslag kronor 1 830 000;

c) till *Statens institut för folkhälsan*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 830 000 kronor.

[98] 96. Statens institut för folkhälsan: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	550 000	586 417
1949/50	555 000	575 865
1950/51	614 000	603 383
1951/52 (statsliggaren s. 990)	571 000	
1952/53 (förslag)	640 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 28/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 105 400 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	11 375	8 000	12 000	4 000
2. Bränsle, lyse och vatten	70 616	65 000	70 000	5 000
3. Övriga expenser	86 645	77 000	102 000	25 000
4. Publikationstryck	2 996	3 000	6 200	3 200
5. Stipendier	30 000	32 800	60 000	27 200
6. Inköp och underhåll av inventarier ..	74 722	50 000	70 000	20 000
7. Inköp och underhåll av djur	55 923	43 000	58 000	15 000
8. Undervisningsmateriel och böcker	11 536	6 000	8 000	2 000
9. Yttre renhållning och underhåll av planteringar m. m.	2 000	2 000	4 000	2 000
10. Diverse	4 102	4 200	6 200	2 000
				105 400

Motiv.

1) Anslagsposten bör höjas med hänsyn såväl till belastningen under de föregående budgetåren som till höjda kostnader.

2) Inträffade prisstegringar på bränsle nödvändiggöra en uppräknig.

3) Belastningen har de senaste tre budgetåren utgjort resp. 78 918, 78 996 och 86 645 kronor. På grund av enligt kollektivavtal förhöjda löner till städerskepersonal, ökade telefonkostnader samt höjda priser på flertalet artiklar ha överskridanden för nämnda budgetår medgivits med resp. 9 000, 4 000 och 12 000 kronor. Den normala belastningen kan beräknas till 80 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anvisade medel med 3 000 kronor. Härtill komma automatiska utgiftsökningar på grund av inträffade prisstegringar och höjda avgifter: sophämtning 1 400, telefonavgifter 4 000, städerskelöner 5 000 och förbrukningsartiklar 11 000 kronor.

4) En av födoämneshygieniska avdelningen och vitaminavdelningen utgiven fyrsidig tidskrift »Vår föda» ingår f. n. i »Hygienisk Revy», varvid institutet får inköpa särtryck av »Vår föda». Kostnaden härför uppgår f. n. till ca 1 500 kronor per år för 2 200 exemplar. För att möjliggöra prenumeration enbart å »Vår föda» samt för att tillgodoföra statsverket prenumerationssinkomster föreslås, att publikationen utgives såsom självständig tidskrift. För nästa budgetår erfordras härför, om ändringen genomföres fr. o. m. den 1 januari 1953, en medelsanvisning av 1 200 kronor.

Kostnaderna för tryckning av institutets årsberättelse, vilka tidigare utgjorde ca 1 000 kronor, uppgingo åren 1950 och 1951 till 1 300 resp. 1 580 kronor samt beräknas år 1952 stiga till 2 000 kronor. För ändamålet erfordras en uppräknig av anslagsposten med 500 kronor.

År 1946 utgavs en redogörelse på engelska över institutets verksamhet och under år 1947 måste en andra upplaga av redogörelsen tryckas. Då denna upplaga nu är slut, synes det angeläget, att en ny sammanfattande redogörelse för institutets hittillsvarande verksamhet utgives. Kostnaden härför beräknas uppgå till 1 500 kronor för 1 000 exemplar.

5) Anslagsposten föreslås höjd med a) 7 200 kronor för höjda stipendier till elever vid distriktssköterskekurser och b) 20 000 kronor för stipendier till deltagare i kursen för hälsovårdstillsyningsmän.

a) Medellös eller mindre bemedlad elev kan f. n. tilldelas stipendium å högst 400 kronor. Med hänsyn till de fördyrade levnadskostnaderna föreslås, att stipendiebeloppet höjes till 500 kronor.

Av anslagsposten må f. n. disponeras högst 8 000 kronor för var och en av de ordinarie kurserna och högst 800 kronor för kompletteringskursen. Då såväl antalet elever som elevernas ekonomiska ställning är olika vid kurserna, bör hela stipendiebeloppet kunna disponeras under ett budgetår utan nämnda fördelning på resp. kurser.

b) Utbildningen av hälsovårdstillsyningsmän avsåg tidigare fortbildning av personer, som redan voro anställda i kommunal tjänst. Eleverna erhö

då i allmänhet ekonomiska bidrag av kommunerna. De sedan 1946 utökade niomånaderskurserna avse teoretisk och praktisk utbildning av blivande hälsovårdstillsyningsmän. Elevernas kostnader variera mellan 1 200 och 4 500 kronor jämte förlorad arbetsförtjänst under $\frac{3}{4}$ år. Elev, som under hela eller del av utbildningstiden måste vistas på annan ort än hemorten, bör efter behovsprövning erhålla bidrag med högst 150 kronor per månad och elev.

6) Avdelningarnas anslagsäskanden för inköp av erforderlig apparatur uppgå till sammanlagt 119 000 kronor. Härtill komma betydande kostnader för underhåll av apparatur och inventarier. Delposten har under senare år varit hårt belastad. Den begärda ökningen motsvarar dock endast höjningen av prisnivån för ifrågavarande apparatur.

7) Belastningen har de senaste fyra budgetåren utgjort resp. 42 899, 41 860, 40 676 och 55 923 kronor. Med hänsyn härtill och till den allmänna prisstegringen torde, om försöksverksamheten skall kunna uppehållas i erforderlig utsträckning, en höjning erfordras med lägst 15 000 kronor.

8) Priserna på utländska facktidsskrifter och böcker ha f. n. stigit med 40—50 procent och prishöjningar ha även företagits beträffande inhemsk litteratur. Ytterligare prisstegringar äro att förvänta. För erhållande av för forskningsverksamheten nödvändig litteratur är det därför oundgängligt, att ökade medel ställas till förfogande.

9) Institutet har f. n. svårigheter att hålla parkområdet i ett gott skick, vilka svårigheter komma att ytterligare ökas redan innevarande budgetår på grund av höjda arbetslöner. Gräsmattsarealen har därjämte ökats, sedan byggnadsstyrelsen planerat tidigare icke iordningställt område.

10) Det har visat sig vara en brist, att institutet icke haft medel att låta sig representera vid utställningar eller att eljest för en större allmänhet visa institutets arbetsuppgifter och syften. Ett mindre belopp bör anslås för detta ändamål.

Yttrande.

Statskontoret anser, att höjningen av anslagsposten till sjukvård m. m. bör begränsas till 3 000 kronor. Den för publikationstryck begärda höjningen med 500 kronor på grund av ökade kostnader för tryckning av institutets årsberättelse föranleder icke någon erinran. Däremot avstyrkes det nu ånyo framförda förslaget om utgivning av »Vår föda» som självständig tidskrift. Utgivandet av en redogörelse på engelska över institutets hittillsvarande verksamhet är otvivelaktigt av betydelse. Huruvida medel för detta ändamål nu kunna anvisas, torde bliva beroende av avvägningen mellan olika anslagskrav.

Framställningen om höjda stipendiebelopp till elever vid distriktssköterskekurser torde särskilt i nu rådande statsfinansiella läge höra prövas i ett större sammanhang. Statskontoret kan ej heller tillstyrka förslaget

om stipendier till deltagare i utbildningskursen för blivande hälsovårdstillsyningsmän. Det synes ligga närmast till hands, att, då det gäller kommunala tjänstemän, vederbörande kommuner lämna bidrag i någon form. Uppräkningen av posterna till inköp och underhåll av inventarier samt till yttre renhållning och underhåll av planteringar kan statskontoret icke tillstyrka. Däremot vill ämbetsverket icke motsätta sig en viss höjning av posterna till inköp och underhåll av djur samt till undervisningsmateriel och böcker. Dessa torde dock icke böra uppföras med högre belopp än 50 000 resp. 7 000 kronor. Posten till övriga expenser torde höjas efter enahanda grunder, som kunna komma att generellt tillämpas beträffande expensmedel.

Departementschefen.

Medelsanvisningen till sjukvård m. m. torde i enlighet med styrelsens förslag böra höjas med 4 000 kronor.

Under anslagsposten till expenser beräknar jag för bränsle, lyse och vatten en ökning med 15 000 kronor, medan höjningen av delposten till övriga expenser torde böra begränsas till 18 000 kronor.

För ökade kostnader för tryckning av institutets årsberättelse beräknar jag under anslagsposten till publikationstryck 500 kronor. Övriga i detta sammanhang framförda förslag anser jag mig icke kunna tillstyrka.

I likhet med statskontoret kan jag icke heller tillstyrka styrelsens ånyo framförda förslag om anvisande av medel för stipendier till deltagare i kursen för hälsovårdstillsyningsmän. Däremot vill jag förorda, att till medellösa eller mindre bemedlade elever vid institutets distriktssköterskekurser utgående stipendier höjas från 400 till 450 kronor. Merkostnaden för ändamålet torde kunna uppskattas till omkring 4 000 kronor. Anslagsposten i fråga torde av styrelsen få disponeras utan i förväg fastställd fördelning mellan dessa kurser. På Kungl. Maj:t bör ankomma att utfärda närmare bestämmelser härom.

I fråga om anslagsposten till övriga utgifter har jag intel att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet till inköp och underhåll av djur samt till undervisningsmateriel och böcker, innebärande en höjning med 15 000 resp. 2 000 kronor. Beträffande posterna till inköp och underhåll av inventarier samt till yttre renhållning och underhåll av planteringar m. m. förordar jag en till 10 000 resp. 500 kronor begränsad höjning. Delposten till diverse slutligen torde böra uppföras med oförändrat belopp.

I enlighet med vad sålunda förordats skulle anslaget behöva ökas med $(4\,000 + 15\,000 + 18\,000 + 500 + 4\,000 + 15\,000 + 2\,000 + 10\,000 + 500)$ 69 000 kronor och sålunda upptagas till 640 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för folkhälsan*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kronor.

[99] 97. Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	57 000	54 485
1951/52 (statsliggaren s. 991)	35 000	
1952/53 (förslag)	65 000	

Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna för att fullfölja vissa enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 november 1944 påbörjade undersökningar. Närmare redogörelse härför har lämnats i 1950 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, s. 128—132). Sedan den för undersökningarna erforderliga försöksanläggningen i Stocksund under sommaren 1950 reparerats och iordningställt, ha undersökningarna återupptagits. Den närmaste ledningen av verksamheten handhas av en delegation, som antagit benämningen 1950 års avloppsutredning.

Yrkanden.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 27/9 1951) hemställer, att för undersökningarnas fortsatta bedrivande under budgetåret 1952/53 anvisas 56 000 kronor, varav för underhåll m. m. av stocksundsanläggningen 12 000 kronor och för undersökningarna 44 000 kronor.

Därjämte hemställer styrelsen, att å tilläggsstat för budgetåret 1951/52 anvisas 27 000 kronor för vissa statistiska undersökningar m. m.

Motiv.

Styrelsen erinrar, att kostnaderna för undersökningarna preliminärt beräknades komma att uppgå till sammanlagt 150 000 kronor. För ändamålet ha hittills för budgetåren 1950/51 och 1951/52 anvisats 57 000 resp. 35 000 kronor eller tillhoppa 92 000 kronor.

De i kostnadskalkylen ingående lönekostnaderna ha beräknats med hänsyn till tidigare gällande rörligt tillägg om 12 procent. Højningen av detta till 32—33 procent medför därför en ökad kostnad av 4 500 kronor per år. För tiden 1 januari 1951—30 juni 1952 utgör merkostnaden sålunda 6 750 kronor.

Reparations- och underhållsarbeten vid försöksanläggningen i Stocksund ha därjämte varit nödvändiga i betydligt större utsträckning än som från början kunnat beräknas. Sålunda visade sig anläggningen vara i ett synnerligen bristfälligt skick efter ett driftsstopp på tre år. Följande icke beräknade större byggnadsarbeten ha därför måst verkställas, nämligen omläggning av huvudtillloppsledning och reparation av trätrumma till densamma

samt dragning av ny vattenledning till en kostnad av 2 051 kronor, reparation av brustna ledningar mellan fördelarhus och brunnar samt mellan dessa och provtagningsgallerier, 1 195 kronor, tätning av en under år 1948 byggd jäskammare, 1 631 kronor, omläggning av huvudavlopp från anläggningen, 1 379 kronor, eller sammanlagt 6 256 kronor.

I avvaktan på resultat från undersökningarna upptogs vid beräkningen av medelsbehovet icke kostnaden för undersökning av självrening i mindre recipienter. De hittillsvarande resultaten ha emellertid visat, att den bakteriologiska reningseffekten vid enklare anordningar för avloppsvattnets behandling är obetydlig. 1950 års avloppsutredning föreslår därför, att recipientundersökningar igångsättas, då dessa äro av betydande värde för bl. a. bedömandet av vattendragens användbarhet för kreatursvattning och för behovet av mera vittgående reningsåtgärder. Kostnaderna för dessa undersökningar beräknas uppgå till 9 000 kronor.

Bearbetningen av visst material från undersökningarna har visat sig medföra stora svårigheter. Avloppsutredningen har därför hemställt, att statistisk expertis måtte få anlitas för ändamålet. Härför erfordras dels 2 000 kronor för arvode till en statistisk expert för uppläggning och övervakning av statistikarbetet, dels ock 9 000 kronor för arvode till en statistiker för det kontinuerliga arbetet under tiden 1 januari 1952—30 juni 1953. Kostnaderna skulle sålunda uppgå till 5 000 kronor för innevarande budgetår och 6 000 kronor för budgetåret 1952/53.

Styrelsen beräknar sålunda, att medelsbehovet för undersökningarnas bedrivande till den 1 juli 1952 kommer att överstiga anvisat belopp med ca $(6\,750 + 6\,256 + 9\,000 + 5\,000)$ 27 000 kronor.

För budgetåret 1952/53 skulle kostnaderna enligt den ursprungliga planen belöpa sig till 45 000 kronor, varav för underhåll och komplettering av Stocksundsanläggningen 12 000 kronor och för undersökningarna vid institutet 33 000 kronor. Under framhållande av osäkerheten beträffande kostnaderna för anläggningens underhåll uppskattar styrelsen medelsbehovet för nämnda budgetår till 45 000 kronor, vartill komma 4 500 kronor för förhöjt rörligt tillägg samt 6 000 kronor för den statistiska bearbetningen. Det totala medelsbehovet för budgetåret skulle sålunda komma att uppgå till i runt tal 56 000 kronor.

Departementschefen.

För bestridande av merkostnader under tiden den 1 januari 1951—den 30 juni 1952 i anledning av höjningen av det rörliga tillägget har numera genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t medel ställts till förfogande från av riksdagen under tolfte huvudtiteln anvisat täckningsanslag. För nästa budgetår böra kostnaderna, ca 4 500 kronor, utbetalas från nu förevarande anslag.

De reparations- och underhållsarbeten, som måst utföras på stocksundsanläggningen utöver vad som beräknades i samband med undersökningarnas återupptagande, synas ha varit ofrånkomliga med hänsyn till anläggningens bristfälliga skick. Jag förordar därför, att för ändamålet beräknas 6 256 kronor. Det synes vidare nödvändigt, att materialet från de hittills verkställda undersökningarna utan dröjsmål upptages till statistisk bearbetning. Jag tillstyrker därför styrelsens förslag även på denna punkt. Kostnaderna torde kunna uppskattas till sammanlagt omkring 11 000 kronor, varav för tiden fram till den 1 juli 1952 omkring 5 000 kronor. Då medel för de nu nämnda ändamålen böra ställas till förfogande snarast möjligt, har jag för avsikt att föreslå, att ett reservationsanslag av (6 256 + 5 000) 11 300 kronor anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Mot förslaget om en undersökning av självrening i mindre recipienter, som styrelsen avsett skola påbörjas redan under innevarande budgetår, har jag i princip intet att erinra. En sådan undersökning synes vara av stor betydelse för avloppsvattenfrågans behandling i dess helhet. Styrelsens beräkning av medelsbehovet för ändamålet, 9 000 kronor, anser jag mig kunna godtaga, men förordar, att beloppet upptages under det för budgetåret 1952/53 beräknade anslaget. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot styrelsens uppskattning av medelsbehovet för nämnda budgetår, skulle anslaget alltså behöva uppföras med (4 500 + 6 000 + 9 000 + 45 000) 64 500 eller i runt tal 65 000 kronor. Jag förutsätter, att i enlighet med den plan, som framlades i samband med arbetets återupptagande, undersökningarna såvitt möjligt slutföras under budgetåret 1952/53.

I enlighet med vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[100] 98. **Undersökning rörande vissa ryggsador.** Under denna rubrik är å gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 40 000 kronor (statsligaren s. 991).

Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna för en medicinsk undersökning rörande uppkomsten av ryggsador i tungt arbete. Närmare redogörelse härför har lämnats i 1951 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, s. 193—196).

Yrkande.

Styrelsen för statens institut för folkhälsan (skr. 27/9 1951) hemställer, att för undersökningarnas fortsatta bedrivande anvisas 72 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen erinrar, att kostnaderna för undersökningen uppskattats till sammanlagt 98 000 kronor, varav för själva undersökningen 70 000 kronor samt för ersättning till de undersökta för förlorad arbetsförtjänst och resor 28 000 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats 40 000 kronor skulle för budgetåret 1952/53 erfordras 58 000 kronor. Med hänsyn till inträffade löneökningar måste emellertid avlöningskostnaderna, som för innevarande budgetår upptagits till 26 800 kronor, uppräknas med 7 100 kronor till 33 900 kronor. Kostnaden för ersättning för förlorad arbetsförtjänst och resor torde jämväl vara för lågt beräknad med hänsyn till nu gällande löner och resekostnader. Man torde kunna räkna med en utgiftsökning om 25 procent eller 7 000 kronor.

I enlighet härmed skulle det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1952/53 komma att uppgå till $(58\,000 + 7\,100 + 7\,000)$ 72 100 kronor eller i runt tal 72 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt uppgifter, som kommit mig till handa sedan institutets styrelse avlämnat sina anslagsäskanden, beräknas undersökningarna efter avslutandet av vissa förberedande planläggningsarbeten m. m. kunna påbörjas omkring den 1 mars 1952. De komma huvudsakligen att utföras i Stockholm å lokal, som ställes till förfogande av karolinska institutets ortopediska klinik. De yrkeskategorier, som äro avsedda att undersökas, äro livsmedelsarbetare, transportarbetare, gruvarbetare och expedit. För att en statistisk bearbetning av materialet skall bli möjlig, bör var och en av dessa grupper omfatta minst 300 personer. Då detta antal är att anse såsom relativt litet, är det endast möjligt medtaga manliga arbetare. Med ett beräknat undersökningsmaterial på 1 200 arbetare torde undersökningen kunna genomföras under en tidrymd av ungefär ett år. Härtill kommer dock viss tid för materialets bearbetning.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet för den fortsatta verksamheten under nästa budgetår har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökning rörande vissa ryggskador* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 72 000 kronor.

[101] 99. Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	157 600	166 538
1951/52 (statsliggaren s. 991)	158 500	
1952/53 (förslag)	192 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 31 500 kronor.

	Ökning	
	Stockholm	Göteborg
1. Löneregleringar:		
a) En instruktionsbarnmorska i Cg 15:16 resp. två i Cg 15:17 i st. f. arvoden.....	1 320	2 616
b) Arvoden till tillfälliga lärare.....	3 900	1 400
2. Vikariatsersättningar	2 200	2 200
3. Omräkning:		
Rörligt tillägg	9 280	8 584
	16 700	14 800
	31 500	

Motiv.

1 a) Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 ha ifrågavarande arvodestjänster fr. o. m. den 1 januari 1951 ändrats till extra befattningar i lönegrad Cg 15 med placering av de nuvarande tjänsteinnehavarna i löneklass 16 vid läroanstalten i Stockholm och i 17 vid göteborgsanstalten.

1 b) Arvodena till tillfälliga lärare böra med hänsyn till levnadskostnadsstegringen höjas med i genomsnitt fem kronor per lektionstimme för att kompetenta föreläsare skola kunna förvärfvas. Arvodena till speciallärare vid statens distriktssköterskeskola och barnsjuksköterskeskola utgå redan nu med högre belopp än vid barnmorskeläroanstalterna. Kostnaderna beräknas till 1 860 resp. 1 280 kronor, vartill komma 900 kronor för motsvarande arvodeshöjning för lärarna vid den sociala mödravårdskursen vid stockholmsanstalten.

För varje kurs, som under budgetåret avslutas vid stockholmsanstalten, bör undervisning i medicin och kirurgi om vardera åtta lektionstimmar anordnas. För eleverna, vilka tidigare genomgått tvåårig allmänutbildning i sjuksköterskeskola, återstår i regel vid barnmorskeutbildningens påbörjande viss del av dessa ämnen. Med anledning härav ha eleverna måst beviljas erforderlig ledighet för att vid respektive sjuksköterskeskola genomgå avslutande teoretisk undervisning. Denna bortovaro har i viss mån förryckt planen för barnmorskeundervisningen. Kostnaderna beräknas till 480 kronor per kurs eller tillhopa 960 kronor.

Undervisningen i socialvård bör kompletteras med föreläsningar i arbetsledning förslagsvis med två timmar per kurs såväl för barnmorskeeleverna som för deltagarna i den sociala mödravårdskursen. Kostnaderna per kurs beräknas till 60 kronor. Totalkostnaderna komma sålunda att uppgå till 300 kronor, varav för stockholms- resp. göteborgsanstalternas båda ordinarie kurser (120 + 120) 240 kronor samt för den sociala mödravårdskursen 60 kronor.

2) Nu anvisade belopp, 800 kronor vid läroanstalten i Stockholm och 1 600 kronor vid läroanstalten i Göteborg, ha visat sig icke förslå utan böra höjas till 3 000 resp. 3 800 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har intet att invända mot de anslagsökningar, som föranledas av Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 om inrättande av vissa lönegradsplacerade tjänster såsom extra instruktionsbarnmorskor. Uppräkning av nu utgående arvoden till tillfälliga lärare har påyrkats i anslagsframställningar från olika statliga institutioner och läroanstalter. Statskontoret har i dessa fall framhållit, att frågan torde böra upptagas till prövning i ett större sammanhang för att ernå en arvodesreglering efter enhetliga grunder. För den händelse utbildning i arbetsledning skulle anses erforderlig, torde kostnaderna utan särskild medelsanvisning kunna bestridas inom ramen för de för den sociala mödravårdskursen resp. vederbörande elevkurser beräknade beloppen. Yrkandet om ökade medel till utgifter för vikarier kan statskontoret, under erinran om företagna generella beskärningar av avlöningsanslagen, icke tillstyrka.

Departementschefen.

Arvodesbefattningarna såsom extra instruktionsbarnmorskor ha enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 maj 1951 i samband med reglering av vissa arvodestjänster ändrats till extra befattningar i lönegrad Cg 15. I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för ändrad lönegradsplacering av bl. a. viss vårdpersonal böra såväl dessa som de båda ordinarie instruktionsbarnmorskorna vid läroanstalterna uppflyttas till 18 eller 20 lönegraden. Sistnämnda lönegrad bör därvid tillämpas endast i fråga om den, som genomgått vederbörlig utbildningskurs för instruktionsbarnmorska.

Mot medicinalstyrelsens förslag om viss utökning av undervisningen i medicin och kirurgi vid stockholmsanstalten har jag intet att erinra. Kostnadsökningen härför beräknar jag till 480 kronor per kurs eller tillhopa 960 kronor. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka förslaget om komplettering av undervisningen i socialvård.

För höjning av vissa arvoden åt tillfälliga lärare, vilka liksom f. n. må utgå efter samma grunder som motsvarande arvoden vid statens institut för folkhälsan, beräknar jag i runt tal 4 000 kronor.

Till vikariatsersättningar f. n. anvisade medel ha visat sig icke förslå för ändamålet, varför jag anser mig böra tillstyrka en till 1 000 kronor begränsad höjning vid vardera anstalten.

De av mig sålunda framlagda förslagen föranleda en ökning av medels-

behovet med i runda tal 9 000 kronor för löneregleringar, 5 000 kronor för utökning av undervisningen vid stockholmsanstalten och höjning av vissa arvoden samt 2 000 kronor för vikariatsersättningar. Härtill kommer en automatisk utgiftsstegring om ca 17 500 kronor för höjningen av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget skulle alltså ökas med (9 000 + 5 000 + + 2 000 + 17 500) 33 500 kronor. Av sistnämnda belopp belöpa 16 600 kronor på läroanstalten i Stockholm och 16 900 kronor på läroanstalten i Göteborg.

Anslaget beräknas för stockholms- resp. göteborgsanstalten sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 46 000 resp. 44 000 kronor, arvoden åt tillfälliga lärare 17 700 (+ 3 700) resp. 19 300 (+ 1 300) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 10 000 (+ 1 400) resp. 18 300 (+ 1 100) kronor samt rörligt tillägg 17 000 (+ 11 500) resp. 19 700 (+ 14 500) kronor.

I enlighet härmed skulle det sammanlagda medelsbehovet uppgå för stockholmsanstalten till (46 000 + 17 700 + 10 000 + 17 000) 90 700 kronor och för göteborgsanstalten till (44 000 + 19 300 + 18 300 + 19 700) 101 300 kronor.

Anslaget torde alltså bära uppföras med (90 700 + 101 300) 192 000 kronor.

I personalförteckningen bära uppföras två tjänster såsom instruktionsbarnmorska i Ca 20 och uteslutas två såsom instruktionsbarnmorska i Ca 19, varvid bör anmärkas, att ny befattningshavare som icke genomgått vederbörlig utbildningskurs, skall placeras i lönegrad Ca 18.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i personalförteckningen för barnmorskeläroanstalterna;

b) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	46 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	17 700	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	10 000	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 000	90 700

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	44 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	19 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	18 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	19 700
Summa förslagsanslag kronor	192 000;

c) till *Barnmorskeläroanstalterna*: *Avlöningar* för bud-
getåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kronor.

[102] 100. *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	208 400	216 399
1951/52 (statsliggaren s. 992)	198 400	
1952/53 (förslag)	228 800	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 34 600 kronor.

	Anslag 1951/52		Förslag		Ökning	
	Stockholm	Göteborg	Stockholm	Göteborg	Stockholm	Göteborg
1. <i>Expenser</i>	2 300	2 000	2 500	2 200	200	200
2. <i>Ersättning för undervisnings- lokaler och elevbostäder m. m.</i>	115 000	124 800	124 000	146 800	9 000	22 000
3. <i>Kost åt elever</i>	71 400	134 500	96 400	148 000	25 000	13 500
4. <i>Arvoden åt elever</i>	28 800	40 800	32 400	44 900	3 600	4 100
5. <i>Stipendier åt elever</i>	4 800	4 800	9 000	4 800	4 200	—
					42 000	39 800
Särskilda uppbördsmedel	125 000	220 000	149 000	243 200	24 000	23 200
				Nettoökning	18 000	16 600
					34 600	

Motiv.

1) I barnmorskeelevernas utbildning ingår att deltaga i arbetet hos distriktsbarnmorska vid hemförlossningar samt vid hembesök i förebyggande mödravård. Kostnaderna för resor i samband med inställelse till dylik tjänstgöring bestridas f. n. av eleverna själva. Medicinalstyrelsen anser, att de böra bestridas av resp. läroanstalt, lämpligen från anslagsposten till expenser.

2)—4) Det år 1949 (jfr prop. 50/1950) beräknade medeltalet elever per kurs, 24 i Stockholm och 30 i Göteborg, har i verkligheten visat sig högre och bör därför höjas till 27 resp. 33. Hänsyn har jämväl tagits till genom-

förd höjning av priset på elevkosten vid stockholmsanstalten (från 87:50 till 105 kronor/månad). Samtidigt höjas även de belopp, som beräknas inflyta från städerna i ersättning för elevernas arbete, med omkring 24 000 resp. 23 200 kronor per år.

5) Eleverna vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm ha genomgått två-årig allmänutbildning vid sjuksköterskeskola och ha då i regel erhållit arvode under praktisk tjänstgöring. Under den teoretiska kursen om fem månader vid barnmorskeläroanstalten uppbära de icke något arvode. F. n. utgår endast stipendium om 100 kronor åt 24 elever vid varje kurs. Härigenom erhålla de en minskning av sina förmåner. För att stimulera övergång från sjuksköterskeskolorna till barnmorskeutbildningen synes det befogat, att eleverna beredas sådana förmåner, att någon avsevärd minskning i dessa efter övergången icke drabbar dem. Eleverna böra därför under den teoretiska utbildningstiden kunna tilldelas stipendier med belopp motsvarande det arvode, de erhålla under den praktiska tjänstgöringen, i den mån de icke från de sjuksköterskeskolor, de genomgått före inträdet vid läroanstalten, erhålla arvoden. Hittills utgående stipendier skulle samtidigt bortfalla.

Yttrande.

Statskontoret finner sig ej kunna biträda yrkandet, att kostnaderna för elevernas resor i samband med deltagandet i arbetet hos distriktsbarnmorska skulle bestridas av läroanstalterna. Möjligen skulle elevfonderna kunna anlitas. Beträffande förslaget om ökad stipendiegivning åt eleverna vid läroanstalten i Stockholm framhålles, att frågan om elevernas förmåner varit föremål för övervägande i samband med tillkomsten av gällande avtal med städerna Stockholm och Göteborg. Med hänsyn bl. a. härtill kan ämbetsverket icke tillstyrka någon ändring.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens förslag, att kostnaderna för elevernas resor i samband med tjänstgöring i den förebyggande mödravården m. m. skola bestridas av statsmedel i stället för av eleverna själva, har jag intet att erinra. Medelsbehovet för ändamålet beräknar jag i likhet med styrelsen till 200 kronor för vardera anstalten, med vilket belopp anslagsposterna till expenser sålunda böra uppräknas.

Icke heller föranleda styrelsens beräkningar av delposterna till ersättning för undervisningslokaler och elevbostäder m. m., till kost åt elever samt till arvoden åt elever någon erinran från min sida. Höjningen av dessa poster föranledes av att det år 1949 beräknade medeltalet elever per kurs ökat från 24 till 27 i Stockholm och från 30 till 33 i Göteborg samt att priset på elevkosten vid stockholmsanstalten höjts. Samtidigt ökas emellertid de belopp, som resp. städer enligt gällande avtal om barnmorskeundervis-

ningen ha att erlægga i ersättning för elevernas arbete. Den erforderliga ökningen av medelsbehovet kan i anslutning härtill beräknas till (9 000 + 25 000 + 3 600 — 24 000) 13 600 kronor för stockholmsanstalten och (22 000 + 13 500 + 4 100 — 23 200) 16 400 kronor för göteborgsanstalten.

Medicinalstyrelsens förslag om utvidgad stipendiegivning till eleverna vid läroanstalten i Stockholm anser jag mig icke kunna tillstyrka.

I enlighet med vad sålunda föreslagits skulle det sammanlagda medelsbehovet komma att uppgå till (106 300 + 200 + 13 600) 120 100 kronor för anstalten i Stockholm och (92 100 + 200 + 16 400) 108 700 kronor för anstalten i Göteborg, innebärande en nettoökning med 13 800 resp. 16 600 kronor eller tillhoppa 30 400 kronor.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår bära uppföras med (120 100 + 108 700) 228 800 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 228 800 kronor.

[103] 101. Statens sjuksköterskeskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	138 500	155 463
1951/52 (statsliggaren s. 993)	139 500	
1952/53 (förslag)	175 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 32 500 kronor.

	Ökning
1. <i>Löneregleringar.</i>	
a) 5 ekonomibiträden Ce 2 och 2 ekonomibiträden Ce 3 uppflyttas till Ce 4....	2 160
b) 1 instruktionssköterska Ca 15 uppflyttas till Ca 19	1 548
2 instruktionssköterskor Ce 15 uppflyttas till Ce 19	3 096
2. <i>Arvodesregleringar.</i>	
a) Arvode till redogörare, tillika sekreterare, höjes från 1 800 till 2 600 kronor ..	800
b) Arvoden till timlärare höjas med 20 procent	4 700
3. <i>Ordinarie sättni ng.</i>	
1 instruktionssköterska Ce 19 uppföres å ordinarie stat.....	—
4. <i>Omräkning.</i>	
Löneklassuppflyttningar	670
Indexökning	19 500
Avrundning.....	26
	32 500

Motiv.

1 a) Vid skolan finnas sju ekonomibiträden, av vilka fem äro placerade i Ce 2 och två i Ce 3. Den högre placeringen för sistnämnda biträden har

motiverats med deras mera kvalificerade arbete — tjänstgöring i telefonväxeln samt sömnad. Vid karolinska sjukhuset ha de ekonomibiträden, vilka tidigare varit placerade i Ce 2 eller Ce 3, fr. o. m. den 1 juli 1948 uppflyttats till Ce 4. I fråga om arbetsuppgifterna vid skolan och vid karolinska sjukhuset torde någon väsentlig skillnad icke förefinnas. Lönegradsplaceringen bör därför göras lika. Stora svårigheter föreligga nu att nybesätta tjänsterna och att skaffa vikarier vid längre ledigheter. Under budgetåret 1950/51 ha sålunda uppkommande vakanser under relativt långa tider icke kunnat besättas. För att icke försumma städning och renhållning har skolan i sådana fall nödgats anställa städpersonal mot timpenning (2: 40 å 2: 50 per timme), vilket ställer sig dyrare för statsverket än om vikarier med lön enligt löneklass 4 kunde anställas. Bristen på arbetskraft har gått ut över underhållet av inventarier m. m. samt lett till en hygienisk standardsänkning.

1 b) Instruktionssköterskorna vid skolan äro placerade: en i Ca 19, en i Ce 19, en i Ca 15 och två i Ce 15. De båda i 19 lönegraden samt den i Ca 15 äro avsedda för den teoretiska undervisningen under läskurserna vid skolan, medan de i Ce 15 handha elevernas teoretiska och praktiska utbildning på sjukhusen. Tjänsterna i 15 lönegraden äro för lågt placerade. Samtliga instruktionssköterskor måste, förutom goda yrkeskvalifikationer minst motsvarande en avdelningssköterskas, ha genomgått en högre utbildningskurs om f. n. 9½ månader. Många ha därtill vidareutbildat sig vid särskilda kurser å utländska universitet eller genom hospitering vid sjuksköterskeskolor utomlands. Arbetsuppgifterna äro desamma för samtliga instruktionssköterskor vid skolan. Enligt överenskommelse mellan svensk sjuksköterskeförening samt landstingen och flertalet städer skall instruktions-sköterska placeras i lägst 18 lönegraden. Föreningen har uppmanat sina medlemmar att ej söka sådan tjänst i lägre lönegrad. Det måste anses vara rimligt, att lönerna vid statens sjuksköterskeskola icke ligga under lönerna vid landstingens och städernas skolor.

Av tjänsterna i 15 lönegraden var den ena i Ce 15 tillsatt redan före sjuksköterskeföreningens aktion. Den andra i Ce 15 — inrättad den 1 juli 1950 — har ej kunnat besättas. Då tjänsten i Ca 15, som våren 1951 blev ledig genom att befattningshavaren tillträdde högre tjänst, skulle återbesättas, blockerades densamma. Saken har efter överläggningar med sjuksköterskeföreningen ordnats så, att befattningshavaren, som genomgått socialinstitutet, såsom extraarbete mot särskilt arvode (från anslagsposten till arvoden åt tillfälliga lärare) åtagit sig undervisningen i socialkunskap vid skolan, för vilken undervisning tidigare särskild timlärare anlåtats.

Tjänstebeteckningen på föreståndartjänsten bör ändras till rektor och tjänsten som biträdande instruktionssköterska betecknas som skolsköterska.

2 a) Redogöraren-sekreteraren handhar det kamerala arbetet vid skolan samt fullgör vissa sekreterargöromål. Han har det huvudsakliga ansvaret

för såväl skolans anslagsmedel som elevfonden. Styrelsen har länge ansett det nuvarande arvodet för lågt med hänsyn till det ansvar och arbete, som är förenat med uppdraget. Arvodet bestämdes 1940 och har sedan dess ej förändrats, medan göromålens omfattning betydligt ökat. Arbetstiden utgör ca åtta timmar per vecka.

2 b) Arvoden till timlärare utgå f. n. efter följande grunder: läkare och andra akademiska lärare 30 kronor för enstaka föreläsning och 25 kronor för serie av föreläsningar, övriga lärare i teoretiska ämnen 15—20 kronor samt lärare i övningsämnena 6—15 kronor. Arvodena böra med hänsyn till penningvärdets fall uppräknas med i genomsnitt 20 procent.

3) Befattningen synes vara oundgängligen nödvändig under överskådlig framtid. Innehavaren, som tidigare innehaft tjänsten i Ca 15 sedan den 1 april 1947 och varit anställd i statstjänst sedan 1942, förordnades i februari 1951 på tjänsten i Ce 19. Sedan det visat sig omöjligt att med vikariatslöneförordnande besätta den ledigblivna tjänsten i Ca 15, erhöll hon på egen begäran avsked från densamma. Det synes rimligt och rättvist, att hon ånyo får ordinarie tjänst vid skolan.

Departementschefen.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för ändrad lönegradsplacering av viss vård- och ekonomipersonal böra såväl sköterskor som ekonomibiträden vid skolan uppflyttas i lönegrad. Instruktionssköterskorna böra sålunda placeras i 18 eller 20 lönegraden, varvid sistnämnda lönegrad må tillämpas endast i fråga om den, som genomgått vederbörlig utbildningskurs för instruktionssköterska. Då jag anser mig böra tillstyrka styrelsens förslag om ordinariesättning av den nuvarande tjänsten såsom instruktionssköterska i Ce 19, komma sålunda att vid skolan finnas tre instruktionssköterskor i Ca 20 (eller Ca 18) och två i Ce 20 (eller Ce 18). Den biträdande instruktionssköterskan, som bör erhålla benämningen skolsköterska, uppflyttas från Ce 13 till Ce 14. Samtliga sju ekonomibiträden uppflyttas från Ce 2 eller Ce 3 till Ce 5.

I fråga om arvodet till redogöraren, tillika sekreterare, förordar jag såsom skäligen en till 300 kronor begränsad höjning. För höjning av vissa timlärararvoden, vilka liksom f. n. må utgå efter samma grunder som motsvarande arvoden vid statens institut för folkhälsan, beräknar jag i runt tal 4 000 kronor.

De av mig sålunda framlagda förslagen föranleda en ökning av medelsbehovet med 10 600 kronor för löneregleringar samt med 4 300 kronor för arvodeshöjningar. Härtill komma automatiska utgiftsstegringar med i runda tal 400 kronor för löneklassuppflyttningar och 20 200 kronor för höjningen av det rörliga tillägget till 32—33 procent. Anslaget bör alltså uppräknas med $(10\,600 + 4\,300 + 400 + 20\,200)$ 35 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 42 000

(+ 10 500) kronor, arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 2 100 (+ 300) kronor, arvoden åt tillfälliga lärare 27 700 (+ 4 000) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 68 000 (— 2 200) kronor samt rörligt tillägg 35 200 (+ 22 900) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (42 000 + 2 100 + 27 700 + 68 000 + 35 200) 175 000 kronor.

I personalförteckningen böra uppföras tre tjänster såsom instruktions-sköterska i Ca 20 samt uteslutas en såsom instruktionssköterska i Ca 19 och en i Ca 15, varvid bör anmärkas, att ny befattningshavare, som icke genomgått vederbörlig utbildningskurs, skall placeras i lönegrad Ca 18.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angivna ändringar i personalförteckningen för statens sjuksköterskeskola;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	2 100
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	27 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	68 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 200

Summa förslagsanslag kronor 175 000;

c) till Statens sjuksköterskeskola: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

[104] 102. Statens sjuksköterskeskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	64 000	49 954
1951/52 (statsliggaren s. 994)	64 000	
1952/53 (förslag)	77 400	

Yrkande.

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola (skr. 24/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 16 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Auslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. <i>Expenser:</i>				
a) Bränsle, lyse och vatten	13 791	11 400	14 400	3 000
b) Övriga expenser	3 800	2 800	4 000	1 200
2. <i>Övriga utgifter:</i>				
a) Inköp och underhåll av inventarier och undervisningsmateriel m. m.	2 499	2 500	5 000	2 500
b) Kost åt elever m. m.	23 540	30 000	36 500	6 500
c) Elevers tjänstgöring i öppen vård ..	3 432	3 800	4 600	800
d) Sjukvård m. m. åt elever	3 764	3 000	4 000	1 000
e) Inre renhållning	1 961	1 600	2 000	400
f) Elevers resor i undervisningssyfte ..	492	500	600	100
g) Yttre renhållning och underhåll av planteringar m. m.	997	1 000	1 200	200
h) Transporter och diverse utgifter	1 169	1 200	1 500	300
				16 000

Motiv.

1 a) Priset på eldningsolja har sedan december 1950 stigit med ca 25 procent.

1 b) Delposten har under de senaste åren ständigt måst överskridas och förslår ej på långt när till de ordinarie löpande utgifterna. Utgifterna beräknas på följande sätt: abonnemangskostnader 2 400 kronor, interurbansamtal 300 kronor, annonser 300 kronor (belastningen 1950/51 tillhoppa å dessa tre poster 2 804 kronor), skrivmaterial m. m. 500 (393) kronor, inköp och underhåll av kontorsinventarier m. m. 400 (559) kronor, samt bindning av böcker m. m. 100 (44) kronor.

2 a) Inventariebeståndet är till stor del inköpt åren 1939—1942. En viss förslitning börjar göra sig märkbar, särskilt vad beträffar textilier, varför kompletteringar och ersättningsköp av mera genomgripande art, än vad hittills varit fallet, måste göras. Även inträffade prisstegringar motivera en uppräknig.

2 b) Kosten vid skolan levereras från karolinska sjukhuset mot ersättning med samma belopp, som personalen på sjukhuset erlägger. Detta belopp höjdes av Kungl. Maj:t i april 1951 med nära 40 procent. Belastningen har under de senaste tre budgetåren uppgått till i medeltal ca 26 000 kronor.

2 c)—h) Posterna böra uppräknas *dels* i anslutning till belastningssiffrorna, *dels ock* med hänsyn till inträffade prisstegringar och taxehöjningar.

Departementschefen.

Delposten till bränsle, lyse och vatten synes böra uppräknas med 3 600 till 15 000 kronor.

För övriga expenser beräknar jag i enlighet med styrelsens förslag en med 1 200 kronor till 4 000 kronor ökad medelsanvisning.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet under delposterna till kost

åt elever m. m., till sjukvård m. m. åt elever samt till inre renhållning har jag intet att erinra. Detta innebär en höjning av posterna med resp. 6 500, 1 000 och 400 kronor.

För inköp och underhåll av inventarier och undervisningsmateriel m. m. samt för elevers tjänstgöring i öppen vård beräknar jag en till 500 resp. 200 kronor begränsad höjning.

Av styrelsen i övrigt framlagda förslag anser jag mig icke kunna tillstyrka. Delposterna till elevers resor i undervisningssyfte, till yttre renhållning och underhåll av planteringar m. m. samt till transporter och diverse utgifter torde sålunda böra uppföras med oförändrade belopp.

I enlighet med det anförda uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till $(64\,000 + 3\,600 + 1\,200 + 6\,500 + 1\,000 + 400 + 500 + 200)$ 77 400 (+ 13 400) kronor, med vilket belopp anslaget sålunda uppföres.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 77 400 kronor.

[105] 103. Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	23 000	28 700
1951/52 (statsliggaren s. 995)	23 000	
1952/53 (förslag)	24 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 1 000 kronor.

Motiv.

Under budgetåret 1950/51 ha stipendier beviljats med ett sammanlagt belopp av 25 775 kronor. Första utbetalningen av dessa stipendier — med undantag av 750 kronor, som ej kunnat utbetalas förrän efter den 1 juli 1951 — utgjorde tillsammans med en del av första samt hela andra utbetalningen av under budgetåret 1949/50 beviljade stipendier sammanlagt 28 700 kronor.

Under budgetåret 1950/51 inkommo 114 ansökningar om stipendier, av vilka 109 biföllos. De sökande representerade de fyra sjuksköterskeskolor, vilka fortfarande uttaga elevavgifter, nämligen Sophiahemmets och Svenska röda korsets sjuksköterskeskolor i Stockholm, Uppsala sjuksköterskehems sjuksköterskeskola samt Svenska röda korsets sjuksköterskeskola i Norrbottens län. Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns å anslaget en reservation av 14 522 kronor. Om från detta belopp drages *dels* före-

nämnda återstående första utbetalning av under budgetåret 1950/51 beviljade stipendier eller 750 kronor, *dels ock* den summa, som erfordras för andra utbetalningen av samma stipendier eller 12 888 kronor, återstår ett belopp av 884 kronor.

Anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 torde med ledning härav kunna uppskattas till 24 000 kronor.

Departementschefen.

För att i viss utsträckning kunna tillgodose det ökade antalet stipendiansökningar torde anslaget i enlighet med medicinalstyrelsens förslag bära uppräknas med 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 24 000 kronor.

[106] 104. Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 000	8 579
1951/52 (statsliggaren s. 995)	10 000	
1952/53 (förslag)	20 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 10 000 kronor.

Motiv.

Belastningen å anslaget budgetåret 1950/51, 8 579 kronor, utgör statsbidrag till två skolor för tillsammans tre kurser. Därjämte hade från en sjuksköterskeskola inkommit framställning om statsbidrag med ca 7 800 kronor för två under åren 1949 och 1950 påbörjade kurser, vilket belopp borde ha belastat anslaget för budgetåret 1950/51 men icke hunnit utbetalas.

Antalet elevansökningar, som åren 1947 och 1948 uppgick till 1 558 resp. 1 937, har under de båda senaste åren undergått en ytterligare ökning och uppgick sålunda år 1949 till 2 242 samt år 1950 till 2 494. Förutom förenämnda tre sjuksköterskeskolor ha ytterligare fem skolor utökat sina kurser i sådan utsträckning, att de äro berättigade till statsbidrag. Även om skäl finnes antaga, att samtliga dessa skolor icke komma att under nästa budgetår rekvirera statsbidrag, erfordras dock med hänsyn till det anförda en uppräknings av anslaget.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av godkända sjuksköterskeskolor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[107] 105. *Bidrag till utbildningskurser för instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	36 700	36 700
1951/52 (statsliggaren s. 995)	36 700	
1952/53 (förslag)	57 000	

Yrkanden.

Svensk sjuksköterskeförening (skr. 19/6 1951) hemställer, dels att statsbidrag till kursverksamheten må utgå med 75 procent av föreningens kostnader, dels att bidraget i anledning härav samt för anordnande av en tredje kompletteringskurs höjes till 96 000 kronor, dels ock att statsbidrag må utgå med 6 000 kronor till stipendier till deltagare i fortsättningskursen.

Motiv.

Föreningen, som f. n. anordnar två kompletteringskurser årligen, planerar att under våren 1952 anordna en tredje sådan kurs i Göteborg. Även i fortsättningen böra tre kompletteringskurser anordnas årligen.

Kostnaderna för kursverksamheten, vilka för innevarande budgetår beräknades till 79 584 kronor, ha för budgetåret 1952/53 uppskattats till 117 307 kronor. Ökningen beror i huvudsak på att för lärararvoden upptagits 48 000 kronor mot 20 903 kronor för innevarande budgetår samt att utgifterna för löner till fast anställd personal och för lokalhyra beräknats sliga med 4 392 resp. 2 700 kronor. Därjämte ha såsom nya poster upptagits 1 000 kronor för bokinköp samt 2 000 kronor för övriga expenser. Inkomsterna av kursavgifter beräknas till sammanlagt 6 700 kronor.

I nyssnämnda kostnadsberäkningar har föreningen icke medtagit utgifter för pensionsavgifter för rektor och två kursledarinnor. Föreningen har erhållit avslag å en framställning om registrering i statens pensionsanstalt av rektorsbefattningen. En liknande framställning beträffande en av kursledarinnorna har av Kungl. Maj:t överlämnats till utredningen angående den statliga personalpensioneringen för att tagas under övervägande vid

fullgörandet av utredningens uppdrag. Med anledning härav kommer föreningen att få vidkännas *dels* en extra utgift för rektorns pensionsförmåner om 7 896 kronor, *dels ock* pensionsavgifter för kursledarinnorna till svenska personalpensionskassan (SPP) om tillhoppa 10 290 kronor. Föreningens årliga kostnader för detta ändamål skulle sålunda uppgå till 18 186 kronor.

I avbidan på att verksamheten förstatligas bör statsbidrag utgå med 75 procent av föreningens sammanlagda verkliga kostnader för kurverksamheten eller med i runt tal (75 procent av $117\,307 + 18\,186 = 6\,700$) 96 000 kronor.

På grund av brist på medel ha lämpliga aspiranter till fortsättningskurserna i många fall icke kunnat anmäla sig i yngre år. Kursdeltagare, som inneha fast anställning, få i rätt stor utsträckning under kursen behålla åtminstone en mindre del av lönen. Sålunda erhålla statligt anställda befattningshavare lön med B-avdrag under 120 dagar. Många huvudmän, såsom vissa landsting och städer, kräva av vederbörande efter kursen ett till fem års tjänstgöring. Detta hindrar eleverna att söka tjänster, för vilka de skaffat sig speciell utbildning. Kostnaden för ett års studier i Stockholm beräknas till ca 3 500 kronor.

Yttranden.

Medicinalstyrelsen upplyser, att 33 elever antagits till den fortsättningskurs för husmödrar m. fl., som börjar innevarande budgetår. Undervisningen är uppdelad på två linjer, en för husmödrar och en för instruktionsköterskor, samt omfattar en tid av nio månader. Kursavgiften är 200 kronor per kurs, dock att 16 elever avsetts bliva befriade från avgift.

Kompletteringskursen omfattar f. n. tio veckor. Det vore dock önskvärt med en förlängning av kursen till minst 11, om möjligt 12 veckor. Då det är av största betydelse för undervisningen av sjuksköterskeelever, att så många avdelningssköterskor som möjligt genomgå ifrågavarande kurs, finner styrelsen den planerade utvidgningen av antalet kurser från två till tre synnerligen önskvärd.

Utgifterna för lärararvoden ha, enligt vad styrelsen inhämtat, under föregående budgetår uppgått till 15 935 kronor för fortsättningskursen och 8 790 kronor för kompletteringskurserna eller tillsammans 24 725 kronor. Højningen av arvodena bör begränsas till 20 procent, vilket motsvarar den för statens befattningshavare genomförda allmänna löneökningen. Med utgångspunkt härifrån skulle kostnaderna komma att uppgå till 19 122 kronor för fortsättningskursen samt 5 274 kronor för envar av kompletteringskurserna. De sammanlagda utgifterna för lärararvoden kunna sålunda beräknas uppgå till $(19\,122 + 3 \times 5\,274)$ 34 944 kronor eller i runt tal 35 000 kronor.

Posten för bokinköp å 1 000 kronor synes böra utgå, då under övriga expenser redovisats fackbibliotek.

Med hänsyn till det stora värdet av föreningens kursverksamhet samt de betydande kostnader, som föranledas av de för budgetåret 1952/53 planerade kurserna, anser styrelsen skäligt, att staten bidrager till verksamheten med 75 procent av de beräknade kostnaderna. Om dessa nedräknas på föreslaget sätt, erfordras i statsbidrag — efter avdrag för kursavgifterna — ett belopp av 72 905 kronor eller i runt tal 73 000 kronor.

De för rektorns och kursledarinnornas pensionsförmåner beräknade utgifterna, 18 186 kronor, synas i viss mån vara inräknade i det begärda statsbidraget om 96 000 kronor. Styrelsen anser det rimligt, att kursledarinnobefattningarna vinna anslutning till statens pensionsanstalt, intill dess att staten övertager kursverksamheten. För verksamhetens fortbestånd är angeläget, att pensionsrätt införes snarast möjligt. I avvaktan på ett förstataligande och på resultatet av förenämnda utredning bör därför statsbidrag beviljas till pensionskostnaderna med 10 000 kronor.

Såsom villkor för statsbidragets erhållande torde böra föreskrivas bl. a., att i fortsättningskursen minst sexton och i kompletteringskurserna sammanlagt minst tjugufyra elever, som äro i behov därav, befrias från erläggande av kursavgift.

Styrelsen anser, att ett synnerligen stort behov föreligger av särskilda medel till stipendier åt elever i fortsättningskursen. Då tidigare framställningar i detta avseende icke bifallits av Kungl. Maj:t och riksdagen, finner styrelsen sig emellertid icke f. n. böra föreslå, att medel anvisas för ändamålet.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(73\,000 + 10\,000)$ 83 000 kronor.

Statskontoret anser en utvidgning av kursverksamheten ej vara oundgängligen påkallad och avstyrker därför förslaget om statsbidrag till ytterligare en kompletteringskurs. Statskontoret har i sådana fall, då en begärd uppräknings av lärararvoden vid statliga institutioner befunnits motiverad, föreslagit, att frågan härom skulle upptagas i samband med en allmän revision av dylika arvoden. I åsyftade fall ha emellertid arvodena legat väsentligt lägre än de ersättningar sjuksköterskeföreningen utbetalat under senare delen av budgetåret 1950/51. Med hänsyn härtill torde kostnaderna för den beräknade arvodeshöjningen ej böra läggas till grund för den statliga bidragsgivningen. I stället bör bidraget bestämmas med utgående från de faktiska kostnaderna under budgetåret 1950/51, av medicinalstyrelsen angivna till 24 725 kronor. Statskontoret motsätter sig därför den av styrelsen föreslagna arvodeshöjningen. Däremot vill ämbetsverket ej göra erinran mot att hänsyn toges till de ökade utgifterna för löner till fast anställd personal och för lokalhyra, sammanlagt 7 092 kronor. Delposten till övriga expenser torde böra begränsas till 1 000 kronor och posten till bokinköp, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, utgå. Tillräcklig anledning synes icke förefinnas att under nuvarande förhållanden frånga principen om stats-

bidrag med hälften av föreningens nettokostnader för kursverksamheten. Då föreningens framställning om statsbidrag till bestridande av kostnaderna för kursledarinnornas pensionering ännu icke blivit slutligt avgjord, avstyrker statskontoret förslaget om statsbidrag till pensioneringskostnader. Föreningens ånyo framförda yrkande om anvisande av särskilda medel för stipendier bör, såsom medicinalstyrelsen förutsätter, icke föranleda någon åtgärd. Med de av statskontoret angivna beräkningsgrunderna skulle statsbidraget icke behöva sättas till högre belopp än i runt tal [$\frac{1}{2}$ (92 031 — 6 700)] 43 000 kronor.

Departementschefen.

Av sjuksköterskeföreningen framlagt förslag om statsbidrag till utökning av antalet kompletteringskurser (för utbildning av avdelningssköterskor) från två till tre per år anser jag mig f. n. icke kunna tillstyrka. Jag förordar sålunda, att föreningen alltjämt beviljas statsbidrag för anordnande av en fortsättningskurs om nio månader samt två kompletteringskurser med nuvarande omfattning. Fortsättningskursen bör såsom för innevarande budgetår omfatta ca 35 elever, medan det sammanlagda antalet deltagare i kompletteringskurserna bör beräknas till 60—70. Såsom villkor för statsbidragets åtnjutande bör gälla, att i fortsättningskursen minst 16 och i kompletteringskurserna sammanlagt likaledes minst 16 elever, vilka äro i behov därav, skola befrias från erläggande av kursavgift, samt att undervisningen skall stå under medicinalstyrelsens överinseende och bedrivas enligt en av styrelsen godkänd plan.

I avbidan på resultatet av utredningen angående den statliga personalpensioneringen anser jag mig icke kunna tillstyrka föreningens framställning om statsbidrag till vissa pensionsavgifter.

Föreningens nettokostnader för kursverksamheten — bortsett från nämnda pensionsavgifter — ha beräknats uppgå till (117 307 — 6 700) 110 607 kronor. Jag kan emellertid i likhet med statskontoret och medicinalstyrelsen icke tillstyrka, att statsbidrag beräknas på hela den betydande höjning av lärararvodena, som föreningen föreslagit. Enligt vad som framgår av inhämtade upplysningar, synas de under budgetåret 1950/51 utbetalade arvodena ligga i ungefärlig nivå med eller överstiga vad som tillämpas vid närmast motsvarande statliga kursverksamhet, nämligen distriktssköterskeskolan vid statens institut för folkhälsan. Jag förordar, att statsbidrag må utgå för ändamålet endast i den mån arvodena överensstämma med vad som gäller eller kan komma att gälla för sistnämnda skola. Någon nämnvärd kostnadsökning i anledning härav torde på anförda skäl knappast kunna förväntas uppkomma. Jag förordar därför i likhet med statskontoret, att statsbidraget beräknas på föreningens verkliga kostnader för detta ändamål under budgetåret 1950/51. Då jag jämväl i övrigt anser mig böra godtaga statskontorets beräkningar av det belopp, som bör ligga till

grund för bidragets bestämmande för nästa budgetår, uppskattar jag bidragsunderlaget till (92 031 — 6 700) 85 331 kronor. Enligt f. n. tillämpade principer skulle statsbidraget bestämmas till hälften av sistnämnda belopp. Med hänsyn till värdet av denna kursverksamhet och med beaktande av att föreningen av egna medel bestrider en betydande del av kostnaderna för densamma, vill jag dock förorda, att bidrag tills vidare må utgå med två tredjedelar av föreningens på angivet sätt beräknade nettokostnader. Statsbidraget skulle i enlighet härmed komma att uppgå till ($\frac{2}{3} \times 85\,331$) 56 888 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 57 000 kronor.

Föreningens förnyade framställning om anvisande av särskilda medel för stipendier kan jag icke heller nu tillstyrka.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utbildningskurser för instruktionsköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 57 000 kronor.

[108] 106. **Specialutbildning av barnsjuksköterskor.** Medel för ändamålet ha tidigare anvisats under förslagsanslaget till Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård. Fr. o. m. budgetåret 1951/52 har emellertid medelsanvisningen upptagits under nu förevarande anslag, som för nämnda budgetår uppförts med 44 500 kronor (statsliggaren s. 995). Anslaget är avsett för centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor, vilken fr. o. m. den 1 juli 1951 är förlagd till karolinska sjukhuset.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 4/10 1951) hemställer, att anslaget höjes med 9 900 kronor.

Motiv.

Undervisningen vid skolan meddelas dels vid s. k. A-kurser (barnsjukvård och barnavård) i samband med tjänstgöring under en tid av ett år å barnsjukhus samt eventuellt inom andra härför lämpade institutioner, dels ock vid s. k. B-kurser (social barnavård) under en tid av fyra månader i samband med tjänstgöring inom skilda grenar av den förebyggande barnavården.

Vid skolan anordnas f. n. årligen två A-kurser med sammanlagt 60 elever och två B-kurser med tillhoppa 44 elever. Då intagning av elever till A-kurserna sker två gånger per år, undervisas vid skolan ständigt två grupper av dessa elever. B-kurserna pågå under tillhoppa åtta månader per år. Där-

jämte kommer under innevarande budgetår att anordnas en repetitions- och kompletteringskurs om en månad för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor.

A-kurserna ha i huvudsak finansierats av kursavgifter (125 kronor per elev), dock att en instruktionssköterskas lön bestritts av statsmedel. Kostnaderna för B-kurserna, vilka äro avgiftsfria, ha så gott som helt bestritts av statsmedel.

Medicinalstyrelsen erinrar beträffande A-kurserna, att direktionen för karolinska sjukhuset hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att med skolans styrelse träffa avtal om ersättning till skolan för tillhandahållna sjuksköterskeelever med tre fjärdedelar av lönen till statlig befattningshavare i löneklass 4 (ortsgrupp 5) av löneplan 1 jämte rörligt tillägg med avdrag av sjukhusets kostnader för vissa tillhandahållna naturaförmåner (kost, bostad och tvätt). Kungl. Maj:t har den 22 juni 1951 bifallit en likartad framställning beträffande ersättning till Sophiahemmets och Svenska röda korsets sjuksköterskeskolor. Eventuellt uppkommande överskott har medicinalstyrelsen för avsikt att låta disponeras för uppkommande kostnadsökningar samt viss omläggning av undervisningen vid dessa kurser.

Den vid skolan fast anställda lärarpersonalen utgöres f. n. av en instruktionssköterska, tillika föreståndarinna (arvode 10 320 kronor för år, motsvarande lön i 19 löneklassen) samt en kursledarinna (arvode 4 600 kronor för åtta månader). Arvodet till instruktionssköterskan är i gällande stat upptaget till 8 700 kronor men har av Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1951 i samband med vissa arvodesregleringar fastställts till förenämnda belopp. Det synes icke möjligt att för nuvarande arvoden i fortsättningen erhålla kompetenta sjuksköterskor till dessa befattningar. Styrelsen för skolan har redan varit nödsakad att av fonderade medel utbetala tilläggsarvoden till kursledarinnan. Då fonden nu är förbrukad, står denna möjlighet ej längre till buds. En höjning av arvoden är därför erforderlig. Föreståndarinnorna vid statens sjuksköterskeskola och de större av de av staten godkända sjuksköterskeskolorna äro placerade i 23 och föreståndarinnorna vid de mindre skolorna i 22 lönegraden. Med hänsyn härtill bör arvodet till föreståndarinnan utgå med belopp motsvarande lön i 22 lönegraden, d. v. s. 12 132 kronor för år. Då alla instruktionssköterskor — under förutsättning att fortsättningskurs genomgåts — numera placerats i 20 lönegraden synes det skäligt, att arvodet till kursledarinnan regleras i anslutning härtill.

För arvoden till speciallärare samt hospiteringsersättningar vid B-kursen ha för innevarande budgetår anvisats 15 000 kronor. Beloppet torde för budgetåret 1952/53 böra uppräknas med 20 procent till 18 000 kronor, vilken höjning ungefär motsvarar den allmänna statliga löneökning, som ägt rum under år 1951.

Den föreslagna höjningen av föreståndarinnans arvode kommer att medföra en ökning från 600 till omkring 1 000 kronor av den pensionsavgift, som skolan har att erlägga för henne. Posten till expenser bör med anledning härav uppräknas från 1 100 till 1 500 kronor.

Med hänsyn till angelägenheten av att ett så stort antal av de vid barnavårdscentralerna tjänstgörande sjuksköterskorna som möjligt beredes tillfälle att genomgå repetitions- och kompletteringskurs, föreslår medicinalstyrelsen, att medel beviljas för anordnande av en dylik kurs även under nästa budgetår. Viss höjning av medelsanvisningen (f. n. 3 100 kronor) torde dock bli erforderlig. I likhet med motsvarande befattningshavare vid A- och B-kurserna bör kursledarinnan erhålla arvode motsvarande lön i 19, eventuellt 20 lönegraden, eller 860 resp. 900 kronor. Vidare böra timlärararvodena uppräknas dels med 300 kronor för utökning av kursen från tre till fyra veckor, dels ock med 20 procent såsom dyrtidskompensation. Arvodesposten skulle därvid uppgå till 2 825 kronor. För expenser synes böra anvisas oförändrat belopp 150 kronor. Medelsbehovet skulle sålunda utgöra ($860 + 2\,825 + 150$) 3 835 kronor, vilket belopp avrundas till 3 850 kronor.

Yttrande.

Statskontoret erinrar, att i propositionen nr 214/1951 föreslagits, att föreståndarinnan uppflyttas till lönegrad 22. Frågan om höjning av ersättningen till kursledarinnan torde bli beroende av statsmakternas beslut rörande föreståndarinnans löneställning. Förslaget om uppräkning av anslagsposten till arvoden till speciallärare samt hospiteringsersättningar torde böra upptagas till bedömande i samband med en allmän översyn av bisyssleavodena. Under förutsättning att föreståndarinnan erhåller den i nämnda proposition förutsatta löneställningen, torde, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, anslagsposten till expenser böra uppräknas med 400 kronor med hänsyn till den beräknade förhöjda pensionsavgiften. Medel för anordnande av en repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor ha av riksdagen anvisats för innevarande budgetår. Vid sådant förhållande lär under nästa budgetår böra anstå med anordnande av ytterligare sådan kurs.

Departementschefen.

I enlighet med i propositionen nr 214/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för ändrad lönegradsplacering av bl. a. viss vårdpersonal torde arvodena till instruktionssköterskan, vilken bör erhålla benämningen föreståndarinna, och till kursledarinnan böra bestämmas att utgå med belopp, motsvarande lön enligt 22 resp. 18 eller 20 lönegraden av löneplan nr 1 i statens löneplansförordning. Därvid må dock, såsom förutsatts i propositionen, 20 lönegraden användas för kursledarinnan endast om hon 13 — *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.*

genomgått vederbörlig utbildningskurs för instruktionssköterska. Kostnadsökningen härför uppskattar jag till 3 450 resp. 2 600 kronor. Sistnämnda belopp är beräknat med utgångspunkt från en oförändrad anställningstid av åtta månader per år.

Medicinalstyrelsens förslag om höjning av nu utgående hospiteringssättningar kan jag icke biträda. För arvoden till speciallärare, vilka liksom f. n. böra utgå efter samma grunder som motsvarande arvoden vid statens institut för folkhälsan, beräknar jag en kostnadsökning om i runt tal 2 000 kronor.

Beträffande posten till expenser beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen en ökning med 400 kronor, avseende höjda pensionsavgifter för föreståndarinnan.

Slutligen förordar jag, att medel anvisas för anordnande även under nästa budgetår av en repetitions- och kompletteringskurs för å barnavårdscentral anställda sjuksköterskor. Av medicinalstyrelsen föreslagen förlängning av kursen från tre till fyra veckor kan jag, i avsaknad av erfarenheter från den för innevarande budgetår medgivna kursen, icke nu tillstyrka. I enlighet härmed uppskattar jag kostnaderna för kursen till ca 3 800 kronor, innebärande en ökning med 700 kronor. Jag har därvid för en kursledarinna beräknat 900 kronor (20 lönegraden), för lärararvoden, vilka böra bestämmas enligt förut angivna principer, 2 350 kronor samt för expenser och hyra oförändrat 150 resp. 400 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså komma att uppgå till (44 500 + 3 450 + 2 600 + 2 000 + 400 + 700) 53 650 kronor, vilket belopp torde böra avrundas uppåt till 53 700 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Specialutbildning av barnsjuksköterskor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 53 700 kronor.

[109] 107. **Utbildningskurs för sysselsättnings- och arbetsterapeuter.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	60 000	28 714
1950/51	60 000	32 155
1951/52 (statsliggaren s. 996)	60 000	
1952/53 (förslag)	60 000	

Yrkande.

Överstyrelsen för yrkesutbildning (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Under hösten 1951 kommer en ny kurs att igångsättas. I kursen kunna omkring 20 deltagare beredas plats. Anmälningar om deltagande ha inkommit från 145 personer.

Kursnämnden har anfört, att den på grund av erfarenheterna från försöksutbildningen 1949—1951 icke ansåge någon väsentlig förändring eller nedskärning av den då följda kursplanen böra ske. En viss nedskärning av undervisningstimmarna i arbets- och sysselsättningsterapins teori samt terapiteknik kunde dock ifrågasättas.

Då erfarenheterna av försöksutbildningen 1949—1951 givit vid handen att en tvåårig utbildning i huvudsak enligt tidigare fastställd kursplan är ett behov för erhållande av ett fullgott utbildningsresultat — fränsett den förkortning av utbildningen, som kan ifrågakomma för elever med särskilda förkunskaper — föreslår styrelsen, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen.

I anledning av en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 331, beslöt föregående års riksdag att till utbildningskurs för sysselsättnings- och arbetsterapeuter för innevarande budgetår anvisa ett anslag av 60 000 kronor. Överstyrelsens för yrkesutbildning framställning avser andra läsåret av denna kurs.

Enligt vad jag under hand inhämtat från överstyrelsen har den nya kursen tagit sin början den 17 september 1951. I kursen ha 23 elever antagits. Av dessa representera 6 sinnessjukvården. Av de övriga 17 eleverna tjänstgöra 8 vid kroppssjukhus, 4 vid sanatorier, 1 vid såväl kroppssjukhus som sanatorium, 2 vid epidemisjukhus, 1 vid barnsjukhus samt 1 vid vanförestalt. Beträffande elevernas geografiska fördelning har upplysts, att 5 äro från Stockholm, 3 från Göteborg, 2 från Borås och 13 från landet i övrigt. Såväl första som andra läsåret beräknas omfatta 32 läsveckor. Några elever förutsättas kunna erhålla befrielse från viss undervisning.

I enlighet med överstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurs för sysselsättnings- och arbetsterapeuter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[110] 108. Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 500 000	3 830 892
1950/51	4 400 000	4 258 589
1951/52 (statsliggaren s. 996)	4 300 000	
1952/53 (förslag)	6 350 000	

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 1 200 000 kronor.

II. Svenska landstingsförbundets styrelse (skr. 17/10 1951) föreslår ändrade bestämmelser rörande statens bidrag till avlönande av distriktssköterskor m. fl. befattningshavare inom den öppna hälso- och sjukvården.

Motiv.

I. Den 1 januari 1949 voro 1 213 distriktsskötersketjänster besatta och den 1 januari 1950 1 254. Den 1 januari 1951 uppgick antalet inrättade distriktsskötersketjänster till 1 622, av vilka 1 283 voro besatta. Härvid ha medräknats 5 distriktssköterskor, som tillika äro barnmorskor och anställda såsom s. k. distriktssköterskebarnmorskor. Antalet tillsatta tjänster har således ökat med 41 under år 1949 och med 29 under år 1950. Under år 1951 beräknas ca 100 sjuksköterskor avsluta sin utbildning vid distriktssköterskeskolan. Den 1 juli 1951 hade landstingen 36 sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens anställda å vakanta tjänster. Man torde kunna utgå från att omkring 36 dylika vikarier komma att vara i tjänst under år 1951. Avgångsprocenten för distriktssköterskorna på grund av giftermål, pensionering och dödsfall utgjorde under år 1950 ej fullt tre procent. Enär dessutom ett visst antal sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens varje år övergå till annan verksamhet inom hälsovården, torde man för år 1951 kunna beräkna den sammanlagda avgången till högst sex procent. Detta skulle innebära en avgång med 77 distriktssköterskor nämnda år.

Antalet distriktssköterskor vid 1952 års ingång kan sålunda beräknas uppgå till $(1\,283 + 100 + 36 - 77)$ 1 342, innebärande en ökning med 59 under år 1951. Efter samma beräkningsgrunder synes distriktssköterskekåren vid 1952 års slut kunna beräknas uppgå till $(1\,342 + 100 + 36 - 81)$ 1 397, vilket skulle innebära en ökning under året 1952 med 55. Medeltalet för året skulle sålunda bli 1 370. Statsbidraget för nämnda tjänster kan beräknas uppgå till $(1\,370 \times 4\,038)$ 5 532 060 kronor, varvid styrelsen utgått från den lön, som enligt gällande löneplan och med f. n. fastställt rörligt tillägg om 32 resp. 33 procent utgår till statlig tjänsteman i lönegrad Ca 13, löneklass 15 och ortsgrupp 3 (8 076 kronor). Härtill komma utgifterna för kallortstillägg, vilka enligt till styrelsen lämnade uppgifter kunna beräknas till 41 406 kronor.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till $(5\,532\,060 + 41\,406)$ 5 573 466 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 5 500 000 kronor.

II. Svenska landstingsförbundets styrelse anför:

De löpande kostnaderna för distriktsvård, förebyggande mödra- och barnavård, barnmorskeväsen och dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande delas mellan staten och vederbörande lokala huvudman i princip med hälften på vardera. I fråga om avlöningskostnaderna för sjuksköterskor och barnmorskor samt läkare vid anslutna centraldispensärer

erhåller huvudmannen statsbidrag med hälften av ett i författningen angivet lönebelopp. Detta lönebelopp har anknutits till de faktiskt utgående lönerna i enlighet med centralt träffade överenskommelser mellan huvudmännen och vederbörande personalorganisation. Numera ha emellertid avlöningarna till ifrågavarande befattningshavare höjts betydligt på grund av nya centrala överenskommelser. I anslutning härtill måste de i författningarna angivna lönebeloppen, varå statsbidraget utgår, justeras uppåt i motsvarande mån, för att icke den fastslagna kostnadsfördelningen mellan staten och de lokala huvudmännen skall i orimlig grad förskjutas till huvudmännens nackdel. Då de inträdda ökade lönekostnaderna äro väsentliga och huvudmännens ekonomiska läge är hårt pressat, måste sådana justeringar betraktas som ytterst angelägna — icke blott ur rättvisesynpunkt. Författningsändringarna böra därför företagas snarast möjligt samt helst erhålla retroaktiv verkan, enär löneregleringarna äga tillämpning redan fr. o. m. ingången av år 1951. Ifrågavarande löneregleringar äro följande. Sjuksköterska i öppen vård har flyttat två lönegrader till lönegrad 15 och distriktsbarnmorska tre lönegrader till lönegrad 14 samt heltidsanställd barnmorska vid mödravårdscentral två lönegrader till lönegrad 15. Sagda lönegrader överensstämma med vad som gäller enligt statens dyrortsgrederade löneplan nr 1, och lönerna äro på motsvarande sätt förenade med ett fast tilllägg om 32/33 procent. Landstingens ersättning till läkare vid ansluten centraldispensär har höjts på sådant sätt, att tilläggsarvodet, som utgår med visst belopp per utförd röntgenundersökning av patient, tillhörande dispensärsklientelet, dock högst för 1 500 undersökningar per år, ökats från 2 kronor 50 öre till 3 kronor per undersökning. Jämte det fastställda grundarvodet av 3 600 kronor per år uppgår således landstingets sammanlagda årliga ersättning till ifrågavarande läkare till högst 8 100 kronor, varav hälften alltså utgör 4 050 kronor om året.

Under åberopande av det anförda hemställer förbundsstyrelsen i vad angår detta anslag, att för varje distriktssköterskebefattning statsbidrag må utgå med belopp motsvarande hälften av de kontanta avlöningsförmåner, som skulle ha utgått till å vederbörande ort stationerad statlig tjänsteman med placering i lönegraden Ca 15 löneklassen 17.

Yttrande.

Över framställningen från Svenska landstingsförbundet har yttrande avgivits av *statskontoret*, som anför.

Vid den prövning av löneställningen för distriktssköterskor och distriktsbarnmorskor, som skedde vid 1947 års riksdag (jfr prop. nr 196 s. 17 o. f., riksd. skr. nr 299), anfördes såsom skäl för att sistnämnda befattningshavare placerades i lönegrad Ca 11 eller två lönegrader lägre än distriktsköterskorna, att barnmorskornas arbetsuppgifter i regel torde vara mindre betungande än distriktssköterskornas ävensom att deras utbildningslid vore avsevärt kortare än sjuksköterskornas. En omprövning av frågan om minimilönens storlek för barnmorskorna väntades bli aktuell, sedan 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen framlagt sitt förslag. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har emellertid det av kommittén avgivna betänkandet icke ansetts kunna föreläggas riksdagen. Då de skäl,

som föranlett den nuvarande differentieringen av löneställningen för nämnda båda befattningshavargrupper, alltjämt kvarstå, föreslår statskontoret, att lönegraden Ca 13 fastställas såsom minimilön för distriktsbarnmorska.

De nuvarande grunderna för statsbidrag till läkararvoden inom dispensärvården fastställdes så sent som vid 1951 års riksdag. När fråga uppkommit om höjning av ersättningar till statliga befattningshavare för uppdrag av bisysslekaraktär, har ämbetsverket ansett detta spörsmål böra upptagas till övervägande i ett större sammanhang. Arvoden av denna karaktär ha också regelmässigt undantagits från hittills vidtagna uppräknningar av arvodesersättningar. Vid nu angivna förhållanden finner sig statskontoret icke kunna tillstyrka någon ändring av ifrågavarande statsbidragsbelopp.

Departementschefen.

I anslutning till vidtagna löneregleringar beträffande viss personal inom den öppna hälso- och sjukvården har svenska landstingsförbundet, i syfte att gällande princip om hälftendelning av kostnaderna för löner åt denna personal skall upprätthållas, framlagt förslag om vissa ändringar i de bestämmelser, som nu reglera statens bidrag till dessa ändamål. De befattningshavare, som beröras härav, äro distriktssköterskor, distriktsbarnmorskor, heltidsanställda sjuksköterskor vid fristående centraldispensär och vid distriktsdispensär av typ II, läkare, som förestår ansluten centraldispensär, undersökningsstation eller, i förekommande fall, filialmottagning samt heltidsanställda barnmorskor och sjuksköterskor vid mödra- eller barnavårdscentral. Jag finner det lämpligt att i ett sammanhang taga ställning till förslaget i dess helhet och vill därvid uttala, att jag biträder landstingsförbundets hemställan utom i vad avser statsbidrag till arvoden åt nämnda läkare. Sistnämnda fråga bör enligt min mening upptagas till övervägande i ett större sammanhang. Jag tillstyrker, att de ändrade bestämmelserna få gälla retroaktivt fr. o. m. den 1 januari 1951.

Antalet distriktssköterskor vid 1952 års ingång kan vid tillämpning av de av medicinalstyrelsen angivna beräkningsgrunderna, på sätt styrelsen anført, beräknas uppgå till 1 342. Detta skulle innebära en ökning av antalet tillsatta tjänster med 23 under år 1951. Med utgångspunkt härifrån och med ett beräknat nettotillskott av 22 sköterskor skulle antalet vid 1952 års slut kunna beräknas uppgå till $(1\,342 + 22)$ 1 364, vilket skulle innebära en ökning av antalet tillsatta tjänster med 22 under år 1952. Medeltalet för året skulle sålunda bli 1 353. Statsbidraget för nämnda tjänster skulle uppgå till $(1\,353 \times 4\,362)$ 5 901 786 kronor, varvid jag utgått från den lön, som enligt gällande löneplan och med f. n. fastställt rörligt tillägg om 32 resp. 33 procent utgår till statlig tjänsteman i lönegrad Ca 15, löneklass 17 och ortsgrupp 3 (8 724 kronor). Utgifterna för kallortstillägg ha av medicinalstyrelsen beräknats till 41 406 kronor. Från anslaget torde även få bestridas det förhöjda statsbidrag avseende kalenderåret 1951, vilket för- anledes av den av mig förordade retroaktiva ändringen av statsbidrags-

grunderna. I anslutning till vad som anförts under motsvarande anslag, i föregående års statsverksproposition beräknar jag kostnaderna härför till $(1\,335 \times 324)$ 432 540 kronor.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till $(5\,901\,786 + 41\,406 + 432\,540)$ 6 375 732 kronor, vilket belopp med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna torde kunna avrundas nedåt till 6 350 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna den av mig förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till distriktsvård, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951;

b) till *Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 350 000 kronor.

[111] 109. *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 900 000	2 481 797
1950/51	2 700 000	2 485 869
1951/52 (statsliggaren s. 997)	2 400 000	
1952/53 (förslag)	3 300 000	

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 400 000 kronor.

II. *Svenska landstingsförbundets styrelse* (skr. 17/10 1951) föreslår ändrade bestämmelser rörande statens bidrag till avlöande av distriktsbarnmorskor m. fl. befattningshavare inom den öppna hälso- och sjukvården.

Motiv.

I. Enligt gällande planer för den öppna förlossningsvården, avseende åren 1951—1953, utgör antalet statsbidragsberättigade distriktsbarnmorskebefattningar den 1 juli 1951 högst 809. Antalet med ordinarie innehavare besatta tjänster beräknas den 1 januari 1952 uppgå till ca 735, varjämte ett 25-tal väntas komma att uppehållas av vikarier. Antalet bidragsberättigade befattningar budgetåret 1952/53 torde alltså kunna uppskattas till 760, varför bidrag kan beräknas utgå med i runt tal $(760 \times 3\,720)$ 2 827 200 kronor. Styrelsen har härvid utgått från den lön jämte rörligt tillägg om 32—33 procent, som enligt gällande löneplan utgår till statlig tjänsteman i lönegrad Ca 11, löneklass 13, ortsgrupp 3 (7 440 kronor). Härtill kommer bidrag till kostnaderna för kallortstillägg, vilka enligt till styrelsen lämnade uppgifter kunna beräknas uppgå till omkring 30 600 kronor. De barn-

morskor, vilka omförmälas i 6 § kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 429) om statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor m. m., inneha numera distriktsbarnmorsketjänster och ha sålunda medräknats, då antalet statsbidragsberättigade tjänster uppskattats till 760.

Det totala medelsbehovet för budgetåret 1952/53 skulle sålunda uppgå till (2 827 200 + 30 600) 2 857 800 kronor, vilket belopp föreslås avrundat nedåt till 2 800 000 kronor.

II. Innehållet i landstingsförbundets skrivelse har refererats under föregående anslag.

Under återopande av det i skrivelsen anförda hemställer landstingsförbundet i vad avser detta anslag, att för varje distriktsbarnmorskebefattning statsbidrag må utgivas med belopp, motsvarande hälften av de kontanta löneförmåner, som skulle ha utgått till å vederbörande ort stationerad statlig tjänsteman med placering i lönegraden Ca 14 löneklassen 16.

Departementschefen.

Beträffande gällande planer för den öppna förlossningsvården, avseende åren 1951—1953, har medicinalstyrelsen under hand lämnat följande uppgifter. Planerna grunda sig på förslag av barnmorskestyrelserna, vilka förslag granskats av vederbörande förste provinsialläkare. Medicinalstyrelsen har vid fastställandet beaktat bl. a. antalet befintliga platser i sluten vård, antalet anstaltsbarnmorskor och distriktsbarnmorskor samt de sistnämndas totala arbete i öppen vård, antalet förlossningar å anstalter med mindre än 6 vårdplatser och i övrigt i sluten vård samt kommunikations- och geografiska förhållanden. Vissa indragningar av distriktsbarnmorsketjänster ha skett. De flesta indragna tjänster ha varit vakanta. Indragningar ha även gjorts i samband med pensionering, inrättande av ytterligare anstaltsbarnmorsketjänster o. dyl. En viss centralisering av vissa tjänster har skett för att möjliggöra en bättre kontakt mellan läkaren, barnmorskan och patienten. Inom ramen av det arbete, som åligger distriktsbarnmorska, anses härigenom en rationalisering och intensifiering av den förebyggande mödravården böra komma till stånd.

Medicinalstyrelsen har vidare under hand inkommit med ett sammandrag av arbetsjournalerna för de 706 distriktsbarnmorskorna inom landstingsområdena i hela riket för år 1950. Ur sammandraget erhållas bl. a. följande uppgifter om distriktsbarnmorskornas samlade arbetsprestationer. Antalet hemförlossningar, varvid barnmorska biträtt, utgjorde 6 756. Antalet hembesök, som företogs av barnmorskorna, uppgick till ca 50 000 för förvård, ca 50 000 för eftervård, ca 10 500 för barnavård och ca 14 000 för sjukvård. I sluten vård verkställde distriktsbarnmorskorna 19 494 förlossningar. Vid läkarmottagningar å mödravårdscentraler eller -stationer uppgingo distriktsbarnmorskornas tjänstgöringstillfällen till ca 18 300.

Antalet hemförlossningar i medeltal per barnmorska var sålunda icke mer

än 9 å 10. Av förut nämnda uppgifter framgår emellertid, att distriktsbarnmorskornas arbetsbörda var långt större än enbart nämnda siffror giva vid handen.

I anslutning till vad jag anfört under föregående anslag förordar jag, att statsbidrag till distriktsbarnmorskors avlöning beräknas efter lönegraden Ca 14, löneklassen 16. I enlighet med medicinalstyrelsens anslagsberäkning i övrigt skulle sålunda kostnaderna för statsbidrag till distriktsbarnmorskornas avlöning och för kallortstillägg avseende kalenderåret 1952 uppgå till $[(760 \times 4\,194) + 30\,600] + 3\,218\,040$ kronor. Från ifrågavarande anslag för budgetåret 1952/53 torde vidare få bestridas det förhöjda statsbidrag avseende kalenderåret 1951, vilket föranledes av den av mig förordade retroaktiva ändringen av statsbidragsgrunderna. I anslutning till vad som anförts under motsvarande anslag i föregående års statsverksproposition beräknar jag kostnaderna härför till $(820 \times 474) + 388\,680$ kronor.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till $(3\,218\,040 + 388\,680) + 3\,606\,720$ kronor, vilket belopp med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna torde kunna avrundas nedåt till 3 300 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna den av mig förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor m. m., att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951;

b) till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

[112] 110. Bidrag till distriktsbarnmorskors resor i samband med hemförlossning och eftervård.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	400 000	88 714
1950/51	200 000	94 653
1951/52 (statsliggaren s. 997)	150 000	
1952/53 (förslag)	130 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget nedräknas med 20 000 kronor.

Motiv.

Enligt uppgift från barnmorskestyrelserna i landstingsområdena har för kalenderåret 1950 rekviderats 136 421 kronor i statsbidrag.

Antalet hemförlossningar under år 1952 synes kunna uppskattas till ca 7 000, vilket innebär en minskning jämfört med tidigare år. Även antalet

hembesök för eftervård torde därför komma att nedgå. Med hänsyn till de uppgifter angående kostnaderna för ifrågavarande resor, som lämnats av barnmorskestyrelserna, bör anslaget för budgetåret 1952/53 uppföras med 130 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till distriktsbarnmorskas resor i samband med hemförlossning och eftervård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

[113] 111. **Anskaffande av trilénapparater.** För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett reservationsanslag av 60 000 kronor (statsliggaren s. 997).

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) anmäler, att — då anslaget synes komma att tagas i anspråk endast till en mindre del under innevarande budgetår, sannolikt högst 10 000 kronor — medel icke torde behöva anvisas för budgetåret 1952/53.

Departementschefen.

Med anledning av vad medicinalstyrelsen anfört förordar jag, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffande av trilénapparater* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[114] 112. **Understödjande av dispensärverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 000 000	1 925 056
1950/51	1 300 000	1 279 555
1951/52 (statsliggaren s. 997)	1 370 000	
1952/53 (förslag)	1 550 000	

Från anslaget bestridas statsbidrag *dels* enligt *gällande kungörelse* angående statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, *dels ock*, jämlikt särskilt medgivande av riksdagen, till av *studentkårerna* i Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg organiserad dispensärverksamhet beträffande medlemmar av nämnda kårer och av musikhögskolans elevkår. Bidrag för sistnämnda ändamål utgår med 3 kronor för varje undersökt

medlem av kårerna, dock högst med 3 000 kronor för år till envar av dispensärerna i Uppsala, Lund och Göteborg samt 4 600 kronor för år till dispensären i Stockholm.

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) föreslår, dels att statsbidraget till dispensärverksamheten vid studentkåren höjes fr. o. m. år 1952, dels ock att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

II. *Svenska landstingsförbundets styrelse* (skr. 17/10 1951) föreslår ändrade bestämmelser rörande statens bidrag till avlönande av vissa dispensärsköterskor m. fl. befattningshavare inom den öppna hälso- och sjukvården.

Motiv.

I. Uppsala studentkårs hälsovårdsutskott, Lunds studentkårs tuberkulossbyrå, Stockholms studentkårers hälsovårdsbyrå samt kommitterade för studentdispensären i Göteborg ha hos styrelsen hemställt om höjning av f. n. utgående statsbidrag. Av framställningarna inhämtas bl. a. följande uppgifter.

Studentdispensären i	Kostnad under år 1950	Antal undersökta medlemmar 1950	Kostnad per medlem
Uppsala	16 032	1 861	8: 62
Lund	18 425	2 543	7: 25
Stockholm	36 200	5 050	7: 17
Göteborg	9 817	1 015	9: 67

Styrelsen finner skäligt, att statsbidraget höjes till 4 kronor för varje undersökt medlem, dock att bidrag bör utgå högst med 10 000 kronor för år till dispensären i Stockholm samt 8 000 kronor för år till envar av dispensärerna i Uppsala, Lund och Göteborg. Maximibeloppen ha i fråga om dispensärerna i Uppsala och Lund beräknats med hänsyn till antalet under år 1950 undersökta medlemmar samt i fråga om dispensären i Göteborg med tanke på den medicinska högskolan därstädes och den därigenom beräknade ökningen av antalet medlemmar i studentkåren i Göteborg. Beträffande dispensären i Stockholm har föreslagits det maximibelopp, som begärts i ansökningsen.

Då vid beräkning av det för budgetåret 1951/52 anvisade anslaget, 1 370 000 kronor, hänsyn tagits till de av 1951 års riksdag beslutade ändringarna i bidragsgrunderna, synes — trots föreliggande svårigheter att på förhand beräkna medelsåtgången — anslaget för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp.

II. Innehållet i landstingsförbundets skrivelse har refererats under anslaget till Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.

Landstingsförbundet hemställer, såvitt angår detta anslag, att statsbidrag må utgå dels till avlönande av sjuksköterska vid fristående centraldispensär och vid distriktsdispensär av typ II med belopp motsvarande hälften av de kontanta avlöningsförmåner, som skulle hava utgått till å vederbörande ort stationerad statlig tjänsteman med placering i lönegraden Ca 15, löneklassen 17, dels till arvode åt läkare, som förestår ansluten centraldispensär, undersökningsstation eller, i förekommande fall, filialmottagning med högst 4 050 kronor.

Yttrande.

Över medicinalstyrelsens framställning har yttrande avgivits av *statskontoret*, som anför, att av utredningen att döma studentdispensärernas kostnader räknat för varje undersökt person något minskat under de år, den statsunderstödda verksamheten fortgått. Vid sådant förhållande finner statskontoret knappast tillräckliga skäl föreligga att höja det statsbidrag, som utgår för undersökt person. Genom föreskriften, att totalbidraget till varje särskild studentdispensär ej får överstiga visst maximibelopp, har dock bidraget successivt minskat i förhållande till de ökade totala omkostnaderna. Maximibeloppet synes därför böra höjas med 2 000 kronor för en var av dispensärerna i Uppsala, Lund och Göteborg samt med 3 400 kronor för dispensären i Stockholm.

Departementschefen.

Statsbidrag till av studentkårerna i Uppsala, Lund och Stockholm resp. i Göteborg organiserad dispensärverksamhet har enligt i huvudsak nu gällande grunder utgått fr. o. m. budgetåren 1938/39 resp. 1939/40. En jämförelse mellan de uppgifter beträffande kostnaderna för samt omfattningen av ifrågavarande verksamhet, vilka lågo till grund för statsbidragsbestämmelsernas utformning, och motsvarande uppgifter för år 1950 giva vid handen, att kostnaden per undersökt medlem i stort sett är densamma, under det att totalkostnaderna till följd av ökningen av antalet undersökta medlemmar stigit. Skäl kan därför icke anses föreligga att höja det statsbidrag, som utgår per undersökt medlem. Däremot finner jag mig med hänsyn till de ökade totalkostnaderna böra förorda, att maximibeloppen höjas till 8 000 kronor för studentdispensären i Stockholm och till 5 000 kronor för envar av studentdispensärerna i Uppsala, Lund och Göteborg.

I anslutning till vad jag anfört under anslaget till Bidrag till avlöning åt distriktssköterskor m. m. biträder jag de av landstingsförbundet föreslagna ändringarna i statsbidragsbestämmelserna beträffande dispensärsköterskorna men icke beträffande läkarna. Anslaget torde vidare böra uppräknas i anslutning till det höjda rörliga tillägget och de ökade resekostnaderna.

Därest den för innevarande budgetår beräknade belastningen lägges till grund för anslagsberäkningarna, skulle medelsbehovet för kalenderåret 1952 till statsbidrag enligt gällande kungörelse med däri föreslagen ändring uppgå till i runt tal 1 515 000 kronor. Från anslaget för budgetåret 1952/53 torde även få bestridas det förhöjda statsbidrag avseende kalenderåret 1951, vilket föranledes av den av mig förordade retroaktiva ändringen av statsbidragsgrunderna. Jag beräknar kostnaderna härför till i runt tal 20 000 kronor. Statsbidraget till dispensärverksamheten vid förutnämnda studentkårer kan beräknas till ca 20 000 kronor.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till i runt tal (1 515 000 + 20 000 + 20 000) 1 555 000 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 1 550 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna den av mig förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande, att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1951;

b) till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor.

[115] 113. Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	550 000	698 466
1951/52 (statsliggaren s. 998)	525 000	
1952/53 (förslag)	600 000	

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med 623 000 kronor.

II. I skrivelse den 30 oktober 1951 föreslår *medicinalstyrelsen* en ytterligare uppräknig av anslaget med 10 000 kronor till 633 000 kronor.

Motiv.

I. Under budgetåret 1950/51 ha utförts sammanlagt 796 122 skärmbildsundersökningar, av vilka 669 037 civila. För innevarande budgetår beräknas dessa resultat komma att avsevärt överskridas för att under budgetåret 1952/53 komma att uppgå till ca 1 000 000 undersökningar. Styrelsen räknar härvid med 20 undersökningspatruller. Nu utgående bidrag från nationalföreningen mot tuberkulos till driften av fem av patrullerna torde san-

nolikt kunna påräknas även för budgetåret 1952/53 under förutsättning, att föreningen även i fortsättningen tillföres oförändrade inkomster av försäljningen av lyxtelegramblanketter.

Undersökningarna torde under budgetåret 1952/53 komma att omfatta följande tio områden, nämligen Göteborgs stad, Jönköpings län, södra delen, Kronobergs, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Jämtlands samt Västerbottens län.

I fråga om den erforderliga personalen anföres.

Liksom tidigare bör personalen vid centrалdispensärerna inom berörda områden under minst 10 månader förstärkas med en extra läkare och ett extra biträde. Med hänsyn till svårigheterna att anskaffa extra läkare med erforderlig kompetens — att självständigt sköta en centrалdispensär — bör man räkna med en höjning av läkararvodet till 1 500 kronor för månad. Kostnaderna för ifrågavarande personal beräknar styrelsen till $[10 \times 10 \times (1\,500 + 400)]$ 190 000 kronor.

Personalen i en skärmbildspatrull består av en röntgentekniker, en sjuksköterska eller ett skärmbildsbiträde samt ett skrivbiträde. Styrelsen förutsätter, att ifrågavarande sjuksköterskelöner anpassas till det avtal, som kan komma att träffas vid förhandlingarna mellan svenska landstingsförbundet och svensk sjuksköterskeförening. Styrelsen avser att, när resultatet av nämnda förhandlingar föreligger, inkomma med förslag till lönegradsplacering av sjuksköterskorna jämte röntgenteknikerna. För skärmbildsbiträdena föreslås placering i lönegraden Ce 10, då tidigare föreslagen placering i Ce 8 icke torde vara tillräckligt lockande och risk eljest föreligger, att verksamheten till följd av personalbrist kan komma att lida stort avbräck. Erfarenheten från det gångna året visar, att svårigheterna varit lika stora att erhålla skärmbildsbiträden som att erhålla sköterskor. Anledningen härtill synes vara den låga löneställningen, lönegrad Ce 6, vilken på intet sätt svarar mot kvalifikationerna och arbetsuppgifter.

Då det ofta visat sig svårt att erhålla lämplig och kompetent arbetskraft för skrivgöromål, föreslås arvodet till skrivbiträdena höjt från 325 till 400 kronor för månad. Till löneklassuppflyttningar beräknas ett belopp av 5 300 kronor.

Kostnaderna för avlöning åt den i patrullerna ingående personalen beräknas alltså till $(20 \times 12 \times 620 + 12 \times 12 \times 593 + 8 \times 12 \times 539 + 20 \times 12 \times 400 + 5\,300)$ 387 236 kronor eller avrundat 387 000 kronor. F. n. äro sju sjuksköterskor och åtta skärmbildsbiträden i tjänst vid patrullerna. Beträffande de fem ytterligare patrullerna räknar styrelsen av försiktighetsskäl med att sjuksköterskor komma att anställas.

Utgifterna för ifrågakommande traktamenten upptagas till 210 000 kronor.

För röntgenrörslitage, film, framkallning, drivmedel o. d. kunna kostnaderna uppskattas till ca 80 öre per undersökning. För 1 000 000 undersökningar skulle kostnaderna uppgå till 800 000 kronor.

För utbildning av röntgentekniker och skärmbildsbiträden torde liksom för innevarande budgetår böra anvisas högst 2 000 resp. 500 kronor.

Vid skärmbildscentralen har under föregående budgetår påbörjats ett samarbete med optiknämnden vid tekniska högskolan för en förbättring av skärmbildskvalitén. Sålunda har under maj månad anordnats en kurs i användning av optisk skärpetestning med deltagande av röntgentekniker från hela landet. Resultaten av detta samarbete ha varit till stort gagn, och det tillämpade förfarandet att bestämma och korrigera den optiska skärpan i skärmbilden torde så småningom även komma att lända den internationella skärmbildsverksamheten till nytta. Kostnaderna för forskningsverksamheten under nästa budgetår beräknas till högst 2 000 kronor.

Då det är av stor vikt för en skärmbildsgranskare att i konfrontation med det kliniska fyndet få korrigera och utveckla sina färdigheter i förevarande specialdiagnostik, anses granskningsläkarna böra beredas möjlighet att en å två gånger per år företaga informationsresor till de dispensärer, vilkas patientmaterial skärmbildsundersökts och granskats av dem. Samtidigt kunna granskningsläkarna på dispensärerna inhämta uppgifter angående specifika önskemål beträffande diagnostik m. m. Kostnaderna härför beräknas till 2 000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda kostnaderna utom för utbildningsverksamheten uppgå till (190 000 + 387 000 + 210 000 + 800 000 + 2 000 + 2 000) 1 591 000 kronor. Kostnaderna skola enligt statsmakternas beslut delas lika mellan staten och sjukvårdsområdenas huvudmän. Utgifterna för utbildningskurserna uppgå till 2 500 kronor och böra helt bestridas av statsmedel. Till kostnaderna för fem av patrullerna, ca 175 000 kronor, kan under förut angiven förutsättning bidrag sannolikt påräknas från nationalföreningen mot tuberkulos. Den statliga medelsanvisningen bör sålunda upptagas till (795 500 + 2 000 + 500) 798 000 kronor, minskad med nationalföreningens bidrag. Sistnämnda bidrag torde, liksom bidragen från landstingen, böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

II. I proposition nr 214/1951 har Kungl. Maj:t föreslagit bl. a., att röntgensköterska vid patrull för allmän skärmbildsundersökning fr. o. m. den 1 juli 1951 uppflyttas till lönegraden 14. Med hänsyn härtill och enär röntgenteknikernas kontanta löneförmåner alltsedan skärmbildsverksamhetens igångsättande legat högre än sjuksköterskornas, då röntgenteknikerna äro ledare för resp. patruller och ansvariga för verksamheten vid dessa, bör en lägre lönegradsplacering av röntgentekniker än lönegraden 15 icke komma i fråga. Kostnaderna för löner till röntgenteknikerna och sjuksköterskorna komma till följd av de föreslagna lönegradsplaceringarna att uppgå till $(20 \times 12 \times 673 + 12 \times 12 \times 646)$ 254 544 kronor mot av styrelsen tidigare beräknade 234 192 kronor. Anslaget bör därför uppräknas med hälften av skillnadsbeloppet eller avrundat 10 000 kronor och upptagas med 633 000 kronor. I anslutning till vad som föreslagits i förenämnda proposition nr 214 böra röntgenteknikerna placeras i lönegraden 15 fr. o. m. den 1 juli 1951.

Yttrande.

Över medicinalstyrelsens skrivelse den 31 augusti 1951 har yttrande avgivits av *statskontoret*, som anför.

Då frågan om en höjning av månadsarvodena till de extra läkarna vid centraldispensärerna senast var föremål för statsmakternas bedömande, uttalade föredragande departementschefen (1949 års statsverksproposition, XI s. 218), att arvodena liksom dittills borde bestämmas av vederbörande huvudman. Vid anslagsberäkningen ansåg sig departementschefen för egen del icke böra utgå från ett högre genomsnittsarvode än 1 100 kronor för månad. En uppräknig av statsbidraget är enligt statskontorets mening motiverad endast om sedan år 1949 skett en allmän, mera betydande höjning av de till läkarna utgående ersättningsbeloppen. I avsaknad av utredning härutinnan finner sig statskontoret ej kunna förorda ändring av nu gällande statsbidragsgrunder. Röntgenteknikernas och sjuksköterskornas löneställning bör icke uteslutande bliva beroende av de uppgörelser, som träffats vid de kommunala löneförhandlingarna, utan bör hänsyn jämväl tagas till resultatet av pågående statliga löneutredningar. Förslag om uppflyttning av skärmbildsbiträdena till lönegrad Ce 8 avvisades vid prövningen av anslagsäskandena för innevarande budgetår, varvid departementschefen framhöll (XI s. 233), att dessa biträden i avbidan på resultatet av 1949 års tjänsteförtekningskommittés arbete alltjämt borde placeras i Cg eller Ce 6. Det av medicinalstyrelsen nu framförda yrkandet om befattningshavarnas placering i Ce 10 bör i enlighet härmed icke föranleda någon åtgärd. Den av medicinalstyrelsen föreslagna uppräknigen av arvodena till skärmbildspatrullernas skrivbiträden vill statskontoret i betraktande av det nuvarande löneläget för annan motsvarande personal i statlig tjänst ej motsätta sig. Däremot finner ämbetsverket i rådande läge icke skäl tillstyrka, att medel anvisas vare sig för forskningsverksamhet till förbättring av skärmbildskvaliteten eller för att bereda granskningsläkare tillfälle att företaga informationsresor till centraldispensär.

Departementschefen.

Enligt vad som meddelats mig under hand beräknas hela landet ha skärmbildsundersökts före utgången av budgetåret 1953/54 under förutsättning, att verksamheten får fortgå i samma omfattning som f. n.

På grundval av inhämtade uppgifter rörande storleken av de arvoden, som utbetalas till de extra läkarna vid centraldispensärerna, anser jag mig vid anslagsberäkningen alltjämt icke böra utgå från ett högre genomsnittsarvode än 1 100 kronor för månad. I enlighet härmed och då jag i likhet med medicinalstyrelsen även räknar med oförändrat genomsnittsarvode av 400 kronor per månad för de extra skrivbiträdena vid centraldispensärerna skulle för statsbidrag till förstärkning av personalen vid centraldispensärerna erfordras [$\frac{1}{2} \times 10 \times 10 \times (1\,100 + 400)$] 75 000 kronor.

Jämlikt de riktlinjer för en lönerevision för bl. a. sjuksköterskeutbildade befattningshavare, vilka godkänts av föregående års riksdag, böra de i skärmbildspatrullerna ingående sjuksköterskorna räknat fr. o. m. den 1 juli 1951 placeras i 14 lönegraden. I fråga om den övriga i skärmbilds-

patrullerna ingående personalen förordar jag, att röntgenteknikerna placeras i lönegraden Ce 14 och skärmbildsbiträdena — efter $1\frac{1}{2}$ års anställning i Cg 6 — i lönegraden Cg eller Ce 8 samt att arvodena till skrivbiträdena uppräknas till 375 kronor per månad. Statsverkets kostnader för avlöning av den i patrullerna ingående personalen skulle sålunda uppgå till [$\frac{1}{2} \times (20 \times 12 \times 646 + 12 \times 12 \times 646 + 8 \times 12 \times 481 + 20 \times 12 \times 375 + 5\ 300)$] 194 770 kronor.

De på staten belöpande kostnaderna för ifrågakommande traktamenten torde kunna beräknas uppgå till ($\frac{1}{2} \times 210\ 000$) 105 000 kronor.

Kostnaderna för röntgenrörslitage, film, framkallning, drivmedel o. d. uppskattar jag för omkring 1 000 000 undersökningar å 80 öre per undersökning till ($\frac{1}{2} \times 800\ 000$) 400 000 kronor.

För utbildningskurser för blivande röntgentekniker samt för skärmbildsbiträden, avsedda att så småningom ersätta de nuvarande röntgensköterskorna, beräknar jag i enlighet med medicinalstyrelsens förslag oförändrat 2 000 resp. 500 kronor.

Medicinalstyrelsens förslag om anvisande av medel för visst samarbete med optiknämnden vid tekniska högskolan finner jag mig f. n. nödsakad avstyrka.

Jag kan icke heller tillstyrka, att medel anvisas för att möjliggöra för granskningsläkarna vid skärmbildscentralen att företaga informationsresor till de dispensärer, vilkas patientmaterial skärmbildsundersökts och granskats av dem.

Det sammanlagda medelsbehovet för den allmänna skärmbildsundersökningen ute i landet skulle alltså uppgå till (75 000 + 194 770 + 105 000 + 400 000 + 2 000 + 500) 777 270 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 775 000 kronor. Då bidrag torde kunna påräknas från nationalföreningen mot tuberkulos med ca 175 000 kronor, skulle sålunda anslaget behöva uppföras med (775 000 — 175 000) 600 000 kronor.

Från huvudmännen och nationalföreningen inflytande bidrag böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[116] 114. Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	187 000	168 875
1950/51	188 000	193 872
1951/52 (statsliggaren s. 998)	254 000	
1952/53 (förslag)	313 000	

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 122 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
A. Avlöningar.	
1. Personalförstärkningar.	
a) 2 granskningsläkare Ce 29	+ 35 040
b) 3 skriv- eller kontorsbiträden Ce 6:6	+ 16 848
2. Lönereregleringar.	
a) 4 granskningsläkare Ce 29 från arvode	+ 70 080
b) 4 granskningsläkare Ce 27 uppflyttas till Ce 29	+ 6 528
c) 1 cheftekniker Ce 19:20 uppflyttas till Ce 21	+ 648
d) 1 kanslibitråde Ce 11:12 uppflyttas till Ce 15	+ 1 032
e) 1 fotografiskt biträde Ce 8:9 uppflyttas till Ce 11	+ 756
f) 1 expeditivsvakt Ce 9 från arvode	+ 684
+ ökat arvode för eldning 8 månader à 5:—	+ 40
3. Arvoden.	
4 granskningsläkare indragas	— 52 800
4. Omräkning.	
Reglerad befordringgång för biträdespersonal och löneklassuppflyttningar	+ 800
Rörligt tillägg	+ 31 500
Avrundning	— 156
	+ 111 000
B. Omkostnader.	
5. Sjukvård	+ 200
6. Expenser.	
a) Bränsle, lyse och vatten	+ 1 900
b) Övriga expenser	+ 8 900
	+ 11 000
	+ 122 000

II. I skrivelse den 30 oktober 1951 föreslår *medicinalstyrelsen*, att anslaget uppräknas med ytterligare 1 000 kronor eller sålunda med 123 000 kronor.

Motiv.

I. 1 a) T. f. chefläkaren vid skärmbildscentralen har anfört bl. a.

 Då undersökningsapparaterna numera effektiviserats, blir antalet fotograferade per dag större än tidigare. Granskningarna komma nästa budgetår att i betydande utsträckning avse skärmbilder av militär personal. Militärfotograferingarna fordra på grund av sin brådskande natur ett starkt forcerat arbetstempo. Skärmbildsundersökningen står och faller med diagnostiken, d. v. s. utvärderingen av skärmbildsfyndet. Den s. k. mänskliga variationsfaktorn medför, att även de skickligaste läkare kunna förbise påtagliga patologiska fynd. Denna omständighet har lett till att man numera i de flesta länder ansett det nödvändigt, att samma skärmbild granskas av två eller flera läkare. Härigenom har feldiagnostiken kunnat nedbringas med upp till 25 procent. På skärmbildscentralen har dylik dubbelgranskning redan tidigare påbörjats och under år 1951 målmedvetet fortsatts, varvid likartad påtaglig förbättring av de diagnostiska resultaten kunnat påvisas.

 Medicinalstyrelsen framhåller, att det är av vikt, att en säker diagnos av skärmbildsfallen ställes redan på ett tidigt stadium, så att de sjuka kunna erhålla snar vård. Den föreslagna dubbelkontrollen innebär ett stort fram-

steg i detta avseende. Vid en säker diagnos med blott en undersökning bortfalla även de irriterande moment, som ligga i upprepade kontrollundersökningar, med minskad arbetstid och arbetsförtjänst som följd för de undersökta. Styrelsen anser därför, att skärmbildscentralen bör givas möjlighet att ytterligare effektivisera denna granskningsform. Med hänsyn jämväl till den väntade ökningen i antalet skärmbildsundersökningar förordar styrelsen, att ytterligare två granskningsläkare anställas. Läkarna böra placeras i Ce 29 [jfr 2 a) och b)].

1 b) På grund av den föreslagna ökningen av antalet granskningsläkare med därav följande ökning av skrivarbetet blir det ofrånkomligt, att kontorspersonalen utökas. Två av de föreslagna befattningshavarna avses för utskrivning av de två nya granskningsläkarnas diktat. Den tredje skall biträda chefteknikern, vilken har en omfattande korrespondens och nu i mycket liten utsträckning kan erhålla skrivhjälp.

2 a) och b) samt 3) T. f. chefläkaren vid skärmbildscentralen har anført.

Enär skärmbildsarbetet numera fått en påtagligt permanent karaktär samt inhemska kvalificerade granskningsläkare efterhand kunnat utbildas och erhållas, är det önskvärt, att samtliga granskningsläkare överföras till extra ordinarie stat. Om till befattningarna skola kunna knytas kvalificerade läkare för längre tid, vilket är en förutsättning för ett fullt tillfredsställande arbete, måste anställningsförhållandena bringas i nivå med vad som förutsättes för specialutbildade läkare. Samtliga granskningsläkare böra därför överföras till Ce 29.

Medicinalstyrelsen erinrar, att de med granskningsläkarna närmast jämförbara statliga befattningshavarna — andre läkare vid sinnessjukhusen samt förste underläkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet — åtnjuta lön enligt lönegrad Ce 29 resp. löneklass 29. För att skärmbildscentralen skall kunna förvärva och behålla kvalificerade läkarkrafter, böra granskningsläkarna placeras i Ce 29.

2 c) Styrelsen kan f. n. icke taga ställning till placeringen av den tekniska personalen, då denna är beroende av den löneställning, som slutligt fastställles för röntgenteknikerna vid skärmbildspatrullerna (jfr föregående anslag). Beträffande chefsteknikertjänsten föreslås preliminärt uppflyttning till lägst Ce 21. En sådan placering förordades redan i anslagsäskandena för budgetåret 1949/50, därvid styrelsen anförde.

Chefsteknikern är ansvarig för skärmbildspatrullernas tekniska personal och materiel samt har sålunda att övervaka röntgenteknikernas utbildning och svara för patrullernas materielutrustning och personalförsörjning. Han måste vara anträffbar per telefon efter kontorstid för att vid uppkommande fel så snabbt som möjligt kunna förse patrullerna med nödig reservmateriel. Patrullernas verksamhet pågår nämligen ofta till klockan 21 eller 22. Under budgetåret 1947/48, då chefläkarens tjänstgöringsskyldighet ändrades till att avse deltidstjänstgöring, kommo även vissa administrativa arbetsuppgifter att överlämnas till chefsteknikern. På denne skulle sålunda ankomma att närmast under chefläkaren uppehålla ständig kontakt

med landsting och lokalkommittéer angående skärmbildsundersökningarna, granska av landstingen uppgjorda förslag till planläggning av dess undersökningar, utreda och godkänna lokal- och strömförhållanden på undersökningsplatserna samt stå i förbindelse med militära myndigheter angående de militära skärmbildsundersökningarna och uppgöra program för dessas genomförande.

Till angivna arbetsuppgifter kommer fr. o. m. hösten 1951 arbete i samband med den årliga utbildningen av vissa värnpliktiga i specialtjänst såsom röntgentekniker, vilken utbildning kommer att förläggas till skärmbildscentralen. Till ökningen i arbetsuppgifterna bidrager även utökandet av antalet skärmbildspatruller från 15 till 20.

2 d) Kassabiträdets arbetsuppgifter bestå huvudsakligen i att övervaka, leda och fördela den kvinnliga kontorspersonalens arbete, ansvara för arbetets utförande, verkställa registrering av in- och utgående skrivelser, uppgöra statistik över skärmbildsundersökningarna samt vara chefläkarens sekreterare med en omfattande internationell korrespondens.

2 e) Ett av de fotografiska biträdena i Ce 8 har mer än tjuguarig tjänstgöring i allmän tjänst, varav ca fem år i statlig anställning. Befattningshavaren är förman i mörkrummet samt ansvarar för framkallning och överlämnande till granskning av all från patrullerna inkommen exponerad skärmbildsfilm — ett ansvarskrävande arbete, då ett misslyckande vid framkallningen kan medföra stora kostnader och besvär för omtagningar.

2 f) Vaktmästaren åtnjuter f. n. arvode motsvarande lön enligt 7 löneklassen, varjämte under eldningssäsongen — åtta månader per år — utgår ett särskilt arvode med 35 kronor för månad. Den nuvarande tjänsteinnehavaren är 66 år gammal, varför det är sannolikt, att en yngre arbetskraft måste anskaffas. För att lämplig sökande skall kunna förvärvas, bör tjänsten uppföras såsom expeditionsvaktsbefattning i Ce 9. Härtill bör komma särskild ersättning för eldningen med 40 kronor för månad under åtta månader per år.

5) Kostnaderna under budgetåret 1950/51 ha uppgått till 527 kronor. Styrelsen föreslår, att 500 kronor anvisas för ändamålet.

6 a) Kostnaderna uppgingo under budgetåret 1950/51 till 4 672 kronor. Styrelsen föreslår, att 4 700 kronor anvisas för nästa budgetår.

6 b) För städning och renhållning har under förra budgetåret åtgått 5 861 kronor. Medelsbehovet uppskattas till 6 500 kronor, varav för löner ca 5 850 kronor och för inköp av material m. m. 650 kronor.

För skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt, vartill åtgått 926 kronor, beräknas oförändrat belopp, 1 000 kronor.

Utgifterna för telegram, telefon och annonsering ha uppgått till 2 109 kronor. På grund av väsentlig ökning av antalet interurbansamtal till följd av det ökade antalet militära skärmbildsundersökningar och överflyttning av sjukvårdsstyrelsens skärmbildsarkiv beräknas en ökning av 400 kronor, varför posten bör upptagas till 2 500 kronor.

För inköp och underhåll av inventarier ha kostnaderna uppgått till 720 kronor. Till följd av den föreslagna ökningen av antalet granskningsläkare blir det ofrånkomligt att anskaffa ytterligare två diktafoner, två granskningsapparater, tre skrivmaskiner, fem skrivbord och skrivstolar samt fem bordslampor. Styrelsen beräknar kostnaderna härför till ca $(8\,000 + 1\,000 + 1\,550 + 600 + 250 + 200)$ 11 600 kronor. Belastningen i övrigt beräknas till ca 1 000 kronor. Posten bör sålunda upptagas till 12 600 kronor.

Till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. begäres oförändrat 1 500 kronor.

Till övriga expenser skulle alltså erfordras sammanlagt $(6\,500 + 1\,000 + 2\,500 + 12\,600 + 1\,500)$ 24 100 kronor.

II. Vad som under föregående anslag anförts beträffande röntgenteknikerna vid skärmbildspatrullerna gäller även röntgenteknikern (reservteknikern) vid skärmbildscentralen. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 november 1948 har servicemanstjänstens lönegradsplacering fastställts till två lönegrader över teknikernas. Denna skillnad bör bibehållas med hänsyn till den förmansbetonade ställning, som servicemannen intager i förhållande till röntgenteknikerna, ävensom till dennes mera kvalificerade arbetsuppgifter. Vad slutligen beträffar tjänsten som chefstekniker hänvisas till vad förut anförts under 2 c). Under återopande av det anförda och i anslutning till vad som anförts under föregående anslag i fråga om röntgenteknikerna föreslår styrelsen, att räknat fr. o. m. den 1 juli 1951 chefsteknikern placeras i lönegraden Ce 21, röntgenservicemannen i lönegraden Ce 17 och röntgenteknikern i lönegraden Ce 15. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör med anledning härav uppräknas med 804 kronor till 263 204 kronor eller avrundat 263 200 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 252 kronor till 84 552 kronor eller avrundat 84 500 kronor. I enlighet härmed bör anslagsposten till avlöningar i dess helhet uppräknas till 347 700 kronor.

Yttranden.

Över medicinalstyrelsens skrivelse den 31 augusti 1951 ha yttranden avgivits av försvarets sjukvårdsstyrelse, statskontoret och statens lönenämnd.

Försvarets sjukvårdsstyrelse finner det ur medicinsk, militär och ekonomisk synpunkt vara önskvärt, att skärmbildsundersökningar vid militära inryckningar bedrivs med stor intensitet. Antalet påvisade tuberkulosfall bland inryckande personal är alltså betydande, och avsevärda olägenheter skulle förorsakas staten, om dessa fall oupptäckta förbleve i tjänst. Från militärt håll ha vissa betänkligheter yppats i fråga om den nuvarande verksamheten, särskilt beträffande skärmbildsundersökning vid inryckning till repetitionsövningar. På grund av den tid, som nu kan förlöpa, innan resultatet av utförd skärmbildsundersökning kommer vederbörande

till handa, förekommer det, att en sjuk person hinner fullgöra en del av sin tjänstgöring, innan han skiljes från förbandet. Genom de föreslagna personaländringarna vid skärmbildscentralen synes tuberkulosarbetet i det militära kunna effektiviseras och berörda olägenheter undvikas. Sjukvårdsstyrelsen finner därför medicinalstyrelsens förslag ur militärmedicinsk synpunkt vara väl berättigade.

Statskontoret anser sig, även om den av medicinalstyrelsen föreslagna dubbelgranskningen av skärmbilderna skulle vara av stort värde för det diagnostiska resultatet av undersökningarna, i nu rådande läge ej kunna tillstyrka inrättandet av nya läkartjänster för detta ändamål. Den begärda uppflyttningen i högre lönegrad av vissa befattningar bör anstå i avvaktan på resultatet av pågående tjänsteförteckningsrevision. Med hänsyn till angelägenheten av att för arbetsuppgifterna bibehålla kvalificerade läkare vill dock statskontoret icke motsätta sig, att för två av granskningsläkarna i Cg 27 inrättas extra ordinarie tjänster i samma lönegrad.

Statens lönenämnd vill ej motsätta sig, att granskningsläkarna placeras i lönegraden Ce 29.

Departementschefen.

I den fr. o. m. innevarande budgetår tills vidare gällande staten för medicinalstyrelsens skärmbildscentral är upptagen en anslagspost till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t å 52 800 kronor. Nämnda anslagspost skulle enligt den 11 maj 1951 meddelade föreskrifter disponeras för arvoden till fyra läkare å 13 200 kronor per år. Sedermera har medgivits, dels att i stället för angivna arvodestjänster finge inrättas fyra tjänster som läkare i lönegrad Cg 27, dels ock att för bestridande av härav föranledda kostnader anslagsposten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, finge för innevarande budgetår överskridas med 10 752 kronor. Vid skärmbildscentralen må sålunda finnas anställd en läkarpersonal bestående av — förutom en chefläkare — fyra granskningsläkare i lönegrad Ce 27 och fyra granskningsläkare i lönegrad Cg 27. Anslagsposten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, bör fr. o. m. nästa budgetår utgå ur staten.

Av medicinalstyrelsen framförda förslag om utökning av personalen finner jag mig f. n. nödsakad avstyrka.

På av styrelsen anförda skäl anser jag mig böra förorda en uppflyttning av tjänsterna såsom granskningsläkare från lönegrad Cg och Ce 27 till lönegrad Cg och Ce 29. Jag förordar vidare, att röntgenteknikern vid skärmbildscentralen i likhet med röntgenteknikerna vid skärmbildspatrullerna (jfr föregående anslag) placeras i lönegrad Ce 14. Slutligen tillstyrker jag, att vid nuvarande vaktmästarens avgång må inrättas en tjänst såsom expeditionsvakt i Cg 9. På innehavaren av sistnämnda tjänst bör ankomma att utan särskild ersättning svara för eldningen. Övriga av medicinalstyrelsen framförda förslag om löneregleringar kan jag f. n. icke

biträda. Med hänsyn till vad jag under hand inhämtat beträffande de f. n. tjänstgörande granskningsläkarnas anställningsförhållanden, finner jag ej skäl att nu föreslå, att ytterligare tjänster såsom granskningsläkare göras till extra ordinarie.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. samt till bränsle, lyse och vatten böra i anslutning till belastningen under budgetåret 1950/51 uppräknas med resp. 200 och 1 900 kronor. Posten till övriga expenser bör sänkas med 2 400 kronor, enär i gällande stat under denna post medel beräknats för viss engångsanskaffning. För inköp och underhåll av inventarier torde böra beräknas 1 300 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till icke-ordinarie personal 223 300 (+ 59 300) kronor och rörligt tillägg 71 700 (+ 52 800) kronor eller tillhopa för avlöningar 295 000 kronor. Härtill komma omkostnaderna (18 300 — 300) 18 000 kronor.

Anslaget upptages alltså till (295 000 + 18 000) 313 000 kronor.

I anslutning till vad jag ovan föreslagit, bör vidare på personalförteckningen upptagas fyra läkare i lönegrad Ce 29 i stället för i lönegrad Ce 27.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, vilken nyss angivits;

b) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53.

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal,
förlagsvis	223 300
2. Rörligt tillägg, förlagsvis	71 700 295 000

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., förlagsvis	500
2. Expenser, förlagsvis	17 500 18 000

Summa förlagsanslag kronor 313 000;

c) till Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral för budgetåret 1952/53 anvisa ett förlagsanslag av 313 000 kronor.

[117] 115. Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 600 000	2 631 398
1950/51	2 800 000	2 336 631
1951/52 (statsliggaren s. 999)	2 800 000	
1952/53 (förslag)	2 900 000	

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, *dels* att nuvarande bidragsbestämmelser i vissa avseenden ändras, *dels ock* att anslaget höjes med 500 000 kronor.

	Anvisat 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Bidrag till inredning och utrustning av centraler....	10 000	10 000	—
2. Bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning	2 720 000	3 215 000	+ 495 000
3. Bidrag till upplysningsverksamhet	50 000	50 000	—
4. Bidrag till undervisning i mödragymnastik och skötsel av trilenapparat.....	9 800	16 800	+ 7 000
5. Avrundning.....			— 2 000
			+ 500 000

Motiv.

Tidigare har den fortskridande utbyggnaden av den statligt understödda förebyggande mödra- och barnavården föranlett för varje år stigande kostnader för det allmänna. Den nedgång i utgifterna, vilken numera inträtt, skulle kunna antyda en minskning av hälsotillsynens omfattning. Någon sådan minskning har emellertid icke skett, även om utbyggnaden av den förebyggande vården till att omfatta småbarn i åldersgrupperna 1—7 år synes ha stannat av. Minskningen i kostnaderna torde till fullo förklaras av den alltmer markanta nedgången i nativiteten. Antalet levande födda har de senaste fem åren utgjort: 132 597 år 1946, 128 781 år 1947, 126 392 år 1948, 120 947 år 1949 och 115 211 år 1950. Resultatet av nedgången blir i första hand en minskning av kostnaderna för den förebyggande mödravården och spädbarnsvården, så småningom också för småbarnsvården, förutsatt att denna icke samtidigt kan utbyggas till att omfatta barn, som icke tidigare stått under hälsotillsyn. Att kostnaderna icke sjunkit i proportion till nativitetens nedgång torde bero på att antalet övervakade i procent av hela klientelet något ökat (jfr nedan).

2) I fråga om bidragen till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning anføres.

Enligt gällande bidragskungörelse beräknas statsbidraget till läkarnas avlöning för varje undersökning av spädbarn till 1 krona 50 öre, av småbarn till 2 kronor och av blivande moder till 2 kronor 50 öre. Styrelsen föreslår med hänsyn till det försämrade penningvärdet en genomsnittlig höjning

med ca 25 procent, eller till resp. 2 kronor, 2 kronor 50 öre och 3 kronor. Vidare förordas, att minimibeloppet för mottagning höjes från 15 till 20 kronor och att maximibeloppen höjas från 35 resp. 30 till 40 kronor för skilda mottagningar för blivande mödrar och barn vid central, från 30 resp. 25 till 35 kronor för sådana mottagningar vid station eller filial, från 32 kronor 50 öre till 35 kronor för gemensamma mottagningar för blivande mödrar och barn vid central samt från 27 kronor 50 öre till 30 kronor för gemensamma mottagningar vid station eller filial.

För budgetåret 1951/52 uppskattades kostnaderna för läkararvoden inom den förebyggande mödravården till 540 000 kronor. Antalet vid mödravårdsorgan övervakade mödrar, som år 1948 uppgick till 63 procent av barnaföderskorna i riket, steg under år 1949 till 64 procent, medan antalet besök hos läkaren under dessa år uppgick till i medeltal 2,2 resp. 2,3 per övervakad barnaföderska. Ökningen av såväl övervakningsprocent som antal besök synes på senare år ha försiggått i långsammare tempo än beräknat. Med hänsyn härtill och då nativiteten från år 1951 till år 1952 torde nedgå ungefär 5 procent, skulle, om hänsyn toges enbart härtill, kostnaderna nedgå med häremot svarande belopp. Vid bifall till den föreslagna höjningen av läkararvodet skulle den uppkomna ökningen bli 15 procent eller ca 80 000 kronor. Erforderligt belopp skulle alltså bli (540 000 + 80 000) 620 000 kronor eller i runt tal 600 000 kronor.

Enligt 1 § i gällande bidragskungörelse skall i verksamheten vid mödravårdsorganen ingå förebyggande födelsekontroll. Denna uppgift är så tidskrävande, att det stora flertalet läkare ofta icke ansett sig kunna taga den för mödravårdsmottagningarna knappt tillmätta tiden i anspråk härför. Det måste anses utomordentligt önskvärt att — på sätt som framhållits av befolkningsutredningen — en vederhäftig preventivupplysning står till förfogande framför allt beträffande skyddsmedlen för kvinnor. Det stora antalet aborter visar även otvetydigt på behovet av ökad upplysning. Läkarna böra därför vid särskilda mottagningar omhändertaga dylika rådsökande ävensom andra fall, vilka ställa större anspråk på läkarens tid. Då endast ett fåtal rådsökande kunna mottagas per mottagning, bör ersättningen lämpligen bestämmas till 30 kronor per mottagning. Den föreslagna verksamheten bör först provas försöksvis i liten skala, där behovet av rådgivning icke på annat sätt kan antagas vara tillgodosett, sålunda företrädesvis inom områden, där rådgivningsbyråer i abortförebyggande syfte ej finnas anordnade. Med hänsyn härtill anses ett belopp av 10 000 kronor vara tillräckligt.

För bidrag till arvoden åt föreståndare vid mödravårdscentraler typ I beräknas oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Under år 1949 omfattade övervakningen av spädbarnen 89 procent av barnen mot 88 procent år 1948. I medeltal gjordes liksom under föregående år 2,9 besök hos läkaren per spädbarn. Någon nämnvärd ökning av övervakningsprocent eller besöksfrekvens torde ej vara att förvänta. Med beaktande av nedgången i antalet födda med 5 procent och en höjning av läkarnas arvode från 1 krona 50 öre till 2 kronor ökar medelsbehovet med 28 procent. Då kostnaderna för arvoden till läkare för förebyggande vård av späda barn under budgetåret 1951/52 av styrelsen beräknats till 650 000 kronor, skulle erforderligt belopp bli (650 000 + 182 000) 832 000 kronor, eller avrundat 800 000 kronor.

Antalet övervakade småbarn har under åren 1947—1949 uppgått till ca 165 000, 200 000 och 200 000. Kostnaderna belöpte sig till resp. 363 000,

422 000 och 452 000 kronor. För budgetåret 1951/52 uppskattades kostnaderna för arvoden till läkare för förebyggande vård av småbarn till minst 600 000 kronor, men synas med hänsyn till belastningssiffrorna kunna reduceras till 500 000 kronor. Någon nämnvärd utveckling av småbarnsvården torde ej vara att vänta under det närmaste året. Den föreslagna ökningen av arvodet från 2 kronor till 2 kronor 50 öre skulle medföra en höjning av kostnaderna med 25 procent. Den erforderliga anvisningen beräknas alltså till (500 000 + 125 000) eller 625 000 kronor, vilket belopp på grund av den minskade nativitetens inverkan torde kunna reduceras till 600 000 kronor.

Styrelsen föreslår vidare att försöksvis särskilda mottagningar anordnas för rådgivning i fråga om barn, vilka lida av nervösa besvär eller visa andra egenheter eller äro missanpassade eller svårfostrade. Nervösa rubbningar hos barn äro synnerligen vanliga. Med nuvarande organisation av den förebyggande mödra- och barnavården hinna mödrarna aldrig framlägga sina djupare problem och bekymmer för läkarna, och dessa hinna ej heller att tränga in i orsakerna till rubbningar och missanpassningar hos barnen. Den föreslagna anordningen skulle endast avse barn, som icke anses vara i behov av barnpsykiatrisk specialistvård. En på detta sätt arrangerad verksamhet har under de senaste två åren med goda resultat bedrivits i Stockholm. Enär endast ett fåtal barn skola mottagas varje gång, föreslås ersättningen till 30 kronor per gång. Då verksamheten kommer att utvecklas mycket långsamt, torde för nästa budgetår ett anslag av 25 000 kronor vara tillräckligt.

Kostnaderna för bidrag till avlöningar åt sjuksköterskor och barnmorskor uppgingo under budgetåren 1949/50 och 1950/51 till (792 364 + 56 984) 849 348 resp. (827 800 + 74 275) 902 075 kronor. Med ett rörligt tillägg av 33 procent beräknas kostnaderna för 260 heltidsanställda sjuksköterskor vid mödra- och barnavårdscentralerna till 1 050 280 kronor samt för 25 heltidsanställda och 20 deltidanställda barnmorskor vid mödravårdscentralerna till (100 950 + 10 000) 110 950 kronor. Enligt dessa beräkningar skulle medelsbehovet uppgå till (1 050 280 + 110 950) 1 161 230 kronor eller i avrundat tal 1 150 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså för bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning erfordras (600 000 + 10 000 + 30 000 + 800 000 + + 600 000 + 25 000 + 1 150 000) 3 215 000 kronor.

4) Slutresultaten av försöksverksamheten beträffande kombinerad lustgas- och trilénbehandling torde ej kunna redovisas förrän på våren 1952. Undervisningen torde därför under innevarande budgetår komma att omfatta endast 5—8 kurser med 10 barnmorskor i varje, medan nästa budgetår ytterligare 40 kurser komma att bliva behövliga. Vid en uppräknings av arvodet med 5 kronor per undervisningstimme på sätt som föreslagits i fråga om lärararvodena vid barnmorskeläroanstalterna skulle kostnaderna för nämnda kurser uppgå till 16 800 kronor. Kostnaderna för varje kurs beräknas därvid till 240 kronor för arvode åt legitimerad sjukgymnast (12 undervisningstimmar à 20 kronor), 120 kronor för arvode åt speciallärare för undervisning i trilénapparaters skötsel (4 timmar à 30 kronor) och 60 kronor för arvode åt instruerande barnmorska.

Yttrande.

Statskontoret erinrar med anledning av medicinalstyrelsens yrkande om uppräknig av nu utgående arvoden till läkare m. fl., att föredragande departementschefen vid anmälan av propositionen nr 52 till 1951 års riksdag framhållit, att en höjning av bisysslearvoden i allmänhet icke borde komma i fråga. I enlighet med detta uttalande, som av riksdagen lämnades utan erinran, torde en ökning av nu avsedda arvoden icke böra ske annat än i samband med en mera allmän omprövning av frågan om och i vad mån en justering av bisysslearvoden bör vidtagas. Statskontoret kan i nuvarande läge icke tillstyrka, att särskilda mottagningar anordnas för rådgivning i befruktningskontroll och i uppfostringsfrågor. Denna verksamhet bör — såsom från början varit avsikten — bedrivas inom ramen för hittillsvarande organisation för den förebyggande barna- och mödravården. Ämbetsverket föreslår slutligen, att antalet kurser för barnmorskor i handhavandet av trilénapparater m. m. begränsas till förslagsvis 30.

Departementschefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet beträffande bidrag till inredning och utrustning av centraler och bidrag till upplysningsverksamhet har jag intet att erinra. Jag upptager alltså dessa poster till oförändrat 10 000 resp. 50 000 kronor. Av sistnämnda post avses för demonstrationskurser i barnavård 40 000 kronor och för övrig upplysningsverksamhet 10 000 kronor.

Medicinalstyrelsens förslag om höjning av statsbidragen till läkarnas avlöning kan jag f. n. icke biträda.

För befattning som heltidsanställd barnmorska eller sjuksköterska inom nu ifrågavarande verksamhet utgår enligt gällande kungörelse bidrag med samma belopp och på i tillämpliga delar samma villkor som om fråga varit om distriktssköterskebefattning. Härutinnan finner jag icke anledning föreslå ändring. Såsom framgår av den under anslaget till bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m. redovisade skrivelsen från svenska landstingsförbundets styrelse, har sjuksköterska i öppen vård och heltidsanställd barnmorska vid mödravårdscentral numera uppflyttats två lönegrader till lönegrad 15. Statsbidrag för nämnda befattningar bör sålunda i enlighet med vad jag föreslagit under nämnda anslag beräknas efter lönegrad Ca 15, löneklass 17. Från ifrågavarande anslag för budgetåret 1952/53 torde även få bestridas det förhöjda statsbidrag avseende kalenderåret 1951, vilket föranledes av den av mig förordade retroaktiva ändringen av grunderna för statsbidrag till distriktsvård.

I avbidan på de förslag, vilka kunna komma att framläggas av 1950 års abortutredning, finner jag mig f. n. icke böra taga ställning till medicinalstyrelsens förslag om särskilda mottagningar för förebyggande födelsekontroll m. m.

Däremot biträder jag styrelsens förslag om särskilda mottagningar för rådgivning i fråga om barn, vilka visa psykiska egenheter eller nervösa besvär, enär en sådan verksamhet torde vara av stort värde. Jag förordar, att bidraget till läkarens avlöning bestämmes till 25 kronor för varje sådan mottagning. Jag beräknar kostnaderna härför för nästa budgetår till 25 000 kronor.

Med hänsyn till det anförda uppskattar jag medelsbehovet beträffande bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning till ca 2 840 000 kronor.

Antalet kurser för barnmorskor i handhavandet av trilénapparater torde böra inskränkas till 20 för nästa budgetår. På grund härav och då undervisningsarvodena böra utgå enligt samma grunder som vid barnmorskeläroanstalterna, uppskattar jag medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 7 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle i enlighet härmed uppgå till (10 000 + 50 000 + 2 840 000 + 7 000) 2 907 000 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 2 900 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 900 000 kronor.

[118] 116. Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	433 354
1949/50	450 000	711 099
1950/51	500 000	593 040
1951/52 (statsliggaren s. 1000)	650 000	
1952/53 (förslag)	750 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

Motiv.

Om inneliggande rekvisitioner medräknas, ha de verkliga kostnaderna för budgetåret 1950/51 belöpt sig till 691 042 kronor, varav åtgått

- 1) 393 900 kronor till hembesök hos mödrar och barn,
- 2) 65 700 » » läkarnas resor till filialer och
- 3) 231 500 » » klientelets resor till läkarmottagningar.

Minskat antal spädbarn, hos vilka det ojämförligt största antalet hembesök göres, medför minskade kostnader, men å andra sidan ha resekostnaderna stigit. Med hänsyn härtill samt till den verkliga belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 föreslås anslaget höjt till 700 000 kronor.

Departementschefen.

Den verkliga belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 och de ökade resekostnaderna finner jag motivera en uppräknings av anslaget till 750 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor i förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[119] 117. Läkemedel åt vissa kvinnor och barn.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	950 000	876 507
1949/50	1 000 000	906 551
1950/51	1 000 000	607 681
1951/52 (statsliggaren s. 1000)	1 000 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget nedräknas med 300 000 kronor.

Motiv.

Utgiftsminskningen under budgetåret 1950/51 torde förklaras dels av den minskade nativiteten (ungefär 5 procent), dels av de nya bestämmelser angående de kostnadsfria skyddsläkemedlen, vilka av medicinalstyrelsen utfärdats genom cirkulär den 18 februari 1950 och trädde i kraft den 1 juni 1950. Vissa läkemedel, som tidigare lämnats kostnadsfritt, ha där utesluts, såsom B-vitaminer och kalk för barn. En påyrkad övergång från fiskolja till AD-vitaminsdroppar har sannolikt medfört besparingar. Införandet av tryckta recept med angiven dosering och framförallt lämplig förpackningsstorlek torde även ha medfört en avsevärd minskning i utgifterna. Då ännu endast ett års erfarenhet efter det nya cirkulärets ikraftträdande föreligger och då man har att räkna med en icke ringa stegring av läkemedelspriserna, vilken knappast kan helt motverkas av den sjunkande nativiteten, torde medelsbehovet icke komma att understiga 700 000 kronor.

Departementschefen.

Då medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[120] 118. Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	48 646
1950/51	50 000	45 840
1951/52 (statsliggaren s. 1000)	45 000	
1952/53 (förslag)	45 000	

Anslaget är avsett att genom skolöverstyrelsens försorg fördelas mellan folkbildningsorganisationerna m. fl. såsom bidrag till kostnaderna för av dem anordnad sexualhygienisk upplysningsverksamhet.

Skolöverstyrelsen (skr. 21/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Överstyrelsen har infordrat yttranden från de folkbildningsorganisationer, som under budgetåren 1948—1951 anordnat föreläsningar med bidrag ur anslaget, och från de föreläsare, som under samma tid medverkat inom verksamheten. Av de inkomna yttrandena har överstyrelsen stärkts i sin uppfattning, att upplysningsverksamheten är synnerligen viktig och att folkbildningsorganisationerna äro lämpligt forum för verksamheten.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat från skolöverstyrelsen hade vid ansökningstidens utgång den 15 september 1951 bidrag sökts av 17 olika folkbildningsorganisationer med sammanlagt 50 585 kronor.

I enlighet med skolöverstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkbildningsorganisationerna för anordnande av allmän sexualhygienisk upplysningsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 45 000 kronor.

[121] 119. Abortförebyggande åtgärder.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	160 000	87 228
1950/51	175 000	95 475
1951/52 (statsliggaren s. 1000)	150 000	
1952/53 (förslag)	190 000	

Den abortförebyggande verksamheten är f. n. avsedd som en försöksverksamhet för att vinna erfarenheter för en mera definitiv utformning av organisationen. Statsbidragsgivningen har därför tills vidare begränsats till högst tio rådgivningsbyråer, med rätt för Kungl. Maj:t att medgiva statsbidrag till det ytterligare antal byråer, som kan komma att befinnas erforderligt, dock högst fem.

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår *dels* att grunderna för statsbidraget i vissa avseenden ändras, *dels ock* att anslaget uppräknas med 130 000 kronor.

Motiv.

Den abortförebyggande verksamhetens omfattning under kalenderåret 1950 framgår av nedanstående uppgifter från de rådgivningsbyråer, som drivits under hela året.

Ort	Läkare	Kuratorer	Ny- inskrivna ¹	Nyinskrivna som fått legal abort
Stockholm	1 (föreståndare) gynekolog, 15 konsulter, därav 12 psykiater och 3 gynekologer	11 halvtidsanställda + extra	2 407 (2 090)	1 306 = 54 % (1 108 = 53 %)
Göteborg.....	1 (föreståndare) psykiater	2 heltidsanställda	428 (362)	147 = 34 % (122 = 34 %)
Malmö.....	1 (föreståndare) psykiater	1 heltidsanställd	384 (364)	170 = 44 % (147 = 40 %)
Solna	1 (föreståndare) psykiater, 1 gynekologisk konsult	1 heltids- + 1 halvtidsanställd	370 (488)	152 = 41 % (221 = 45 %)
Gävle	1 (föreståndare) psykiater, 1 gynekologisk konsult	2 halvtidsanställda	284 (217)	129 = 45 % (89 = 41 %)

¹ Siffrorna inom parentes avse kalenderåret 1949.

Därjämte har medicinalstyrelsen godkänt planer för rådgivningsbyråer i Hudiksvall, Örnsköldsvik, Sundsvall, Linköping och Visby. Verksamheten har påbörjats vid de tre sistnämnda. Enligt under hand lämnad uppgift komma byråerna i Hudiksvall och Örnsköldsvik att ha trätt i funktion den 1 januari 1952. Antalet rådgivningsbyråer skulle sålunda nämnda dag uppgå till 10.

Emellertid finnas redan nu en rådgivningsbyrå i Karlstad och en i Hälsingborg, varjämte en byrå lär komma att startas i Lund inom den allra närmaste tiden och en i Uppsala under senare hälften av budgetåret 1952/53. Så snart framställning om godkännande av planer för verksamheten vid

sistnämnda fyra byråer inkommit, ämnar styrelsen hemställa om medgivande härtill oaktat hela antalet statsbidragsberättigade byråer därigenom kommer att överskrida tio. Styrelsen räknar därför med tretton rådgivningsbyråer fr. o. m. den 1 januari 1952 och ytterligare en fr. o. m. den 1 januari 1953.

Med hänsyn till det försämrade penningvärdet förordar styrelsen en höjning av bidraget till läkarens mottagningar från 15 till 20 kronor och till kuratorns mottagningar från 25 till 30 kronor. Utgifterna för kuratorers och havande kvinnors resor uppskattas med hänsyn till de ökade resekostnaderna till 1 800 kronor per rådgivningsbyrå och år i stället för såsom f. n. 1 500 kronor.

I enlighet härmed beräknar styrelsen medelsbehovet för *rådgivningsbyråernas verksamhet* till följande belopp, nämligen till läkarlöner 40 560 kronor, till löner för kuratorerna 81 120 kronor, för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator, 64 000 kronor samt för kuratorernas resor för hembesök hos havande kvinnor och för kvinnornas resor till byråerna 23 400 kronor, tillhoppa 209 080 kronor eller i runt tal 210 000 kronor.

Medelsbehovet för *ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner* beräknar styrelsen med hänsyn till den ökade belastningen (18 959 resp. 29 823 kronor budgetåret 1949/50 resp. 1950/51) och det stigande antalet rådgivningsbyråer till 38 000 kronor. Antalet av styrelsen för ändamålet godkända laboratorier uppgår f. n. till 15.

Utgifterna för *preventivrådgivning för män* ha hittills stannat vid synnerligen låga belopp (744, 295 resp. 15 kronor under de tre senaste budgetåren). Då anslaget framdeles torde komma att tagas i anspråk i större utsträckning, sedan möjligheten att erhålla sådant bidrag beaktats, bör det för ändamålet senast anvisade beloppet, 1 000 kronor, ställas till förfogande även för budgetåret 1952/53.

Enligt styrelsens uppfattning bör vidare under budgetåret 1952/53 vid socialinstitutet i Stockholm anordnas en ny *utbildningskurs för kuratorer* med högst 15 kursdeltagare och efter i stort sett samma undervisningsplan som vid 1950 års kurs. I avvaktan på en ny kurs har styrelsen i nio fall beviljat dispens från ifrågavarande utbildning. Medan kostnaderna år 1950 beräknades till högst 5 300 kronor, böra desamma nu, för att en skälig förhöjning av undervisningsarvodena skall kunna ske, beräknas till 6 000 kronor. För stipendier beräknas oförändrat 10 000 kronor.

Genom styrelsens försorg har tidigare utarbetats en *folkskrift i abortfrågan*, vilken var avsedd att distribueras fortlöpande. Då numera endast ett fåtal exemplar återstår av skriften, vilken trycktes i en upplaga på 45 000 exemplar, bör ny upplaga utgivnas, sedan skriften i vissa delar omarbetats. För den första upplagans utarbetande, tryckning och distribution anslogs år 1946 ett belopp av 10 000 kronor. För omarbetning, nytryckning

och distribution av en upplaga å 50 000 exemplar torde med nuvarande pappers- och tryckningskostnader ett belopp av 15 000 kronor vara erforderligt.

I enlighet härmed uppskattas det totala medelsbehovet under anslaget till (210 000 + 38 000 + 1 000 + 6 000 + 10 000 + 15 000) 280 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anför.

Enligt de direktiv, som meddelats för 1950 års abortutredning, har utredningen att pröva såväl rådgivningsbyråernas organisation och arbetsresultat som statsbidragsbestämmelsernas utformning. Med hänsyn härtill kan statskontoret i avvaktan på resultatet av utredningens arbete icke tillstyrka vare sig att medel anvisas till anordnande och upprätthållande av rådgivningsbyråer utöver de 10, till vilka statsbidrag beräknats för innevarande budgetår, eller att bidraget till de av läkare och kuratorer hållna mottagningarna uppräknas. Av samma skäl bör tills vidare anstå både med den av medicinalstyrelsen för budgetåret 1952/53 planerade kursen för utbildning av abortkuratorer och med utgivande av ny upplaga av folkskrift i abortfrågan. Vid ett godtagande härav synes anslagsposten till ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner i betraktande av belastningen kunna nedräknas med 2 500 kronor. Vidare bör posten till ersättning till preventivrådgivning för män ned sättas med 500 kronor. Härigenom kan för anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte anvisas ett med 3 000 kronor förhöjt belopp till täckande av det växande medelsbehovet för kuratorernas resor för hembesök hos havande kvinnor och kvinnornas resor till byråerna, utan att den sammanlagda medelsanvisningen under anslaget behöver ökas.

Departementschefen.

Då 1950 års abortutredning för översyn av den abortförebyggande verksamheten och därmed sammanhängande spörsmål icke kan väntas avsluta sitt arbete inom sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1952 års riksdag, torde verksamheten, såsom medicinalstyrelsen förutsatt, tills vidare böra fortgå i oförändrad form och allttjämt ha karaktären av försöksverksamhet.

Av medicinalstyrelsens skrivelse framgår, att planer godkänts för verksamhet vid tio rådgivningsbyråer, vilka samtliga beräknas vara i verksamhet under hela år 1952. Kungl. Maj:t har vidare den 7 december 1951 medgivit, att statsbidrag må räknat fr. o. m. den 1 oktober 1951 utgå för en rådgivningsbyrå i Hälsingborg. Vid uppskattningen av medelsbehovet för statsbidrag enligt gällande kungörelse räknar jag därför med elva rådgivningsbyråer.

Medicinalstyrelsens förslag om höjning av bidragen till läkarens resp. kurators mottagningar kan jag icke biträda. Däremot beräknar jag med hänsyn till de ökade resekostnaderna, att till utgifter för kurators och

15 — Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

havande kvinnors resor bör avses ett belopp av 1 800 kronor per rådgivningsbyrå och år i stället för såsom f. n. 1 500 kronor.

Medicinalstyrelsens förslag om anordnande av en ny utbildningskurs för kuratorer och om utgivande av folkskrift i abortfrågan i ny upplaga kan jag f. n. icke biträda.

I enlighet härmed beräknar jag för rådgivningsbyråernas verksamhet 155 000 kronor samt för ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner och för preventivrådgivning för män oförändrade belopp eller 34 000 resp. 1 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda uppgå till 190 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1952/53
anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

[122] 120. Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	250 000	426 966
1950/51	400 000	370 292
1951/52 (statsliggaren s. 1001)	400 000	
1952/53 (förslag)	400 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Under budgetåret 1950/51 har medicinalstyrelsen beviljat sammanlagt 200 stipendier å 2 000 kronor vardera.

Med hänsyn till den bestående bristen på tandläkare inom folktandvården finner styrelsen önskvärt, att stipendier utdelas även under budgetåret 1952/53.

Enligt för styrelsen tillgängliga uppgifter tjänstgjorde den 1 juli 1951 inom folktandvården 162 stipendiater. Beträffande fullgörandet av åtagen tjänstgöringsskyldighet synes situationen ha förbättrats. Av de 180 tandläkare, som haft skyldighet att påbörja stipendietjänstgöring under 1950 och 1951, tjänstgjorde den 1 juli 1951 122, under det att 15 fullgjort sin tjänstgöring. 24 procent ha sålunda bortfallit. Efter avräkning av stipendiater, som på grund av militärtjänstgöring m. m. beviljats uppskov, blir siffran 15,5 procent.

Sammanlagda antalet nyantagna elever vid de båda tandläkarhögskolorna beräknas för såväl år 1951 som år 1952 till 180. Inskrivna vid högskolorna voro vid senaste vårtermins slut 776 elever.

Antalet stipendiesökande uppgick höstterminen 1949 till 260 och höstterminen 1950 till 268. Sådana sökande, vilka voro nyinskrivna eller inskrivits föregående vårtermin, ha i regel icke tilldelats stipendium.

Vissa svårigheter ha yppat sig att få assistent- och amanuens tjänster vid tandläkarhögskolorna besatta, vilket varit till stort men för undervisningen. Styrelsen har därför på vissa villkor — amanuens tjänstgöring i undervisningssyfte förenad med tjänstgöring på amanuensklinik för tandvård eller med tim- och arvodestjänst inom folktandvården — beviljat vissa stipendiater uppskov med sin tjänstgöring.

Departementschefen.

Vid anmälan av motsvarande anslag i 1950 och 1951 års statsverkspropositioner berörde dåvarande chefen för inrikesdepartementet frågan om stipendiaternas fullgörande av åtagen tjänstgöringsskyldighet inom folktandvården. Av propositionerna framgår, att, räknat per den 1 december 1949, ca 34 procent av stipendiaterna utan godtagbara skäl ej fullgjort sin tjänstgöring. Vid motsvarande tidpunkt år 1950 var procenttalet ungefär detsamma. En gynnsammare siffra kunde emellertid redovisas för de tandläkare, som haft skyldighet att påbörja stipendietjänstgöringen under åren 1949 och 1950, i det att bortfallet för dessa nedgått till 21 procent. Av den nu föreliggande framställningen framgår, att av de tandläkare, som varit skyldiga påbörja tjänstgöringen under åren 1950 och 1951, den 1 juli 1951 ett antal motsvarande 15,5 procent utan giltiga skäl åsidosatt sin tjänstgöringsskyldighet. Med hänsyn till den sålunda inträdda förbättringen i fråga om stipendiaternas tjänstgöring torde någon begränsning i stipendiegivningen icke böra ske, utan böra stipendier utdelas efter samma grunder som hittills. Denna fråga bör dock ägnas fortsatt uppmärksamhet från medicinalstyrelsens sida.

Medicinalstyrelsen har med förenämnda skrivelse den 31 augusti 1951 och med skrivelse den 30 oktober 1951 överlämnat två framställningar från lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö resp. kollegienämnden vid tandläkarhögskolan i Stockholm med förslag till vissa ändringar beträffande villkoren för stipendietjänstgöring. I framställningarna föreslås, under hänvisning till svårigheterna att få amanuens- och assistentbefattningar vid ifrågavarande högskolor besatta, att stipendietjänstgöring skall kunna fullgöras även såsom lärartjänstgöring vid tandläkarhögskola, antingen helt i sistnämnda form eller i förening med tjänstgöring å till vederbörande högskola knuten amanuensklinik eller med partiell tjänstgöring inom folktandvården. Medicinalstyrelsen, som anser sig f. n. icke böra fatta ståndpunkt till de framställda förslagen, har hemställt, att framställningarna måtte överlämnas till de sakkunniga för utredning rörande ökad utbildning av tandläkare och därmed sammanhängande frågor. I enlighet med den uppfattning, som framförts i propositionen nr 84/1950

angående ändringar i folktandvårdens organisation m. m., anser jag mig för egen del icke böra tillstyrka de nu framlagda förslagen.

Vad slutligen beträffar medelsbehovet för nästa budgetår ha — enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen — under hösten 1951 ingivits sammanlagt 229 ansökningar om stipendier, därav från studerande vid tandläkarhögskolan i Stockholm 121 och i Malmö 108. På grund härav föreslår jag, att medel liksom för innevarande budgetår beräknas för 200 stipendier. Jag förutsätter emellertid, att, för den händelse antalet ansökningar om stipendier för läsåret 1952/53 kommer att överstiga 200, hinder icke bör möta för Kungl. Maj:t, att medgiva utdelande av ytterligare det antal stipendier, som må bliva erforderligt. I enlighet med det anförda torde alltså anslaget för nästa budgetår böra uppföras med $(200 \times 2\,000)$ 400 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[123] 121. Bidrag till driften av folktandvården.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 250 000	2 292 684
1951/52 (statsliggaren s. 1001)	5 000 000	
1952/53 (förslag)	5 200 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 200 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen har hittills godkänt planer för anordnande av folktandvård inom samtliga landstingsområden samt fyra städer utanför landsting, nämligen Göteborg, Malmö, Hälsingborg och Gävle. Planerna komma att ersättas av nya sådana, vilka komma att fastställas under år 1951. Därest Kungl. Maj:t medgiver, att statsbidrag må utgå till Stockholms stad, kommer plan att fastställas för folktandvården därstädes.

Den 1 juli 1951 voro enligt för styrelsen tillgängliga uppgifter 14 centraltandpolikliniker och 409 distriktstandpolikliniker iordningställda. I verksamhet voro samtliga central- och 358 distriktstandpolikliniker. På grund av tandläkarbristen hade 41 polikliniker för tillfället måst stängas och 10 ännu icke kunnat öppnas. Antalet vid centraltandpolikliniker tjänstgörande tandläkare var 17 och antalet distriktstandläkare 736, av vilka 591 inom

landstingsområdena. Av distriktstandläkarna voro 181 utländska tandläkare, vilka förordnats som vikarier inom folktandvården, och 162 sådana, vilka fullgjorde stipendietjänstgöring. 142 tandläkartjänster, av vilka 135 inom landstingsområdena, stodo utan innehavare eller vakansvikarie.

Nedgången i antalet nyexaminerade tandläkare på grund av den år 1947 införda femåriga studietiden torde visa sig först under år 1952. Under första halvåret 1951 legitimerades 121 tandläkare, men under andra halvåret beräknas legitimation av endast ca 20.

Folktandvården torde under det närmaste året komma att tillföras arbetskraft huvudsakligen genom tandläkare, vilka påbörja stipendietjänstgöring. Av nu tjänstgörande 162 stipendiater beräknas omkring 110 fortsätta sin tjänstgöring under år 1952 eller del därav. Endast ytterligare omkring 10 kunna väntas börja före årsskiftet 1951/52. Med anledning härav bör icke räknas med någon ökning av antalet distriktstandläkare under år 1952 utan uppskattas detta till i genomsnitt 730, av vilka inom landstingsområdena 590.

Antalet fullständigt behandlade barn utgjorde år 1950 inom landstingsområdena omkring 227 000 och i städerna utanför landsting i runt tal 48 000 eller tillhopa omkring 275 000. Antalet fullständigt behandlade barn per tandläkare år 1950 utgjorde i medeltal för folktandvården i dess helhet 444, samt för landstingsområdena 464 och för städerna utanför landsting 372. Riksmedeltalet torde ej komma att stiga nästa år. Antalet fullständigt behandlade barn under år 1952 uppskattas till, inom landstingsområdena ca (590×464) 273 000 och i städer utanför landsting (140×372) 52 000 eller sammanlagt 325 000. Med ett bidrag av 16 resp. 8 kronor per barn uppgår statsbidraget till 4 368 000 resp. 416 000 kronor eller tillhopa 4 784 000 kronor. För Stockholms stad beräknas kostnaderna — för 78 500 behandlingsbarn — till 628 000 kronor.

Medelsbehovet beräknas sålunda till $(4\,784\,000 + 628\,000)$ 5 412 000 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 5 200 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med bemyndigande av 1951 års riksdag (skr. nr 354) torde Kungl. Maj:t komma att medgiva, att statsbidrag må under viss förutsättning utgå till folktandvården i Stockholm räknat fr. o. m. den 1 januari 1951.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av folktandvården* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 200 000 kronor.

[124] 122. **Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård.** För detta ändamål har för budgetåret 1951/52 anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor (statsliggaren s. 1001).

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppräknas med 50 000 kronor.

Motiv.

Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en reservation å anslaget av 2 638 kronor. Det för budgetåret 1951/52 disponibla beloppet uppgår alltså till 102 638 kronor. Hos styrelsen inneligga rekvisitioner av tidigare beviljade statsbidrag på sammanlagt 92 500 kronor. Beviljade men ej rekvirerade statsbidrag samt inneliggande ansökningar uppgå till 9 000 resp. 107 500 kronor. Ett ytterligare medelsbehov av minst (92 500 + 9 000 + + 107 500 — 102 638) 106 362 kronor föreligger sålunda under innevarande budgetår. Därest statsbidrag under budgetåret 1952/53 skulle rekvireras för samtliga därtill berättigade, redan färdigställda polikliniker, skulle ytterligare omkring 275 000 kronor erfordras, motsvarande ca 65 polikliniker. Med hänsyn till rådande tandläkarbrist och begränsningen av den till hälso- och sjukvård anslagna byggnadskvoten torde emellertid viss återhållsamhet med inrättande av nya tandpolikliniker vara nödvändig. Styrelsen räknar därför med att endast enstaka sådana skola komma att inrättas budgetåret 1952/53. Med beaktande av denna omständighet och den eftersläpning av rekvisitioner, som sannolikt kommer att fortfara, har styrelsen begränsat anslagsäskandet till 150 000 kronor.

Departementschefen.

Jag förordar, att för nästa budgetår ett belopp av 100 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[125] 123. **Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund.** Under denna rubrik ha hittills av riksdagen såsom reservationsanslag anvisats sammanlagt 405 000 kronor, varav å riksstaten för innevarande budgetår 53 000 kronor (statsliggaren s. 1001). Av totalbeloppet ha 30 000 kronor avsetts för vissa parallellundersökningar av ungerska arbetare, som under ca fyra år vistats i landet.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Beträffande *hittills utförda undersökningar* har medicinalstyrelsen anfört i huvudsak följande.

De under åren 1947—1950 vunna resultaten beträffande sockrets och övriga kolhydraters betydelse för tandhälsan ha under budgetåret 1950/51 kunnat ytterligare bestyrkas. En publicering av resultaten kommer att som en serie uppsatser inflyta i ett supplement till Svensk Tandläkare-Tidskrift under hösten 1951. Undersökningarna visa bl. a., att tandkaries uppkommer som resultat av ett samspel mellan kroppens resistensmekanismer och predisponerande yttre faktorer, varvid sockret spelar en troligen avgörande roll. I fråga om sockrets betydelse måste skiljas mellan följande faktorer bland andra: den intagna sockermängden, sockrets beredningsform samt antalet konsumtionstillfällen under dygnet. Härtill kan efter årets resultat fogas en fjärde faktor: närvaron av vissa ämnen som direkt förminska eller föröka verkan av tillfört socker. Resultaten visa, att sambandet mellan sockerkonsumtion och karies icke är rent kvantitativt utan mycket komplicerat. Vid förslag till praktiska åtgärder mot tandkaries måste hänsyn tagas härtill. Alla praktiska åtgärder av profylaktisk natur måste vila på en sådan grund, att fortsatt vetenskaplig forskning icke kommer de föreslagna åtgärderna att te sig felaktiga. De flesta tidigare kolhydratförsöken ha varit korta och deras resultat ha lett till förvirring i den vetenskapliga debatten. Vipeholmsförsöken ha nu pågått i fyra år och torde möjliggöra vissa praktiska slutsatser även om undersökningen hittills endast lett till att huvudlinjerna för problemlösningen klarnat. Styrelsen kommer att snarast möjligt efter redogörelsens publicering meddela, vilka praktiska slutsatser av försöken, man redan nu kan och bör draga. För utredning rörande kariesfrekvensen hos olika åldersgrupper har en granskning av folktandvårdsjournalerna påbörjats under budgetåret 1950/51. Man torde redan nu kunna uttala, att bearbetningen av materialet med nödvändiga vetenskapliga exakthetskrav bereder vissa svårigheter. Undersökningen har emellertid befunnits böra fortgå, då den synes kunna ge intressanta resultat, även om man vid tolkningen måste iakttaga försiktighet.

Styrelsen har tidigare föreslagit, att man på försöksstationens arbetsprogram också skulle upptaga studiet av den andra huvudgruppen av tandsjukdomar, de s. k. parodontopatierna (tandlossnandets sjukdomar). Företsättningen för ett sådant studium är utarbetad av i möjligaste mån objektiva registreringsmetoder, lämpliga för det tillgängliga patientmaterialet. Arbetet härmed har påbörjats under budgetåret 1950/51. Under innevarande budgetår kommer en grupp att studeras i samband med en kostomläggning, som skall ske inom kariesundersökningarnas ram.

I fråga om *de fortsatta undersökningarna* anföres.

De under perioden 1951—1953 planerade undersökningarna avse beträffande kariessjukdomen: 1) fortsatta studier över den inverkan sockerfritt resp. sockerhaltigt bröd har på kariesfrekvensen, 2) kompletterande studier över betydelsen av viss konsumtion av sötsaker, 3) kliniska studier över

värdet av vissa karieshämmande ämnen, samt 4) kemiska, bakteriologiska och histopatologiska undersökningar, nödvändiga i samband med de under punkterna 1)–3) nämnda. I fråga om parodontopatierna skola undersökningarna omfatta 1) prövning under praktiska förhållanden av de under budgetåret 1950/51 utarbetade undersökningsmetoderna i en försöksgrupp, där dietförändringar företagits inom kariesundersökningarnas ram, och 2) jämförande studier över skilda redan utarbetade och i praxis använda behandlingsmetoder på ett inom Vipeholms sjukhus utvalt patientmaterial med parodontopati i olika utvecklingsstadier.

De nu redovisade utförda och planerade undersökningarna bestå dels av rent kliniska studier av tandtillståndet och dels av djupgående experimentella analyser på laboratorier. Båda äro kombinerade och kräva ofta för full förståelse av nådda resultat fortsatta försök.

Vad slutligen angår *medelsbehovet* för nästa budgetår beräknar medicinalstyrelsen — på grundval av tidigare erfarenheter och praxis — att anslaget skall disponeras dels för avlöningar eller arvoden till 3 undersökningstandläkare, 1 läkare, 1 kanslibiträde och 2 tandsköterskor, dels ock för vissa omkostnader (diverse förbrukningsartiklar). Det begärda anslaget kommer icke att tillnärmelsevis täcka de beräknade kostnaderna. Vissa industrier och enskilda, vilka förut ställt medel till förfogande till belopp svarande mot statsanslaget, synas emellertid villiga att även i fortsättningen understödja försöksverksamheten på villkor att statsmedel beviljas i samma utsträckning som hittills.

Departementschefen.

Den odontologiska försöksverksamheten vid Vipeholms sjukhus ingår såsom ett led i en allsidig utredning i syfte att vinna ökad kännedom om vilka åtgärder, som böra vidtagas för att inom vårt land minska utbredningen av de vanligast förekommande tandsjukdomarna. Utredningen har begärts av 1939 års riksdag. Undersökningarnas utförande har av Kungl. Maj:t uppdragits åt medicinalstyrelsen i samråd med lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm. Medel för ändamålet anvisades av riksdagen första gången å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45.

Undersökningarnas första etapp, vilken närmast avsåg att utröna den tandröteskyddande effekten vid överskott i kosten av olika vitamin- och mineralämnen, avslutades under sommaren 1947. Under den f. n. pågående andra etappen ha undersökningarna huvudsakligen inriktats på frågan om sockrets roll inom tandrötans orsakskomplex. Resultaten av hittills bedrivna undersökningar beräknas inom den närmaste tiden föreligga publicerade i vetenskapligt bearbetad form. Resultaten äro emellertid icke slutgiltiga, varför medicinalstyrelsen föreslagit, att undersökningarna i dessa frågor tills vidare skola fortsätta. Vidare ha vetenskapliga undersökningar påbörjats över den andra stora huvudgruppen av tandorganets sjukdomar, nämligen tandlossnandets sjukdomar.

Med hänsyn till den stora spridning, tandsjukdomarna ha i vårt land, och de avsevärda kostnader, som av det allmänna och av enskilda nedläggas på deras botande, är det synnerligen önskvärt, att undersökningarna fullföljas för att om möjligt bringa klarhet rörande dessa sjukdomars uppkomst. Mot av medicinalstyrelsen framlagda planer härför har jag intet att erinra.

Medicinalstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår anser jag mig kunna godtaga. Jag beräknar sålunda det belopp, som erfordras för att täcka statens bidrag till kostnaderna, till 53 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Odontologisk försöksverksamhet vid Vipeholms sjukhus i Lund* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[126] 124. Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	150 000	178 051
1951/52 (statsliggaren s. 1002)	147 700	
1952/53 (förslag)	161 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 14 500 kronor.

Motiv.

Medicinalstyrelsen har överlämnat en av *biträdande överläkaren vid den yrkesmedicinska centralen, docenten A. Ahlmark* upprättad redogörelse för centralens verksamhet m. m. Enligt redogörelsen har verksamheten i allt väsentligt omfattat de löpande undersökningar och forskningar, för vilka närmare redogjorts i 1950 års statsverksproposition (XI, s. 172). Av speciella större utredningsuppgifter, som behandlats under året, nämnes fortsättning på en undersökning av svetsare med långvarig arbetsanamnes, undersökning av följd tillstånd efter trikloretylenförgiftning, undersökning av lungskador på grund av arsenik och svavelsyrlighet (»Rönnskärs-sjukdomen») samt efterundersökning av elektriska olycksfall. Med anledning av att frågan om hyperfunktionsmyalgiernas inlemmande i yrkes-sjukdomslagen under de senaste åren behandlats på skilda håll, ha dylika fall ägnats noggranna undersökningar i och för diagnos och behandling.

Medicinalstyrelsen förordar, att — i avbidan på en lösning av centralens lokalfråga (jfr 1951 års statsverksproposition XI, s. 259) — arbetet vid centralen t. v. får fortsätta i oförändrade former och därvid alltjämt ha

karaktär av försöksverksamhet. Den föreslagna höjningen föranledes av medgivna löneregleringar för personalen, i anledning av dessa uppkommet behov av ytterligare medel till vikariatsarvoden samt förslag om utökad konsultverksamhet.

Departementschefen.

Jämlikt de riktlinjer för en lönerevision för bl. a. sjuksköterskeutbildade befattningshavare och lägre ekonomipersonal, vilka godkänts av föregående års riksdag, böra, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, en laboratoriesköterska och en poliklinisksköterska placeras i 14 lönegraden samt en städerska (ekonomibiträde) i 5 lönegraden. Medicinalstyrelsens förslag om anvisande av ytterligare medel för konsultverksamheten kan jag icke biträda. I enlighet härmed beräknar jag anslaget till 161 000 kronor, varav för forskningsverksamhet rörande yrkessjukdomarna oförändrat 45 000 kronor. Jag förutsätter emellertid härvid, att liksom under innevarande budgetår möjlighet bör föreligga för Kungl. Maj:t att medgiva förstärkning av personalen vid centralen, därest så skulle befinnas oundgängligen nödvändigt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss försöksverksamhet på yrkesmedicinens område*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 161 000 kronor.

[127] 125. Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	850 000	877 286
1949/50	850 000	921 158
1950/51	900 000	747 394
1951/52 (statsliggaren s. 1003)	900 000	
1952/53 (förslag)	800 000	

Från detta anslag bestridas kostnader för bl. a. ersättning till av medicinalstyrelsen godkända laboratorier för serologisk undersökning av blodprov (blodprov för Wassermanns reaktion), som tagas vid undersökning eller behandling enligt lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, samt för bakteriologisk undersökning av prov, som tagas vid undersökning eller behandling enligt nämnda lag och avse att genom odling påvisa gonokocker. Ersättningsgrunderna äro angivna i kungörelse den 19 maj 1933 (nr 239) om ersättning av statsmedel för läkarundersökning, läkemedel m. m. enligt förenämnda lag. Undersökning å statens bakteriologiska laboratorium är kostnadsfri. För undersökning å annat laboratorium utgår ersättning av statsmedel med följande

belopp, nämligen för serologisk undersökning med 3 kronor samt för bakteriologisk undersökning med 5 kronor, dock att om antalet prov per år överstiger 1 000 ersättningen för bakteriologisk undersökning skall utgöra 3 kronor för varje överskjutande prov t. o. m. 10 000 samt 2 kronor för varje prov utöver 10 000. Oavsett bestämmelserna i nämnda kungörelse skall ersättning av statsmedel för bakteriologisk undersökning utgå med högst 1 krona 50 öre per undersökning, som verkställes vid gonokocklaboratoriet på S:t Görans sjukhus eller vid Södersjukhusets bakteriologiska laboratorium i Stockholm av prov från poliklinikerna för hud- och könssjukdomar vid dessa sjukhus ävensom vid sistnämnda laboratorium av prov från mödravårdscentralen vid detta sjukhus. För serologisk undersökning vid Wassermannlaboratoriet på S:t Görans sjukhus av prov från polikliniken för hud- och könssjukdomar vid sjukhuset utgår ersättning med högst två kronor för undersökning.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas till 800 000 kronor.

Motiv.

Den allttjämt avsevärda belastningen på anslaget betingas bl. a. av nu tillämpade behandlingsmetoder med förhållandevis höga läkemedelskostnader och fortsatt noggrann kontroll av behandlingsresultaten. Ett stort antal personer har undersökts på grund av misstanke om venerisk sjukdom i smittsamt skede. De relativt höga läkemedelskostnaderna bero bl. a. på att penicillin i allt större utsträckning användes vid behandling i öppen vård av i synnerhet gonorré. Denna behandling är utomordentligt effektiv, medför snabb läkning och gör komplikationer till gonorré mycket sällsynta. En gonorrésjuk person behöver därför i regel numera icke avstängas från sitt vanliga arbete.

Det sammanlagda antalet nyanmälda fall av könssjukdom i smittsamt skede uppgick år 1947 till 13 004, år 1948 till 11 702, år 1949 till 10 429, år 1950 till 10 675 samt första halvåret 1951 till 5 828 fall. Sjukdomsfrekvensen har alltså icke företett någon mera avsevärd nedgång under de senaste åren samt visar nu tendens att åter öka något. Med hänsyn härtill och då dessa sjukdomar fortfarande ha en betydande frekvens i många av de länder, med vilka Sverige har livliga förbindelser, utgör deras bekämpande allttjämt en uppgift av stor vikt.

Belastningen å anslaget i vad avser åtgärder i allmänhet mot könssjukdomar utgjorde budgetåret 1950/51 510 342 kronor. Med hänsyn till att nedgången i sjukdomsfrekvensen motväges av allttjämt stigande läkemedelskostnader torde under nästa budgetår kunna beräknas åtgå omkring 550 000 kronor.

Befattningarna som särskild sundhetsinspektör i Stockholm och som extra läkare såsom biträde åt förste provinsialläkaren i Stockholms län vid handläggning av ärenden rörande könssjukdomar uppehållas f. n. av samme läkare. Härigenom har en värdefull hjälp beretts förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län i egenskap av sundhetsinspektörer och bekämpandet av de veneriska sjukdomarna kunnat göras mer effektivt. Tillsynen över mottagningarna för profylaktisk behandling i Stockholm bör fortfarande anförtros den särskilde sundhetsinspektören utan ökning av bidraget till hans avlönande. Härför beräknas sålunda oförändrade belopp, 4 000 resp. 2 000 kronor.

Kostnaderna för ersättning till av styrelsen godkända laboratorier för bakteriologiska undersökningar av prov, som avse att genom odling påvisa gonokocker, ha under budgetåret 1950/51 uppgått till 101 995 kronor. Laboratoriernas självkostnader under år 1950 för utförda gonokockodlingsprov ha varierat från 1 krona 11 öre per prov vid statens bakteriologiska laboratorium till 5 kronor per prov vid laboratoriet vid hygienisk-bakteriologiska institutionen i Uppsala. Under år 1950 utfördes vid förstnämnda laboratorium 40 320 prov och vid sistnämnda laboratorium 849 prov. De betydliga variationerna i kostnader torde bl. a. bero på att vissa kostnader t. ex. för lokal icke medräknats i samtliga fall. I större skala utförda undersökningar lära i allmänhet draga relativt mindre kostnader än ett ringare antal. Hithörande prov ha en mycket begränsad hållbarhet och måste bearbetas senast 12 timmar efter provtagningen. Även de mindre laboratorierna ha därför en viktig uppgift att fylla. Med hänsyn härtill förordar styrelsen, att nuvarande ersättningsgrunder bibehållas oförändrade, samt beräknar i enlighet härmed medelsbehovet till 110 000 kronor.

Sedan den 1 juli 1946 har envar läkare, som enskilt utövar läkarkonsten, medgivits rätt att vid fall, misstänkta för eller lidande av syfilis i smittsamt skede, få blodprov för Wassermanns reaktion på statsverkets bekostnad utförda i första hand på statens bakteriologiska laboratorium och eljest vid annat laboratorium, som av styrelsen godkänts. Totalkostnaderna för ifrågavarande prov uppgingo under budgetåret 1950/51 till ca 29 000 kronor, motsvarande inemot 10 000 prov. Kostnaden har varierat från 1 krona 70 öre per prov vid statens bakteriologiska laboratorium till 3 kronor per prov vid bakteriologiska laboratoriet vid patologisk-anatomiska institutionen vid universitetet i Lund. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till oförändrat 40 000 kronor.

Under innevarande budgetår må ett belopp av 45 600 kronor disponeras såsom bidrag till avlönande av åtta kuratorer för könssjuka i de fyra största städerna. Under budgetåret 1950/51 ha emellertid endast sju kuratorer varit anställda, av vilka tre (beräknat fyra) i Stockholm, två i Göteborg och en i vardera Malmö (beräknat två) och Norrköping. Då det emellertid är att förvänta att i Stockholm, såsom tidigare, fyra kuratorer skola

anställas och deras verksamhet allttjämt är nödvändig, beräknar styrelsen för budgetåret 1952/53 oförändrat 45 600 kronor.

De i Stockholm och Göteborg särskilt anordnade mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka äro enligt inhämtade uppgifter allttjämt av stor praktisk betydelse. Såsom styrelsen tidigare berört synes tillsynen av dessa mottagningar i Stockholm kunna uppdragas åt den särskilde sundhetsinspektören för Stockholms stad och län. Statsbidraget till avlöande av läkare, som har överinseende över mottagningarna i Göteborg, beräknas oförändrat till 1 200 kronor.

Behovet av en intensifierad upplysningsverksamhet rörande könssjukdomarna, särskilt hos ungdomen, har gjort sig starkare påmint än tidigare. För ändamålet beräknas oförändrat 10 000 kronor.

Fr. o. m. budgetåret 1949/50 bestrides kostnaden för de sedan 1 juli 1945 bedrivna frivilliga läkarundersökningarna av svenska sjömän, som från utlandet anlända till svenska hamnar, från förevarande anslag. Dessa undersökningar ha under hela den tid de pågått befunnits vara av stor betydelse för såväl den enskilde som samhället, och de ha blivit synnerligen uppskattade av både sjöfolk och redare. Undersökningsförfarandet bör fortgå efter samma riktlinjer som förut. Då belastningen budgetåret 1950/51 utgjorde 57 858 kronor, beräknar styrelsen oförändrat 55 000 kronor för ändamålet.

I enlighet med vad sålunda anförts skulle det sammanlagda medelsbehovet kunna beräknas till (550 000 + 6 000 + 110 000 + 40 000 + 45 600 + 1 200 + 10 000 + 55 000) 817 800 kronor. Med hänsyn till de osäkra beräkningsgrunderna torde dock anslaget kunna begränsas till 800 000 kronor.

Departementschefen.

Då, enligt vad jag under hand inhämtat, antalet ärenden rörande könssjukdomar inom Stockholms stad och län allttjämt är av den omfattningen, att för deras handläggning kräves en särskild läkare, anser jag mig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag, att medel för bidrag till avlöande av denne läkare upptagas även för nästa budgetår. Jag beräknar därvid för ändamålet oförändrat ett belopp av 6 000 kronor, varav 4 000 kronor för tjänstgöring inom Stockholms stad och 2 000 kronor för tjänstgöring inom Stockholms län. Ifrågavarande läkare bör allttjämt utan ökning av statsbidraget även anförtrors tillsynen över i Stockholm anordnade mottagningar för profylaktisk behandling av könssjuka.

Skäligheten av utgående ersättningar till laboratorier för undersökning av prov, som avse att genom odling påvisa gonokocker, samt av prov för Wassermans reaktion vid fall, misstänkta för eller lidande av syfilis i smittsamt skede, synes icke med bestämdhet kunna bedömas på grundval av nu föreliggande material. De av medicinalstyrelsen lämnade uppgifterna röran-

de laboratoriernas självkostnader under år 1950 för utförda gonokockodlingsprov grunda sig huvudsakligen på en schematisk och teoretisk fördelning av kostnaderna. I vanliga fall ingå nämligen gonokockodlingsproven som en detalj i övrigt laboratoriearbete, varjämte ersättningarna i regel tillfalla vederbörande sjukhus. Under sådana förhållanden är det givetvis svårt att angiva, hur stora lokalkostnaderna kunna anses vara för gonokockodlingsproven eller hur stor del av de avlöningsförmåner, som utgå till den med nämnda prov sysselsatta personalen, som avser gottgörelse för just dessa prov. Motsvarande gäller i fråga om ersättningen för Wassermannproven. För gonokockodlingsprov äro även de mindre laboratorierna erforderliga på grund av dessa provs stora känslighet för transport. Den högre ersättningen för de första 1 000 proven är avsedd att säkerställa tillgången till mindre laboratorier, där kostnaderna bliva högre än vid laboratorier, där undersökningar utföras i större skala. Under åberopande av det anförda anser jag mig icke böra förorda någon ändring i gällande ersättningsbestämmelser.

Då medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet icke heller i övrigt föranleder någon erinran från min sida, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för
budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 800 000
kronor.

[128] 126. Skyddskoppypmpning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	140 000	160 872
1949/50	140 000	123 631
1950/51	140 000	148 262
1951/52 (statsliggaren s. 1003)	130 000	
1952/53 (förslag)	150 000	

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer *dels* att ersättningen till ympare och besiktningsförrättare på visst sätt höjes, *dels ock* att anslaget uppräknas med 30 000 kronor.

Motiv.

Gällande grunder för ersättning av statsmedel för skyddskoppypmpning (75 öre för varje ympad person och 25 öre för varje besiktigad), vilka föreskrivits i kungörelse den 24 november 1916 (nr 533), ha därefter icke ändrats, trots den fortgående minskningen av penningvärdet. Då det är angeläget, att ymparnas intresse för sin uppgift icke avtrubbas, finner sty-

relsen rimligt, att en mera skälig ersättning bestämmes än den nu utgående. Styrelsen anser ersättningen böra utgå med en krona för varje ympad person och med 30 öre för varje besiktigad. De nya grunderna föreslås skola bli gällande redan fr. o. m. den 1 januari 1952.

Antalet under åren 1946—1949 vaccinerade barn utgjorde enligt senaste icke helt fullständiga uppgifter resp. 100 017, 109 170, 102 678 och 100 295.

Yttrande.

Statskontoret. Även om vissa skäl kunna tala för den föreslagna höjningen av ersättningen till ympare och besiktningsförrättare, finner sig statskontoret i rådande läge icke kunna tillstyrka förslaget. Den genomsnittliga belastningen å anslaget under de senaste fem budgetåren motive- rar, att anslaget uppräknas till 140 000 kronor.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens förslag om höjning av ersättningarna till ympare och besiktningsförrättare kan jag f. n. icke biträda. Anslaget torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen böra upptagas med ett till 150 000 kronor förhöjt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddskoppympning* för budgetåret 1952/53 an-
visa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[129] 127. Skyddsympning mot difteri.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	42 789
1950/51	50 000	45 037
1951/52 (statsliggaren s. 1004)	40 000	
1952/53 (förslag)	40 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Frekvensen av frivillig skyddsympning mot difteri har under år 1950 ökat något. Antalet ympade personer uppgick år 1947 till 42 118, år 1948 till 88 576, år 1949 till 61 750 samt år 1950 till 67 568. Schickprov har utförts år 1946 å 117 personer, år 1947 å 173 personer, år 1948 å 19 personer samt år 1950 å 121 personer; under år 1949 utfördes inga sådana prov.

Då skyddsympningen är frivillig, torde växlingarna i ympningsfrekven- sen bero på det nuvarande epidemiologiska läget i landet, som särskilt

beträffande difteri visat en avsevärd förbättring (år 1948 387 fall, år 1949 151 fall, år 1950 110 fall samt första halvåret 1951 31 fall, i vilka siffror även bacillbärare ingå). Ympningsfrekvensen kan dock komma att snabbt ökas redan vid en obetydlig försämring av det nuvarande gynnsamma läget.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1952/53
anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[130] 128. Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000	107 831
1949/50	75 000	55 503
1950/51	75 000	15 553
1951/52 (statsliggaren s. 1004)	75 000	
1952/53 (förslag)	25 000	

Från anslaget bestridas bl. a. kostnader för sådana åtgärder i samband med smittsamma sjukdomars bekämpande, för vilka medel i annan ordning ej äro tillgängliga.

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv.

Belastningen budgetåret 1949/50 har för medicinalstyrelsens del utgjort 9 243 kronor. Denna siffra, liksom siffran för den totala belastningen, visar, att anslaget numera anlitas huvudsakligen för mer ordinära utgifter och i ringa omfattning för de särskilda ändamål, som tidigare år medfört en avsevärd belastning. Då eftersläpningar alltjämt torde förekomma i fråga om utgifter, som skola gäldas från anslaget, synas skäl saknas att räkna med fortsatt nedbringande av de mer ordinära utgifterna.

Kungl. Maj:t har den 19 juni 1950 uppdragit åt medicinalstyrelsen att efter samråd med byggnadsstyrelsen vidtaga åtgärder för utbudande till försäljning av Fejans karantänsanstalt med tillhörande mark. Det synes emellertid ovisst, huruvida anstalten skall hinna överföras till ny ägare förrän efter utgången av budgetåret 1952/53. Styrelsen räknar därför med oförändrat behov av medel för tillsyn och underhåll av denna anstalt.

Med skrivelse den 28 februari 1951 har medicinalstyrelsen till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat utredning och förslag angående sanitetsanstalter i riket, vari hemställts bl. a. om uppdrag åt sjukvårdsberedskapsnämnden att verkställa fortsatta undersökningar. Sedan denna utredning blivit slutförd, torde äldre materiel vid de med statsmedel anordnade sanitetsanstalterna i ökad omfattning behöva repareras eller ersättas med ny materiel. Styrelsen anholder i anledning härav att för tillsyn, underhåll och ersättning av materiel vid sanitetsanstalterna få tills vidare disponera förslagsvis 5 000 kronor. Styrelsen anser sig icke f. n. kunna bedöma, huruvida i övrigt några belopp för sanitetsverksamheten behöva anvisas under detta anslag eller skola påföras sådana särskilda anslag, som kunna komma att anvisas för beredskapsändamål.

Departementschefen.

Innan frågan om ordnandet av sanitetsanstalter vid krig eller krigsfara lösts, anser jag mig icke kunna taga ställning till medicinalstyrelsens förslag om anvisande av medel för tillsyn, underhåll och ersättning av materiel vid sanitetsanstalterna. Med hänsyn till belastningen synes anslaget kunna nedsättas till 25 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[131] 129. **Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår *dels* vissa ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser, *dels ock* uppräknig av anslaget med 50 000 kronor. Beredningen av detta ärende inom departementet är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatförslaget böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med oförändrat belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[132] 130. Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	40 000	16 457
1950/51	100	15 432
1951/52 (statsliggaren s. 1005)	100	
1952/53 (förslag)	100	

Yrkanden.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår *dels* att nuvarande bidragsgrunder i visst avseende ändras, *dels ock* att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Vid ingången av budgetåret 1951/52 fanns å anslaget en reservation av 39 142 kronor. Då för samma budgetår anvisats ett anslag av 100 kronor, fanns vid förstnämnda tidpunkt ett disponibelt belopp å 39 242 kronor.

Såvitt medicinalstyrelsen har sig bekant, föreligger icke behov av medel för uppförande eller inrättande av sjukstuga vid läkarstation under de närmaste åren.

För övriga med anslaget avsedda ändamål ha enligt av styrelsen fattade beslut för budgetåret 1949/50 beviljats statsbidrag med sammanlagt 12 600 kronor. Man torde böra räkna med ungefär samma belopp för budgetåret 1951/52.

Av Funäsdalens Röda korskrets, som tillhandahåller en sjukvårdsautomobil, har framhållits, att det i statsbidragskungörelsen angivna maximibeloppet av 3 500 kronor för budgetår till anskaffande, drift och underhåll av för sjukvårdsändamål avsedd automobil icke vore tillfyllest, då sådan bil utnyttjades i så stor omfattning som den av kretsen tillhandahållna. Styrelsen förordar, att fr. o. m. den 1 januari 1952 maximibeloppet höjes till högst 7 000 kronor för budgetår. Även vid bifall härtill torde den förefintliga reservationen räcka under budgetåret 1952/53.

Styrelsen har för innevarande budgetår räknat med att utbetalning av statsbidrag för anskaffande av skidbårar jämlikt kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 208) icke skall komma att äga rum. Statsbidrag för detta ändamål torde ej heller erfordras för nästa budgetår.

De å anslaget disponibla medlen torde sålunda förslå för att jämväl under budgetåret 1952/53 tillgodose de med anslaget avsedda ändamålen. Anslaget torde emellertid böra uppföras i riksstaten med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

Jag förordar, att maximibeloppet för statsbidrag till anskaffande, drift och underhåll av för sjukvårdsändamål avsedd automobil fr. o. m. nästa

budgetår höjes till 5 000 kronor. Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna den av mig förordade ändringen av grunderna för statsbidrag till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1952;

b) till *Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[133] 131. Sjuktransporter med flygplan.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	85 000	58 947
1949/50	53 000	52 004
1950/51	85 000	95 360
1951/52 (statsliggaren s. 1005)	50 000	
1952/53 (förslag)	80 000	

Från detta anslag gäldas kostnader för underhåll och drift av flygplan för civila sjuktransporter från Frösön, Boden—Luleå och Hägernäs. För flygplanen på Frösön och i Boden—Luleå bestridas underhålls- och driftkostnaderna i sin helhet från anslaget. För det vid Hägernäs stationerade flygplanet skola enligt överenskommelse driftkostnaderna bestridas av vederbörande landsting eller av enskilda i form av avgifter för planets begagnande, medan underhållskostnaderna täckas dels från detta anslag, dels genom bidrag från Stockholms läns landsting.

Yrkande.

Flygförvaltningen (skr. 7/9 1951) hemställer — efter samråd med medicinalstyrelsen och överstyrelsen för Svenska röda korset — att anslaget höjes med 34 500 kronor.

Motiv.

Kostnaderna för budgetåret 1952/53 uppskattas till 87 500 kronor, varav för drivmedelskostnader 16 000 kronor, för underhållskostnader 49 000 kronor, för administrationskostnader 2 500 kronor samt för ersättning till aktiebolaget Arosflyg i Västerås för flygningar på särskild beställning 20 000 kronor. Härvid har flygförvaltningen räknat med att antalet gångtimmar för flygplanen, vilket för budgetåret 1950/51 utgjort 318, kommer att nästa budgetår uppgå till 310, samt att stor motoröversyn skall utföras å ett av flygplanen. Vidare förutsättes överflyttningen av ambulansstationen

i Boden till Kallax (F 21, Luleå) genomförd under budgetåret 1952/53. I anslutning till av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande pågå underhandlingar mellan flygförvaltningen och aktiebolaget Arosflyg i syfte att — efter samråd med luftfartsstyrelsen — träffa avtal med bolaget om utförande av ambulansflygningar i Övre Norrland vid sådana tillfällen, när väderleksförhållandena eller andra orsaker icke möjliggöra flygning med i Boden—Luleå stationerat ambulansflygplan. Härav betingade kostnader låta sig svårigen beräknas. Flygförvaltningen räknar med att bidraget från Stockholms läns landsting kommer att uppgå till 3 000 kronor, varför av statsmedel skulle erfordras 84 500 kronor.

Departementschefen.

Mot flygförvaltningens beräkning av medelsbehovet har jag intet annat att erinra än att anslaget torde kunna avrundas nedåt till 80 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[134] 132. Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	131 000	134 025
1951/52 (statsliggaren s. 1006)	139 000	
1952/53 (förslag)	176 000	

Yrkande.

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 48 000 kronor.

	Ökning
1. Personalökningar:	
a) 1 byråingenjör Ce 27 å standardiseringsavdelningen	15 888
b) 1 amanuens Ce 24 å arkivavdelningen	13 572
2. Lönereglering:	
a) Arvoden till styrelseledamöter	1 200
b) Arvode till verkställande tjänsteman	1 000
c) Uppflyttning i lönegrad av 1 byrådirektör å standardiseringsavdelningen Ce 29—Ce 31	1 328
d) Uppflyttning i lönegrad av 1 biträdande ingenjör å envar av standardiserings- och arkivavdelningarna Ce 22—Ce 24	2 244
e) 1 kansliskrivare Ce 15 i st. f. 1 kanslibiträde Ce 11	684
3. Omräkning:	
Index	10 000
Löneklassuppflyttningar	1 755
Avrundning	329
	48 000

Motiv.

1 a) Beredningen kan icke med nuvarande personalresurser tillnärmelsevis uppfylla de krav på en effektiv sjukvårdsstandardisering, som med hän-

syn särskilt till standardiseringens stora ekonomiska betydelse för landets sjukvård med rätta kunna ställas. Det gäller ej blott att fortsätta arbetet beträffande varuslag, som hittills ej hunnit standardiseras. Lika viktigt är, att en fortlöpande revision av redan fastställda standard sker. En underlåtenhet härutinnan är utvecklingshämmande och därför till stort men för sjukvården. Ifrågavarande byråingenjör är avsedd att under avdelningsföreståndaren, delvis med föredragningsskyldighet, handlägga ärenden rörande bl. a. nämnda standardrevisioner. Härjämte avses han biträda vid granskningen av utrustningsförslag till sjukhus, en arbetsuppgift av mycket viktig och trängande natur. Behovet av tjänsten måste anses stadigvarande.

1 b) Å arkivavdelningen granskas alla förslag till ny-, om- och tillbyggnader av sjukvårdsinrättningar, provinsialläkarebostäder, vissa socialvårdsanstalter m. m. Beredningens yttranden torde i allmänhet läggas till grund för ifrågavarande byggnadslov. Visst förarbete, såsom undersökningar av statistisk innebörd, uppsättande av preliminära förslag till skrivelser och yttranden m. m. bör överlätas till en särskild befattningshavare i s. k. mellanlönegrad. Utöver dessa huvuduppgifter avses tjänstemannen i fråga skola på motsvarande sätt i mån av tid och därest så befinnes lämpligt tillhandaga även övriga avdelningsföreståndare samt verkställande tjänstemannen.

2 a) och b) Den huvudsakliga delen av beredningens verksamhet såvitt avser ärendenas föredragning till beslut sker vid sammanträden med beredningens arbetsutskott i regel två gånger i månaden. Utskottet består av tre styrelseledamöter, varav en, ordföranden i styrelsen, tillika är ordförande. Med hänsyn till det tidsödande och i övrigt krävande arbete, som pålägges utskottsledamöterna, anser beredningens styrelse skäligt, att utskottsledamöterna utöver dem tillkommande dagarvode enligt kommittékungörelsen må erhålla en årlig ersättning av 600 kronor för ordföranden och 300 kronor för envar av de övriga utskottsledamöterna. Arvodet till verkställande tjänstemannen, 3 000 kronor för år, fastställdes år 1943. Ehuru verkställande tjänstemannens ansvar och arbetsuppgifter tillsammans med den allmänna löneutvecklingen väl motiverar en större ökning av arvodesbeloppet, har styrelsen f. n. velat stanna för att föreslå en höjning med 1 000 kronor.

Grunden för ersättningar till av beredningen anlitade experter bör ändras. För sjukvårdsberedskapsnämnden, vilket organ i avseende å sammansättning och arbetsformer är i vissa hänseenden jämförbart med centrala sjukvårdsberedningen, har expertarvodet fastställts till 25 kronor för varje sammanträde. De experter, som nämnden och beredningen anlita, tillhöra i allmänhet samma expertkategori, mestadels läkarkåren. Ur enhetlighetens synpunkt och då det nuvarande arvodet får anses alltför lågt föreslår beredningen, att arvodet till av beredningen anlitade experter fastställs till 25 kronor för sammanträdesdag. En dylik bestämmelse synes f. n. ej erfordra någon anslagsökning.

2 c) En placering i 29 lönegraden av en chefsbefattning med de ansvarsfulla och arbetskrävande arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande byrådirektör, torde endast undantagsvis förekomma inom statsförvaltningen. På ledande standardiseringshåll fästes största vikt vid beredningens standardiseringsverksamhet.

Ansvar för att beredningens intressen utåt tillvaratagas på riktigt sätt faller helt på avdelningsföreståndaren. Motsvarande gäller det internordiska standardiseringsarbetet på sjukvårdens område, där avdelningsföreståndaren städse representerat de svenska intressena.

2 d) Ifrågavarande ingenjörers uppgift är att närmast under resp. avdelningsföreståndare biträda vid ärendenas beredning. Båda befattningshavarna ha arbetsuppgifter av sådan art, som inom jämförbara grenar av statsförvaltningen ansetts böra medföra en placering i 24 lönegraden.

2 e) För att under verkställande tjänstemannen handlägga beredningens kassaärenden samt förestå dess expedition och huvudregistratur är sedan beredningens tillkomst år 1943 inrättad en e. o. kanslibiträdesbefattning i 11 lönegraden. Vissa av denna befattningshavares göromål måste anses vara sådana, som i större statliga verk ankomma på kamrerare. Ansvar för befattningshavaren är desto större som beredningen icke har någon chefsbefattning för kamerala göromål förutom den deltidsanställda verkställande tjänstemannen.

Yttranden.

Statskontoret anför:

Till stöd för centrala sjukvårdsberedningens framställning om personalförstärkning med en byråingenjörstjänst i Ce 27, vilket avvisats såväl av innevarande års som nästföregående års riksdagar, ha enligt statskontorets mening icke åberopats sådana nya skäl, som böra föranleda ändrad inställning till yrkandet. Ej heller anser sig ämbetsverket i rådande läge kunna biträda förslaget om nyinrättande av en amanuens-tjänst i reglerad beföringsgång å arkivavdelningen. Frågan om förbättrad ersättning åt styrelseledamöterna torde böra upptagas vid den förestående allmänna översynen av arvoden till ledamöter i statliga organ. Den påkallade uppräknigen av arvodet till verkställande tjänstemannen kan statskontoret icke tillstyrka. Storleken av ersättningarna till av beredningen anlitade experter torde böra upptagas till övervägande i samband med en mera allmän översyn av bi-syssle-arvoden. Såsom statskontoret framhållit i samband med prövningen av sjukvårdsberedningens anslagsäskanden för budgetåret 1950/51, äro frågorna om byrådirektörens och kanslibiträdets lönegradsplacering av beskaffenhet att böra i första hand prövas av den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen resp. biträdesutredningen. Den föreslagna lönegradsuppflyttningen för de båda biträdande ingenjörerna är likaledes av natur att böra underställas tjänsteförteckningsrevisionen.

Departementschefen.

Beträffande den föreslagna utökningen av personalen tillstyrker jag på av beredningen anförda skäl, att å standardiseringsavdelningen inrättas en

tjänst som byråingenjör i Ce 27 (kostnad 15 888 kronor). Däremot finner jag mig f. n. nödsakad avstyrka förslaget om inrättande av en amanuens tjänst.

Beredningens förslag om förhöjt arvode till ledamöterna i beredningens arbetsutskott och om ändrade grunder för ersättning till av beredningen anlitade experter finner jag mig icke kunna biträda. Däremot förordar jag, att arvodet till verkställande tjänstemannen höjes med 600 kronor till 3 600 kronor för år. Övriga av beredningen föreslagna löneregleringar kan jag f. n. icke tillstyrka.

I enlighet härmed beräknas anslaget sålunda: arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 8 600 (+ 600) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 131 000 (+ 14 000) kronor och rörligt tillägg 36 400 (+ 22 400) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (8 600 + 131 000 + 36 400) 176 000 kronor.

I anslutning till vad jag ovan föreslagit, bör vidare på personalförteckningen upptagas en byråingenjörstjänst i Ce 27.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för centrala sjukvårdsberedningen, vilken nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för centrala sjukvårdsberedningen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	131 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 400

Summa förslagsanslag kronor 176 000;

c) till *Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 176 000 kronor.

[135] 133. Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	15 800	14 762
1951/52 (statsliggaren s. 1006)	19 000	
1952/53 (förslag)	19 000	

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 500 kronor. Anslagsposten till sjukvård m. m. föreslås med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51, 1 337 kronor, höjd från 100

till 600 kronor. Utgifterna för bränsle, lyse och vatten beräknas minska med 1 000 kronor, sedan beredningen numera inflyttat i nya tjänstelokaler. Med hänsyn till löneökningar och prisförhöjningar samt ökningen av beredningens verksamhet föreslås posten till övriga expenser uppräknad från 12 000 till 14 000 kronor. Då inkomsterna av försålda publikationer icke under något av de tre senast förflutna budgetåren understigit 3 000 kronor, anser beredningen denna inkomstpost böra uppräknas med 1 000 kronor till 3 000 kronor.

Statskontoret räknar med att en skälig procentuell höjning efter enhetliga grunder av myndigheternas expensanslag kommer under övervägande.

Departementschefen.

Mot beredningens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet annat att erinra än att anslagsposten till övriga expenser torde kunna begränsas till 13 500 kronor. I enlighet härmed beräknar jag anslaget i dess helhet till oförändrat 19 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala sjukvårdsberedningen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 kronor.

[136] 134. Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	52 500	43 326
1951/52 (statsliggaren s. 1007)	52 500	
1952/53 (förslag)	54 300	

Yrkanden.

Centrala sjukvårdsberedningen (skr. 29/8 1951) föreslår:

I. Medel till arbetsstudieavdelningen upptagas fr. o. m. nästa budgetår i beredningens avlönings- och omkostnadsanslag.

II. För avdelningens verksamhet anvisade medel höjas med 3 400 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Lönereglering:	
2 ingenjörer Ce 24 i st. f. Ce 23	+ 1 464
2. Omräkning	+ 4 732
Avrundning	+ 104
3. Omkostnader	— 2 900
	+ 3 400

Motiv.

I. Kostnaderna för arbetsstudieavdelningen ha alltsedan avdelningens inrättande fr. o. m. budgetåret 1947/48 bestritts från ett särskilt anslag. I yttrande över en tidigare framställning av beredningen om arbetsstudieavdel-

ningens sammanförande med övriga avdelningar anförde 1949 års rationaliseringsutredning, att, ehuru starka skäl talade för uppfattningen att centrala sjukvårdsberedningen borde vara det centrala organet för arbetsstudier på sjukvårdens område, utredningen kommit till den uppfattningen, att organisationen för rationaliseringsarbetet inom den allmänna förvaltningen borde sammanhållas och till väsentlig del handhavas av ett för hela förvaltningen gemensamt organ. Utredningen vore emellertid då icke beredd att göra ett bestämt uttalande, huruvida det kunde vara lämpligt att sammanföra arbetsstudieavdelningen med detta centralorgan. Föredragande statsrådet förklarade sig i avbidan på resultatet av rationaliseringsutredningens arbete icke beredd att taga ställning till beredningens framställning. Rationaliseringsutredningen har numera slutfört sitt arbete, dock utan att framföra något förslag om en ändrad organisation av centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning. Det torde härav få slutas, att utredningen ansett övervägande skäl tala för arbetsstudieavdelningens anslutning till sjukvårdsberedningen. Personalen på arbetsstudieavdelningen är sedan budgetåret 1950/51 extra ordinarie. Den nuvarande ordningen med särskilt anslag för arbetsstudieavdelningen, vars personal har tjänstelokaler gemensamt med beredningen i övrigt, medför ett icke obetydligt extraarbete av kameral natur.

II. 1) Ingenjörerna föreslås uppflyttade med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär och svårigheten att med nuvarande lönegradsplacering under en längre tid behålla samma personal.

Yttranden.

Statskontoret föreslår under hänvisning till föredragande departementschefens anförande i 1950 års statsverksproposition, att medel för arbetsstudieavdelningen alltjämt upptagas under särskilt anslag. I anslutning till rationaliseringsutredningens förslag ansåg sig föredragande departementschefen år 1950 böra förordna en placering i Ce 23 för arbetsstudieingenjörerna, vilket förslag vann riksdagens bifall. Vid sådant förhållande bör, innan ytterligare någon tids erfarenhet vunnits beträffande arbetsstudieavdelningens verksamhet, yrkandet om högre löneställning ej föranleda någon åtgärd. Såsom anförts under föregående anslag förutsätter statskontoret, att en skälig procentuell höjning efter enhetliga grunder av myndigheternas expensanslag kommer under övervägande. Statskontoret föreslår slutligen, att den år 1948 fastställda ersättning, som av huvudmän för andra sjukhus än statens erlägges för av avdelningen verkställda lokala undersökningar, med hänsyn till de under de senaste åren inträdda löne- och prisstegringarna höjes till 40 kronor, varvid inkomstposten Ersättningar för verkställda undersökningar anses kunna uppräknas med 1 000 kronor.

Statens sjukhusutredning av år 1943 anför.

Efter vad sjukhusutredningen funnit har arbetsstudieavdelningen i sådan utsträckning tagits i anspråk för de olika sjukhushuvudmännens räkning, att avdelningen icke utan betydande väntetid kunnat åtaga sig nya uppdrag. Såväl med hänsyn härtill som till de olika värdefulla uppslag särskilt ifråga om metoder och redskap för det mera rutinmässiga arbetet på vårdavdelningarna finner utredningen behovet av en permanent avdelning så dokumenterat, att avdelningens karaktär av provisorium icke längre synes böra bibehållas. Erfarenheterna under de senare åren ha enligt utredningen bekräftat lämpligheten av att arbetsstudieavdelningen knytes till centrala sjukvårdsberedningen. Genom att så sker, ernås ökade möjligheter att via beredningen delgiva de olika sjukhushuvudmännen de samlade erfarenheter och rationaliseringssynpunkter, som framkomma i samband med arbetsstudieavdelningens ledning av och deltagande i på olika håll lokalt bedrivna rationaliseringsförsök.

Inom beredningen finnas f. n. två permanenta avdelningar, standardiseringsavdelningen och arkivavdelningen. Den förstnämnda avdelningens uppgifter framgår av namnet. Arkivavdelningen har att handlägga frågor rörande sjukhusväsendets planläggning inom sjukvårdsområdet samt utformningen av sjukhusen och deras olika delar, för vilket ändamål man inom avdelningen också måste göra sig ingående förtrogen med spörsmål angående verksamheten inom sjukhusen. Dessa uppgifter tangeras i många avseenden dem, som utföras inom arbetsstudieavdelningen. Båda avdelningarna ha att tillse, att det inom deras verksamhetsområde ordnas på för sjukvården bästa sätt men också sörja för att alla möjligheter att minska samhällets kostnader för sjukhusväsendet tillvaratagas, med andra ord att sträva för en rationalisering inom detta. Arbetsstudierna äro endast ett, låt vara viktigt hjälpmedel vid undersökning av möjligheterna och sätten för denna rationalisering.

Därest arbetsstudieavdelningen göres till en självständig avdelning inom beredningen, finner utredningen det vara nödvändigt, att frågan om beredningens organisation upptages till omprövning, så att en gemensam effektiv ledning för de tre avdelningarna erhålles. Om en dylik omorganisation f. n. icke anses lämplig att genomföra, kan den möjligheten övervägas att inordna arbetsstudieavdelningen i någon av de nu befintliga avdelningarna. I varje fall bör bestämmas, att arbetsstudieavdelningens arbete skall planeras och utföras i samråd med övriga avdelningar och att, därest olika meningar äro rådande, frågan skall hänskjutas till verkställande ledamoten eller i sista hand beredningens styrelse.

Departementschefen.

Jag är f. n. icke beredd att taga ställning till frågan om arbetsstudieavdelningens inordnande i beredningen. Arbetsstudieavdelningens medelsbehov torde därför alltjämt böra anvisas under särskilt anslag.

Jag kan f. n. icke tillstyrka förslaget om lönereglering för arbetsstudieingenjörerna. På grund av automatiska förändringar böra de medel, som avses för avlöningar, uppräknas med 8 200 kronor.

Anslagsposten till reseersättningar synes kunna begränsas till 6 000 kronor, vilket innebär en minskning med 5 900 kronor. Anslagsposten till

expenser föreslår jag uppräknad från 3 500 till 4 000 kronor. Sammanlagt minskas alltså omkostnaderna med (5 900 — 500) 5 400 kronor.

I likhet med statskontoret anser jag, att den ersättning, som utgår för lokala undersökningar, vilka utföras på begäran av huvudmän för andra sjukhus än statens, bör höjas till 40 kronor för tjänstgöringsdag. Jag beräknar på grund härav, att ersättningarna från huvudmännen öka från 4 000 till 5 000 kronor.

I enlighet med det anförda beräknas anslaget sålunda: avlöningar till icke-ordinarie personal 37 200 kronor, rörligt tillägg 12 000 kronor, sjukvård m. m. 100 kronor, reseersättningar 6 000 kronor och expenser 4 000 kronor. Uppbördsmedlen upptagas till 5 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för centrala sjukvårdsberedningens arbetsstudieavdelning, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Stat.

Utgifter.

A. Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	37 200	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 000	49 200

B. Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	6 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	4 000	10 100

Summa kronor 59 300;

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättningar för verkställda undersökningar	5 000
---	-------

Summa förslagsanslag kronor 54 300;

b) till Centrala sjukvårdsberedningen: Arbetsstudieavdelning för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 54 300 kronor.

[137] 135. Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	100 000	130 067
1950/51	100 000	70 713
1951/52 (statsliggaren s. 1007)	150 000	
1952/53 (förslag)	200 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas med 50 000 kronor.

Motiv.

Den verkliga belastningen under budgetåret 1950/51 utgjorde, om inneliggande rekvisitioner medräknas, 162 220 kronor.

Sedan hösten 1950 ha nya rådgivningsbyråer inrättats eller personalen vid befintliga byråer utökats i Stockholm och Göteborg samt inom Älvsborgs län. Styrelsen uppskattar med anledning härav medelsbehovet till minst 200 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen voro före den 1 september 1950 till ifrågavarande verksamhet knutna 10 heltids- och 3 deltidсанställda läkare samt 23 heltids- och 9 deltidсанställda assistenter. Fr. o. m. den 1 januari 1951 ha 17 heltidsanställda och 1 deltidсанställd läkare samt 38 heltids- och 13 deltidсанställda assistenter sysselsatts vid rådgivningsbyråerna. Sedan hösten 1950 har en ny rådgivningsbyrå tillkommit, nämligen i Stockholm. Nya rådgivningsbyråer planeras på flera platser. Med hänsyn till det anförda anser jag mig böra tillstyrka, att anslaget i enlighet med styrelsens förslag höjes med 50 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[138] 136. *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 560 000	1 029 017
1951/52 (statsliggaren s. 1007)	1 750 000	
1952/53 (förslag)	1 815 000	

Yrkanden.

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas med 130 000 kronor.

II. *Internationella flyktingorganisationen* (IRO) hemställer i skrivelse (19/10 1951) till chefen för inrikesdepartementet om besked, huruvida Sverige vore villigt att mottaga ett antal ensamstående (unaccompanied) tuberkulösa flyktingbarn, för vars vård IRO f. n. vore ansvarigt.

Motiv.

I. Det klientel, som f. n. står under medicinalstyrelsens omvårdnad, fördelade sig den 1 juli 1951 på följande sätt:

A. Konvalescentförläggningen Stråtenbo.....	65	
E-paviljongerna och Hässleby sanatorium	110	
Övriga sjukvårdsinrättningar	34	
Vrigstadhemmet	13	222
B. Vid andra sjukvårdsinrättningar intagna patienter, för vilka endast kostnaderna för social omvårdnad bestridas av medicinalstyrelsen, ca	10	10
		232

Härutöver tillkomma de 100 patienter, vilkas överförande till Sverige beräknas äga rum under september månad 1951.

För budgetåret 1952/53 räknar styrelsen med i genomsnitt följande beläggning och vårdkostnad.

	Antal vårdade per dag	Beräknad dagkostnad	Årskostnad
Stråtenbo konvalescentläger	120	6: —	262 800
E-paviljongerna	150	20: —	1 095 000
Vrigstadhemmet	10	6: —	21 900
Övriga sjukvårdsinrättningar	30	7: 40	81 030
	310		1 460 730

Härtill komma vissa kostnader för social omvårdnad. Styrelsen utgår ifrån att denna omvårdnad kommer att omfatta i medeltal sammanlagt 320 patienter. Anslag erfordras för fickpengar, inköp av kläder samt patienternas sysselsättning och förströelse. Medel för sist angivet ändamål utgår f. n. vid E-paviljongerna och Vrigstadhemmet med en krona samt vid Stråtenbo konvalescentförläggning med två kronor per patient och månad. Medlen omhänderhaves av kuratorerna vid de olika vårdanstalterna (s. k. kuratorsmedel). Kostnader härför samt för fickpengar till patienter å Stråtenbo ha medräknats i förut angiven dagkostnad för lägret. Häri ingå även fickpengar till patienter å övriga sjukvårdsinrättningar. Kostnaderna för den sociala omvårdnaden ha beräknats på följande sätt.

Fickpengar för 110 patienter å —: 50 per dag	20 075: —
„ „ 50 „ å —: 25 „ „	4 562: 50
Kläder m. m. „ 220 „ å 200: — „ år	44 000: —
„ „ 100 „ å 400: — „ „	40 000: —
Kuratorsmedel „ 160 „ å 1: — „ månad	1 920: —
	110 557: 50

Medelsbehovet för tandvård, resor till och från sjukvårdsinrättningar m. m. samt begravningskostnader uppskattas till resp. 1 500, 5 000 och 1 000 kronor eller tillhopa 7 500 kronor.

Lönekostnaderna för chefs- och läkarpersonal vid Stråtenboförläggningen, för kuratorer vid E-paviljongerna och för en kurator hos styrelsen beräknas till resp. 19 860, 6 000 och 10 320 kronor. För extra arbetskraft hos styrelsen för det centrala bestyret med verksamheten beräknas 9 600 kronor, varför lönekostnaderna i sin helhet skulle uppgå till 45 780 kronor.

Sammanlagt skulle alltså erfordras (1 460 730 + 110 558 + 7 500 + 45 780) 1 624 568 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas till 1 620 000 kronor.

II. Antalet ensamstående barn under IRO:s vård är f. n. 951. Med undantag av 11 äro alla dessa barn placerade i Tyskland, Österrike och Italien. Det är IRO:s avsikt att planlägga för dessa barn och om möjligt på lång sikt med beaktande av barnens verkliga intressen och berättigade önskemål försöka att giva dem en tryggad framtid genom repatriering, bosättning i ett nytt land eller bosättning i det land, där de f. n. vistas.

För de friska barnen, vilka utgöra flertalet, äro individuella planer under utarbetande, och IRO hoppas kunna fullständiga dessa planer före organisationens upplösning vid utgången av år 1951.

Återstoden av ifrågavarande barn äro de sjuka — de fysiskt handikappade, de psykiskt utvecklade eller hämmade samt de, vilka lida av tuberkulos. Det är av särskild vikt för IRO att under de få månader, som återstå av dess verksamhet, hinna sörja för den framtida vården av och säkerheten för dessa få barn, vilka äro i ett så stort behov därav. Det är särskilt i fråga om de tuberkulösa barnen, som IRO livligt hoppas, att Sverige skall kunna lämna ytterligare hjälp. Det finns fortfarande ca 30 barn under 15 år, som behöva anstaltsvård och för vilkas framtid IRO icke kunnat ordna. Många av dessa barn lida av bentuberkulos och kräva mer än två års vård, innan de äro återställda. De medicinska synpunkter, vilka voro bestämmande för den senaste svenska uttagningsdelegationens urval av tuberkulösa barn, uteslöto barn av nu ifrågavarande kategorier.

Yttranden.

Över *IRO:s framställning* ha yttranden avgivits av medicinalstyrelsen och statens utlänningskommission.

Medicinalstyrelsen. Det är möjligt att bereda plats på sanatorier i Sverige för ytterligare ett trettiootal utländska barn och styrelsen får i princip tillstyrka IRO:s framställning. Av företedda sjukhistorier att döma ha emellertid flera av barnen grava tuberkulossymtom med dålig prognos. Då det knappast torde vara önskvärt att till Sverige överföra svårt invalidiserade sjuka med mycket ovissa framtidsutsikter, föreslår styrelsen, att urvalet av barn sker efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall.

Statens utlänningskommission tillstyrker med stöd av medicinalstyrelsens yttrande bifall till framställningen.

Departementschefen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 95 till 1951 års riksdag framlagda förslag medgav riksdagen (skr. nr 293), att i Sverige finge — utöver då i landet befintliga, under medicinalstyrelsens överinseende stående flyktingar — omhändertagas ytterligare omkring 100 tuberkulossjuka flyktingar, i första hand barn, och omkring 200 nära anhöriga till dem. Med stöd av detta medgivande ha under tiden t. o. m. den 11 november 1951 till Sverige överförts 100 patienter och 119 anhöriga till dessa.

Jag anser, att vårt land till fullföljande av tidigare humanitära insatser på detta område bör tillmötesgå det av IRO framförda önskemålet om omhändertagande av ytterligare ett antal tuberkulösa barn. I likhet med medicinalstyrelsen är jag visserligen av den uppfattningen att urvalet av barnen bör ske efter medicinskt bedömande i varje särskilt fall, men att man i detta avseende icke bör gå alltför rigoröst tillväga. Jag förutsätter vidare, att i varje fall, där sådant är möjligt, skriftligt samtycke till barnets omhändertagande i Sverige under vårdtiden inhämtas från den legale förmyndaren. Det antal tuberkulossjuka barn, som bör mottagas, torde bestämmas till omkring 25. Den slutliga uttagningen bör ombesörjas av en svensk läkare i samråd med de organisationer, vilka efter IRO:s upplösning övertagit ansvaret för barnen.

Vårdkostnaderna böra liksom i tidigare fall helt bestridas av staten. Kostnaderna för vård m. m. av 25 barn beräknar jag för helt år till i runt tal 195 000 kronor.

I likhet med vad som gällt enligt tidigare avtal mellan svenska regeringen och IRO rörande emottagande av tuberkulösa flyktingar kommer IRO att lämna engångsbidrag för varje barn med 1 000 dollar, motsvarande sålunda för 25 barn i runt tal 130 000 kronor. Av handlingarna i ärendet framgår, att barnen med få undantag ha åtminstone någon av föräldrarna i livet. Fler-talet föräldrar torde, såvitt nu kan bedömas, komma att återtaga sina barn efter vårdtiden. Beträffande övriga barn uppkommer frågan hur man i Sverige skall kunna taga vård om dem efter tillfrisknandet. Från föreningen Rädda Barnen har uttalats stort intresse för att medverka vid dessa barns omhändertagande och placering. Förutsättningen för en dylik medverkan är emellertid, att föreningen till bestridande av därmed förenade kostnader erhåller bidrag av IRO:s engångsersättning till den svenska regeringen. På grund härav förordar jag, att av de från IRO utgående bidragen för framtida ersättning till föreningen reserveras ett visst belopp, vars storlek bör bestämmas genom överenskommelse mellan Kungl. Maj:t och föreningen. Återstoden av IRO:s bidrag bör, såsom i tidigare fall, tagas till uppbörd på riksstatens inkomstsida (inkomster å driftbudgeten: övriga diverse inkomster).

Jag räknar med att barnen skola kunna överföras till Sverige redan under innevarande budgetår. Vid anmälan av under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 kommer jag därför att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva dels att i Sverige må för vård och i förekommande fall varaktig vistelse mottagas ytterligare omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar, dels ock att på grund härav under budgetåret 1951/52 uppkommande kostnader må bestridas från det å riksstaten för samma budgetår anvisade anslaget till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar.

För budgetåret 1952/53 bör under ifrågavarande anslag beräknas kostnader för fortsatt vård m. m. av barnen. Jag uppskattar, såsom förut anförts, dessa kostnader till 195 000 kronor.

Då medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt icke givit mig anledning till erinran, skulle sålunda det sammanlagda medelsbehovet uppgå till (1 620 000 + 195 000) 1 815 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 815 000 kronor.

[139] 137. *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare.* För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 120 000 kronor (statsliggaren s. 1008).

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1951) föreslår, att anslaget nedräknas till 35 000 kronor.

Motiv.

Sedan numera 60 österrikiska läkare utsetts för att i två grupper, den ena under hösten 1951 och den andra under våren 1952 överföras till Sverige, synes under innevarande budgetår komma att tagas i anspråk den del av anslaget, som avser utgifterna för läkarnas resa till Sverige, engångsbidragen för deras uppehälle i Sverige samt den förberedande kursen. Där emot torde den kurs i statsmedicin, varmed utbildningen skall avslutas och under vilken kostnaderna för läkarnas uppehälle m. m. skall bestridas av anslaget, komma att hållas först under budgetåret 1952/53. Sistnämnda kostnader, vilka för 100 läkare uppskattats till 45 000 kronor, torde för ett antal av endast 60 läkare komma att stanna vid 35 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

C. Alkoholistvård m. m.

[140] 1. Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	508 000	537 000
1951/52 (statsliggaren s. 1009)	533 000	
1952/53 (förslag)	644 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 124 300 kronor.

	Ökning
1. 1 eldare Ce 11	6 804
2. 1 ekonomibiträde Ce 6 i st. f. Ce 3	720
3. 1 arbetsterapeut (arvode)	7 500
4. Höjt arvode till rådgivande psykiatern	3 000
5. Lönetillägg för vissa tjänstemän	3 750
6. 1 assistent Ce 20 i st. f. Cg 20	—
7. Löneklassuppflyttningar	396
8. Rörligt tillägg	102 130
	124 300

Motiv.

Det ständiga behov av reparationer och förbättringar, som följer med byggnadernas ålder gör det nödvändigt, att en fullständig plan upprättas för sådana arbeten för samtliga anstaltsbyggnader. En bättre överblick av byggnadsbehovet skulle härigenom erhållas, samtidigt som oekonomiska dispositioner skulle kunna undvikas. Behovet av tjänstebostäder vid anstalten utredes f. n. av byggnadsstyrelsen jämlikt Kungl. Maj:ts uppdrag den 26 januari 1951. Åt nämnda styrelse synes lämpligen även kunna uppdragas att uppgöra den ifrågasatta planen beträffande anstaltsbyggnaderna.

Under budgetåret 1950/51 utgjorde antalet intagna i genomsnitt 103. Antalet intagna under budgetåret 1949/50 uppgick till i medeltal 119. Nedgången i beläggningen sammanhänger med att antalet tvångsarbetare under det sistförflutna budgetåret visat en markant minskning. Vid anslagsberäkningarna utgår styrelsen från en i huvudsak oförändrad beläggning under nästa budgetår.

1) Den ökade användningen av maskiner vid anstaltens jordbruk liksom den pågående utbyggnaden av värme- och vattensystemet samt elektriska installationer i tjänstebostäderna har medfört, att anstaltens maskinist icke ensam kunnat medhinna att utöva nödig tillsyn samt utföra erforderliga reparationer och installationer. Tillfällig arbetskraft har därför måst anlitas och kostnaderna härför ha i det närmaste uppgått till samma belopp som avlöningskostnaderna för den föreslagna tjänsten. Denna har även upptagits vid den av byggnadsstyrelsen år 1950 verkställda översynen av personalorganisationen vid de fasta maskinanläggningarna inom allmänna civilförvaltningen.

2) Enligt beslut av 1950 års riksdag inrättades en befattning som ekonomibiträde i Ce 3. Styrelsen har tidigare anmält att åtgärder för besättande av befattningen lämnat negativt resultat och att utsikterna att kunna tillsätta befattningen torde vara ytterligt små med mindre den uppflyttas till samma lönegrad som en redan befintlig dylik tjänst. Det är fortfarande omöjligt att få någon sökande till befattningen.

3) De intagnas fysiska och psykiska tillstånd omöjliggör i åtskilliga fall arbetsplacering i jordbruket eller verkstäderna. Styrelsen har med de resurser, som stå till buds, sökt åstadkomma en differentiering av verkstadsdriften, som skulle möjliggöra för såväl detta klientel som å sjukavdelningen isolerade tuberkulosfall att erhålla någon form av sysselsättning. Det har emellertid icke visat sig möjligt att med den knappa personalen i yrkesundervisande ställning ägna erforderlig individuell uppmärksamhet åt denna uppgift. Icke heller assistenternas arbetstid har kunnat tagas i anspråk för ändamålet. För att ett tillfredsställande resultat skall kunna erås torde erfarenhet av arbetsvård och sysselsättning av partiellt arbetsföra vara en nödvändig förutsättning.

4) Årsarvodet utgör nu 3 000 kronor. Anstaltsklientelet består övervägande av grava psykopater och mer eller mindre hjärnskadade individer. Behov har därför uppkommit av en mera kontinuerlig psykiatrisk övervakning. Anstaltens nuvarande psykiater har förklarat sig villig att mot en höjning av arvodet till 6 000 kronor medverka i väsentligt större omfattning i vårdarbetet.

5) I likhet med fångvårdspersonalen uppflyttades den 1 juli 1946 samtlig personal vid alkoholistanstalterna med undantag av direktör, redogörare, jordbruksassistent samt assistenter en lönegrad. Särskilt lönetillägg utgår fr. o. m. den 1 januari 1951 till direktör, föreståndare och assistent vid fångvården. Lönetillägget utgör 630 kronor för år i fråga om befattningshavare, som är hänförlig till 19 eller 20 lönegraden, och eljest 780 kronor. Motsvarande befattningar vid Svartsjöanstalten ha alltid tidigare reglerats i paritet med befattningarna inom fångvården. Därför synes det skäligt, att ett särskilt lönetillägg enligt angivna grunder tillerkännes direktören, kamreraren, lantbruksinspektoren och assistenterna vid anstalten.

6) Arbetsuppgifterna å befattningen, vilken inrättades vid 1950 års riksdag, äro av stadigvarande natur.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

Med anledning av förslaget om anställande av en eldare erinrar statskontoret, att en tjänst såsom montör indrogs år 1941, då det förutsattes, att anstaltens maskinist skulle kunna uppehålla montörsysslan. Det bör vara möjligt att för ifrågavarande arbetsuppgifter utnyttja redan befintlig arbetskraft. Anstaltsstyrelsen torde närmast ha avsett en reparatörstjänst i 11 lönegraden. Eldarbefattningarna äro däremot hänfödda till 10 lönegraden. I fråga om ekonomibiträdestjänsten framhöll statsutskottet vid 1951 års riksdag, att frågan borde upptagas av pågående tjänsteförteckningsrevision. Beträffande befattningen som arbetsterapeut förutsätter statskontoret, att det bör vara möjligt att tillgodose behovet av handledare för det mindre arbetsföra klientelet genom att låta lämplig befattningshavare undergå för ändamålet tjänlig utbildning.

Ökningen av antalet psykopater inom anstaltsklientelet torde motivera, att ökade möjligheter beredas anstalten att anlita psykiatrisk sakkunskap. Uppräkningen av arvodet till rådgivande psykiater för ökat antal läkarbesök synes dock tills vidare böra begränsas till 1 000 kronor.

Liksom i fråga om äskade lönetillägg för den ledande personalen vid Vengarns- och Haknåsanstalterna avstyrker statskontoret motsvarande förslag beträffande Svartsjöanstalten. Den anförda motiveringen, vilken hänvisade till förhållandena inom fångvården, är icke bärande. Frågan om löneförbättring torde under alla omständigheter böra hänskjutas till tjänsteförteckningsrevisionen.

Med den påkallade extra-ordinariesättningen av den år 1950 inrättade assistentbefattningen synes böra anstå.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran mot den för arbetsterapeuten föreslagna löneställningen, vilken överensstämmer med lönesfällningen för arbetsterapeuterna inom fångvården. Lönenämnden föreslår emellertid, att befattningshavaren — för undvikande av arvodesanställning — anställas såsom extra tjänsteman i 13 lönegraden. Lönenämnden tillstyrker, att särskilt lönetillägg medges för direktören och assistenterna vid anstalten. Däremot kan nämnden icke biträda förslaget om att sådant tillägg skall utgå jämväl till kamreraren och lantbruksinspektoren.

Socialstyrelsen framhåller.

Styrelsen tillstyrker, att byggnadsstyrelsen erhåller i uppdrag att uppgöra en plan för förbättrings- och reparationsarbeten vid anstalten.

Det är av stor betydelse från vårdsynpunkt, att en rationellt ordnad arbets- och sysselsättningsterapi är genomförd vid anstalten. Socialstyrelsen tillstyrker därför anstaltsstyrelsens nu framlagda förslag om anställande av en arbetsterapeut men framhåller, att det torde vara mera ändamålsenligt att tjänsten blir lönegradsplacerad, förslagsvis i Cg 13.

Ökad medverkan i vårdarbetet av anstaltens psykiater är ett starkt grundat önskemål. Styrelsen tillstyrker anstaltsstyrelsens förslag om höjt arvode till anstaltens rådgivande psykiater för att möjliggöra en ökning av dennes tjänstgöring vid anstalten.

Departementschefen.

På grund av den ökade användningen av maskiner vid anstalten samt pågående installation av elektricitet i bostäderna tillstyrker jag anstaltsstyrelsens förslag om inrättande av en befattning för eldare i Ce 11. I enlighet med vad riksdagen beslutat i anledning av propositionen nr 214/1951 rörande lönegradsplaceringen av viss vård- och ekonomipersonal bör vidare 1 ekonomibiträde i Ce 3 uppflyttas till Ce 5.

Med hänsyn till betydelsen av sysselsättningsterapi vid en anstalt av detta slag ansluter jag mig till styrelsens uppfattning, att svartsjöanstaltens resurser i detta avseende böra ökas. Jag anser emellertid, att styrelsens önskemål i detta avseende åtminstone till en början kan tillgodoses genom att en av anstaltens befattningshavare erhåller erforderlig utbildning vid härför lämplig skola. För bestridande av kursavgifter torde medel böra beräknas under omkostnadsstaten.

Beträffande förslaget om arvodesförbättring för psykiatern förordar jag en höjning av arvodet med 1 000 kronor till 4 000 kronor, varigenom anstalten kan beredas möjlighet att i större utsträckning än hittills utnyttja psykiatern.

Vad angår förslagen om särskilt lönetillägg för vissa tjänstemän vill jag framhålla, att tjänsteförteckningskommittén inom kort torde komma att framlägga förslag beträffande löneställningen för ifrågavarande befattningshavare. Därest utredningsarbetet ej hinner avslutas i sådan tid, att förslag kan föreläggas 1952 års riksdag bör, såframt icke riksdagen framställer erinran däremot, på Kungl. Maj:t få ankomma att, om så befinnes skäligt, medgiva, att särskilda lönetillägg må utgå till anstaltens direktör och assistenter.

Förslaget om överförande av en extra assistentbefattning till extra ordinarie stat anser jag mig icke f. n. kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 6 804 kronor för en ny tjänst (1 eldare Ce 11), 432 kronor för uppflyttning i lönegrad av en befattningshavare samt 1 000 kronor för ökning av psykiatarvudet. Härtill komma 396 kronor för löneklassuppflyttningar och 102 100 kronor för rörligt tillägg. Anslaget skulle alltså höjas med (6 804 + 432 + 1 000 + 396 + 102 100) 110 732 kronor eller i runt tal 111 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 317 300 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 11 700 (+ 1 000) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 156 500 (+ 6 000) kronor och rörligt tillägg 158 500 (+ 104 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (317 300 + 11 700 + 156 500 + 158 500) 644 000 (+ 111 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	317 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	11 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	156 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	158 500

Summa förslagsanslag kronor 644 000;

b) till Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 644 000 kronor.

[141] 2. Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	380 000	439 200
1951/52 (statsliggaren s. 1010)	405 400	
1952/53 (förslag)	443 400	

Yrkande.

Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes föreslår en höjning av anslaget med 47 500 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård	1 074	500	1 000	+ 500
2. Reseersättningar	2 170	2 000	2 500	+ 500
3. Bränsle, lyse, vatten	96 786	90 000	95 000	+ 5 000
4. Underhåll av byggnader	30 000	20 000	20 000	—
5. Inventarier	4 980	5 000	9 500	+ 4 500
6. Beklädnad och sängkläder	17 729	13 000	17 000	+ 4 000
7. Hälso- och sjukvård	32 517	25 000	32 000	+ 7 000
8. Omkostnader för utskrivna och permitterade	26 301	25 000	30 000	+ 5 000
9. Arbetspremier för handräckning	55 852	50 000	55 000	+ 5 000
10. Kostnader för transport av intagna	1 618	5 000	—	— 5 000
11. Kostnader för intagnas transport till domstol	—	—	2 000	+ 2 000
12. Inköp av automobil	—	—	14 000	+ 14 000
13. Underhåll och driftkostnader för automobil	—	—	5 000	+ 5 000
				+ 47 500

Motiv.

2) Ökad medelsanvisning erfordras, därest anstaltens rådgivande psykiater beredes möjlighet att deltaga i vårdarbetet i vidgad omfattning.

4) Styrelsen har i olika sammanhang framhållit otillräckligheten av beviljade medel till underhåll av byggnader. Den 1 juni 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt styrelsen att i samråd med byggnadsstyrelsen göra en skyndsam utredning rörande erforderliga förbättringsarbeten å bostäderna vid anstalten. I avvaktan på slutförandet av utredningen har anslagsposten tills vidare upptagits med oförändrat belopp.

5) För normal nyanskaffning av möbler m. fl. inventarier beräknas 5 000 kronor. För budgetåret 1951/52 hemställde styrelsen om en ökning av medelsanvisningen med 4 500 kronor för att ersätta de synnerligen bristfälliga inventarierna i det för den ogifta personalen avsedda s. k. »Ungkarlshuset». Departementschefen ansåg sig icke kunna tillstyrka framställningen men fann det angeläget, att styrelsen inom ramen för gällande anslag sökte vidtaga åtgärder för att förbättra inventariebeståndet i första hand inom ifrågavarande bostadshus. På grund av ofrånkomliga utgiftstegringar under omkostnadsanslaget har det icke visat sig möjligt att anlita den anvisade utvägen. Den bristfälliga möbleringen i »Ungkarlshuset» har i flera fall försvårat personalrekryteringen.

10) Vid bifall till ett av styrelsen framfört förslag om inköp av en bil erfordras icke någon medelsanvisning under delposten.

11) Med anstaltsklientelet alltmer utpräglade kriminalitet har följt ökat antal transporter till domstol. Anstalten har endast undantagsvis kunnat åtaga sig utförande av dylika transporter, vilka i stället ombesörjts av vederbörande polischef vanligtvis genom anlitan på fritid av personal vid anstalten. I den mån förordnande om hämtning till domstol ej meddelats, ha av polischefen förskjutna kostnader för dylika transporter i åtskilliga fall icke ansetts kunna ersättas av statsmedel eller av polisdistriktet. Landsfogden i länet har därför anhållit, att anstalten måtte ombesörja ifrågavarande transporter. Styrelsen har ansett sig böra såtillvida tillmötesgå framställningen, att anstalten åtagit sig transporter till domstol inom Stockholmsområdet. Det torde ligga i statsverkets intresse, att de intagnas transporter till domstol kunna utföras utan onödig omgång och kostnad. Med hänsyn härtill synas samtliga transporter, liksom fallet är vid Venn-garnsanstalten, böra ankomma på anstalten.

12—13) Reguljära trafikmedel kunna som regel icke användas vid de ofta förekommande transporterna till andra anstalter och sinnessjukhus. Härför har hyrbil måst anlitas. Efterspaningen av från anstalten avvikna skulle avsevärt underlättas genom tillgång på egen bil. Under senaste året har anstalten börjat försöksvis permittera interner till arbeten i anstaltens närhet. En förutsättning för denna vårdform, som hittills givit mycket tillfredsställande erfarenheter, är att internerna stå under anstaltens direkta

övervakning. I avsaknad av bil åtgår för denna övervakning mycken tid enbart för färd från och till de olika arbetsplatserna.

Yttranden.

Statskontoret anser, att delposterna till inventarier, till omkostnader för utskrivna och permitterade samt till arbetspremier för handräckning böra bibehållas oförändrade. Förslaget om medel för inköp av automobil samt till underhåll och driftkostnader för automobil motsätter sig statskontoret bestämt, då behovet ej kan anses styrkt. Posten till kostnader för transport av intagna bör därför bibehållas, dock med ett till 3 000 kronor ned-satt belopp. Mot upptagandet av en särskild post till kostnader för intagnas transport till domstol vill statskontoret ej rikta någon invändning.

Socialstyrelsen vitsordar, att det framstått som en svår brist, att anstalten icke förfogar över egen automobil för utförande av transporter av olika slag, efterspaning av från anstalterna avvikna m. m. Genom inköp av automobil skulle arbetet vid anstalten i hög grad underlättas.

Departementschefen.

Med hänsyn till de höga belastningssiffrorna för budgetåret 1950/51 torde medelsanvisningen under flertalet anslagsposter i omkostnadsstaten för nästa budgetår böra ökas. Anslagsposten till sjukvård torde sålunda böra höjas med 500 till 1 000 kronor och anslagsposten till reseersättningar med 500 kronor till 2 500 kronor. För bränsle, lyse och vatten beräknas ett från 90 000 till 100 000 kronor förhöjt belopp. Under delposten till övriga expenser böra i anslutning till ett under avlöningsanslaget framfört förslag upptagas kostnader för en befattningshavares genomgång av en kurs i arbetsterapi. Delposten, som nu är uppförd med 8 500 kronor, bör för ändamålet uppräknas med 1 500 kronor.

För att möjliggöra viss standardförbättring framförallt i det s. k. Ungkarlshuset förordar jag, att den under anslagsposten till övriga utgifter upptagna delposten till inventarier beräknas till 7 000 kronor, vilket innebär en höjning med 2 000 kronor. I anslutning till senast tillgängliga belastnings-siffra föreslår jag ett belopp av 17 000 kronor till beklädnad och sängkläder, vilket innebär en höjning med 4 000 kronor. För hälso- och sjukvård beräknar jag ett från 25 000 till 32 000 kronor förhöjt belopp. Delposten till omkostnader för utskrivna och permitterade bör höjas med 5 000 kronor till 30 000 kronor. I likhet med direktionen beräknar jag 55 000 kronor till arbetspremier för handräckning, varigenom delposten höjes med 5 000 kronor, medan delposten till kostnader för transport av intagna torde böra upptagas med oförändrat belopp, 5 000 kronor. Jag anser mig slutligen på av direktionen anförda skäl böra biträda förslaget om uppförande av en särskild delpost till kostnader för intagnas transport till domstol. För ändamålet beräknar jag 2 500 kronor. Förslagen om medel för inköp av en auto-

mobil och för underhåll och driftkostnader av en sådan anser jag mig där-
emot f. n. icke kunna biträda.

Anslaget uppföres alltså med (405 400 + 500 + 500 + 10 000 + 1 500 +
2 000 + 4 000 + 7 000 + 5 000 + 5 000 + 2 500) 443 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens
alkoholistanstalt därstädes: Omkostnader* för budgetåret
1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 443 400 kronor.

[142] 3. *Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt
därstädes: Vissa byggnadsarbeten.* Något anslag för detta ändamål finnes
ej upptaget i gällande riksstat.

Genom beslut den 1 juni 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt styrelsen för sta-
tens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes
att i samråd med byggnadsstyrelsen verkställa skyndsamt utredning rörande
erforderliga förbättringsarbeten å personalbostäderna vid anstalterna. Med
skrivelse den 26 oktober 1951 har styrelsen för anstalterna inkommit med
på utredningen grundade förslag. Beredningen av frågan om anslag för
nästa budgetår till nu ifrågakvarande ändamål är ännu icke avslutad. I av-
bidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget böra upptagas med ett alle-
nast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med
500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Sta-
tens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholist-
anstalt därstädes: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret
1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[143] 4. *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och
alkoholistanstalt: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	35 800	37 337
1951/52 (statsliggaren s. 1011)	32 300	
1952/53 (förslag)	38 700	

Tvångsarbets- och alkoholistanstalter voro under budgetåret 1950/51 an-
ordnade vid fångvårdsanstalterna i Växjö och Västervik. Anstalten i Väs-
tervik nedlades med utgången av september månad 1950.

Yrkande.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 27/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 6 400 kronor med hänsyn till höjningen av procentsatsen för rörligt tillägg.

Yttrande.

Socialstyrelsen meddelar, att styrelsen i skrivelse till medicinalstyrelsen begärt dess medverkan för att åstadkomma en ersättning inom sinnessjukvårdens ram för alkoholistanstalten i Växjö. När en dylik omorganisation kommit till stånd, erfordras icke längre anslag för någon alkoholistanstalt inom fångvårdsorganisationen. Det är emellertid icke f. n. möjligt att angiva, vid vilken tidpunkt detta kan komma att ske.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda fångvårdsstyrelsens beräkning av medelsbehovet och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	16 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	13 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 500

Summa förslagsanslag kronor 38 700;

b) till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 38 700 kronor.

[144] 5. Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	9 500	20 045
1951/52 (statsliggaren s. 1012)	7 900	
1952/53 (förslag)	11 100	

Yrkande.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 3 200 kronor, avseende vårdkostnader för personer, intagna å statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt eller utackorderade å arbetshem.

Motiv.

I gällande omkostnadsstat har ett belopp av 3 800 kronor anvisats till vårdkostnader för personer, intagna å statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt eller utackorderade å arbetshem. Medelsanvisningen bör justeras med hänsyn till dels belastningen, som under budgetåret 1950/51 uppgick till 6 400 kronor, dels ock den fortsatta prisstegringen.

*Yttrande.**Socialstyrelsen anför.*

Relativt ofta förekommer, att vårdtagare måste inställas inför domstol. Därvid måste vårdare medfölja. Anstalten saknar särskilt anslag till bestridande av resekostnaderna. Hittills har man därför varit nödsakad att anlita polis för dylika resor i de fall, där förordnande om personlig inställelse meddelats av domstolen. Det är emellertid olämpligt, att en av socialvården omhändertagen person föres till domstol under poliseskort. Särskilt stötande framstår detta i de fall, då vederbörande icke är åtalad för något brott.

I Venngarnsanstaltens omkostnadsanslag ingår en särskild delpost till kostnader för intagnas transport till domstol. I anslagsäskandena för Svartsjöanstalten har föreslagits upptagande av en delpost för domstolsresor. Beträffande intagna å erkända alkoholistanstalter gäller, att dylika resekostnader enligt gällande kungörelse kunna bestridas av statsmedel, om intagningsförordnande blivit meddelat och kommun är ansvarig för vårdkostnaden. Socialstyrelsen har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 föreslagit, att kungörelsen skall avse även frivilligt ingångna vårdtagare. Beträffande å erkänd alkoholistanstalt tvångsintagen person, för vilken statsverket har att bestrida vårdkostnaderna, är praxis att kostnaderna för resa till domstol täckas av statsmedel genom särskild ersättning till anstalten.

Socialstyrelsen föreslår, att kostnader för å Växjöanstalten intagnas transporter till domstol täckas av statsmedel, lämpligen genom anlitan av delposten till övriga utgifter. Någon förstärkning av anslaget torde ej påkallas härav.

Departementschefen.

På av fångvårdsstyrelsen anförda skäl förordar jag att delposten till vårdkostnader för personer, intagna å statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt eller utackorderade å arbetshem, höjes med 3 200 kronor till 7 000 kronor. Socialstyrelsen har framhållit, att f. n. polishandräckning brukar anlitas vid vårdtagares inställelse inför domstol enär anstalten saknar anslag för bestridande av resekostnader. Jag förordar, att anslagsposten till övriga utgifter får tagas i anspråk för att täcka sådana kostnader. Jag vill härvid erinra om att omkostnadsstaten för Venngarnsanstalten innehåller en särskild delpost för ändamålet och att jag i det föregående beträffande Svartsjöanstalten föreslagit uppförandet av en delpost till kostnader för intagnas transport till dom-

stol. I avvaktan på närmare erfarenhet om de blivande kostnaderna vid Växjöanstalten anser jag det f. n. icke erforderligt att företaga någon uppräkning av ifrågavarande anslagspost.

Anslaget bestämmes alltså till (7 900 + 3 200) 11 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens inom fångvårdsorganisationen anordnade tvångsarbets- och alkoholistanstalt: Omkostnader för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 11 100 kronor.

[145] 6. Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	100 000	84 759
1951/52 (statsliggaren s. 1013)	100 000	
1952/53 (förslag)	130 400	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 11/9 1951) föreslår, att anslaget höjes med 40 000 kronor.

	Ökning
1. 1 skötare Cc 11	5 480
2. 1 assistent Cg 22	11 160
3. 1 skrivbiträde med halvtidstjänstgöring	2 322
4. Arvode åt sjukhusdirektionens sekreterare	900
5. Arvode åt sjukhusintendenten	480
6. Rörligt tillägg	20 000
	40 342

Motiv.

1) Personalstyrkan har visat sig otillräcklig, främst när det gällt övervakning nattetid och vid yttre arbeten. Flera tillbud till upplopp ha förekommit.

2) De socialvårdande uppgifterna vid anstalten handhavas f. n. av sjukhusets förste uppsyningsman. Härigenom har denne befattningshavares arbetsbörda blivit orimligt stor, och det synes icke vara möjligt för honom att i längden på ett tillfredsställande sätt fullgöra såväl dessa uppgifter som sitt huvudsakliga arbete vid sjukhuset, där omkring 500 patienter vårdas. Därest alkoholistanstalten skall kvarbliva vid sjukhuset är det synnerligen angeläget, att en assistent snarast anställs. Med hänsyn till att anstalten får anses vara av provisorisk karaktär torde tjänsten åtminstone tills vidare böra placeras i Cg 22.

3) Anstaltens behov av arbetskraft för skriv- och kontorsgöromål kan icke täckas genom anlitande av sjukhusets tjänstemän.

4)—5) Enär sjukhusdirektionen fungerar såsom styrelse för anstalten,

har direktionens sekreterare fått avsevärt ökad arbetsbörda. Jämväl för sjukhusintendenten har anstaltens tillkomst medfört merarbete samt ökat ansvar. Sekreteraren och intendenten böra därför tilldelas särskilda arvoden.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

Förslagen om inrättande av en tjänst som skötare i Cg 11 samt om anställande av ett halvtidstjänstgörande skrivbiträde synas i avvaktan på ytterligare erfarenhet av verksamheten vid anstalten f. n. ej böra föranleda någon åtgärd.

Av redogörelsen rörande arbetsförhållandena för den ledande personalen synes framgå, att det föreligger ett trängande behov av att överläkaren vid sjukhuset erhåller kvalificerad hjälp för de socialvårdande uppgifterna vid anstalten. Närmast bör det komma i fråga att inrätta en tjänst för socialkurator i Cg 17. Därest emellertid arbetsförhållandena påkalla anställandet av en assistent, bör denna befattning i likhet med vad som förekommer vid svartsjö- och venngarnsanstalterna placeras högst Cg 20.

Förslaget att sjukhusintendenten och sjukhusdirektionens sekreterare skulle erhålla särskild ersättning för det merarbete och ökade ansvar, som alkoholistanstaltens tillkomst medfört, bör i avvaktan på närmare erfarenheter tills vidare ej vinna tillmötesgående. Särskild gottgörelse tillkommer ej direktören och kamreraren vid svartsjöanstalten för bestyret med fångvårdsanstalten därstädes.

Statens lönenämnd tillstyrker, att assistenttjänsten placeras i Cg 22. Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot att direktionsskreteraren tillerkännes särskilt arvode och föreslår, att arvodesbeloppet fastställs till 420 kronor för år. Härigenom erhåller befattningshavaren, som f. n. åtnjuter ett årsarvode av 900 kronor, sammanlagt 1 320 kronor för år, eller det högsta belopp, medicinalstyrelsen äger bestämma för sekreterare hos sinnessjukhusdirektion. Tillräckliga skäl ha däremot icke förbragts för att tillerkänna intendenten vid sjukhuset särskilt arvode. Med hänsyn härtill avstyrker nämnden förslaget i denna del.

Socialstyrelsen anser behovet av en assistent för den sociala omvårdnaden synnerligen trängande. Styrelsen erinrar, att den begärt medicinalstyrelsens medverkan för att inom sinnessjukvårdens ram finna en ersättning för den nu inom fångvården anordnade alkoholistanstalten i Växjö. Därest detta försök lyckas, bör förevarande anslag, liksom motsvarande omkostnadsanslag, omfatta även den sålunda planerade anstalten.

Departementschefen.

Under den korta tid Salberga sjukhus fungerat såsom alkoholistanstalt har behovet av en särskild befattningshavare med uppgift att handlägga de socialvårdande uppgifterna framträtt med ökad styrka. Den för sjukhuset anställde förste uppsyningsmannen har hittills handlagt dessa betydelsefulla arbetsuppgifter. Då befattningshavarens arbetsbörda härigenom blivit

mycket betungande, finner jag mig nu böra förorda, att en särskild tjänst inrättas för ändamålet. Innehavaren bör vara assistent med placering i Cg 20. I likhet med statens lönenämnd tillstyrker jag vidare, att direktionssekreteraren tillerkännes särskilt arvode för sin befattning med alkoholistanstaltens göromål. Arvodet bör i enlighet med lönenämndens förslag upptagas med 420 kronor per år.

Styrelsens förslag i övrigt om personalförstärkningar och om visst ytterligare arvode anser jag mig icke kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 9 948 kronor för en ny assistenttjänst och 420 kronor för sekreterararvode. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 20 000 kronor. Ökningen å hela anslaget skulle alltså uppgå till i runt tal 30 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 57 000 kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 1 470 (+ 320) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 40 000 (+ 7 500) kronor och rörligt tillägg 31 930 (+ 22 580) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (57 000 + 1 470 + 40 000 + 31 930) 130 400 (+ 30 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	57 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 470
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	40 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 930

Summa förslagsanslag kronor 130 400;

b) till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 130 400 kronor.*

[146] 7. Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	53 000	46 423
1951/52 (statsliggaren s. 1013)	46 000	
1952/53 (förslag)	46 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 11/9 1951) föreslår, att anslaget i avvaktan på ytterligare erfarenhet angående medelsbehovet uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna biträda medicinalstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kronor.

[147] 8. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	359 700	378 285
1951/52 (statsliggaren s. 1014)	362 900	
1952/53 (förslag)	434 900	

Yrkande.

Styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn (skr. 29/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 99 400 kronor.

	Ökning
1. 1 överläkare Ca 32 i st. f. nuvarande arvodesbefattning som psykiater	14 220
2. 1 assistent Ce 20	9 948
3. Uppflyttning av 1 sjuksköterska Ce 10 till översköterska Ce 12	648
4. Särskilt lönetillägg till direktör och assistenter	4 380
5. Höjning av vissa arvoden	1 680
6. Höjning av anslag till tillfällig personal	2 000
7. Löneklassuppflyttningar	2 234
8. Höjning av det rörliga tillägget	64 200
9. Avrundning	90
	99 400

Motiv.

1) Vid 1951 års riksdag uppräknades arvudet till rådgivande psykiatern med 4 000 kronor för att möjliggöra utsträckning av psykiaterns tjänstgöringstid från 2 till 3 dagar i veckan. Det har icke varit möjligt att träffa avtal om ett sådant arrangemang. Såsom ett provisorium tillämpas den ordningen, att psykiatern utsträcker varje besök från tre till fem timmar. I och med tillkomsten av den större sjukavdelning, som nu håller på att färdigställas, kan behovet av läkare icke tillgodoses på nuvarande sätt. Väntetiden uppgår ofta till flera veckor och frågor om försökspermission måste t. ex. uppskjutas i avvidan på samråd med läkaren. Den föreslagna tjänsten bör placeras i samma lönegrad som motsvarande befattningar vid fångvårdens sinnessjukavdelningar. Härtill kommer hyresersättning jämte avlöningsförstärkning. — Beträffande husläkaren synes någon tids erfarenhet böra av-

vaktas för att närmare kunna bedöma, huruvida hans arbete med de intagna kan minskas genom inrättande av en heltidstjänst som psykiater.

2) I anslutning till förslag i styrelsens petita för budgetåret 1951/52 om inrättande av ytterligare en assistentbefattning uttalade statsutskottet i anledning av en motion, att vad som anförts i frågan i och för sig syntes beaktansvärt. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som skulle åvila befattningshavaren, ifrågasattes, om behovet av personalförstärkning icke bättre skulle tillgodoses genom inrättande av en tjänst som social kurator. Utredning härom borde förebringas före ett slutligt ställningstagande.

Vid anstalten har tidigare funnits en befattning som social kurator i Ce 15. Någon kompetent sökande till tjänsten kunde aldrig erhållas. När den nuvarande befattningen som assistent i Ce 20 inrättades år 1946 indrogs kuratorsbefattningen, varvid framhölls att assistenterna skulle utföra även kuratorsgöröml. Enligt styrelsens mening är det icke längre möjligt att, med den oavbrutet växande arbetsbördan, i tillräcklig utsträckning ägna tid åt det individuella vårdarbetet. Genom en rationell behandling av de intagna skulle vårdtiderna i allmänhet kunna förkortas. En förkortning av vårdtiden med en vecka skulle, vid samma antal försökspermitterade som år 1950 och efter en vårdkostnad av 15 kronor per dag, medföra en årlig besparing av 27 600 kronor. Om en kompetent sökande kan erhållas till en kuratorstjänst, skulle behovet av personalförstärkning till väsentlig del fyllas. Med hänsyn till de förändringar i anstaltsorganisationen, som nyligen företagits och varigenom hufvudsakligen befattningen indragits fr. o. m. den 1 juli 1951, synes det lämpligast, att personalförstärkningen sker genom inrättande av en assistenttjänst, varigenom den assistent, som övertagit uppdraget att utöva tillsyn över anstaltsordningen, kunde erhålla avlösning.

3) Till den skötersketjänst i Ce 10, som inrättats den 1 juli 1951, har ingen sökande kunnat erhållas.

4) Befattningshavarna vid anstalten äro i fråga om lönegradsplacering jämställda med motsvarande befattningshavare vid fångvårdsstaten. Befattningarna i lönegrad 15 och lägre blevo för några år sedan uppflyttade samtidigt som uppflyttning skedde vid fångvårdsstaten. Någon löneförbättring för direktör och assistenter förekom icke vid detta tillfälle. Lönegradsplaceringen för nämnda befattningshavare torde prövas av 1949 års tjänsteförteckningsrevision. Vid fångvårdsstaten ha de emellertid numera kommit i åtnjutande av ett särskilt lönetillägg, som utgår med 630 kronor för år till befattningshavare i lönegraderna 19 och 20 samt 780 kronor för år till befattningshavare i lönegrad 21 och högre.

Det måste anses skäligt, att den tidigare tillämpade likställigheten beträffande löneförmåner vid Venngarmsanstalten och vid fångvårdsanstaltarna upprätthålles. Förutom direktören och assistenterna böra jämväl anstaltens redogörare och lantbruksinspektör, båda de sistnämnda placerade i lönegrad Ca 21, komma i åtnjutande av särskilt lönetillägg.

5) Arvodena till läkarna, predikanten, styrelsens sekreterare samt en styrelseledamot med särskilt uppdrag ha icke blivit föremål för någon höjning, såsom fallet är beträffande löner, å vilka rörligt tillägg utgår. Det är önskvärt, att arvodena höjas retroaktivt åtminstone från innevarande budgetårs ingång.

Psykiaterarvudet torde böra höjas efter överenskommelse med vederbörande läkarorganisation, lämpligen från 75 till 90 kronor vid besök om minst tre timmar eller vid en besökstid av minst fem timmar från 115 till 135 kronor. Då styrelsen räknat med anslag för inrättande av en överläkarebefattning, har något belopp för arvode åt psykiatern icke upptagits vid anslagsberäkningen.

Husläkarens arvode bör höjas från 3 600 till minst 4 200 kronor.

Ersättningen till anstaltens predikant fastställdes för tio år sedan till 700 kronor och bör lämpligen höjas till 900 kronor.

Arvudet till styrelsens sekreterare bör höjas från 900 till 1 080 kronor. Alltsedan år 1916 har till en styrelseledamot »med särskilt uppdrag att förätta inventeringar och besiktningar m. m.» utgått ett arvode av 600 kronor. Detta uppdrag har anförtrotts styrelsens jordbrukssakkunnige ledamot och har därför ansetts innefatta jämväl uppdrag att å styrelsens vägnar hava tillsyn över anstaltens jordbruk. Arvudet bör bestämmas till 1 200 kronor.

Arvudet för orgelspelning bör höjas från 400 till 500 kronor.

Styrelsen föreslår, att en särskild delpost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptages i avlöningsstaten.

6) För tillfällig personal, vikariats- och övertidsersättningar kan disponeras endast ett belopp av ca 2 500 kronor. Detta är alltför lågt, i synnerhet som kostnaderna för tillfällig personal stiga på grund av den allmänna höjningen av lönenivån.

Yttranden.

Statskontoret uttalar.

Statskontoret hänvisar beträffande överläkartjänsten till att statsutskottet understrukt ett av departementschefen i 1951 års statsverksproposition gjort uttalande, att erfarenheter av den nyinrättade, relativt begränsade sjukavdelningen borde avvaktas, innan beslut fattades om inrättande av heltidstjänst för anstaltens psykiater. Tiden torde ännu ej vara inne att upptaga frågan om behovet av läkarpersonal vid anstalten till förnyad prövning. Statskontoret anser det tveksamt, om en social kurator kan vara till lika stor nytta som en assistent. Därest styrelsens förslag skulle vinna beaktande, bör assistenttjänsten dock tills vidare placeras i Cg 20.

Ett utbyte av den nyinrättade sjukskötersketjänsten Ce 10 mot en befattning som översköterska Ce 12 måste statskontoret bestämt motsätta sig. Ämbetsverket erinrar om statsutskottets uttalande vid 1951 års riksdag, att det ej borde ifrågakomma att placera sköterskebefattningen högre än första sköterska vid statens sinnessjukhus.

Den löneförbättring, som givits fångvårdens tjänstemän, har berott på de särskilda krav på tjänstemännen, som straffverkställighetsreformen ställt. Samma motiv läser ej kunna åberopas till förmån för motsvarande befattningshavare vid statens alkoholistanstalter. Frågan om förbättrad löneställning för sistnämnda befattningshavare torde f. ö. falla under tjänsteförteckningskommitténs bedömande. En höjning av ersättningarna till den arvodesavlönade personalen synes i betraktande av det försämrade penningvärdet i och för sig skälig beträffande åtminstone de arvoden, som sedan en längre tid utgått oförändrade. Vid anmälan av propositionen nr 52/1951 angående grunderna för höjning av löner enligt statens löneplansförfordning m. m. framhöll föredragande departementschefen, att en höjning av bisysslearvoden i allmänhet icke borde ifrågakomma, vilket uttalande av riksdagen lämnades utan erinran. I enlighet med detta uttalande läser någon uppräknig av här avsedda ersättningsbelopp ej böra ske annat än i samband med en allmän omreglering av dylika arvoden.

En höjning av det belopp, som står till förfogande för avlöning till tillfällig personal samt vikariats- och övertidsersättningar, kan statskontoret ej biträda.

Statens lönenämnd yttrar.

Lönetilläggen till vissa tjänsteinnehavare vid fångvårdsanstalterna ha motiverats med att straffverkställighetsreformen ställt betydligt ökade krav på befattningshavarens insikter och omdöme. Tilläggen utgå till innehavare av befattning som direktör, föreståndare eller assistent. Lönenämnden erinrar vidare om vad föredragande departementschefen i propositionen nr 234/1946 anförde bl. a. rörande arbetsuppgifternas beskaffenhet vid fångvårds- och alkoholistanstalterna. Såsom allmän motivering för en uppflyttning av vakt- och arbetsledarpersonalen vid fångvårdsanstalterna hade framhållits de väsentliga förskjutningar i arbetsuppgifterna, som föranletts av det omfattande reformarbetet på straffverkställighetens område. Vid tvångsarbets- och alkoholistanstalterna hade arbetsuppgifterna redan länge haft den karaktär, som arbetet vid fångvårdsanstalterna fått först på senare tid och komme att i ännu högre grad få efter genomförandet av den nya straffverkställighetsreformen. Den centrala uppgiften för tvångsarbets- och alkoholistanstalterna hade varit att genom vårdåtgärder av olika slag och arbetsfostran förbättra och återupprätta klientelet. Emellertid måste tjänstgöringen vid de statliga alkoholistanstalterna — och därmed givetvis även vid tvångsarbetsanstalterna, då personalen vore gemensam vid de kombinerade anstalterna — betecknas såsom särskilt krävande med hänsyn till klientelet beskaffenhet. Anledning förelåg därför enligt departementschefens mening att i samband med en allmän lönegradsuppflyttning för vakt- och arbetsledarpersonalen vid fångvården företaga enahanda uppflyttning för vård- och arbetsledarpersonalen vid tvångsarbets- och alkoholistanstalterna.

Med utgångspunkt från det anförda har lönenämnden icke funnit anledning motsätta sig, att den högre personalen vid tvångsarbets- och alkoholistanstalterna tillerkännes särskilt lönetillägg enligt samma normer, som gälla vid fångvårdsanstalterna. Nämnden tillstyrker, att innehavare av direktörs- eller assistentbefattning vid alkoholistanstalten å Venngarn tillerkännes särskilt lönetillägg men avstyrker förslaget om lönetillägg för räkenskapsföraren och lantbruksinspektoren vid anstalten.

Socialstyrelsen framhåller.

Såsom styrelsen tidigare anfört synes förslaget om en särskild överläkars-tjänst vara en automatisk följd av inrättandet vid anstalten av en avdelning för medicinsk vård. Socialstyrelsen har ytterligare stärkts i denna uppfattning. Ehuru den medicinska avdelningen ännu icke är till fullo utbyggd, är tillgången på psykiatrisk sakkunskap redan nu otillfredsställande.

Behovet av en assistenttjänst är trängande, då direktören och hans närmaste medhjälpare ha en orimligt stor arbetsbörda. Mot alternativet att i st. f. en assistenttjänst inrätta en kuratorstjänst vid anstalten talar bl. a. förhållandet att en tidigare inrättad kuratorstjänst icke kunde locka någon sökande. Vidare skulle i sådant fall vissa sociala uppgifter för vårdtagarna ankomma på kuratorn, medan andra uppgifter rörande samma personer skulle åvila assistenterna. En sådan uppdelning är icke ändamålsenlig.

Styrelsen, som anser att assistenttjänsterna äro för lågt placerade, vill i avbidan på tjänstföreteckningsrevisionens förslag begränsa sig till att yrka bifall till framställningen om särskilt lönetillägg till direktören och assistenterna vid anstalten i överensstämmelse med vad som gäller för motsvarande befattningshavare vid fångvården.

Sjuksköterskebefattningen i Ce 10 är uppenbarligen blockerad såsom för lågt avlönad. Då anstalten är i stort behov av ytterligare en befattningshavare med sjuksköterskekompetens, tillstyrker styrelsen bifall till förslaget om utbyte av sjuksköterskebefattningen mot en befattning såsom översköterska. Socialstyrelsen vill uttala sin tillfredsställelse med ett förslag av anstaltsstyrelsen att till anstalten knyta en person med kompetens att leda arbets- och sysselsättningsterapi. Behovet av en sådan terapeut är stort till följd av att anstaltens vårdtagare i mycket stor utsträckning äro oförmögna att delta i de arbeten av gångse natur, som förekomma vid anstalten.

Departementschefen.

I överensstämmelse med den ståndpunkt, som vid behandlingen av anslagsframställningen för innevarande budgetår intogs av den dåvarande chefen för inrikesdepartementet, anser jag mig icke kunna biträda styrelsens ånyo framförda förslag om inrättande av en överläkarbefattning vid anstaltens sjukavdelning. Ej heller kan jag f. n. tillstyrka, att en ny assistent anställs vid anstalten.

Vad angår förslaget om särskilda lönetillägg till vissa tjänstemän får jag erinra, att tjänsteförteckningskommittén inom kort torde komma att framlägga förslag rörande löneställningen för nu ifrågavarande befattningshavare. Om utredningsarbetet icke skulle hinna avslutas i sådan tid, att förslag kan framläggas till 1952 års riksdag, torde det, såframt icke riksdagen framställer erinran häremot, få ankomma på Kungl. Maj:t att, om anledning härtill finnes föreligga, medgiva särskilda lönetillägg till direktören och assistenterna vid anstalten. Förslaget om höjning av vissa arvoden anser jag mig i viss utsträckning kunna biträda. För husläkaren beräknar jag sålunda ett arvode av 4 000 kronor, för predikanten 775 kronor, sekreteraren 1 000 kronor, för den i framställningen angivna styrelseledamoten med särskilt uppdrag 700 kronor och för organisten 450 kronor.

Medelsanvisningen för tillfällig personal samt till vikariats- och övertidsersättningar torde böra höjas med 500 kronor.

I enlighet med i propositionerna nr 214 och 227/1951 framlagda, av riksdagen antagna principer för lönegradsplacering av viss vårdpersonal m. m. bör 1 föreståndarinna i Ce 14 uppflyttas till Ce 16, 1 köksföreståndare från Ca 10 till Ca 16 och 1 ekonomibiträde Ce 3 till Ce 5.

Sjukskötersketjänsten bör hänföras till 14 lönegraden.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 4 036 kronor för lönegradsuppflyttningar, 725 kronor för ökade arvodessersättningar, 500 kronor för tillfällig personal, 2 234 kronor för löneklassuppflyttningar samt 64 200 kronor för rörligt tillägg. Anslaget skulle alltså höjas med (4 036 + 725 + 500 + 2 234 + 64 200) 71 695 kronor eller i runt tal 72 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 132 000 (+ 1 500) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 201 900 (+ 5 500) kronor och rörligt tillägg 101 000 (+ 65 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (132 000 + 201 900 + 101 000) 434 900 (+ 72 000) kronor.

I anledning av förslagen bör vidare personalförteckningen ändras på det sätt, att en befattning som köksföreståndare Ca 10 utbytes mot en sådan befattning i Ca 16.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t, att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens alkoholistanstalt å Venngarn, vilken nyss angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Venngarn, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	132 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	201 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	101 000

Summa förslagsanslag kronor 434 900;

c) till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 434 900 kronor.

[148] 9. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	284 300	372 076
1951/52 (statsliggaren s. 1015)	271 300	
1952/53 (förslag)	354 800	

Yrkande.

Styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn (skr. 29/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 73 700 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Sjukvård för personal m. m.	897	400	700	300
2. Reseersättningar	2 399	2 500	3 000	500
3. Bränsle, lyse och vatten	78 831	50 000	70 000	20 000
4. Övriga expenser	10 400	9 000	11 000	2 000
5. Underhåll av byggnader m. m.	14 999	16 000	25 000	9 000
6. Inventarier m. m.	32 983	6 000	9 000	3 000
7. Tvätt och renhållning	13 196	7 000	13 000	6 000
8. Utspisning:				
a) Proviant till kost, som försäljes	106 117	11 000	11 000	—
b) Proviant till intagna		77 500	94 500	17 000
9. Omkostnader för utskrivna och permitterade	13 653	12 000	14 000	2 000
10. Kostnader för intagnas transport till domstol	5 711	2 000	5 000	3 000
11. Flitpenningar för handräckning	23 135	19 000	23 000	4 000
12. Underhåll och driftkostnader för automobiler	19 952	12 000	18 000	6 000
13. Direktörens representationskostnader ..	400	400	800	400
14. Diverse utgifter	1 499	1 500	2 000	500
				73 700

Motiv.

Höjningen av de olika delposterna beror väsentligen på penningvärdets förändring, och de föreslagna nya anslagsbeloppen ansluta sig i allmänhet till föregående budgetårs belastningssiffror.

2) Ökningen beror på höjda biljettpriser och traktamenten.

4) Telefonavgifterna ha höjts.

5) Påsynade underhållsarbeten ha i brist på medel måst uppskjutas år efter år. Byggnadsstyrelsen, som tidigare låtit besiktiga anstaltens byggnader, har framhållit, att ett rationellt bedrivande av underhållsarbetet syntes fordra ett årligt anslag, som åtminstone motsvarade det i anstaltsstyrelsens petikum för budgetåret 1951/52 upptagna beloppet 20 000 kronor. Då anstalten numera i huvudsak belägges med sjuka eller mindre arbetsföra vårdtagare, kunna byggnadsarbeten icke i samma utsträckning som tidigare utföras enbart med anstaltens egen arbetskraft. Slutligen ha priserna på byggnadsmaterial avsevärt ökats.

6) Inventariernas standard är låg. För budgetåret 1950/51 uppräknades inventarieanslaget med 9 500 kronor för nyanskaffning av en del inventarier. För innevarande budgetår har såsom särskilt reservationsanslag anvisats medel till bl. a. nyuppsättning och komplettering av äldre inventarier

för den sjukavdelning, som är under inredning. Det årliga underhållsanslaget till inventarier måste ökas, om den avsedda standardhöjningen skall kunna bibehållas. Även på grund av penningvärdets förändring bör anslaget höjas.

7) Sedan anstaltens tvätterska avgått med pension år 1949, har det icke varit möjligt för anstalten att erhålla någon ny sådan befattningshavare. Vidare är den maskinella utrustningen i tvättstugan i hög grad föråldrad. Det har därför befunnits mest ekonomiskt att låta utföra anstaltens tvätt vid fångvårdsanstalten å Hall, som har en större modern tvättcentral. Kostnaderna för tvätt ha härigenom stigit till i runt tal 13 000 kronor under budgetåret 1950/51.

8) Styrelsen anser sig böra räkna med en medelbeläggning av endast 100 vårdtagare mot tidigare 110. Utspisningskostnaden beräknas öka per dagsportion från 2 kronor 32 öre till 2 kronor 60 öre. Kostnaden för proviant till intagna kan sålunda beräknas till $(365 \times 100 \times 2:60)$ 94 900 kronor. Med hänsyn till att antalet befattningshavare, som inackordera sig i anstaltens kosthåll, nedgått, föreslås oförändrat belopp till proviant till kost för personalen.

13) Bidraget till direktörens representationskostnader har utgått med oförändrat belopp sedan 1923. Anstalten mottager i betydande utsträckning studiebesök.

14) Från delposten bestridas kostnaderna för prenumeration å tidningar åt de intagna, idrottsmaterial, föreläsningar, biografförevisningar och annan underhållning. På grund av avsevärt ökade kostnader under senare år behöver anslaget höjas med minst 500 kronor, om icke inskränkningar skola behöva vidtagas i den redan nu otillräckliga verksamheten på detta område.

Yttranden.

Statskontoret föreslår att delposten till reseersättningar upptages till 2 700 kronor, posten till underhåll av byggnader till 17 000 kronor, posterna till inventarier, till omkostnader för utskrivna och permitterade, till flitpenningar för handräckning samt till direktörens representationskostnader till oförändrat belopp, posten till kostnader för intagnas transport till domstol till 3 000 kronor, samt posten till underhåll och driftkostnader för automobiler till 15 000 kronor. Vad gäller posten till övriga expenser förutsättes, att en skälig procentuell höjning av myndigheternas expensanslag efter enhetliga grunder kommer under övervägande.

Socialstyrelsen har icke funnit anledning till erinran mot anstaltsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningssiffrorna för det senaste budgetåret samt inträffade prisstegringar anser jag mig böra uppräknat flertalet av omkost-

nadsstatens anslagsposter. Anslagsposten för sjukvård höjes med 300 kronor till 700 kronor och anslagsposten till reseersättningar med 200 kronor till 2 700 kronor. Under anslagsposten till expenser beräknar jag en höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 30 000 kronor till 80 000 kronor samt av delposten till övriga expenser med 1 000 kronor till 10 000 kronor. För underhåll av byggnader beräknar jag 21 000 kronor, vilket innebär en uppräknings med 5 000 kronor. Delposten till inventarier m. m. bör höjas med 1 000 kronor till 7 000 kronor och delposten till tvätt och renhållning med 6 000 kronor till 13 000 kronor. Under delposten till utspisning upptager jag anslaget för proviant till kost, som försäljes, till oförändrat 11 000 kronor, medan anslaget för proviant till intagna bör höjas med 22 500 kronor till 100 000 kronor. Delposten till omkostnader för utskrivna och permitterade torde böra upptagas med 14 000 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 2 000 kronor. Till kostnader för intagnas transport till domstol beräknar jag en höjning med 3 000 kronor till 5 000 kronor. Delposten till flitpenningar för handräckning torde böra upptagas med 23 000 kronor, vilket innebär en höjning med 4 000 kronor. För underhåll och driftkostnader för automobiler föreslår jag, att medelsanvisningen höjes med 8 000 kronor till 20 000 kronor. Delposten till diverse utgifter, slutligen, torde böra höjas med 500 kronor till 2 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(271\,300 + 300 + 200 + 30\,000 + 1\,000 + 5\,000 + 1\,000 + 6\,000 + 22\,500 + 2\,000 + 3\,000 + 4\,000 + 8\,000 + 500)$ 354 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 354 800 kronor.

[149] 10. *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten.* Anslag för ändamålet är i gällande riksstat uppfört med 34 000 kronor (statsliggaren s. 1015).

I skrivelse den 29 augusti 1951 har anstaltsstyrelsen hemställt om ett anslag å 165 000 kronor. Anstaltsstyrelsen har vidare under hand meddelat, att den inom den närmaste tiden avser att *dels* inkomma med anslagsäskanden om ytterligare 200 000 kronor, *dels* ock hemställa, att byggnadsstyrelsen måtte erhålla i uppdrag att uppgöra en plan för erforderliga byggnadsarbeten vid anstalten. I avbidan härpå torde i riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53 böra upptagas ett preliminärt beräknat anslag för ändamålet, vilket anslag torde böra uppföras med 365 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 365 000 kronor.

[150] 11. Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	30 000	31 000
1951/52 (statsliggaren s. 1016)	30 000	
1952/53 (förslag)	35 800	

Yrkande.

Anstaltsstyrelsen (skr. 29/8 1951) föreslår, att anslaget höjes med 6 900 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Särskilt lönetillägg till en assistent.....	+ 630
2. Höjning av vissa arvoden.....	+ 744
3. Löneklassuppflyttningar	+ 1 100
4. Höjning av det rörliga tillägget	+ 4 500
5. Avrundning.....	— 74
	+ 6 900

Motiv.

1) Den löneförbättring, som kommit fångvårdens assistenter tillgodo i form av särskilt lönetillägg, bör i likhet med vad som föreslås beträffande Venngarnsanstalten, utgå även för assistenten vid Haknäs.

2) Till direktören och redogöraren vid Venngarnsanstalten utgår för deras befattning med göromålen vid Haknäs särskilda arvoden med 600 resp. 300 kronor. Vidare uppbär assistenten vid Haknäs arvode såsom föreståndarinna med 408 kronor för år. Beträffande dessa arvoden föreslår styrelsen en av penningvärdets förändring betingad förhöjning till 720, 360 resp. 480 kronor. Från arvodesposten utgår vidare arvode till en läkare för kroppssjukvården med 600 kronor och till en rådgivande psykiater med 408 kronor. Numera har kroppsläkaren en dag i veckan regelbunden mottagning för undersökning och behandling av de intagna. Härtill kommer akuta sjukdomsfall samt arbetet som verksläkare. Beträffande psykiatern har redan tidigare framhållits, att arvodet är för lågt i jämförelse med bl. a. vid Venngarnsanstalten utgående ersättning. Arvodet till kroppsläkaren bör höjas med 300 kronor till 900 kronor samt psykiaterarvodet med 192 kronor till 600 kronor.

Yttranden.

Statskontoret avstyrker förslaget om särskilt lönetillägg till en assistent under hänvisning till vad ämbetsverket anfört beträffande en liknande

framställning avseende viss ledande personal vid Venngarnsanstalten.

Med hänsyn till penningvärdeförsämringen får det anses i och för sig skäligt, att vissa arvoden för särskilda uppdrag vid Haknäsanstalten höjas. I utlåtande över en tidigare framställning om uppräknings av läkararvodena förklarade statskontoret sig ej vilja motsätta sig en höjning med förslagsvis 20 procent. Såsom ämbetsverket framhållit med anledning av ett liknande förslag i Venngarnsanstaltens petitaframställning för budgetåret 1952/53, lär någon uppräknings av ersättningar för uppdrag av bisysslekaraktär ej böra vidtagas annat än i samband med en allmän omreglering av dylika arvoden.

Statens lönenämnd tillstyrker förslaget om särskilt lönetillägg för assistenten.

Socialstyrelsen erinrar, att assistenten vid anstalten sedan mer än 11 år fungerar som föreståndarinna. En särskild tjänst som föreståndarinna bör nu inrättas. Det förhållandet, att direktören vid Venngarnsanstalten är förordnad såsom direktör vid Haknäsanstalten och i denna egenskap handhar vissa ekonomiska spörsmål för anstalten, sammanhänger med att det råder en viss samordning i ekonomiskt avseende mellan anstalterna och bör icke utgöra något hinder för socialstyrelsens förslag. Föreståndarinnan är under anstaltsstyrelsen fullt självständig ledare av vården vid anstalten och måste på grund av klienteletts beskaffenhet uppfylla stora krav i fråga om personlig lämplighet för sådan verksamhet. Den nuvarande föreståndarinnan fyller mycket högt ställda fordringar i detta hänseende. Enligt socialstyrelsens uppfattning bör föreståndarinetjänsten placeras i Ca 24.

Departementschefen.

Vad angår förslaget om särskilt lönetillägg till en assistent vill jag erinra, att tjänsteförteckningskommittén inom kort torde komma att framlägga förslag rörande löneställningen för assistenter inom alkoholistvården. Om utredningsarbetet ej skulle hinna avslutas i sådan tid, att förslag kan framläggas för 1952 års riksdag, torde det, såframt ej riksdagen framställer erinran häremot, få ankomma på Kungl. Maj:t att, om anledning härtill finnes föreligga, medgiva särskilt lönetillägg till befattningshavaren.

Förslaget om höjning av vissa arvoden biträder jag i så måtto, att jag beräknar för direktören vid statens alkoholistanstalt å Venngarn 660 kronor och för redogöraren vid samma anstalt 330 kronor för dessa tjänstemäns befattning med göromålen vid Haknäsanstalten samt för föreståndarinnan vid anstalten å Haknäs 450 kronor, för kroppsläkaren 660 kronor och för psykiatern 450 kronor.

I övrigt föranleda anstaltsstyrelsens förslag ingen erinran från min sida.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen med 234 kronor för höjning av vissa arvoden, 1 100 kronor för automatiska löneklassuppflyttningar, samt 4 500 kronor för höjning av det rörliga till-

lägget. Anslaget bör alltså ökas med $(234 + 1\,100 + 4\,500)$ 5 834 kronor eller med i runt tal 5 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 14 200 (+ 600) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 600 (+ 200) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 11 400 (+ 200) kronor samt rörligt tillägg 7 600 (+ 4 800) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(14\,200 + 2\,600 + 11\,400 + 7\,600)$ 35 800 (+ 5 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens alkoholistanstalt å Haknäs, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	14 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	11 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 600

Summa förslagsanslag kronor 35 800;

b) till *statens alkoholistanstalt å Haknäs: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 35 800 kronor.

[151] 12. Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	21 200	24 771
1951/52 (statsliggaren s. 1017)	25 700	
1952/53 (förslag)	26 900	

Yrkande.

Anstaltsstyrelsen (skr. 29/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 1 800 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård för personal m. m.	210	100	200	+ 100
2. Reseersättningar	799	500	800	+ 300
3. Bränsle, lyse och vatten	4 454	3 500	4 500	+ 1 000
4. Övriga expenser	777	500	1 000	+ 500
5. Underhåll av byggnader m. m.	500	5 000	1 000	— 4 000
6. Inventarier	400	400	1 000	+ 600
7. Tvätt och renhållning	1 076	1 000	1 200	+ 200

8. Utspisning:				
a) proviant till kost, som försäljes }	8 509	{	2 000	2 700
b) proviant till intagna }			6 300	7 300
9. Beklädnad och sängkläder	1 162		1 000	1 200
10. Hälso- och sjukvård	2 057		1 500	2 000
11. Flitpenningar för handräkning	1 484		900	1 500
12. Diverse utgifter	498		500	600
				÷ 1 800

Motiv.

Uppräkningen av flertalet anslagsposter beror väsentligen på penningvärdets förändring. De föreslagna anslagsbeloppen ansluta sig i allmänhet till föregående budgetårs belastningssiffror.

2) På grund av anstaltens isolerade läge bli resekostnaderna förhållandevis höga. Anslaget har varje år visat sig otillräckligt. Biljettpriser och traktamenten ha numera höjts.

4) Under senaste budgetår har anstalten liksom tidigare varit nödsakad att inhämta medgivande att överskrida anslagsposten. De ökade taxorna medför att utgifterna för telefon komma att uppgå till närmare 800 kronor för år. Härtill kommer den allmänna prisstegringen på olika förnödenheter.

5) För innevarande budgetår har delposten höjts med 4 500 kronor för utförande av vissa förbättringsarbeten av engångsnatur. Tidigare har för ändamålet anvisats 500 kronor, vilket belopp är otillräckligt. Sedan anstalten nu varit i bruk över tio år, föreligger behov av ganska omfattande underhållsarbeten.

6) Den allmänna inventariestandarden är ganska låg. Efter mer än tio års bruk äro inventarierna i stort behov av en genomgående renovering.

8) Kostnaderna för dagsportion beräknas öka från 1 krona 70 öre under budgetåret 1950/51 till 2 kronor. Beläggningen har under det senaste budgetåret uppgått till i genomsnitt 10 per dag och med samma medelbeläggning för nästa budgetår kan kostnaden för proviant till intagna beräknas till 7 300 kronor. Anstaltens personal är inackorderad i anstaltens kosthåll och erlägger härför ersättning, som redovisas under särskild inkomsttitel. Det i omkostnadsstaten beräknade beloppet till proviant till kost, som försäljes till befattningshavarna, bör med ledning av det beräknade högre portionspriset höjas med 700 kronor till 2 700 kronor.

12) Från anslagsposten bestridas kostnaderna för prenumeration å tidningar till de intagna, föreläsningar, biografförevisningar, extra anordningar vid de större helgerna m. m. Styrelsen anser sig icke böra föreslå annan höjning av anslaget än vad som motiveras av den allmänna prisstegringen.

Yttranden.

Statskontoret föreslår, att posterna till inventarier samt till flitpengar för handräkning upptagas med resp. 500 kronor och 1 000 kronor, samt att posten till beklädnad och sängkläder bibehålles oförändrad. Vidare förutsätter statskontoret, att en skälig procentuell uppräknings av stats-

myndigheternas expensanslag efter enhetliga grunder kommer under övervägande.

Socialstyrelsen har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna tillstyrka en uppräknings av delposten till tvätt och renhållning med 200 kronor. Vidare föreslår jag en ökning av posterna till övriga expenser, inventarier och flitpenningar för handräckning. Ökningen torde böra begränsas till resp. 300, 200 och 600 kronor. I övrigt föranleder anstaltsstyrelsens förslag ingen erinran från min sida. Anslaget bör alltså uppräknas med $(200 + 300 + 200 + 600 + 100 + 300 + 1\,000 - 4\,000 + 700 + 1\,000 + 200 + 500 + 100)$ 1 200 kronor till $(25\,700 + 1\,200)$ 26 900 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Haknäs: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 26 900 kronor.

[152] 13. Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m. Anslag för ändamålet är i gällande riksstat uppfört med 100 kronor (statsliggaren s. 1017).

Genom beslut den 2 juni 1950 har Kungl. Maj:t uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa utredning rörande de icke statliga alkoholistanstalternas ekonomiska förhållanden samt medgivit, att socialstyrelsen vid fullgörandet av utredningsuppdraget må anlita särskild utredningsman. Förslag i ämnet hade icke avgivits vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande men förväntades inkomma till departementet inom den närmaste tiden. Då nu ifrågavarande anslag torde komma att beröras av utredningen, bör anslaget i riksstatförslaget för budgetåret 1952/53 upptagas med ett preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 225 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter m. m.* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

[153] 14. Om- och tillbyggnadsarbeten vid erkända alkoholistanstalten Åsbrohemmet. Anslag för detta ändamål är i gällande riksstat uppfört med 155 000 kronor. I skrivelse den 28 november 1951 har stiftelsen Åsbrohemmet inkommit med ansökan om tilläggsanslag för ifrågavarande byggnadsarbeten.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatförslaget böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Jag förordar, att för ändamålet beräknas 55 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Om- och tillbyggnadsarbeten vid erkända alkoholistanstalten Åsbrohemmet* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

[154] 15. Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 185 000	2 229 783
1950/51	2 300 000	2 304 146
1951/52 (statsliggaren s. 1018)	2 900 000	
1952/53 (förslag)	3 510 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att anslaget uppräknas till 3 800 000 kronor.

Motiv.

Vårdfrekvensen vid de *erkända och enskilda alkoholistanstalterna* under de tre senaste budgetåren framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Erkända anstalter		Enskilda anstalter		Tillhopa	
	Antal vårddagar	Drift- bidrag, kronor	Antal vårddagar	Drift- bidrag, kronor	Antal vårddagar	Drift- bidrag, kronor
1948/49	283 203	2 190 625	5 553	43 487	288 756	2 234 112
1949/50	274 727	2 140 694	5 363	42 917	280 090	2 183 611
1950/51	278 298	2 142 343	5 585	43 582	283 883	2 185 925

Den 1 juli 1951 utgjorde antalet godkända vårdplatser 855. Antalet vård-dagar uppgick under budgetåret 1950/51 till 283 883 mot beräknat 287 000.

För budgetåret 1952/53 beräknar styrelsen antalet vårdplatser till oförändrat 855 och antalet vård-dagar till 285 000.

Statsbidrag utgår med högst 7 kronor för dag och vårdplats (garantibi-drag) samt därutöver med högst 5 kronor för dag och vårdad person (be-lägningsbidrag). För budgetåret 1951/52 ha samtliga statsunderstödda alkoholistanstalter tillerkänts 7 kronor för dag och vårdplats i garantibi-drag, medan belägningsbidragen variera mellan 3 kronor 50 öre och 1 krona för dag och vårdad person. Tills vidare utgår socialstyrelsen från

att dessa bidragsbestämmelser skola komma att gälla även under budgetåret 1952/53. Styrelsen räknar vidare med att även beläggningsbidragen komma att utgå med maximalt belopp till samtliga anstalter. I sådant fall skulle garanti- och beläggningsbidragen uppgå till sammanlagt 3 609 525 kronor.

Den ytterligare ersättning till de statsbidragsberättigade alkoholistanstalterna, som staten har att utgiva för vård av de s. k. farliga alkoholisterna och andra, för vilka vårdkostnaden helt bestrides av staten, har under budgetåret 1950/51 uppgått till 121 016 kronor. Med hänsyn till inträffade prisstegringar torde man för detta ändamål böra räkna med ett belopp av 135 000 kronor.

Medelsbehovet för driftbidrag till de erkända och enskilda alkoholistanstalterna beräknas sålunda till $(3\,609\,525 + 135\,000)$ 3 744 525 kronor.

Inackorderingshem för omhändertagande av alkoholister under fritiden finnas f. n. till ett antal av tre, nämligen de av nykterhetsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö drivna Älvsjöhemmet, Älvsborgshemmet och Rörsgårdens. De två förstnämnda hemmen ha vardera 15 och Rörsgården 20 vårdplatser.

Enligt gällande bestämmelser må driftbidrag utgå för obemedlad eller mindre bemedlad inackordering, som åtnjuter anstånd med verkställighet av förordnande om intagande å allmän alkoholistanstalt eller är försöks- eller tillfälligt tillförlämnad från allmän eller statsunderstödd enskild alkoholistanstalt eller — vid frivilligt intagande å anstalt — avgivit sådan förbindelse som avses i 50 § alkoholistlagen. Styrelsen vidhåller i föregående års anslagsframställning framförd uppfattning, att möjligheten att erhålla bidrag bör utsträckas till att avse personer, som eljest stå under övervakning enligt alkoholistlagen.

Prisstegringen har medfört, att de bidragsbelopp, som författningsenligt kunna utgå, framstå som otillräckliga. Styrelsen föreslår, att driftbidragen till inackorderingshemmen höjas till 3 kronor 50 öre (f. n. 2 kronor) för dag och inackorderad person, som avses i 52 § alkoholistlagen, och till 3 kronor (f. n. 1 krona 50 öre) för dag och person, som avses i 50 § eller 53 § samma lag.

Med utgångspunkt från ett vårddagsantal av 14 500 uppskattas medelsbehovet till 45 000 kronor.

Medelsåtgången för *bidrag till kostnaderna för familjevård av alkoholister* har under de tre sista budgetåren utgjort resp. 12 888 kronor, 9 160 kronor och 9 147 kronor.

Socialstyrelsen föreslår, att bidragsbeloppen höjas till samma belopp, som förordats beträffande inackorderingshemmen, eller till resp. 3 kronor 50 öre och 3 kronor per dag för de olika kategorierna av vårdbehövande. Vid bifall härtil kan medelsbehovet uppskattas till 20 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppgår alltså till (3 744 525 + 45 000 + 20 000) 3 809 525 kronor eller avrundat 3 800 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Socialstyrelsen har grundat sina beräkningar av medelsbehovet bl. a. på antagandet, att beläggningsbidragen till de erkända och enskilda alkoholistanstalterna skulle komma att utgå med maximalt belopp — 5 kronor för dag och vårdad person — till samtliga anstalter. Beläggningsbidragen variera f. n. mellan 3 kronor 50 öre och 1 krona. Då ovisshet råder om möjligheten att ersätta avgångna vårdplatser, kommer uppskattningen av antalet vård dagar under budgetåret 1952/53 att präglas av viss osäkerhet. I betraktande härav synes beläggningsbidraget knappast böra beräknas till högre belopp än 1 000 000 kronor. Statskontoret har icke blivit övertygat om nödvändigheten av att höja driftbidragen till inackorderingshem och familjevård. Ej heller vill statskontoret förorda socialstyrelsens förslag om utvidgning av statsbidragsgivningen att omfatta även personer, som äro ställda under övervakning enligt alkoholistlagen.

Departementschefen.

Tillräckliga erfarenheter saknas ännu för att med någon större exakthet kunna bedöma storleken av de för nästa budgetår erforderliga beläggningsbidragen. Jag anser mig därför vid uppskattningen av medelsbehovet icke böra räkna med att dessa skola utgå med maximalt belopp till samtliga anstalter. Då garantibidragen liksom f. n. torde komma att utgå med sju kronor för dag och vårdplats, uppskattar jag medelsbehovet för bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader till i runt tal 3 325 000 kronor. Härtill kommer, såsom socialstyrelsen föreslagit, ett belopp av 135 000 kronor såsom särskild ersättning för vård av de s. k. farliga alkoholisterna och andra, för vilka vårdkostnaden helt bestrides av staten. Tillhoppa erfordras sålunda för dessa ändamål (3 325 000 + 135 000) 3 460 000 kronor.

I fråga om statsbidragen till inackorderingshem förordar jag en i fråga om vardera bidragskategorien till 50 öre begränsad höjning. Bidragen skulle alltså ökas från 2 kronor till 2 kronor 50 öre för dag och inackorderad person, som avses i 52 § alkoholistlagen samt från 1 krona 50 öre till 2 kronor för dag och person, som avses i 50 eller 53 §§ samma lag. Styrelsens förslag, att möjligheten att erhålla bidrag skulle utsträckas till att avse sådana i dessa hem intagna personer i allmänhet, vilka stå under övervakning enligt alkoholistlagen, kan jag f. n. icke tillstyrka. Medelsbehovet för inackorderingshemmen uppskattar jag till 35 000 kronor, innebärande en höjning med 10 000 kronor.

Då bidragen till kostnaderna för familjevård av alkoholister böra höjas till samma belopp, som förordats beträffande inackorderingshemmen, torde medelsbehovet för detta ändamål kunna uppskattas till ca 15 000 (+ 5 000) kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle i enlighet härmed komma att uppgå till (3 460 000 + 35 000 + 15 000) 3 510 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 510 000 kronor.

[155] 16. Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	200 000	247 996
1950/51	240 000	244 813
1951/52 (statsliggaren s. 1018)	240 000	
1952/53 (förslag)	260 000	

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att traktamentsersättningen för omhändertagen alkoholist höjes från fyra till sex kronor för dygn samt att anslaget uppräknas med 40 000 kronor.

Motiv.

Från anslaget ställas medel till länsstyrelsernas förfogande för bestri-
dande av vissa kostnader för tillfälligt omhändertagande av farliga m. fl.
kategorier alkoholister, inställande av sådana på alkoholistanstalter m. m.
Enligt gällande kungörelse utgår traktamentsersättning för den vårdade
med högst fyra kronor för dygn. På grund av inträffade prisstegringar är
beloppet otillräckligt och bör höjas till sex kronor. Medelsanvisningen bör
ökas även av den anledningen att resekostnader och traktamentskostnader
för vårdare stigit med omkring 15 procent.

Departementschefen.

I likhet med socialstyrelsen anser jag, att en höjning av traktaments-
ersättningen för alkoholister vid tillfälligt omhändertagande m. m. är motive-
rad. Jag föreslår, att ersättningen fr. o. m. nästa budgetår höjes från fyra
till fem kronor. Med hänsyn härtill uppskattar jag medelsbehovet under an-
slaget för nästa budgetår till 260 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.*
för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 260 000
kronor.

[156] 17. Resor vid tvångsinternering av alkoholister.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	35 000	48 689
1950/51	40 000	42 246
1951/52 (statsliggaren s. 1018)	45 000	
1952/53 (förslag)	50 000	

Yrkanden.

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, *dels* att grunderna för statsbidraget i vissa avseenden ändras, *dels ock* att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Motiv.

Gällande kungörelse medger ersättning av statsmedel för resekostnader endast i fråga om tvångsintagna alkoholister men däremot icke för frivilligt ingångna. Begränsningen är olämplig, enär den kan vara ägnad att föranleda en nykterhetsnämnd att föranstalta om tvångsintagning allenast för att nämnden skall kunna komma i åtnjutande av statsbidrag till resekostnaderna vid klientens inställelse å eller avgång från anstalten. I fråga om inställande inför domstol föreligga samma skäl, att resekostnaderna även för frivilligt ingångna skola bestridas av statsverket. Nuvarande regler böra sålunda utvidgas till att avse även personer, som frivilligt ingått på alkoholistanstalt.

I överensstämmelse med förslaget om höjning av traktamentsersättningen till tillfälligt omhändertagna vårdbehövande (se föregående punkt) förordar styrelsen motsvarande höjning av traktamentsersättningen till sådana vårdbehövande, som avses i nu ifrågavarande kungörelse.

Departementschefen.

I likhet med vad jag under föregående punkt anfört föreslår jag, att traktamentsersättningen för tillfälligt omhändertagen vårdbehövande fr. o. m. nästa budgetår höjes till fem kronor. Vad socialstyrelsen i övrigt föreslagit anser jag mig icke kunna tillstyrka. Med beaktande av vad nyss föreslagits samt med hänsyn till höjda biljettpriser och traktamentsersättningar i övrigt torde anslaget böra uppräknas. Jag föreslår, att det för nästa budgetår upptages till 50 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resor vid tvångsinternering av alkoholister* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[157] 18. Interneringskostnader i vissa fall.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	10 000	14 949
1950/51	10 000	17 169
1951/52 (statsliggaren s. 1018)	10 000	
1952/53 (förslag)	20 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

Motiv.

Enligt gällande bestämmelser kan kommun, som är ansvarig för vårdkostnaden för å allmän alkoholistanstalt tvångsintagen person, erhålla statsbidrag till eller ersättning för vårdkostnaden under vissa förutsättningar. Styrelsen anser, att möjligheterna för kommun att erhålla bidrag eller ersättning bör utsträckas att gälla även i fråga om vårdtagare, som frivilligt ingå på anstalt.

Ansökning om bidrag eller ersättning av statsmedel kan enligt gällande bestämmelser av nykterhetsnämnden ingivas till socialstyrelsen före vederbörandes intagande å anstalt och skall i varje fall vara dit inkommen före hans utskrivning. Dessa bestämmelser äro enligt styrelsens mening olämpliga. Ansökningar i förväg förekomma numera endast undantagsvis. Föreskriften att ansökan om bidrag eller ersättning skall hava inkommit till socialstyrelsen före den vårdbehövandes utskrivning är opraktisk, enär utskrivningen kan komma att äga rum tidigare än nykterhetsnämnden haft rimlig anledning att räkna med. Den nuvarande ordningen förutsätter, att socialstyrelsen skall meddela två skilda beslut i dessa ärenden, nämligen dels beslut om medgivande att bidrag eller ersättning skall utgå, dels ett utanordningsbeslut. Detta är emellertid onödigt komplicerat med hänsyn till ärendenas art. Socialstyrelsen föreslår, att bestämmelserna ändras så, att ansökan om bidrag eller ersättning må kunna göras även efter den vårdades utskrivning från anstalten.

På grund av belastningen under de senaste budgetåren och med hänsyn till inträdda prisökningar och till den föreslagna utvidgningen av förutsättningarna för medgivande av bidrag och ersättning bör anslaget för budgetåret 1952/53 höjas till 20 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret motsätter sig förslaget, att vårdkostnad skulle kunna ersättas även för frivilligt ingången vårdtagare.

Departementschefen.

Den av socialstyrelsen förordade ändringen av bestämmelserna rörande tiden för ansökningar om bidrag till eller ersättning av statsmedel för vårdkostnader anser jag motiverad. Förslaget om utvidgning av bidragsrätten till att omfatta även frivilligt ingångna vårdtagare anser jag mig däremot icke kunna förorda. Till följd av inträdda prisökningar samt med hänsyn till belastningen på anslaget under sistförflutna budgetår föreslår jag, att anslaget uppföres med 20 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Interneringskostnader i vissa fall* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[158] 19. Länsnykterhetsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	270 000	276 562
1951/52 (statsliggaren s. 1018)	265 700	
1952/53 (förslag)	310 000	

I. I *skrivelse den 25 augusti 1951* hemställer *socialstyrelsen*, att anslaget höjes med 65 700 kronor.

	Ökning
1. 1 heltidsanställd ombudsman Ce 23 i st. f. en arvodesavlönad ombudsman på deltid	5 004
2. Uppflyttning av tre tjänster från Cg 21 till Ce 23	1 476
3. Höjning av arvoden till 10 deltidsanställda ombudsmän	15 600
4. Vikarier under semester och sjukdom	2 000
5. Skrivhjälp	9 600
6. Omräkning	32 020
	65 700

II. I *skrivelse den 22 september 1951* hemställer *socialstyrelsen*, att anslaget höjes med ytterligare 7 100 kronor för anställande av en heltidsanställd ombudsman i Ce 23 i stället för en arvodesanställd ombudsman på deltid vid länsnykterhetsnämnden i Örebro län.

Motiv.

I. 1) Den nuvarande deltidsanställda ombudsmannen vid länsnykterhetsnämnden i Kopparbergs län, vilken under år 1951 uppnår en ålder av 67 år, har anmält, att han icke anser sig kunna uppehålla befattningen efter utgången av innevarande budgetår. Att finna en ny kraft med nödig kompetens och med tillräcklig tid för uppgiften samt villig att som bisyssla fullgöra det på ombudsmannen ankommande arbetet måste betraktas såsom utsiktslöst.

2) Under budgetåret 1947/48 inrättades 3 nya ombudsmannatjänster i Cg 21 hos länsnykterhetsnämnderna i Kalmar, Kristianstads och Värmlands län. Styrelsen anser det icke rimligt att låta dessa tjänsteinnehavare, vilka samtliga äro familjeförsörjare, kvarstå i en tjänsteställning, som icke tillförsäkrar dem själva och deras efterlevande pension. Då dessa ombudsmän

ha samma arbetsuppgifter och ansvar som övriga heltidsanställda ombudsmän, föreslår styrelsen, att tjänsterna ändras till extra ordinarie i 23 lönegraden.

3) Om en ny heltidstjänst inrättas hos länsnykterhetsnämnden i Kopparbergs län, komma alltså 10 länsnykterhetsnämnder att ha deltidсанställd ombudsman. Arvodena till dessa variera mellan 2 100 och 3 900 kronor. Dessa arvoden motsvara ingalunda det ansvar och den arbetsinsats, som krävas av tjänsteinnehavarna. Med ett enda undantag har någon höjning av ersättningarna icke förekommit sedan budgetåret 1944/45. Arvodena böra enligt styrelsens mening utgå med 2 400 kronor till ombudsmannen hos länsnykterhetsnämnden i Gotlands län och med 3 900 kronor till ombudsmännen hos övriga länsnykterhetsnämnder. Härtill bör komma arvodestförstärkning med 20 procent med hänsyn till levnadskostnadsökningen under innevarande år.

4) Till ersättningar åt vikarier vid semester och sjukdom har under budgetåret 1950/51 åtgått 12 360 kronor mot ett beräknat belopp av 11 200 kronor. Styrelsen föreslår med hänsyn härtill och till den föreslagna nya ombudsmannatjänsten ävensom till behovet av högre arvoden till vikarier för deltidсанställda ombudsmän en uppräknig av posten med 2 000 kronor.

5) För budgetåret 1950/51 disponerades till skrivhjälp och annat tillfälligt arbetsbiträde vid länsnykterhetsnämnderna ett belopp av 55 000 kronor. För budgetåret 1951/52 har detta belopp till följd av nedskärningen av posten avlöningar till icke-ordinarie personal nedsatts till 47 400 kronor. Kostnaderna ha stigit i nivå med den allmänna lönestegringen. Styrelsen räknar med en ökning av denna utgiftspost med omkring 20 procent till 57 000 kronor. Medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1950/51 utgjorde 50 415 kronor.

II. Den nuvarande mot arvode deltidсанställda ombudsmannen frånträder sin befattning vid utgången av år 1951. Det torde icke vara möjligt att såsom deltidсанställd ombudsman förvärva annan person, som både har nödiga kvalifikationer och förfogar över tillräcklig tid för uppgiften.

Yttrande.

Yttrande över framställningen den 25 augusti 1951 har avgivits av statskontoret, som anför.

Yrkandet om inrättande av en ny ombudsmannatjänst i Ce 23 vid nykterhetsnämnden i Kopparbergs län samt om ändrad löneställning för ombudsmannatjänsterna i Kalmar, Kristianstads och Värmlands län, vilka önskemål anmälades även i anslagsäskandena för budgetåret 1950/51 men då avisades, torde i avvaktan på 1944 års nykterhetskommittés förslag f. n. ej böra föranleda någon åtgärd. Förslag om höjning av arvoden till deltidсанställda ombudsmän prövades likaledes vid 1950 års riksdag utan att vinna bifall. Vid anmälan av propositionen nr 52 till 1951 års riksdag angående grunderna för höjning av löner enligt statens löneplansförordning m. m. framhöll föredragande departementschefen, att en höjning av bisyssle-

arvoden i allmänhet ej borde ifrågakomma, vilket uttalande av riksdagen lämnades utan erinran. I enlighet härmed lär en av penningvärdeförsämringen motiverad uppräknings av här avsedda ersättningar ej böra vidtagas annat än i samband med en allmän reglering av dylika arvoden. Statskontoret förutsätter, att den generella beskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som av besparingsskäl vidtogs för innevarande budgetår, skall iakttagas även under budgetåret 1952/53, varför någon uppräknings av icke-ordinarieposten för kostnader för vikarier samt för skrivhjälp och annan tillfällig arbetskraft icke bör ifrågakomma.

Departementschefen.

Förslagen om att anställa ytterligare två ombudsmän på heltid i stället för arvodesavlönade befattningshavare med deltidstjänstgöring anser jag mig icke kunna biträda.

Jag tillstyrker, att de tre ombudsmannatjänster, som nu äro placerade i lönegraden Cg 21, uppflyttas till Cg 23. Någon extra-ordinariesättning av dessa tjänster kan jag f. n. icke förorda.

I fråga om arvoden till de deltidsanställda ombudsmännen tillstyrker jag en uppräknings med i genomsnitt 20 procent. Till vikarier och skrivhjälp upptager jag ett med 6 000 kronor förhöjt belopp under icke-ordinarieposten.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget höjas med ca 1 500 kronor för lönegradsuppflyttning av tre ombudsmän, 6 700 kronor för arvodesregleringar och 6 000 kronor för den ökade medelsanvisningen till vikarier och skrivhjälp. På grund av automatiska förändringar genom bl. a. ökningen av det rörliga tillägget är en uppräknings av anslaget med 30 100 kronor erforderlig. Totalt skulle alltså anslaget höjas med 44 300 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 31 000 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 233 000 (+ 14 100) kronor och rörligt tillägg 46 000 (+ 30 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (31 000 + 233 000 + 46 000) 310 000 (+ 44 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för länsnykterhetsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	233 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 000

Summa förslagsanslag kronor 310 000;

b) till *Länsnykterhetsnämnderna*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

[159] 20. Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	128 500	122 909
1951/52 (statsliggaren s. 1019)	129 000	
1952/53 (förslag)	141 000	

Yrkande.

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 39 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	60 723	65 000	86 000	21 000
2. Expenser, hyror m. m.	61 336	63 000	81 000	18 000
				39 000

Motiv.

1) Under år 1951 beräknas resekostnaderna ha stigit med ungefär 16 procent och traktamentsersättningarna ha höjts med omkring 14 procent. Till följd härav erfordras en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 10 000 kronor. Därjämte hemställas om en tillfällig ökning av anslaget med 11 000 kronor för rese- och traktamentsersättningar till deltagarna i en av styrelsen planerad konferens för länsnykterhetsnämnderna under budgetåret 1952/53.

2) På grund av prisstegringar beräknas en ökning av anslagsposten med 18 000 kronor vara erforderlig.

Yttrande.

Statskontoret ifrågasätter, om det ej låter sig göra att utan allvarligt förfång för verksamheten inskränka omfattningen av tjänsteresorna i sådan grad, att det trots prisstegringarna blir möjligt att räkna med oförändrat anslagsbelopp till reseersättningar. *Socialstyrelsens* föregående år framförda önskemål om medel till anordnande av en konferens för länsnykterhetsnämnderna vann ej statsmakternas bifall. Det rådande läget lär alltjämt ej medge, att medel beräknas för detta ändamål. I fråga om anslagsposten till expenser förutsätter *statskontoret*, att en skälig procentuell uppräkning av myndigheternas expensanslag efter enhetliga grunder för mötande av prisstegringarna å bl. a. skrivmaterial och telefonkostnader kommer under övervägande.

Departementschefen.

Med hänsyn till ökade resekostnader och höjda traktamentsersättningar torde posten till reseersättningar böra uppräknas något. Jag föreslår dock, att ökningen begränsas till 5 000 kronor. Framställningen om medel för en konferens för länsnykterhetsnämnderna anser jag mig icke kunna tillstyrka. Jag upptager alltså posten till (65 000 + 5 000) 70 000 kronor. Me-

delsbehovet under posten expenser, hyror m. m. uppskattar jag till 70 000 kronor, vilket innebär en ökning med 7 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med (5 000 + 7 000) 12 000 kronor och sålunda uppföras med 141 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsnykterhetsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 141 000 kronor.

[160] 21. Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	382 000	381 180
1951/52 (statsliggaren s. 1020)	382 000	
1952/53 (förslag)	382 000	

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp samt med samma fördelning på olika anslagsposter som under innevarande budgetår.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

I enlighet med socialstyrelsens förslag förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 382 000 kronor.

[161] 22. Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	30 000	27 790
1950/51	25 000	34 285
1951/52 (statsliggaren s. 1020)	25 000	
1952/53 (förslag)	35 000	

I överensstämmelse med av *socialstyrelsen* (skr. 25/8 1951) framlagt förslag — vilket innefattar en uppräknig av anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 — hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till övervakning enligt alkoholistlagen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[162] 23. **Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 000	10 000
1951/52 (statsliggaren s. 1021)	10 000	
1952/53 (förslag)	10 000	

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) föreslår, att anslaget höjes till 15 000 kronor under hänvisning till att institutionens egna utgifter för verksamheten, utöver statsbidraget för budgetåret 1950/51, uppgått till ej mindre än 14 624 kronor.

Departementschefen.

Anslag för detta ändamål torde böra anvisas även för nästa budgetår. Jag anser mig emellertid böra förorda, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 10 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Stockholms stadsmission för viss alkoholistvårdande verksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[163] 24. **Bidrag till sällskapet Länkarna.** Något anslag för detta ändamål har tidigare icke funnits uppfört på riksstaten.*Yrkande.*

Socialstyrelsen (skr. 25/8 1951) hemställer, att ett anslag å 10 000 kronor uppföres för ändamålet.

Motiv.

Sällskapet Länkarna är en sammanslutning av personer, som varit intagna på alkoholistanstalt eller varit hemfallna åt alkoholmissbruk men blivit återförda till avhållsamhet från rusdrycker. Medlemmarnas uppgift är att söka hjälpa och stödja alkoholskadade personer.

Nyktterhetsnämnderna och deras tjänstemän sakna ofta tid och möjlighet att vid genomförandet av den del av vårdarbetet, som har beteckningen övervakning, hålla den livliga kontakt med klienter, som vore önskvärd. Inom länkorganisationen träffar den alkoholskadade personer med vilka han ofta har lätt att få kontakt och för vilka han känner förtroende. För mången länkmedlem blir föreningen samt arbetet för denna och för kamrater inom denna krets ett nytt stort intresse av sådan styrka, att det framstår såsom en ny livsuppgift för honom. Denna nya inställning skyddar honom från återfall i missbruk av alkohol.

Från den allmänna nyktterhetsvårdens synpunkt är länkorganisationen att betrakta såsom en terapiorganisation. Den därvid bedrivna terapin kan vara mera verksam och framförallt av längre varaktighet än den terapi, som bedrivs av samhällseliga organ, och kan på ett värdefullt sätt komplettera den samhällseliga nyktterhetsvården.

Sällskapet Länkarna har erhållit bistånd av de kommunala myndigheterna i flera städer, där sällskapet är verksamt. Sällskapet, som av naturliga skäl icke kan bygga sin ekonomi på medlemsavgifter eller andra tillskott från medlemmarna, har dock mycket stora ekonomiska svårigheter vid fullföljandet av sin verksamhet. Det föreligger därför stort behov av stöd även från staten. Den legitimering av sällskapets verksamhet, som genom ett statsbidrag i viss mån kunde åvägabringas, skulle också vara ägnad att bidra till större samförstånd och vidgat samarbete mellan sällskapet och den officiella nykterhetsvården.

Yttrande.

Statskontoret. Enligt statskontorets uppfattning är den av föreningen bedrivna verksamheten av sådan beskaffenhet, att det närmast borde ankomma på vederbörande kommuner att ekonomiskt bistå föreningen i dess arbete. I enlighet härmed anser statskontoret, att framställningen ej bör föranleda någon åtgärd.

Departementschefen.

Den av sällskapet Länkarna bedrivna verksamheten torde kunna betecknas såsom en värdefull komplettering av den statliga och kommunala alkoholvården. Sällskapets ekonomiska förutsättningar att fullfölja sin verksamhet äro emellertid, enligt vad socialstyrelsen upplyser, osäkra. Jag vill därför tillstyrka, att på riksstaten för nästa budgetår uppföres ett obetecknat anslag å 5 000 kronor under rubriken Bidrag till sällskapet Länkarna. Föreningen torde ha att för varje år till inrikesdepartementet inkomma med redogörelse för sin verksamhet och hur bidraget använts.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sällskapet Länkarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

[164] 1. **Överståthållarämbetet: Avlöningar.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 2 935 000 kronor. Vidare ha till Överståthållarämbetet: Omkostnader, Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar och Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader anvisats förslagsanslag av 315 000, 2 770 000 resp. 410 000 kronor.

Genom beslut den 4 november 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens organisationsnämnd att utföra en organisationsundersökning av administrationen inom Stockholms civilförsvarsområde. Förslag i ämnet har nyligen avlämnats. Förslaget innebär vissa ändringar i fråga om den inre organisationen av civilförsvarsbyrån i Stockholm. Därjämte förordas att civilförsvarsbyrån skall inordnas såsom en särskild byrå i överståthållarämbetet. Då jag ännu icke hunnit att taga ställning till förslaget, förordar jag, att ifrågakarande anslag i riksstatsförslaget upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Överståthållarämbetets avlöningsanslag synes därvid böra uppföras med 3 525 000 kronor och omkostnadsanslaget med 400 000 kronor, samt anslagen till civilförsvarsområdenas administration med resp. 3 350 000 och 635 000 kronor.

Beträffande överståthållarämbetets omkostnadsanslag samt anslagen till civilförsvarsområdenas administration gör jag hemställan i det följande. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Överståthållarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 3 525 000 kronor.

[165] 2. **Överståthållarämbetet: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag under föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[166] 3. **Länsstyrelserna: Avlöningar.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 22 600 000 kronor.

I juli 1950 avlämnade 1948 års länsstyrelseutredning sitt betänkande med förslag till länsstyrelsernas organisation och ställning inom länsförvalt-

ningen. Sedan betänkandet efter remissbehandling varit föremål för vissa överbäganden tillkallades en särskild sakkunnig inom inrikesdepartementet, vilken erhöi i uppdrag att överbearbeta betänkandet i vissa delar, främst i fråga om länsstyrelsernas inre organisation. Den sakkunnige har i juli 1951 avlämnat en promemoria med förslag i ämnet, vilken remitterats i vanlig ordning. Beredningen av dessa förslag inom inrikesdepartementet har ännu ej fortskridit så långt, att jag kunnat taga ställning till dem. Då beräkningen av förevarande anslag är beroende härav förordar jag, att anslaget i riksstatsförslaget upptages med allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 31 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Länsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 31 000 000 kronor.

[167] 4. Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	110 000	176 084
1951/52 (statsliggaren s. 1033)	130 000	
1952/53 (förslag)	180 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar skulle de sammanlagda utgifterna för nästa budgetår uppgå till 180 600 kronor.

Departementschefen.

Medelsanvisningen för nästa budgetår torde med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 och länsstyrelsernas beräkningar böra höjas till 180 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

[168] 5. Länsstyrelserna: Reseersättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	275 000	414 841
1949/50	325 000	544 383
1950/51	700 000	667 148
1951/52 (statsliggaren s. 1033)	600 000	
1952/53 (förslag)	750 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar skulle medelsbehovet under nästa budgetår uppgå till sammanlagt 739 400 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen å anslaget under föregående budgetår samt till höjda biljettpriser och traktamentsersättningar torde anslaget böra något uppräknas. Højningen torde böra bestämmas till 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[169] 6. *Länsstyrelserna: Expenser.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 500 000	3 696 305
1949/50	2 600 000	3 929 199
1950/51	3 875 000	4 113 448
1951/52 (statsliggaren s. 1035)	3 950 000	
1952/53 (förslag)	4 565 000	

Yrkanden.

1) *Länsstyrelserna* ha i avgivna förslag beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 4 214 955 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 872 900 kronor, för övriga expenser för eget behov 3 198 855 kronor samt för expenser för annat än eget behov 143 200 kronor.

2) *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd* (skr. 6/9 1951) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas 26 400 kronor till kurser för utbildning av landskontorister m. m. samt 1 000 kronor för en studiekonferens för landsstatstjänstemän.

Motiv.

2) Den kurs för utbildning av landskontorister samt aspiranter å härads-skrivar- och kronokamrerartjänster, vars allmänna del påbörjats hösten 1951, skall avslutas med speciella delen under nästkommande budgetår. Kostnaderna för denna del beräknas till sammanlagt 16 000 kronor, varav 9 000 kronor för lärararvoden, 5 000 kronor för läroböcker, undervisningslokal och expenser i övrigt samt 2 000 kronor för arvode åt en kursledare.

Med hänsyn till det stora antal befattningshavare, som väntar att få genomgå den erforderliga utbildningen till landskontorist-, härads-skrivar- och kronokamrerartjänster, bör en ny kurs påbörjas hösten 1952. Härför erfordras 5 700 kronor till lärararvoden, 2 700 kronor för läroböcker, undervisningslokal och övriga expenser samt 1 000 kronor för arvode åt en kursledare eller tillhopa 9 400 kronor.

Kostnaderna för arvoden till utbildningsnämndens ledamöter beräknas för nästa budgetår till 1 000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda för nästa budgetår erfordras (16 000 + 9 400 + 1 000) 26 400 kronor.

Departementschefen.

Kostnaderna för de ändamål, för vilka länsstyrelserna beräknat medel, ha enligt länsstyrelsernas egna uppgifter under de två senast förflutna budgetåren uppgått till ca 3 600 000 resp. 3 785 000 kronor. Jag anser, att för nästa budgetåret bör beräknas 3 994 000 kronor, varav 750 000 kronor till bränsle, lyse och vatten, 3 100 000 kronor till övriga expenser för eget behov och 144 000 kronor till expenser för annat än eget behov.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till de skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbördskort och debetsedlar ävensom till bestridande av kostnader för möblering av representationsrum i landshövdingebostäder m. m. beräknar jag 540 000 kronor.

Det av länsstyrelsernas utbildningsnämnd framlagda förslaget om anordnande av ny kurs för utbildning av landskontorister m. fl. anser jag mig böra tillstyrka. Nämndens kostnadsberäkningar föranleda ej någon erinran från min sida. För ifrågavarande ändamål torde alltså böra beräknas 26 400 kronor. Härjämte böra 1 000 kronor anvisas till studiekonferenser.

Slutligen böra från förevarande anslag bestridas utgifterna för länsstyrelsernas antagningsnämnd, vilka f. n. utgå från elfte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Kostnaderna torde för nästa budgetår kunna uppskattas till 3 600 kronor.

Anslaget uppföras alltså med (3 994 000 + 540 000 + 26 400 + 1 000 + 3 600) 4 565 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 565 000 kronor.

[170] 7. *Länsstyrelserna: Publikationstryck.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	130 000	123 397
1950/51	130 000	122 636
1951/52 (statsliggaren s. 1038)	130 000	
1952/53 (förslag)	130 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 152 100 kronor.

Departementschefen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå i riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

[171] 8. Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar. För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

Frågorna under detta anslag äga sådant sammanhang med det förut anmälda förslaget rörande omorganisation av länsstyrelserna, att de lämpligen böra prövas i samband med nämnda förslag. Med hänsyn härtill samt till vad jag anfört under punkten 166 förordar jag, att anslaget i riksstatförslaget upptages med ett preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 1 070 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 1 070 000 kronor.

[172] 9. Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	125 000	206 259
1950/51	155 000	191 542
1951/52 (statsliggaren s. 1040)	170 000	
1952/53 (förslag)	200 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 216 360 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde böra upptagas med oförändrat belopp, 2 000 kronor.

Belastningen på anslagsposten till reseersättningar under budgetåren 1949/50 och 1950/51 har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till ca 120 800 resp. 120 600 kronor. För dessa budgetår hade icke beräknats högre belopp än 79 000 resp. 100 000 kronor. Posten har för innevarande budgetår upptagits till 110 000 kronor. Med hänsyn till belastningen samt höjda biljettpriser och traktamentsersättningar torde posten böra uppräknas med 15 000 kronor till 125 000 kronor.

Posten till expenser — för innevarande budgetår upptagen till 58 000 kronor — torde med hänsyn till att belastningen under de två sistförflutna budgetåren uppgått till i runt tal 76 000 resp. 71 000 kronor samt till inträffade prisstegringar böra höjas något. Höjningen torde böra begränsas till 15 000 kronor och posten sålunda bestämmas till 73 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (2 000 + 125 000 + 73 000) 200 000 (+ 30 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[173] 10. Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	8 310 000	9 121 136
1951/52 (statsliggaren s. 1041)	8 100 000	
1952/53 (förslag)	10 100 000	

I skrivelser, som inkommit under augusti och september 1951, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag rörande anslaget för nästa budgetår.

Beträffande personalorganisationen ha *länsstyrelserna*, såvitt gäller befattningar, som skola uppföras på personalförteckningen, framfört förslag om överförande av 49 icke-ordinarie kontorsbiträden på ordinarie stat.

Vad angår medelsbehovet under de olika anslagsposterna ger en sammanställning av förslagen vid handen, att *länsstyrelserna* beräknat till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* 3 011 974 kronor, till *avlöningar till icke-ordinarie personal* 4 904 373 kronor, till *tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat* 10 040 kronor samt till *rörligt tillägg* 2 414 452 kronor. Sammanlagda medelsbehovet utgör alltså enligt denna uppskattning (3 011 974 + 4 904 373 + 10 040 + 2 414 452) 10 340 839 kronor.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra fr. o. m. nästa budgetår 49 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster uppföras på personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle därefter uppgå till 214.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra upptagas till 3 010 000 kronor mot för innevarande budgetår 2 500 000 kronor. Av beloppet utgöra i runt tal 2 915 000 kronor grundlöner, 55 000 kronor övergångsvis utgående ersättning till häradsskrivare för mistade sportler och 40 000 kronor vikariatsersättningar.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal erfordras 3 849 000 kronor till grundlöner till personal enligt gällande personalplaner, 614 000 kronor till tillfällig personal, 63 000 kronor till vikariatsersättningar samt 85 600 kronor till övertidsersättningar, varjämte 8 400 kronor böra beräknas för semesterersättningar. Posten bör alltså bestämmas till (3 849 000 + 614 000 + 63 000 + 85 600 + 8 400) 4 620 000 (— 115 000) kronor.

För tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat torde böra anvisas 10 000 (— 2 000) kronor.

Medelsbehovet för rörligt tillägg uppskattar jag till 2 460 000 kronor.

Anslaget bestämmes sålunda till (3 010 000 + 4 620 000 + 10 000 + 2 460 000) 10 100 000 (+ 2 000 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., vilka förut angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	3 010 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	4 620 000
3. Tilläggsförmåner åt befattningshavare å äldre stat, förslagsvis	10 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 460 000
Summa förslagsanslag kronor 10 100 000;	

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 100 000 kronor.

[174] 11. *Häradsskrivarna m. fl.*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	815 000	1 008 161
1950/51	932 000	938 969
1951/52 (statsliggaren s. 1045)....	924 000	
1952/53 (förslag)	1 010 000	

Länsstyrelserna ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 1 050 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m., vilken är anvisad med 39 000 kronor, torde med hänsyn till belastningen under budgetåren 1949/50 och 1950/51 — 52 924 resp. 61 758 kronor — böra höjas något. Jag föreslår, att posten för nästa budgetår bestämmes till 60 000 kronor.

Länsstyrelsernas beräkningar av medelsbehovet för reseersättningar — till vilket ändamål under de två senast förflutna budgetåren åtgått 224 425 resp. 211 289 kronor — sluta på sammanlagt 251 700 kronor. Med utgångspunkt från medelsåtgången under nämnda budgetår samt höjda biljettpriser och traktamentsersättningar anser jag, att anslagsposten för nästa budgetår bör höjas från 230 000 till 250 000 kronor.

Belastningen på anslagsposten till expenser under budgetåren 1949/50 och 1950/51 har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till ca 700 000 resp. 670 000 kronor. I anseende härtill samt till inträffade prisstegringar

torde posten, vilken nu är uppförd med 655 000 kronor, bära något höjas. Jag föreslår, att den för nästa budgetår upptages till 700 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (60 000 + 250 000 + 700 000) 1 010 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 010 000 kronor.

[175] 12. Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	11 950 000	12 672 216
1951/52 (statsliggaren s. 1047) ..	12 000 000	
1952/53 (förslag)	14 130 000	

I skrivelser, som inkommit under augusti och september 1951, ha *länsstyrelserna* avgivit förslag rörande anslaget för nästa budgetår.

Vad angår personalorganisationen ha *länsstyrelserna*, såvitt angår befattningar, som skola uppföras på personalförteckningen, framlagt förslag om överförande av 12 icke-ordinarie kontorsbiträden på ordinarie stat.

I fråga om medelsbehovet under de olika anslagsposterna ger en sammanställning av förslagen vid handen, att *länsstyrelserna* beräknat till *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* 5 124 985 kronor, till *avlöningar till icke-ordinarie personal* 5 819 026 kronor, till *arvoden till landsfiskals-elever m. fl.* 366 764 kronor samt till *rörligt tillägg* 3 337 915 kronor. Sammanlagda medelsbehovet utgör alltså enligt dessa beräkningar (5 124 985 + 5 819 026 + 366 764 + 3 337 915) 14 648 690 kronor. Ersättningen från städerna Trollhättan och Karlskoga har upptagits till 14 150 kronor. För nästa budgetår skulle i enlighet härmed erfordras (14 648 690 — 14 150) 14 634 540 kronor.

Departementschefen.

Vad först angår personalfrågorna vill jag erinra, att Kungl. Maj:t med stöd av det av 1951 års riksdag lämnade bemyndigandet fastställt personalförteckning för den nya landsfiskalsorganisationen. På denna förteckning ha såsom tjänstemän å ordinarie stat uppförts 9 landsfiskaler i lönegrad Ca 29 och 345 i lönegrad Ca 27, 30 kontorister i Ca 13, 80 kanslibiträden i Ca 11 samt 164 kontorsbiträden i Ca 8. På extra ordinarie stat ha upptagits 16 biträdande landsfiskaler i Ce 25. Till tjänstemän å övergångsstat ha hänförs en landsfiskal i Ca 27, två i Ca 26 samt 30 i Ca 25. Av sistnämnda tjänstemän äro fyra extra ordinarie civilförsvarsdirektörer och en extra ordinarie civilförsvarschef. Inom organisationen ha vidare samtliga kvarvarande konstaplar i Ce 14 bibehållits. I distrikt med övergångsvis placerad konstapel har lägre biträdestjänst lämnats obesatt.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag förordar jag, att 12 icke-ordinarie biträden för skriv- och kontorsgöromål enligt grunderna för den reglerade befordringsgången fr. o. m. nästa budgetår erhålla ordinarie kontorsbiträdestjänster. Antalet ordinarie kontorsbiträden skulle vid bifall härtill uppgå till 176. Vidare föreslår jag, att fr. o. m. nästa budgetår ytterligare 30 kontorister och 80 kanslibiträden erhålla ordinarie tjänster i sina lönegrader. Därmed skulle antalet ordinarie sådana tjänster ökas till 60 resp. 160.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår torde under posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat böra beräknas 6 408 000 kronor för grundlöner och 2 000 kronor för vikariatsersättningar. Posten upptages alltså till (6 408 000 + 2 000) 6 410 000 kronor.

Till avlöningar till icke-ordinarie personal torde anvisas 3 940 000 kronor. Härav utgöra 3 550 000 kronor grundlöner till personal enligt personalplanen, 260 000 kronor ersättning till tillfällig personal, 103 000 kronor vikariatsersättning, 22 000 kronor övertidsersättning och 5 000 kronor semesterersättning.

Anslagsposten till arvoden till landsfiskalselever m. fl. beräknar jag till 385 000 kronor.

För rörligt tillägg erfordras 3 415 000 kronor.

I ersättning från städerna Trollhättan, Karlskoga och Mölndal kan antagas komma att inflyta 20 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (6 410 000 + 3 940 000 + 385 000 + 3 415 000 — 20 000) 14 130 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att å personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl. skola upptagas följande nya ordinarie tjänster, nämligen 30 kontorist-, 80 kanslibitrådes- och 12 kontorsbiträdestjänster;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	6 410 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 940 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., <i>förslagsvis</i>	385 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 415 000

Summa kronor 14 150 000;

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Trollhättans, Karlskoga och Mölndals städer	20 000
--	--------

Summa förslagsanslag kronor 14 130 000;

c) till *Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 130 000 kronor.

[176] 13. Landsfiskalerna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 535 000	3 151 701
1951/52 (statsliggaren s. 1055)	2 450 000	
1952/53 (förslag)	2 585 000	

Yrkanden.

1. *Länsstyrelserna* ha uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 2 729 200 kronor.

2. *Studieledaren för distriktsåklagarkursen vid Stockholms högskola* har hemställt om höjning av arvodena till bl. a. föreläsarna samt om ökat bidrag med 600 kronor till högskolan i anledning av ökade materialkostnader och fördyring av behövlig extra arbetskraft.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker de föreslagna höjningarna av arvodena samt uppräknningen av bidraget till administrationskostnader.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. belastades förra budgetåret med 69 000 kronor. Med hänsyn härtill torde posten böra höjas. Jag föreslår, att den för nästa budgetår uppföres med 70 000 kronor.

För reseersättningar förbrukades under föregående budgetår närmare 1 280 000 kronor. Medelsanvisningen torde med hänsyn härtill samt till höjda resekostnads- och traktamentsersättningar böra ökas till 1 300 000 kronor.

Belastningen på anslagsposten till expenser under budgetåren 1949/50 och 1950/51 har enligt länsstyrelsernas uppgifter uppgått till 1 095 000 resp. 1 130 000 kronor. För budgetåret 1951/52 anvisades för ändamålet 915 000 kronor. Posten torde för nästa budgetår böra upptagas till 1 175 000 kronor.

De i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposterna till antagningsnämndens verksamhet och handledning under landsfiskalsaspiranternas praktiska polistjänstgöring torde böra anvisas med oförändrade belopp eller resp. 2 500 och 500 kronor. I likhet med statskontoret anser

jag mig icke kunna tillstyrka en uppräkning av arvodena till föreläsare m. fl. eller bidraget till administrationskostnader. Delposten till kostnader för distriktsåklagarkurs torde därför upptagas med oförändrat belopp, 14 000 kronor. Posten till lokalbidrag m. m. bör för nästa budgetår utgå. Budgetåret 1950/51 belastades delposten till kostnader för tjänstedräkt med i runt tal 20 000 kronor. Jag förordar, att denna post för nästa budgetår höjes till 23 000 kronor. Anslagsposten till övriga utgifter bör alltså upptagas till (2 500 + 500 + 14 000 + 23 000) 40 000 kronor.

Anslaget uppföres alltså med (70 000 + 1 300 000 + 1 175 000 + 40 000) 2 585 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 585 000 kronor

E. Polisväsendet.**[177] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	166 600	180 565
1951/52 (statsliggaren s. 1060)	173 600	
1952/53 (förslag)	228 000	

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 21/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 83 800 kronor.

	Ökning
1. 1 garageföreståndare Ce 12.....	7 740
2. 3 kanslibiträden Ce 11 i Stockholm, Göteborg och Malmö.....	21 288
5 skrivbiträden i reglerad befordringsgång	24 720
3. 3 kontorsbiträden Ce 8 uppföras å ordinarie stat.....	—
4. Omräkning	30 052
	83 800

Motiv.

1) Statspolisen i Stockholm förfogar över 46 bilar och 2 motorcyklar. Från hösten 1951 kommer huvuddelen av dessa fordon att uppställas i de garagelokaler, som finnas under det s. k. kanslihusannexet i Gamla staden. Möjlighet finnes att i dessa lokaler ombesörja viss bilservice. En befattning såsom garageföreståndare bör därför inrättas vid statspolisen. Befattningshavarens arbete kommer att medföra en icke obetydlig minskning av utgifterna för underhåll och vård av motorfordonen m. m.

2) Vid flera av statspolisens avdelningar utföres fortfarande en icke oväsentlig del av skriv- och kontorsarbetet av polismän. Då vid vissa av dessa avdelningar arbetsbördan under de senaste åren ökat i sådan omfattning, att fråga uppstått om förstärkning av polispersonalen, synes det angeläget att frigöra polispersonalen från sådant mindre kvalificerat kontorsarbete, vilket kan utföras av billigare arbetskraft. Gynnsamma erfarenheter ha vunnits i samband med att statspolisorganisationen under de senaste åren tillförts kvinnlig biträdespersonal. Den föreslagna utökningen med 3 kanslibiträden är helt betingad av den ökade arbetsbörda, som den nya rättegångsordningen medfört för kriminalstatspolisen. Biträdena, vilka skulle tjänstgöra vid kriminalavdelningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, avses huvudsakligen bliva sysselsatta med stenografarbete i anslutning till förundersökningar i brottmål och måste därför besitta mycket goda färdigheter i stenografi. De böra vidare ha sådana kvalifikationer, att de även

eljest i viss utsträckning kunna deltaga i förundersökningsarbetet. De avses därvid närmast komma att anförtros en del av de uppgifter, som ankomma på en polissyster. Möjligen kan det framdeles visa sig lämpligt att låta de föreslagna kanslibiträderna undergå viss utbildning vid statens polis-skola. För att möjliggöra lämpligt personval synas befattningshavarna icke böra placeras lägre än i Ce 11.

Skrivbiträdena avses bli placerade vid kriminalavdelningen i Stockholm, ordningsavdelningen i Stockholm samt avdelningarna i Växjö, Skövde och Luleå (avdelningens patrull i Haparanda). Med undantag av kriminalavdelningen i Stockholm sakna dessa avdelningar f. n. kvinnlig skrivbiträdes-hjälp.

Yttranden.

Statskontoret vill icke motsätta sig, att en tjänst som garageföreståndare inrättas, samt har ej något att erinra mot att tjänsten placeras i Ce 12.

Statens lönenämnd har under hand inhämtat, att garageföreståndaren till en början avses skola ombesörja service och vissa mindre komplicerade översyns- och reparationsarbeten, samt att, därest så efter en försökstid visar sig lämpligt, garagelokalerna skola förses med erforderliga anordningar för utförande jämväl av mera kvalificerade reparationer. Även om lönenämnden finner det tveksamt, om de arbetsuppgifter, som under försökstiden komma att åvila tjänstinnehavaren, motivera inrättandet av en garageföreståndartjänst i 12 lönegraden, vill nämnden med hänsyn till den planerade utbyggnaden av reparationsverksamheten icke motsätta sig statspolisintendentens förslag.

Departementschefen.

1948 års polisutredning har den 21 april 1951 till inrikesdepartementet inlämnat sitt den 30 december 1950 dagtecknade betänkande angående polis- och åklagarväsendets organisation. Betänkandet har remissbehandlats i vanlig ordning. Beredningen av ärendet inom departementet har emellertid icke fortskridit så långt, att jag med säkerhet kan avgöra, huruvida något på betänkandet grundat förslag kan föreläggas 1952 års riksdag. Med hänsyn till frågans ovissa läge vid tiden för statsverkspropositionens färdigställande har jag icke ansett mig böra föreslå, att polisanslagen upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp. Det är dock icke helt uteslutet, att en särproposition i ämnet kan komma att framläggas och att beräkningen av medelsbehovet under något eller några anslag under polisväsendet därigenom kan påverkas.

Vad beträffar statspolisintendentens anslagsframställning för nästa budgetår anser jag mig böra biträda förslaget om inrättandet av en tjänst som garageföreståndare i Ce 12. I fråga om de av statspolisintendenten begärda förstärkningarna av biträdespersonalen tillstyrker jag, att 1 kanslibitråde i

Ce 11 anställs vid kriminalavdelningen i Stockholm samt 1 skrivbiträde i reglerad befordringsgång vid avdelningen i Luleå.

Vid bifall till dessa förslag bör anslaget uppräknas med (7 740 + 7 392 + + 5 304) 20 436 kronor. Till följd av ökningen av det rörliga tillägget och automatiska förändringar bör anslaget höjas med ytterligare 33 964 kronor. Den totala ökningen blir således 54 400 kronor.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra 3 kontorsbiträden i Ce 8 överföras till ordinarie stat.

Anslaget beräknas sålunda: avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, 31 500 (+ 5 600) kronor, avlöningar till ordinarie tjänstemän 67 700 (+ 15 700) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 82 300 (+ 1 600) kronor, rörligt tillägg 46 500 (+ 31 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (31 500 + 67 700 + 82 300 + 46 500) 228 000 (+ 54 400) kronor.

I personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl. bör antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas från 6 till 9.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl.;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	67 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	82 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 500
Summa förslagsanslag kronor	228 000

c) till *Statspolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor.

[178] 2. Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	174 500	223 726
1951/52 (statsliggaren s. 1061)	222 500	
1952/53 (förslag)	332 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 208 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns å anslaget en reservation av i runt tal 5 700 kronor.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 21/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 238 000 kronor. Höjningen hänför sig till anslagsposten till inköp av motorfordon, vilken föreslås uppräknad från 208 000 till 446 000 kronor.

Motiv.

Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1952/53 har hänsyn icke tagits till reservationen, enär de balanserade medlen torde dels åtgå till betalning av under budgetåret 1950/51 gjorda inköp, dels motsvara till innevarande budgetår balanserade behov.

Statspolisens motorfordonsbestånd omfattar f. n. 103 bilar och 2 motorcyklar. Föreståndarna vid ett flertal statspolisavdelningar ha gjort framställningar om utökning av antalet motorfordon. Det ökade behovet av bilar sammanhänger till övervägande del med den ökning av statspolisens arbetsbörda, som den nya rättegångsordningen och den alltmer ökade vägtrafiken medfört. Om kriminalpolispersonalen i större utsträckning än hittills kunde tilldelas motorfordon i tjänsten, skulle personalens tjänstgöringstid kunna utnyttjas effektivare. Därigenom synas eljest nödvändiga personalutökningar till en del kunna undvikas. Medel böra anvisas för inköp av ytterligare 1 personbil vid envar av avdelningarna i Norrköping, Karlskrona, Malmö, Göteborg, Falun, Gävle och Luleå samt 4 bilar vid avdelningen i Stockholm. Vid envar av de avdelningar av kriminalstatspolisen, vilka under anslaget Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten föreslås bli va nyupprättade i Kristianstad, Halmstad och Vänersborg, erfordras 1 personbil. De under samma anslag föreslagna utökningarna av ordningsavdelningarna i Stockholm, Malmö, Göteborg och Falun nödvändiggjöra därjämte nyanskaffning av 1 personbil vid envar av avdelningarna. Inalles skulle sålunda erfordras 18 nya bilar. De 4 för ordningsavdelningarna avsedda bilarna, vilka böra vara av större typ, beräknas kosta ($4 \times 18\,000$) 72 000 kronor. För övriga 14 bilar beräknas en kostnad av omkring ($14 \times 9\,500$) 133 000 kronor.

Sedan sommaren 1950 ha vid statspolisens avdelning i Stockholm på försök använts 2 solomotorcyklar. Dessa fordon ha visat sig synnerligen lämpliga framförallt för tjänstgöring under den varmare delen av året. Då driftkostnaderna befunnits vara mycket låga, synes det fördelaktigt jämväl ur ekonomisk synpunkt att utrusta åtminstone de större ordningsavdelningarna med ett antal solomotorcyklar. För budgetåret 1952/53 böra 2 dylika anskaffas till vardera av avdelningarna i Göteborg och Malmö. Med erforderlig specialutrustning beräknas motorcyklarna kosta ($4 \times 4\,000$) 16 000 kronor.

För nyinköp av motorfordon skulle alltså böra beräknas (72 000 + + 133 000 + 16 000) 221 000 kronor.

Envar av de under budgetåret 1950/51 uthytta bilarna hade i genomsnitt tillryggalagt i runt tal 13 400 mil. Med tillämpning av samma normer böra under budgetåret 1952/53 15 bilar utbytas. Kostnaden härför uppskattas till 225 000 kronor.

Den sammanlagda kostnaden för inköp av motorfordon beräknas sålunda till (221 000 + 225 000) 446 000 kronor.

Departementschefen.

Jag förordar, att statspolisens fordonspark fr. o. m. nästa budgetår utökas med 5 personbilar, varav 1 av större och 4 av mindre typ. Kostnaden härför beräknar jag med hänsynstagande även till den särskilda skatten vid tillverkning och import av bilar till 63 000 kronor. För utbyte i enlighet med statspolisintendentens förslag av 15 personbilar upptager jag ett belopp av 254 500 kronor. Anslagsposten till inköp av motorfordon bör således uppföras med 317 500 kronor. Då de båda övriga anslagsposterna, nämligen till inköp av ridhästar och inköp av polishundar, böra bestämmas till oförändrade belopp, 14 000 resp. 500 kronor, utgör medelsbehovet under anslaget i dess helhet för nästa budgetår (317 500 + 14 000 + 500) 332 000 (+ 109 500) kronor. Härav torde enligt tillämpade principer ett belopp av ca 317 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 332 000 kronor, därav 317 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[179] 3. Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	660 000	628 041
1951/52 (statsliggaren s. 1061)	585 000	
1952/53 (förslag)	713 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 236 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 21/7 1951) föreslår, att anslaget höjes med 167 100 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anvisat 1951/52	Förslag	Ökning
1. Polishundorganisationen	21 590	15 400	30 400	15 000
2. Underhåll och drift av motorfordon m. m.	537 974	471 200	569 000	97 800
3. Expeditionskostnader	88 494	66 000	120 300	54 300
				167 100

Motiv.

1) Under det närmaste året torde 6 tjänstehundar av åldersskäl böra ersättas. För de nyanskaffade hundarna bör en utbildningskurs om 7 veckor anordnas. I anslutning därtill böra 7 hundar, som under budgetåret 1950/51 erhållit första utbildning, genomgå fortsatt utbildning under 3 veckor. Kostnaderna för kurserna beräknas till 12 600 kronor.

Såsom ersättning till hundförare för fortsatt dressyr och utbildning samt underhåll och vård av hundarna har för innevarande budgetår beräknats 60 kronor för månad för envar av de två i Stockholm stationerade hundarna och 50 kronor för envar av 18 hundar å andra orter. Stockholms stad har numera bestämt, att ersättning till hundförare i stadens poliskår skall utgå med 70 kronor för månad. Samma belopp bör utgå till statspolisens hundförare i Stockholm; ersättningen till statspolisens hundförare å andra orter bör höjas till 60 kronor för månad. Den föreslagna höjningen skulle medföra en ökad belastning av anslaget med 2 400 kronor.

2) Den sammanlagda körsträckan för statspolisens samtliga motorfordon beräknas till 330 000 mil, d. v. s. 30 000 mil mer än i föregående års statsförslag. Medelpriset per liter bensin uppskattas till 58 öre. Oljepriset är f. n. 1 krona 60 öre per liter och förbrukningen 0,025 liter olja för mil. Enligt dessa beräkningsgrunder skulle kostnaderna för drivmedel och olja uppgå till (306 000 + 13 000) 319 000 kronor. Kostnaderna för reparationer m. m. synas böra beräknas till minst 170 000 (+ 20 000) kronor eller, om befattningen som garageföreståndare ej inrättas (jfr punkt 177), minst 190 000 kronor. Övriga i delposten ingående utgifter såsom kostnader för bilskatt, försäkring, bilgummi, underhåll och vård av cyklar m. m. torde med hänsyn till pris- och bilskattehöjningen böra upptagas till 80 000 (+ 40 000) kronor. Delposten skulle sålunda i sin helhet böra uppföras med (319 000 + 170 000 + 80 000) 569 000 (+ 97 800) kronor.

3) Kostnaderna för löpande utgifter i egentlig mening uppskattas till 60 000 (+ 15 000) kronor. Till nyanskaffning av 2 räknemaskiner och 10 skrivmaskiner begäres 7 300 kronor. För anskaffande av ytterligare 3 ljudupptagningsapparater för kriminalpolisavdelningarna beräknas 6 000 kronor. För underhåll och vård samt erforderlig besiktning av statspolisens vapen upptages oförändrat 1 000 kronor. Huvuddelen av statspolisens fotografiska utrustning utgöres av 30 kameror med tillbehör, som år 1926 inköptes till de dåvarande länskriminalavdelningarna. Genom utvecklingen på det fototekniska området kunna dessa utrustningar icke anses motsvara de anspråk, som böra ställas på fotomateriel avsedd för polisbruk. Dessutom äro kamerorna byggda för det numera ovanliga formatet 10 × 15 cm; fram-

ställningen av såväl filmblock som plåtar i formatet har helt upphört. Kostnaderna för att komplettera statspolisens fototekniska utrustning beräknas till sammanlagt 30 000 kronor. De vid statspolisens avdelningar brukade bilvågarna, vilka anskaffades år 1936, äro genomgående hårt slitna. Då vågarna dessutom numera icke kunna anses motsvara de anspråk, som böra ställas på dem beträffande kapacitet och lätthanterlighet, bör nyanskaffning förberedas. En provuppsättning bilvågar av ny typ bör anskaffas. Kostnaderna härför samt för justering och reparation av äldre bilvågar uppskattas till 7 000 kronor. För provande av nya uppslag och utexperimenterande av förbättringar inom polisens verksamhetsområde beräknas 2 000 kronor. Med hänsyn till föreslagna personalutökningar bör för nyanskaffning av möbler, armatur m. m. avses ett belopp av 7 000 kronor. Delposten upptages sålunda till $(60\,000 + 7\,300 + 6\,000 + 1\,000 + 30\,000 + 7\,000 + 2\,000 + 7\,000)$ 120 300 (+ 54 300) kronor.

Yttrande.

Statskontoret ifrågasätter nödvändigheten av att höja anslagsposten till expeditiionskostnader m. m. till 120 300 kronor. Genom att låta föreslagna nyanskaffningar och kompletteringar ske successivt synes det beräknade anslagsbeloppet kunna ej oväsentligt nedbringas.

Departementschefen.

Mot förslaget om uppräknig av anslagsposten till polishundorganisationen med 15 000 kronor för anordnande av en utbildningskurs för hundar och hundförare samt för höjning av ersättningarna till hundförare har jag ej något att erinra. Anslagsposten till underhåll och drift av motorfordon m. m. upptager jag till i runt tal 550 000 (+ 78 800) kronor. Under posten till expeditiionskostnader beräknar jag för nästa budgetår följande utgifter: löpande utgifter 50 000 kronor, nyanskaffning av kontorsmaskiner 4 000 kronor, inköp av ljudupptagningsapparater 4 000 kronor, underhåll av vapen 1 000 kronor, komplettering av fotoutrustning m. m. 30 000 kronor, anskaffning m. m. av bilvågar 5 000 kronor, provande av nya uppslag 1 000 kronor samt nyanskaffning av inventarier m. m. 5 000 kronor. I enlighet härmed bör anslagsposten uppföras med 100 000 (+ 34 000) kronor.

Medelsbehovet under anslaget i dess helhet skulle alltså uppgå till $(585\,000 + 15\,000 + 78\,800 + 34\,000)$ 712 800 eller avrundat 713 000 kronor. Härav bör enligt tillämpade principer ett belopp av 276 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 713 000 kronor, därav 276 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[180] 4. Stattpolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	4 370 000	4 322 844
1951/52 (statsliggaren s. 1062)	4 400 000	
1952/53 (förslag)	5 355 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 650 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande.

Stattpolisintendenten (skr. 21/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 1 201 000 kronor.

	Ökning
1. Ordningsstattpolisen:	
a) Förstärkning med 1 överkonstapel och 5 konstaplar i Stockholm, 3 konstaplar i vardera Göteborg och Malmö, 2 konstaplar i Falun och 1 överkonstapel i Gävle	173 100
b) Omräkning	501 000
2. Kriminalstattpolisen:	
a) Förstärkning med 1 kriminalkonstapel i vardera Jönköping, Växjö, Karlskrona, Skövde, Karlstad, Örebro samt 2 kriminalöverkonstaplar i Malmö....	96 400
b) Nyinrättande av kriminalstattpolisavdelningar i Kristianstad, Halmstad och Vänersborg om vardera 1 kriminalöverkonstapel och 1 kriminalkonstapel	72 000
c) Utbyte av 2 kriminalkonstaplar mot 2 kriminalöverkonstaplar i Göteborg....	4 200
d) Förstärkning med 1 kriminalöverkonstapel i Luleå	13 300
e) Förstärkning med 1 kriminalöverkonstapel och 2 kriminalkonstaplar i Stockholm	—
f) Omräkning	228 000
3. Hyra för stall och garage.....	7 000
4. Underhåll och vård av hästar.....	3 000
5. Expeditionslokaler m. m.	103 000
	1 201 000

Motiv.

1 a) Då ordningsstattpolisen uppsattes år 1932 bestod den av 6 kommissarier, 22 överkonstaplar och 172 konstaplar eller sammanlagt 200 man. Den nuvarande personalstyrkan är 9 kommissarier, 26 överkonstaplar och 238 konstaplar eller sammanlagt 273 man. Ökningen uppgår alltså till 73 man. Av dessa tillkommo 67 man i samband med vissa ändringar beträffande bilbesiktningsorganisationen år 1937. Vid behandlingen av frågan om denna utökning framhöll chefen för kommunikationsdepartementet (prop. 30/1936 s. 72), att han med hänsyn till vårt lands vidsträckta vägnät — i likhet med de sakkunniga som framlagt förslaget — funne den föreslagna utökningen med 67 man måhända knappt tilltagen. Efter 1938 har ordningsstattpolisens sammanlagda numerär ökat med endast en man. Sedan år 1936 har vägtrafiken betydligt ökat. Vid slutet av år 1936 funnos sammanlagt 217 653 registrerade motorfordon. Vid utgången av år 1950 var motsvarande siffra 557 331. Även cyklarnas antal har under samma tid

ökat i avsevärd grad. Redan härav torde framgå, att den även tidigare klen dimensionerade organisationen blivit otillräcklig för sina uppgifter. Av ordningsstatspolisens personal kan med nuvarande arbetsbörda för trafikövervakning dagligen disponeras i genomsnitt omkring 100 man eller 50 tvåmanspatruller, tjänstgörande under vardera 8 timmar. Vid en lika fördelning över hela dygnet skulle sålunda ordningsstatspolisen för trafikövervakning kunna avdela sammanlagt 17 patruller inom rikets samtliga 24 län. En förbättrad trafikövervakning skulle säkert i betydande grad medverka till att nedbringa antalet trafikolyckor. Under de sista åren har ordningsstatspolisen i betydande omfattning tagits i anspråk för trafikundervisning, framförallt i skolorna. Detta arbete, som allmänt torde anses vara av väsentlig betydelse för främjande av trafiksäkerheten, har dock liksom trafikövervakningen i brist på personal långt ifrån kunnat bedrivas i önskvärd utsträckning. 1945 års trafiksäkerhetskommitté har i sitt betänkande (SOU 1948:20) uttalat, att den svenska polisen arbetar med alltför små resurser såvitt avser trafiksäkerhetsarbetet. Det är emellertid icke enbart i fråga om trafikarbetet som ordningsstatspolisens arbetsbörda ökat. Antalet och storleken av idrotts- och nöjestillställningar o. d., vid vilka statspolisens medverkan erfordras, har under de senaste åren oavbrutet stigit. Ordningsstatspolisen har icke eller allenast i otillräcklig omfattning kunnat ägna uppmärksamhet åt ett flertal i och för sig betydelsefulla arbetsområden. Slutligen måste uppmärksammas, att den effektiva arbetstiden för år och man ganska avsevärt nedgått under de senaste åren till följd av dels införande av reglerad arbetstid och dels ökning av semesternas längd. En förstärkning av ordningsstatspolisen genom personalökning framstår såsom ofrånkomlig. Ökningen synes vid full utbyggnad böra omfatta minst 1 kommissarie, 8 överkonstaplar och 54 konstaplar. Utbyggnaden torde, bl. a. med hänsyn till rekryteringsförhållandena, böra ske successivt under de närmaste 3 eller 4 åren. I första hand synes en utökning böra ske vid avdelningarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Falun och Gävle.

1 b) För budgetåret 1951/52 har för hållande av personal vid ordningsstatspolisen beräknats 2 665 000 kronor. De faktiska utgifterna för år 1950 uppgå enligt preliminära beräkningar till ca 2 718 000 kronor. Vid oförändrad numerär synes med nuvarande rörliga tillägg böra beräknas en ersättning om 3 166 000 kronor. Med hänsyn härtill bör genom omräkning anslaget ökas med (3 166 000 — 2 665 000) 501 000 kronor.

2 a)—c) Kriminalstatspolisen består f. n. av 5 kommissarier, 30 överkonstaplar, 1 biträdande överkonstapel och 78 kriminalkonstaplar eller sammanlagt 114 man. Vid upprättandet av statspolisen funnos 1 kommissarie, 18 överkonstaplar och 41 kriminalkonstaplar eller sammanlagt 60 man. Ökningen omfattar sålunda 54 man. Till betydande del (1 kommissarie, 3 överkonstaplar, 1 biträdande överkonstapel och 25 kriminalkonstaplar)

utgöres den nytillkomna personalen av befattningshavare, som huvudsakligen äro avsedda för specialuppgiften att bekämpa den olovliga rusdryckshanteringen. Trots de personalökningar, som företagits, är den nuvarande styrkan uppenbart otillräcklig. Orsaken härtill är till stor del att söka i de genom den nya rättegångsordningen ändrade arbetsförhållandena. Det torde sålunda vara höjt över varje tvivel, att förundersökningarna i brottmål numera fordra större arbetsinsats såväl kvantitativt som kvalitativt. Arbetsbördan vid kriminalstatspolisens avdelningar har under och efter det senaste kriget oavbrutet ökat. Någon minskning därav synes icke vara att förvänta inom överskådlig tid. Tvärtom synas åklagarna — bortsett från den i och för sig ökade brottsligheten — i allt större utsträckning rekvirera kriminalstatspolis för utredningar av brott. Jämväl den nya krigslagstiftningen, genom vilken utredning av militära mål överförts på civila myndigheter, har på flera håll medfört en icke oväsentlig ökning av statspolisens arbetsbörda. Till följd av de nu rådande förhållandena har kriminalstatspolisen i stor utsträckning måst avvisa gjorda rekvisitioner, trots att personalen utnyttjas så långt, att den i vissa fall t. o. m. fått avstå från fridagar och annan ledighet. En avsevärd förstärkning av kriminalstatspolisen torde icke längre kunna uppskjutas. De större krav, som efter den nya rättegångsordningens genomförande ställas på personalen, böra härvid beaktas på sådant sätt, att proportionsvis flera kriminalöverkonstapelsbefattningar inrättas. Förstärkningen synes böra omfatta minst 1 kommissarie, 15 överkonstaplar och 18 kriminalkonstaplar. I och med utökningarna böra några av de större avdelningarna, förslagsvis de i Stockholm, Malmö, Göteborg, Sundsvall och Luleå, givas en sådan styrka, att från dessa vid behov kan tillhandahållas personal för tillfällig förstärkning av mindre avdelningar. För underlättande av samarbetet mellan landsfogde och kriminalstatspolisavdelning torde i vissa fall kriminalstatspolis böra förläggas i sådana residensstäder, där sådan nu icke finnes. Av rekryteringsskäl och med hänsyn till det statsfinansiella läget bör förstärkningen genomföras successivt under förslagsvis 3 år.

2 d) F. n. består kriminalstatspolisavdelningen i Luleå, med undantag för den särskilda kriminalpolisen för hindrande och uppdagande av spioneri m. m., av 1 kommissarie och 6 kriminalkonstaplar. Kriminalkommissariebefattningen tillkom den 1 juli 1950. I samband därmed indrogs en kriminalöverkonstapelstjänst. Innehavaren av denna tjänst hade arbetat inom den allmänna kriminalstatspolisen. I samband med förslaget om inrättande av kriminalkommissarietjänsten hade statspolisintendenten framhållit, att det i och för sig vore önskvärt och befogat, att inrättandet av denna befattning icke rubbade avdelningens organisation i övrigt men att man av kostnads-skäl tills vidare borde kunna inrätta befattningen i utbyte mot en av avdelningens kriminalöverkonstapelstjänster. Det har redan nu visat sig ofrån-

komligt att för den allmänna kriminaltjänsten vid avdelningen kunna disponera minst en kriminalöverkonstapel.

2 e) Den föreslagna utökningen av kriminalavdelningen i Stockholm avser allenast att till avdelningen fast knyta den personal, som alltsedan den 5 november 1948 och senast enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 juni 1951 tills vidare t. o. m. den 30 juni 1952 skall användas för utredning av tillgrepp av järnvägs gods o. d. Enligt vunna erfarenheter föreligger ett klart behov av denna personal. Då utgifterna för personalen tidigare bestritts från tillgängliga anslag, medför bifall till framställningen icke någon kostnadsökning.

2 f) För hållande av kriminalstatspolispersonal har för budgetåret 1951/52 beräknats 1 310 000 kronor. De faktiska kostnaderna för år 1950 uppgingo till ca 1 330 000 kronor. Vid oförändrad numerär synes med nuvarande rörliga tillägg för år 1952 böra beräknas en kostnad av 1 538 000 kronor. För budgetåret 1952/53 bör delposten alltså genom omräkning höjas med (1 538 000 — 1 310 000) 228 000 kronor.

3) För innevarande budgetår har under delposten beräknats 43 000 kronor. I anslutning till den faktiska kostnaden år 1950, 45 000 kronor, bör delposten höjas med 2 000 kronor. Med hänsyn till föreslagen utökning av antalet bilar bör räknas med en merkostnad för budgetåret 1952/53 av 5 000 kronor.

4) I gällande stat har för underhåll och vård av hästar beräknats 141 000 kronor. Då för år 1950 till polisdistrikten utbetalats ca 144 000 kronor, bör delposten ökas med (144 000 — 141 000) 3 000 kronor.

5) Med hänsyn till utgifterna under år 1950, i runt tal 261 000 kronor, bör delposten, som för budgetåret 1951/52 beräknats till 241 000 kronor, uppräknas med 20 000 kronor. I samband med att statspolisens avdelning i Stockholm under hösten 1951 flyttar till nya lokaler, måste till följd av ökade hyror beräknas en årlig kostnadsökning på omkring 55 000 kronor. De höjda telefontaxorna föranleda en höjning med i runt tal 18 000 kronor. I anledning av föreslagna personalökningar räknas med en merkostnad av 10 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. Vid anmälan i 1951 års statsverksproposition av statspolisens anslagsbehov för budgetåret 1951/52 fann sig föredragande departementschefen i rådande läge endast till en ringa del kunna tillmötesgå statspolisintendentens yrkanden. Departementschefens förslag föranledde icke någon erinran från riksdagens sida. De skäl, som föranledde statsmakterna att vid 1951 års riksdag iakttaga återhållsamhet, torde göra sig gällande även i fråga om de för budgetåret 1952/53 begärda anslagshöjningarna. Ämbetsverket förutsätter, att de ånyo framförda anslagskraven kunna vinna beaktande endast i mycket begränsad omfattning.

Statens Trafiksäkerhetsråd. Vid årsskiftet 1950/51 var bilbeståndet omkring 345 000 eller ca 40 procent större än maximiantalet före det andra världskriget. Den 31 mars 1951 hade bilbeståndet nått ett antal av nära 366 000, och man kan vänta, att antalet bilar vid ingången av år 1953 skall ha stigit till 500 000. Antalet motorcyklar har enbart under tiden från den 1 januari 1947 till den 31 mars 1951 ökat med något mer än ca 105 000 och är sistnämnda datum uppe i ca 219 000. Om utvecklingen går i samma tempo som de sista åren, anser man, att vid ingången av år 1953 skall finnas 1 bil på 14 invånare och 1 motorfordon (bil eller motorcykel) på 9 invånare. Under åren 1938 och 1939 anmäldes till trafikförsäkringsföreningen omkring 43 000 resp. 41 000 trafikförsäkringsskador. Motsvarande siffror voro för året 1950 57 000 och för första halvåret 1951 nära 43 000. Man kan förvänta, att 1951 års trafikförsäkringsskador bli nära nog dubbelt så många som under året 1950. Mot bakgrunden av de nu återgivna siffrorna bör man taga i betraktande utvecklingen av numerären av ordningsstatspolisen, den organisation på vilken — med undantag för vad som gäller beträffande de allra största städerna — ansvaret för trafikövervakningen så gott som uteslutande vilar. Enligt rådets mening är det av fundamental betydelse för upprätthållande och höjande av trafiksäkerheten att övervakningen av trafiken är väl förgrenad över hela landet och att den är effektiv. Rådet är övertygat om att statspolisen, försedd med erforderlig personal, är väl skickad att handhava denna övervakning. I dagens situation är övervakningen långt ifrån tillfredsställande. Nonchalanta och mindre nogräknade trafikanter skulle säkerligen, om de i trafiken kände sig mera iakttagna och löpte en faktisk risk för efterräkningar, tvingas att köra mera omdömesgillt. Detta skulle i sin tur leda till större trivsel och trygghet på vägarna än vad nu är fallet. En sådan ordning bör komma till stånd med det snaraste. Härför erfordras en kraftig och snabb utbyggnad av trafikövervakningsapparaten. Man bör enligt rådet utan nämnvärt uppskov få till stånd en mera kontinuerlig polispatrullering åtminstone på de mest trafikerade vägarna. En utökning av ordningsstatspolisen är jämväl motiverad ur den synpunkten, att en intensifierad undervisning av skolungdomen i trafikfrågor är påkallad. Statspolisen har på detta område utfört ett synnerligen förtjänstfullt arbete och lagt grunden till en värdefull kontakt mellan ungdomen och polisen. Rådet anser det vara synnerligen angeläget, att statspolisintendentens framställning, såvitt här är i fråga, vinner bifall.

Departementschefen.

Ordningsstatspolisens arbetsuppgifter ha under de senaste åren ökat i avsevärd omfattning. Den betydelsefullaste faktorn härvidlag har varit vägtrafikens starka utveckling, men även andra förhållanden, som berörts av statspolisintendenten i den nyss redovisade anslagsframställningen, ha verk-

samt bidragit. Antalet trafikolyckor har under de senaste åren ökat i oroväckande grad. Statspolisens resurser äro alltför begränsade för att en effektiv trafikövervakning skall kunna ske. Om en nödvändig förbättring av trafikförhållandena på landsbygden skall kunna genomföras, måste ordningsstatspolisen förstärkas. I avbidan på prövningen av 1948 års polisutrednings förslag till ny polisorganisation synes emellertid en viss försiktighet böra iakttagas vid statspolisens utökning. Med hänsyn härtill kan jag för nästa budgetår icke förorda större förstärkning av ordningsstatspolisen än med 1 överkonstapel och 2 konstaplar i Stockholm samt 1 konstapel i Göteborg. Kostnaden härför beräknar jag till 51 300 kronor. På grund av belastningen samt automatiska förändringar böra kostnaderna för hållande av personal vid ordningsstatspolisen uppräknas med 500 000 kronor.

Även i fråga om kriminalstatspolisen finner jag det ådagalagt, att personalen är otillräcklig med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning. Enligt min mening bör med hänsyn härtill en förstärkning av kriminalstatspolisens personella resurser komma till stånd. För nästa budgetår förordar jag, att staden Halmstad åläggas att tillhandahålla 1 kriminalöverkonstapel och 1 kriminalkonstapel såsom kriminalstatspolis samt att statspolisavdelningarna i Luleå och Malmö förstärkas med vardera 1 kriminalöverkonstapel och avdelningarna i Karlstad och Örebro med vardera 1 kriminalkonstapel. Kostnaden härför beräknar jag till 74 700 kronor. Vidare bör kriminalavdelningen i Stockholm permanent förstärkas med 1 kriminalöverkonstapel och 2 kriminalkonstaplar, vilken personal sedan november 1948 för utredningar om stöld av järnvägs gods m. m. varit provisoriskt knuten till avdelningen. Någon kostnadsökning i anledning härav uppkommer icke, då utgifterna för personalen redan nu bestridas från anslaget. Utgifterna för hållande av personal vid kriminalstatspolisen kunna på grund av belastningen och automatiska förändringar antagas öka med 228 000 kronor.

Kostnaderna för hyra av stall och garage synas böra uppräknas med 3 000 kronor. För underhåll och vård av statspolisens hästar anser jag i likhet med statspolisintendenten en höjning av 3 000 kronor vara erforderlig. Kostnaderna för expeditiionslokaler m. m. torde uppräknas med 95 000 kronor.

Anslaget i dess helhet bör således uppföras med (4 400 000 + 51 300 + 500 000 + 74 700 + 228 000 + 3 000 + 3 000 + 95 000) 5 355 000 kronor. Härav torde enligt tillämpade principer ett belopp av 800 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 355 000 kronor, därav 800 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[181] 5. Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	82 600	83 091
1951/52 (statsliggaren s. 1063)	82 600	
1952/53 (förslag)	116 800	

Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns å anslaget en reservation av i runt tal 57 900 kronor.

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 21/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 69 200 kronor.

	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Inköp av radiomateriel m. m.	71 500	99 000	27 500
2. Underhåll och vård av radioanläggningar	9 100	50 000	40 900
3. Arvode m. m. åt teknisk expert	2 000	2 800	800
	82 600	151 800	69 200

Motiv.

Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1952/53 har hänsyn icke tagits till reservationen, då de balanserade medlen helt torde åtgå till betalning av materiel, vilken beställts under budgetåret 1950/51, samt motsvara till innevarande budgetår balanserade behov.

1) Vid utgången av budgetåret 1951/52 kan statspolisen beräknas inneha något mera än 60 i bilar monterade radioutrustningar. Fem av dessa utrustningar anskaffades år 1944 och äro nu så omoderna och förslitna, att de böra utbytas. Härför bör beräknas ($5 \times 5\,500$) 27 500 kronor. För fortsatt anskaffning av rörliga anläggningar för budgetåret 1952/53 begäres samma belopp som för innevarande budgetår eller 71 500 kronor. I den mån så visar sig lämpligt, bör för någon del av beloppet få inköpas bärbara radioanläggningar av mindre modell.

2) Med hänsyn till att radioanläggningarnas antal ökat bl. a. med en fast anläggning i Haparanda samt att arbetslöner och materielpriser stigit bör för reparationer och service upptagas ett belopp av 15 000 kronor. För viss utrustning, avsedd att möjliggöra att ett meddelande på riksfrekvensen endast träffar den polisradiostation, för vilken den är avsedd, beräknas 35 000 kronor.

3) Med hänsyn till de ökade traktaments- och resekostnaderna bör anslagsposten höjas med 500 kronor. Därjämte synes arvudet böra ökas med 300 kronor för år.

Departementschefen.

För inköp av rörliga polisradioanläggningar samt för utbyte av förslitna sådana upptager jag i enlighet med statspolisintendentens förslag ett be-
21 — Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 1. Bil. 13.

lopp av 99 000 kronor. Kostnaderna för underhåll och vård av radioanläggningar böra på de skäl, som statspolisintendenten anført, beräknas till 15 000 kronor. Förslaget om inköp av viss teknisk utrustning för 35 000 kronor är jag f. n. icke beredd att tillstyrka. Posten till arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning åt anlitad radioteknisk expert torde böra uppräknas till det av statspolisintendenten föreslagna beloppet 2 800 kronor.

Anslaget bör således uppföras med $(99\,000 + 15\,000 + 2\,800)$ 116 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 116 800 kronor.

[182] 6. **Poliskåren i Boden: Avlöningar.** För budgetåret 1951/52 har för detta ändamål anvisats ett förslagsanslag av 318 700 kronor; till omkostnader har anvisats 80 000 kronor (statsliggaren s. 1063 och 1065).

Kungl. Maj:t har den 11 maj 1951 anbefallt länsstyrelsen i Norrbottens län att göra framställning hos Bodens stad om ny prövning av storleken av det belopp, som staden avtalsenligt har att erlægga till kronan för tiden 1 juli 1952—30 juni 1957, samt att med utgångspunkt från de personalförstärkningar, som kunde anses nödvändiga vid poliskåren, upptaga förhandlingar med staden angående beloppets bestämmande, därvid olika alternativ beträffande personalförstärkningarnas omfattning skulle beaktas. Länsstyrelsen har numera redovisat resultatet av de förda förhandlingarna. Då beredningen av ärendet inom departementet ännu icke är avslutad, torde särskild proposition i frågan få avgivas till 1952 års riksdag. I samband därmed torde även poliskårens omkostnadsanslag få upptagas till prövning. Anslagen böra alltså i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknade belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslagen till 425 000 resp. 75 600 kronor. I fråga om omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Poliskåren i Boden: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

[183] 7. **Poliskåren i Boden: Omkostnader.** Under återopande av vad jag under föregående punkt anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Poliskåren i Boden: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 75 600 kronor.

[184] 8. Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	575 000	593 080
1951/52 (statsliggaren s. 1066)	650 000	
1952/53 (förslag)	800 000	

Yrkande.

Statspolisintendenten (skr. 21/7 1951) hemställer, att anslaget höjes med 170 000 kronor.

Motiv.

Kostnaderna för kalenderåret 1950 kunna preliminärt beräknas till 678 000 kronor. Såsom utgångspunkt för medelsberäkningen för budgetåret 1952/53 bör man räkna med de gottgörelser, som kunna ifrågakomma för hållande av reservpolis under kalenderåret 1952. Vid oförändrad numerär och under förutsättning, att nu utgående rörliga tillägg icke ändras, synas utgifterna komma att uppgå till samma belopp som den faktiska kostnaden för kalenderåret 1950 eller 678 000 kronor, ökat med 113 000 kronor, motsvarande löneökningar till följd av redan inträffade höjningar av rörliga tillägg. Härtill komma kostnaderna för 3 reservpolismän i Tranås, vilken stad fr. o. m. år 1951 är skyldig tillhandahålla reservpolispersonal, ävensom — på grund av ökat invånarantal — fr. o. m. år 1951 ytterligare 1 reservpolisman i Stockholm. Dessa kostnader beräknas till sammanlagt i runt tal 9 200 kronor. Fr. o. m. kalenderåret 1952 skola därjämte Enköping och Ludvika tillhandahålla vardera 3 reservpolismän samt Stockholm, Göteborg och Malmö ytterligare vardera 1 reservpolisman. Härav föranledd kostnadsökning uppskattas till i runt tal 19 800 kronor. Kostnaderna för reservpolisorganisationen torde sålunda för budgetåret 1952/53 böra beräknas till (678 000 + 113 000 + 9 200 + 19 800) 820 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till nettoutgifterna å anslaget under budgetåret 1950/51 samt med beaktande av förändringarna i fråga om reservpolisens numerär och löneförmåner m. m. beräknar jag anslagsbehovet för budgetåret 1952/53 till 800 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[185] 9. Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 400 000	5 099 726
1949/50	3 800 000	6 724 955
1950/51	4 500 000	5 734 018
1951/52 (statsliggaren s. 1066)	6 000 000	
1952/53 (förslag)	7 000 000	

Med hänsyn till inträdd höjning av det rörliga tillägget å polispersonalens löner torde anslaget böra uppräknas till 7 000 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor.

[186] 10. Statens polisskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	244 400	243 637
1951/52 (statsliggaren s. 1067)	287 400	
1952/53 (förslag)	352 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens polisskola (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 99 700 kronor.

1. Omläggning av undervisningen:	Ökning
a) Polischefsklassen utökas med 1 avdelning	11 520
b) Kommissarieklassen utökas med 1 avdelning	9 600
c) Överkonstapelsklassen utökas med 2 avdelningar	24 960
d) En avdelningsskola inrättas i Luleå, dit 2 avdelningar av konstapelsklassen flyttas från Stockholm	1 100
2. Personalförstärkning:	
1 heltidslärare i juridiska ämnen Ce 30 i st. f. vissa timlärare	3 936
3. Lönereregleringar:	
a) 1 kansliskrivare Ca 15 i st. f. 1 kontorist Ce 13	360
b) 1 kontorist Ce 13, varvid 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 hålles vakant	1 068
4. Omräkning.	47 156
	99 700

Motiv.

1 a) Undervisning i polischefsklassen har hittills skett i endast en avdelning varje läsår. Under de fyra senaste åren har deltagarantalet uppgått till 27, 27, 16 och 29. Under vårterminen 1952 beräknas ett 40-tal landsfiskalsaspiranter komma att avlägga distriktsåklagarexamen vid Stockholms högskola. Enligt den författningsenliga ordningen för deras utbildning skola de därefter genomgå polischefsklassen. Härjämte har man att räkna med sådana deltagare i kursen, vilka uttagas av riksåklagarämbetet.

För att icke den föreskrivna utbildningen av de blivande åklagarna skall stoppa upp, är det nödvändigt, att 2 avdelningar i polischefsklassen inrättas under läsåret 1952/53. Denna anordning torde dock böra bli av tillfällig karaktär. Kostnaden för arvoden till timlärare i den nya avdelningen upptages till 9 600 kronor, vartill kommer förhöjning med ca 20 procent i anledning av att Kungl. Maj:t den 22 juni 1951 medgivit viss höjning av timlärararvodena.

1 b) Undervisning i kommissarieklassen har anordnats i en avdelning varje läsår sedan 1946/47. Antalet inträdessökande har de fyra senaste åren utgjort 109, 94, 105 och 111 samt antalet antagna elever 24, 25, 27 och 28. Behovet av polispersonal med kommissariekompetens är f. n. så stort, att en dubbling av den årliga utbildningen måste ske. Kostnaderna för arvodet åt timlärare i den nya avdelningen beräknas till $(8\,000 + 20 \text{ procent} \times 8\,000)$ 9 600 kronor.

1 c) Under de fyra senaste åren har antalet sökande till överkonstapelsklassen varit 502, 500, 474 och 462, medan antalet antagna utgjort 148, 179, 197 och 239. Någon anledning att räkna med minskning i antalet sökande föreligger icke. Genom den utvidgning av överkonstapelsklassen från 7 till 9 avdelningar, som genomförts för innevarande budgetår, har det blivit möjligt att bereda plats för så pass många elever som 239. Detta elevantal motsvarar dock ej mer än omkring 50 procent av de sökande. Fortfarande råder stor brist på personal med utbildning för kriminalkonstapelstjänst och för befäl i ordningspolistjänst. Av betydelse i detta sammanhang äro de utökningar av poliskårerna, som under senare år skett flerstädes i landet, bl. a. för tillgodoseende av säkerhetstjänstens krav. Det är högst angeläget, att bristen på utbildad personal snarast häves genom inrättande av flera avdelningar i överkonstapelsklassen. Därest undervisningen i två avdelningar av konstapelsklassen förläggas till Luleå, kunna lokalutrymmen vid polisskolan i Stockholm göras tillgängliga för att utöka överkonstapelsklassen från 9 till 11 avdelningar under budgetåret 1952/53. Detta fordrar en ökning av medelsanvisningen för ersättningar åt timlärare med 24 960 kronor.

1 d) Undervisning i konstapelsklassen kommer att under budgetåret 1951/52 bedrivas å 16 avdelningar (10 i Stockholm, 4 i Göteborg samt 2 i Malmö). Vid uttagningen av elever till den nu pågående kursen hade 345 sökande anmält sig. 92 av dessa kunde ej beredas plats. Då på grund av rådande konflikt om polislönerna i Stockholm 57 till elever utsedda sökande från Stockholm sedermera ej önskade genomgå klassen, uttogos i deras ställe 62 andra sökande. Det är att antaga, att, när nämnda konflikt lösts, utbildningsbehovet för Stockholms del kommer att i motsvarande mån ökas. Även under budgetåret 1952/53 erfordras med hänsyn till rekryteringsbehovet undervisning å 16 avdelningar. Då en utvidgning av överkonstapelsklassen från 9 till 11 avdelningar föreslås, blir det på grund av lokal-

brist vid polisskolan i Stockholm nödvändigt att förlägga undervisningen i 2 avdelningar av konstapelsklassen till annan ort. Efter samråd med 1948 års polisutbildningskommitté har styrelsen funnit det lämpligast att föreslå inrättande av en avdelningsskola för konstapelsutbildning i Luleå. Denna skola skulle svara för utbildningen av poliskonstaplar och fjärdingsmän för tjänstgöring i Norrbottens och Västerbottens samt i viss mån även Västernorrlands och Jämtlands län. Skolan skulle organiseras på 2 avdelningar om vardera 25 elever. Tillgång till erforderlig lärarpersonal finnes i staden. Representanter för stadens myndigheter ha ställt i utsikt att i någon av de nya skolbyggnader, som skola uppföras i staden, reservera lokaler för en polisskola. Provisoriska lokaler erbjudas redan nu utan kostnad för statsverket. Dessutom torde kunna väntas, att staden vill erbjuda sig att förse lokalerna med behövlig normalinredning för skoländamål samt att bestrida utgifterna för uppvärmning, städning och belysning. Såsom arvode till föreståndare för avdelningsskolan föreslår styrelsen 600 kronor. Ersättning för kostnader avseende expeditionellt biträde åt föreståndaren upptages med 500 kronor.

2) F. n. finnas vid statens polisskola i Stockholm två tjänster såsom heltidslärare i juridiska ämnen. Härutöver meddelas undervisning i dessa ämnen av timlärare, f. n. ett tiotal med ca 2 000 lästimmar per år. Genom utökning av avdelningarnas antal har under senare år proportionen mellan heltidslärarnas och timlärarnas undervisning förskjutits. Tages all undervisning vid polisskolan i Stockholm i betraktande, meddelas undervisning av omkring 150 timlärare, medan det finnes endast 5 heltidslärare, rektor inräknad. Stora olägenheter uppstå vid en undervisning, som i så betydande utsträckning måste bedrivas med timlärare. Olägenheterna framträda särskilt när det gäller de juridiska ämnena och svårigheterna att förvärva lämpliga lärarkrafter ha ökat undan för undan. Behovet av en ny heltidslärartjänst i juridiska ämnen blir genom den redan genomförda och den för budgetåret 1952/53 föreslagna utökningen av undervisningens omfattning än mer framträdande. Även de uppgifter av expeditionell natur, som ankomma på heltidslärarna i juridiska ämnen, ha ökat genom tillkomsten av den lokala polisskolan i Malmö och förstatligandet av polisskolan i Göteborg. Antalet undervisningstimmar i juridiska ämnen vid polisskolan i Stockholm under budgetåret 1952/53 skulle vid bifall till styrelsens förslag komma att utgöra 4 760. Undervisningsskyldigheten för skolans rektor och heltidslärare skulle utgöra 3 528. Även med en tredje heltidslärare komme alltså fortfarande enbart i de juridiska ämnena en undervisning av 1 232 timmar per läsår att få fullgöras av timlärare. Med oförändrat antal heltidslärare skulle i juridiska ämnen rektors och heltidslärarnas undervisning utgöra 2 520 och timlärarnas undervisning 2 240 timmar för läsår.

3 a) Innehavaren av denna befattning åligger bl. a. att leda och fördela kanslipersonalens arbete, att under kontroll av rektor handha skolans

medelsförvaltning samt att biträda rektor vid uppgörande av schemata för de olika kurserna.

3 b) Befattningshavaren biträder kontoristen, upptager stenogram samt förbereder behandlingen av ansökningarna om inträde i skolans olika klasser.

Yttranden.

Statskontoret. Den översyn av polisskolans organisation, som verkställes av 1948 års polisutbildningskommitté, har visserligen ej ansetts böra lägga hinder i vägen för en begränsad utökning av undervisningen under de senaste budgetåren, men att under pågående utredning vidtaga en så omfattande utvidgning av verksamheten vid skolan, som nu ifrågasättes, finner statskontoret möta allvarliga betänkligheter. Förslaget står ej heller väl tillsammans med den maning till återhållsamhet ifråga om ökade utgiftskrav, som anbefallts. Den anförda motiveringen har ej övertygat statskontoret, att sådant oundgängligt behov av ökat antal avdelningar i befälsklasserna föreligger, att angivna betänkligheter böra lämnas å sido. Framställningen i denna del bör därför enligt statskontorets mening ej föranleda någon åtgärd. Förslaget om inrättande av en avdelningsskola i Luleå är i och för sig icke ägnat att möta någon erinran från statskontorets sida, men ämbetsverket håller dock före, att frågan om polisundervisningens uppdelning på ytterligare avdelningsskolor i landet bör upptagas till prövning i ett sammanhang vid ställningstagandet till polisutbildningskommitténs kommande förslag. Med anställandet av ytterligare en heltidslärare i juridiska ämnen bör vid oförändrad kursverksamhet alltjämt anstå.

Länsstyrelsen i Norrbottens län tillstyrker inrättandet av en polisskola i Luleå, vilken stad får anses vara den ur alla synpunkter lämpligaste förlägningsorten för elever från Norrbottens och Västerbottens län samt vissa trakter av Västernorrlands och Jämtlands län. Luleå stad har erbjudit sig att ställa lokaler till förfogande. Underhandlingar ha utlovats om normalinredning i lokalerna. Oberoende av hur dessa underhandlingar utfalla, vill länsstyrelsen erinra om de uttalanden, som framförts av utredningen angående näringslivets lokalisering. Den omständigheten, att staden och kronan till äventyrs ej kunna komma överens, synes sålunda ej böra föranleda till att tanken på en polisskola i Luleå övergives.

Stadsfullmäktige i Luleå. Staden är beredd att utan kostnad för statsverket ställa provisoriska lokaler till förfogande. Staden är vidare beredd att lämna sin medverkan till en framtida permanent lösning av lokalfrågan. Beträffande frågan om åtagande från stadens sida att förse lokalerna med behövlig normalinredning för skoländamål samt att bestrida kostnaderna för lokalernas uppvärmning m. m., ha några utfästelser härutinnan icke gjorts vid de överläggningar i ärendet, som förekommit mellan stadens representanter och polisutbildningskommittén. Staden är emellertid beredd

att såväl i angivna som övriga avseenden så långt i dess förmåga står lämna sin medverkan till en gynnsam start för skolan. För Luleå stad synes det ur åtskilliga synpunkter önskvärt, att en avdelning av polisskolan förlägges till staden.

Departementschefen.

På de skäl, som styrelsen anfört, förordar jag, att undervisningen i polischefsklassen under nästa budgetår bedrives på två avdelningar i stället för såsom f. n. en avdelning.

Däremot är jag icke beredd att tillstyrka övriga av styrelsen föreslagna utökningar av undervisningen vid skolan i Stockholm och ej heller förslaget om inrättande av en avdelningsskola i Luleå. Dessa frågor torde för ett kommande budgetår få upptagas till prövning i samband med de förslag, som kunna väntas från 1948 års polisutbildningskommitté. I det sammanhanget torde även frågan om inrättandet av ytterligare en heltidslärartjänst vid skolan få prövas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört under för flera huvudtitlar gemensamma frågor resp. i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, *dels* att tjänsten som rektor uppflyttas från Ca 33 till Ca 37, varvid nu utgående avlöningsförstärkning om 1 008 kronor bör indragas, *dels ock* att medel beräknas för en tjänst som kansliskrivare i Ce 15 i stället för en kontoristtjänst i Ce 13 samt för en kanslibiträdesbefattning i Ce 11 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8. Sistnämnda tjänst bör emellertid kvarstå i personalförteckningen, så länge den nuvarande innehavaren uppehåller högre icke-ordinarie tjänst vid skolan.

Vid bifall till mina förslag skulle anslaget bära ökas med 11 520 kronor för utökningen av undervisningen i polischefsklassen och 1 730 kronor för lönerogleringar. Till följd av automatiska förändringar bör anslaget höjas med 51 350 kronor. Totalt uppgår alltså anslagsökningen till 64 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 19 000 (— 4 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 242 300 (+ 46 600) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 65 200 (+ 6 100) kronor samt rörligt tillägg 25 500 (+ 15 900) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (19 000 + 242 300 + 65 200 + 25 500) 352 000 (+ 64 600) kronor.

I personalförteckningen bör uppföras 1 rektor i Ca 37 i stället för Ca 33. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angivna ändring i personalförteckningen för statens polisskola;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	242 300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	65 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	25 500

Summa förslagsanslag kronor 352 000;

c) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 352 000 kronor.

[187] 11. *Statens polisskola*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	106 000	104 186
1951/52 (statsliggaren s. 1068)	120 000	
1952/53 (förslag)	156 000	

Yrkande.

Styrelsen för statens polisskola (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 177 100 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	887	1 400	5 000	3 600
2. Övriga expenser	17 995	18 000	28 000	10 000
3. Övriga utgifter	85 099	98 600	262 100	163 500
				177 100

Motiv.

1) Anslagsposten uppräknas med hänsyn till förslaget om inrättande av en avdelningsskola i Luleå samt till följd av de höjda järnvägstaxorna och traktamentsersättningarna.

2) Ökningen beror bl. a. på höjda kostnader för städning, rengöringsmedel, kontorsutensilier, telefonavgifter m. m. En uppräkning av anslagsposten erfordras även för att möjliggöra anskaffning av nya gardiner till lärosalarna vid polisskolan i Stockholm. De gardiner, som nu finnas, anskaffades år 1938 och äro förslitna. Enligt inhämtat kostnadsförslag åtgår för nyinköp ca 6 300 kronor.

3) Den föreslagna utvidgningen av polischefs-, kommissarie- och överkonstapelsklasserna medför utgiftsökningar för läroböcker och annan undervisningsmateriel med (5 200 + 2 800 + 2 800) 10 800 kronor. Kostnaderna för ammunition till pistolskjutning med eleverna i de nya avdelningarna beräknas till 1 500 kronor. För anskaffning av kriminalteknisk materiel samt skrivmaskiner begäres 79 700 kronor. Skolans materiel har genom

den under många år iakttaga återhållsamheten i fråga om nyanskaffning blivit försliten och i stor utsträckning obrukbar. Den föreslagna nyanskaffningen kan icke uppskjutas, om undervisningen skall kunna bedrivas på tillfredsställande sätt.

Efter erbjudande från försvarets filmdetalj har styrelsen under år 1951 gemensamt med vederbörande militärmyndigheter inköpt två amerikanska filmer, avseende dels brottsplatsundersökning och annan kriminalteknisk utredning och dels förhör i brottmål. För undvikande av de besvär och kostnader — ca 1 000 kronor per år — som äro förenade med filmernas visning för eleverna i förhyrd biograflokal eller genom anlitan- de av förhyrd projektionsapparat föreslår styrelsen inköp av en ljudfilmsanläggning för 4 000 kronor. De omtalade amerikanska filmerna, som äro av stort intresse ur pedagogisk synpunkt, kunna emellertid icke ersätta en efter svenska förhållanden anpassad instruktionsfilm. Styrelsen anser det angeläget, att vissa förberedande arbeten för en sådan film snarast igångsättas. Bl. a. behöva riktlinjer till ett filmmanuskript utarbetas av expert i samråd med polisiärt sakkunniga. För förberedelsearbetena behöves ett belopp av 5 000 kronor. Den allmänna fördyringen av viss undervisningsmateriel nödvändiggör uppräknin- g av anslagsposten med 15 000 kronor.

För utbildning i vapnens bruk och stridstaktik vid huvudskolan i Stockholm samt vid avdelningsskolorna i Göteborg och Malmö torde för innevarande budgetår ha avsetts 42 500 kronor. Detta belopp kommer icke att förslå under budgetåret 1952/53, helst som den nuvarande utbildningen om ca 7 dagar befunnits otillräcklig. Inom militärbefälsstaben i fjärde militär- området har utarbetats en utbildningsplan, vilken omfattar 9 dagar och upptager vad som ansetts såsom minimum för en dylik kurs. Arméstaben har ansett den föreslagna utbildningen i huvudsak vara riktigt upplagd och upptaga det minimum, som borde meddelas polisskoleeleverna. En inskränkning av detta utbildningsomfång kunde enligt arméstaben icke ske, om ej syftet med utbildningen skulle helt förfelas. Ökningen motiverades främst av nytillkommande vapen och taktiska bestämmelser, förorsakade av den fortgående utvecklingen på området. Kostnaderna för kurserna i enlighet med den föreslagna utbildningsplanen beräknas till 60 000 kronor för skolan i Stockholm, 15 000 kronor för avdelningsskolan i Göteborg och 7 500 kronor för envar av skolorna i Malmö och Luleå, eller tillhopa 90 000 (+ 47 500) kronor.

Anslagsposten till övriga utgifter skulle alltså behöva ökas med (10 800 + 1 500 + 79 700 + 4 000 + 5 000 + 15 000 + 47 500) 163 500 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Uppräkningen av anslagsposten till reseersättningar bör kunna begränsas till 2 000 kronor, därest inrättandet av en ny polisskola anses böra uppskjutas. Den av prisstegringarna påkallade förhöjningen

av posten till övriga expenser torde böra avvägas enligt de generella grunder, som härutinnan komma att fastställas. För nyanskaffning av gardiner tillstyrkes högst 2 000 kronor. Vad beträffar anslagsposten till övriga utgifter lärer det rådande läget nödvändigöra, att den erforderliga nyanskaffningen av kriminalteknisk materiel samt skrivmaskiner fördelas på flera år. För nästa budgetår bör härför beräknas högst 10 000 kronor. Det ifrågasatta inköpet av en ljudfilmsanläggning ävensom den begärda medelsanvisningen till förberedelsearbeten för inspelning av instruktionsfilm motsätter sig statskontoret bestämt. Prisstegringen på papper och fotomateriel torde böra föranleda en skälig uppräknings- summa, som av förevarande anslagspost disponeras för undervisningsmateriel av dylikt slag. Slutligen ifrågasätter statskontoret starkt, huruvida den föreslagna utökade utbildningen i vapnens bruk och stridstaktik är av behovet påkallad för polispersonalens tjänstgöring i fred. Därest förhållandena framdeles skulle anses påfordra, att polispersonalen bibringas ökad militär utbildning, lärer i en sådan situation möjligheter erbjuda sig att anordna lämpliga kompletteringskurser. Undervisningen bör därför f. n. ej göras mera omfattande än som oundgängligen kräves för freds- förhållanden.

Departementschefen.

I fråga om posterna till reseersättningar och till övriga expenser kan jag ej förorda större uppräknings- än till 1 700 (+ 300) kronor resp. 20 000 (+ 2 000) kronor.

Medelsanvisningen till övriga utgifter torde med hänsyn till det under av- löningsanslaget tillstyrkta förslaget om dubblering av polischefsklassen böra höjas med 5 700 kronor. För inköp av kriminalteknisk materiel kan jag endast förorda anvisande av ett belopp om 7 000 kronor till reparation och komplettering av kamerautrustningen. Förslaget om inköp av en ljudfilms- anläggning anser jag mig på anförda skäl böra tillstyrka och beräknar härför begärda 4 000 kronor. Till förberedelsearbeten för inspelning av en svensk instruktionsfilm upptager jag ett belopp av 2 000 kronor Med hän- syn till inträdda prisstegringar föreslår jag slutligen en uppräknings- med 15 000 kronor. Någon ökning av de för utbildning i vapnens bruk och strids- taktik avsedda medlen kan jag icke tillstyrka. Anslagsposten till övriga utgifter skulle alltså beräknas till $(98\,600 + 5\,700 + 7\,000 + 4\,000 + 2\,000 + 15\,000)$ 132 300 (+ 33 700) kronor.

Omkostnadsanslaget bör alltså uppföras med $(120\,000 + 300 + 2\,000 + 33\,700)$ 156 000 (+ 36 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 156 000 kronor.

[188] 12. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	437 500	533 927
1951/52 (statsliggaren s. 1068)	438 500	
1952/53 (förslag)	529 000	

Yrkanden.

I. *Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt* (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 104 000 kronor.

1. Kansliet.	Ökning
a) 1 registrator Ca 19 i st. f. 1 kansliskrivare Ca 15	459
b) 1 expeditiönsvaktbiträde Cg 4 i st. f. arvode 3 600 kronor	1 459
2. Laboratorieavdelningen.	
a) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	750
<i>Kemiska laboratoriet.</i>	
b) 1 byråingenjör Ca 27 i st. f. Ce 25	808
c) 1 laboratoriebiträde Ce 11 i st. f. Cg 9	350
<i>Allmänna laboratoriet.</i>	
d) 1 laboratoriebiträde Cg 11	7 389
<i>Skrifttekniska laboratoriet.</i>	
e) 4 assistenter Ca 21 i st. f. 4 laboratorieassistenter Ce 18	3 564
<i>Fotografiska laboratoriet.</i>	
f) 1 fotograf Ca 19 i st. f. Ce 11	2 233
g) 1 fotografbiträde Ce 11 i st. f. Cg 2	2 729
h) 1 fotografbiträde Cg 6 i st. f. arvode 3 600 kr.	2 018
<i>Verkstaden.</i>	
i) 1 reparatör Ca 14 i st. f. Ca 11	683
j) 1 verkstadsbiträde Cg 6 i st. f. arvode 3 600 kronor	2 018
3. Registraturavdelningen.	
a) 1 avdelningsföreståndare Ca 29 i st. f. Ce 29	—
b) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. Ce 11	—
<i>Personregistret.</i>	
c) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. Ce 11	—
d) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. Cg 10	367
e) 1 kanslibiträde Ce 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	750
<i>Fingeravtrycksregistret.</i>	
f) 1 kanslibiträde Ca 11 i st. f. Ce 11	—
<i>Godsregistret.</i>	
g) 1 kanslibiträde Ce 11 i st. f. 1 kontorsbiträde Ce 8	1 013
<i>Passregistret.</i>	
h) 1 kanslibiträde Ce 11 i st. f. Cg 10	183
4. Ökade medel för andra experter än fingeravtrycksexperten	2 600
5. Omräkning	74 627
	104 000

II. *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* hemställer i skrivelse den 17 september 1951, att den på kemiska laboratoriet placerade laboratoriebiträdestjänsten uppflyttas i Ce 15.

Motiv.

I. Anslagsäskandena hänföra sig framför allt till löneregleringar för ett antal i lönehänseende klart missgynnade tjänster. Härutöver föreslår styrelsen inrättandet av en ny biträdestjänst. Styrelsen är medveten om att ett påtagligt behov även av nya högre tjänster föreligger, men vill f. n. — bl. a. i avvaktan på konsekvenserna av 1948 års polisutrednings betänkande — icke framlägga några förslag härutinnan.

1 a) Kansliskrivaren förestår kansliet och tjänstgör som redogörare och registrator.

1 b) Den föreslagna ändringen synes med hänsyn till den allmänna strävan att i möjligaste mån undvika arvodestjänster vara befogad. Med hänsyn till arbetets omfattning och vikt samt för att undvika allt för täta ombyten av befattningshavare bör tjänsten placeras i 4 lönegraden.

2 a) Kontorsbiträdet har att sköta avdelningens diarium, ansvara för inkommet undersökningsmaterial, verkställa utskrifter av utlåtanden och skrivelser samt vara laboratorns sekreterare.

2 b) Förslaget har ett flertal gånger tidigare framförts såsom mycket angeläget. Tillräckliga skäl föreligga icke för att avvakta resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés utredning beträffande denna fråga.

2 c) Laboratoriebitrådets arbetsuppgifter och kompetens äro av sådan kvalificerad art, att de skulle kunna motivera en ändring av tjänsten till första laboratoriebiträde i 15 lönegraden, vilket styrelsen i tidigare sammanhang föreslagit. Med hänsyn till det rådande ekonomiska läget vill dock styrelsen f. n. stanna vid att föreslå en ändring till Ce 11.

2 d) Arbetsbalansen vid det allmänna laboratoriet har numera — ehuru på bekostnad av fältarbetet — kunnat nedbringas betydligt. Det är synnerligen önskvärt, att personalen utökas med ett laboratoriebiträde, som skulle kunna avlasta assistenterna en del tidsödande arbetsuppgifter av biträdesnatur. Härigenom skulle arbetet kunna rationaliseras och assistenterna frigöras för mera kvalificerade uppgifter. Behovet av tjänsten är icke avhängigt av frågan om anstaltens framtida befattning med fältarbete.

2 e) Detta förslag har framförts ett flertal gånger tidigare och har motiverats med den kvalité, den självständighet, det ansvar och den stora betydelse för många brottmålsutredningar, särskilt rörande förfalskningsbrott, som kännetecknar det med tjänsterna förbundna arbetet, samt tjänsternas karaktär av sluttjänster. Skäl föreligga icke att avvakta 1949 års tjänsteförteckningskommittés förslag i denna fråga.

2 f) Lönegradsplaceringen av anstaltens fotograf är orättvis i jämförelse med löneställningen för fotograferna i andra statliga verk. Den nuvarande befattningshavaren, som är en högt kvalificerad yrkesutövare, har upprepade gånger förklarat sig ämna söka annan anställning, om icke lönen regleras så, att den blir likvärdig med lönen för fotografer i andra statliga verk.

2 g) och h) Beträffande fotografbiträdena har styrelsen tidigare föreslagit lönegraden Cg 6 resp. Cg 2. Styrelsen anser numera, att en lämpligare och rättvisare placering vore Ce 11 resp. Cg 6. Till stöd för den ena biträdestjänstens placering i 11 lönegraden talar särskilt nödvändigheten av att vid förfall för fotografen ha en fullgod ersättare.

2 i) och j) I konkurrens med den privata arbetsmarknaden har det blivit allt svårare att erhålla och behålla befattningshavare med sådan verkstadsteknisk yrkesskicklighet, som måste fordras av reparatören. Verkstadsbiträdet bör överflyttas på extra stat och med hänsyn till den kunnighet, som kräves av honom, placeras lägst i 6 lönegraden.

3 a) Den nuvarande avdelningsföreståndaren har en mer än fyraårig tjänstetid. Samtliga underlydande manliga tjänstemän (3 förste kriminalassistenter och 3 kriminalassistenter) äro ordinariesatta.

3 b—h) Biträdesorganisationen på registraturavdelningen har alltid varit i hög grad otillfredsställande, vilket tidigare starkt framhållits. I avvaktan på 1947 års biträdesutrednings resultat synas de nu upptagna förslagen vara ett rimligt minimiyrkande i avsikt att skapa dels rättvisare lönesättning åt personal med ansvarsfullt och kvalificerat arbete och dels bättre befordringsmöjligheter inom anstalten för att därigenom kunna motverka den allt för livliga omsättningen av biträdespersonal, vilken i hög grad menligt påverkat arbetets effektivitet.

4) Delposten, som f. n. uppgår till 4 400 kronor, har alltid visat sig otillräcklig, varför styrelsen varje år sett sig nödsakad att begära höjning av anslaget. För budgetåret 1950/51 lämnades dock framställningen härom utan avseende. Vid ingången av innevarande budgetår hade anstalten därför på denna post en skuld på 2 106 kronor, vilken belastar årets anslag.

II. Arbetsuppgifterna för laboratoriebiträdet på kemiska laboratoriet äro företrädesvis av teknisk natur. Nuvarande tjänsteinnehavaren har icke här emot svarande formell kompetens men har avslutat den utbildning i kemi, som meddelas för ingenjör vid tekniskt institut, och har alltså förvärvat erforderliga specialkunskaper.

Yttrande.

Statskontoret. 1948 års polisutredning har i sitt betänkande (SOU 1951: 8) föreslagit, att de göromål, som omhänderhavas av kriminaltekniska anstaltens registraturavdelning, skola överföras till den tilltänkta rikspolisstyrelsen. Genomförandet av utredningens förslag angives medföra, att anstalten måste undergå omorganisation, innebärande bl. a., att en betydande del av den hos anstalten anställda personalen överföres till sagda styrelse. Förslag i sådant hänseende har ej framlagts av utredningen, som förutsatt, att de organisationsfrågor, som uppkomma i samband med ett överförande, lämpligen torde kunna lösas av rikspolisstyrelsen och anstalten i samråd. I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till utredningens förslag

synes någon utökning av den nuvarande personaluppsättningen eller någon ändring av befattningshavarnas löneställning ej böra ifrågakomma. Bedömandet av de förslag om förbättrad lönegradsplacering, som styrelsen nu i likhet med föregående år framlägger, torde för övrigt bliva beroende av resultatet av pågående olika löneutredningar. Statskontoret anser sig därför i nuvarande läge ej kunna tillstyrka vare sig den begärda personalförstärkningen å allmänna laboratoriet, ordinariesättningen av vissa tjänster å registraturavdelningen eller de påkallade lönegradsuppflyttningarna för viss personal. Ej heller synes styrelsens begäran om ökad medelsanvisning för anlitande av experter böra vinna tillmötesgående.

Departementschefen.

Innan jag tagit ställning till 1948 års polisutrednings förslag, är jag icke beredd att tillstyrka någon utökning av anstaltens personal eller ordinariesättning av befattningshavare. Däremot anser jag mig böra för nästa budgetår föreslå uppflyttning i lönegrad av vissa befattningar, nämligen byråingenjören från Ce 25 till Ce 27, två av laboratorieassistenterna (skriftexperterna) från Ce 18 till Ce 21, de två övriga laboratorieassistenterna från Ce 18 till Ce 19, fotografen från Ce 11 till Ce 15, de båda fotografbiträdena, av vilka det ena f. n. är placerat i Cg 2 och det andra åtnjuter arvode med 3 600 kronor för år, till Cg 5, reparatören från Ca 11 till Ca 13, verkstadsbiträdet från arvodesbefattning med 3 600 kronor för år till Cg 4 och expeditionsvakthbiträdet från liknande arvodesbefattning till Cg 2. Till förslaget om uppflyttning av ett laboratoriebiträde på kemiska laboratoriet är jag icke beredd att nu taga ställning. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslår jag, att medel beräknas för lönegradsuppflyttningar av följande personal, nämligen på laboratorieavdelningen 1 kontorsbiträde till kanslibiträde i Ce 11, hos avdelningsföreståndaren på registraturavdelningen 1 kanslibiträde i Ce 11 till kontorist i Ce 13, på personregistret 1 kanslibiträde i Ce 11 till kontorist i Ce 13, 1 kanslibiträde i Cg 10 till Ce 11 och 1 kontorsbiträde till kanslibiträde i Ce 11, på godsregistret 1 kontorsbiträde till kanslibiträde i Ce 11 samt på passregistret 1 kanslibiträde i Cg 10 till kontorist i Ce 13 och 1 kontorsbiträde till kanslibiträde i Ce 11. Anstaltsstyrelsens förslag om uppflyttning av 1 kansliskrivare till registrator i Ca 19 anser jag mig icke f. n. kunna biträda.

Vid bifall till dessa löneregleringar bör anslaget uppräknas med i runt tal 14 600 kronor. För arvoden åt av anstalten anlitad expertis upptager jag ett med 2 000 kronor förhöjt belopp. Med hänsyn till automatiska förändringar till följd av löneklassuppflyttningar och ökning av det rörliga tillägget m. m. bör anslaget uppräknas med i runt tal 73 900 kronor. Den sammanlagda ökningen på anslaget skulle alltså uppgå till 90 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 150 700 (— 13 300) kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 254 000 (+ 25 200) kronor och rörligt tillägg 124 300 (+ 78 600) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (150 700 + 254 000 + 124 300) 529 000 (+ 90 500) kronor.

Under innevarande budgetår har Kungl. Maj:t, i likhet med vad som tidigare skett under en följd av år, medgivit att vid anstalten finge för bestyr med det centrala passregistret finnas anställd viss tillfällig biträdespersonal. Då Kungl. Maj:t jämväl under nästa budgetår torde böra ha samma möjlighet att anställa dylik personal, bör anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppföras förslagsvis. Jag förutsätter, att därest fråga skulle uppkomma om överskridande av det belopp, som av icke-ordinarieposten avsetts för arvoden till av anstalten anlitate experter, Kungl. Maj:t icke skall behöva inhämta riksdagens medgivande till ett sådant överskridande.

Efter förslag i 1947 års statsverksproposition omändrades en kanslibiträdestjänst i Ca 11 till kansliskrivartjänst i Ce 15. Den ordinarie tjänsten förutsattes skola hållas vakant så länge innehavaren bestrede kansliskrivarbefattningen. Ifrågavarande befattningshavare har numera slutat sin anställning hos anstalten. Med hänsyn härtill torde 1 kanslibiträdestjänst böra avföras ur personalförteckningen för anstalten. Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör 1 extra ordinarie kontorsbiträde överföras till ordinarie stat. Med hänsyn till i övrigt inträdda förändringar i fråga om skrivbiträdespersonalens sammansättning bör antalet kontorsbiträden i Ca 8 i personalförteckningen minskas från 8 till 5. I personalförteckningen torde vidare upptagas 1 reparatör i Ca 13 i stället för Ca 11 och 1 byråingenjör i Ce 27 i stället för Ce 25.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angivna ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	150 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	254 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	124 300

Summa förslagsanslag kronor 529 000;

c) till *Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 529 000 kronor.

[189] 13. Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	363 000	445 421
1951/52 (statsliggaren s. 1069)	318 000	
1952/53 (förslag)	463 500	

Yrkande.

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 31/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 230 000 kronor.

	Utgifter 1950/51	Anslag 1951/52	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	69 477	69 500	79 500	10 000
2. Expenser för annat än eget behov	193 737	100 000	250 000	150 000
3. Publikationstryck	148 883	145 000	200 000	55 000
4. Övriga utgifter	16 501	15 500	25 500	10 000
5. Uppbördsmedel (minskning)				5 000
				230 000

Motiv.

1) Styrelsen beräknar för renhållning och städning 13 000 kronor (10 920)¹, för skrivmateriel m. m. 21 000 (19 623), för telefon, telegram och annonsering 21 000 (17 609), för inköp och bindning av böcker m. m. 10 500 (7 686) samt för inköp och underhåll av inventarier 14 000 kronor (13 638), varav 9 000 kronor för inköp av stålskåp till anstaltens kortregister.

2) Utgifterna under budgetåren 1949/50 och 1950/51 uppgingo till 247 929 resp. 193 737 kronor. Anslagsposten är helt avhängig av passutgivningen och torde för nästa budgetår böra beräknas till 250 000 kronor.

3) Utgifterna för publikationstryck uppgingo enligt utgiftsboken för budgetåret 1950/51 till 148 883 kronor. Av återlevererade medel under innevarande budgetår ha emellertid uttagits — förutom 45 000 kronor till tidningen Polisunderrättelsers 5-årsregister — 26 117 kronor för gäldande av räkningar avseende 1950/51. På grund härav och med hänsyn till förmodade ökninga bör posten beräknas till 200 000 kronor.

4) På grund av anslagets knapphet har laboratorieavdelningens instrumentutrustning icke kunnat tillföras i hög grad önskvärda kompletteringar och ha förbrukade instrument icke kunnat ersättas med nya. Vidare har den för laboratorieavdelningens verksamhet nödvändiga fotografiska förbrukningsmaterielen under sistförflutna budgetår undergått kraftiga prishöjningar.

¹ Siffrorna inom parentes angiva utgifterna för budgetåret 1950/51.

5) Anstaltens uppbördsmedel omfatta dels ersättningar för försålda pass-formulär m. m. (f. n. beräknade till 13 000 kronor) och dels ersättningar för utförda undersökningar m. m. (f. n. beräknade till 7 000 kronor). Det är omöjligt att på förhand med säkerhet beräkna vad som kommer att inflyta i uppbördsmedel. Enär inkomsterna under budgetåret 1950/51 endast uppgått till 8 694 resp. 1 516 kronor, föreslås emellertid, att delposten ersättningar för utförda undersökningar minskas till 2 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Posterna till sjukvård m. m. samt reseersättningar böra med hänsyn till belastningen bestämmas till 3 000 resp. 3 500 kronor. I fråga om posten till övriga expenser förutsätter statskontoret, att en uppräknings av myndigheternas expensanslag för att möta de ökade utgifterna för städning, telefon och skrivmateriel m. m. kommer under övervägande. Däremot torde någon ökad medelsanvisning för nyanskaffning och bindning av böcker ej nu böra ifrågakomma. Den påkallade höjningen av posten till övriga utgifter synes kunna begränsas till 5 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. är för innevarande budgetår uppförd med 1 000 kronor. Nettoutgifterna ha under ettvar av de två senaste budgetåren uppgått till i runt tal 3 900 kronor. I likhet med statskontoret anser jag, att posten bör uppräknas till 3 000 (+ 2 000) kronor. Posten till reseersättningar är f. n. bestämd till 4 500 kronor. Belastningen har de två senaste budgetåren utgjort 3 760 resp. 2 580 kronor. Med hänsyn härtill torde medelsanvisningen kunna nedsättas till 4 000 (— 500) kronor.

De poster, beträffande vilka anstaltsstyrelsen föreslagit uppräknings, anser jag böra bestämmas till följande belopp, nämligen övriga expenser 74 000 (+ 4 500), expenser för annat än eget behov 200 000 (+ 100 000), publikationstryck 175 000 (+ 30 000) och övriga utgifter 20 000 (+ 4 500) kronor. I enlighet med vad styrelsen föreslagit torde de beräknade inkomsterna för utförda undersökningar under anstaltens uppbördsmedel böra nedräknas från 7 000 till 2 000 kronor, vilket medför ett ökat anslagsbehov av 5 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslaget i dess helhet uppföras med (318 000 + 2 000 — 500 + 4 500 + 100 000 + 30 000 + 4 500 + 5 000) 463 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 463 500 kronor.

[190] 14. **Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	200 000	343 583
1950/51	260 000	337 483
1951/52 (statsliggaren s. 1070)	315 000	
1952/53 (förslag)	390 000	

Med utgångspunkt från relevanta belastningssiffror och med hänsyn tagen till de ökade rörliga tilläggen uppskattar jag medelsbehovet för budgetåret 1952/53 till 390 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m. för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kronor.

[191] 15. **Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	684 020
1949/50	200 000	507 397
1950/51	550 000	669 609
1951/52 (statsliggaren s. 1071)	550 000	
1952/53 (förslag)	700 000	

Med utgångspunkt från de senaste årens belastningssiffror samt med hänsynstagande till inträffade löneökningar och prisstegringar beräknar jag medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 700 000 (+150 000) kronor. Därvid har jag bl. a. räknat med inköp av pistolammunition för polisväsendets behov för 35 000 kronor. Vad beträffar utgifterna för skyddsområdespolisen i Kalix, vilka utgifter bestridas från detta anslag, har jag utöver de mera normala omkostnaderna räknat med bl. a. utbyte av 2 personbilar för ca 30 000 kronor samt inköp av ett kassaskåp för 1 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[192] 16. Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 610 474
1949/50	1 100 000	1 866 181
1950/51	1 500 000	2 397 668
1951/52 (statsliggaren s. 1075)	1 800 000	
1952/53 (förslag)	3 000 000	

Av anslaget för budgetåret 1951/52 skola 200 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget torde böra uppräknas till 3 000 000 (+ 1 200 000) kronor, varav 330 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor, därav 330 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[193] 17. Poliskollegierna.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 000	3 194
1950/51	2 000	1 575
1951/52 (statsliggaren s. 1076)	2 000	
1952/53 (förslag)	2 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Poliskollegierna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[194] 18. Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 000	242
1950/51	1 000	—
1951/52 (statsliggaren s. 1076)	1 000	
1952/53 (förslag)	1 000	

Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[195] 19. Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 000	5 263
1950/51	1 000	1 038
1951/52 (statsliggaren s. 1076)	3 000	
1952/53 (förslag)	3 000	

Anslaget torde uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

[196] 20. Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och upp-
dagande av spioneri m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 725 000	3 343 819
1951/52 (statsliggaren s. 1076)	3 816 000	
1952/53 (förslag)	4 520 000	

Stattpolisintendenten har i olika skrivelser redovisat ett medelsbehov för nästa budgetår av tillhoppa ca 4 297 000 (+ 481 000) kronor.

Beträffande den på personalförteckningen fr. o. m. den 1 juli 1951 uppförda tjänsten som polisnotarie i Ce 25 yrkas uppflyttning till lönegrad Ce 27, enär tjänsten vid ledigförklaring icke lockat någon sökande med den kompetens, som förutsatts, nämligen landsfogdekompetens.

En redogörelse för förslagens innebörd i övrigt bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar böra i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen.

Jag tillstyrker förslaget om uppflyttning av polisnotariatjänsten från Ce 25 till Ce 27.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 4 520 000 (+ 704 000) kronor. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för den särskilda polisverksamheten för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
<i>Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än Ce 24.</i>	
1 polisnotarie	Ce 27;

b) till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 520 000 kronor.

[197] 21. *Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet* (statsliggaren s. 1077). Anslaget, som anvisades första gången för budgetåret 1946/47, hade vid utgången av sistförflutna budgetår ännu icke till någon del tagits i anspråk. För nästa budgetår torde böra anvisas ett oförändrat belopp av 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

F. Civilförsvaret.**[198] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	817 000	983 600
1951/52 (statsliggaren s. 1077)	897 000	
1952/53 (förslag)	1 110 000	

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 21/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 327 600 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Viss omorganisation.	
a) Administrativ-kamerala byrån omändras till en kanslibyrå. 1 byrådirektör Ca 31 i st. f. 1 förste byråsekreterare Ca 29	+ 780
b) En militärbyrå inrättas. Militärassistentens arvode höjes från 1 080 till 3 096 kr.	+ 2 016
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 byrådirektör Ce 31	+ 19 116
b) 1 expeditiönsföreståndare, arvode	+ 6 600
c) 2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång (2×Ce 6)	+ 11 232
d) 1 kontorist Ce 13	+ 8 088
e) 1 byrådirektör Ce 31 och 1 förste byråingenjör Ce 29 överförs till ordinarie stat	—
f) 5 e. o. kontorsbiträden göras till ordinarie enl. befordringsgången	—
3. Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga	+ 90 000
4. Omändring av befattningen som civilförsvarsöverläkare från arvodesbefattning (6 000 kr.) till Cp 15	+ 22 104
5. Ersättning åt personer, som av styrelsen anlitas för upprätthållande av kontakt med press, film och radio m. m.	+ 7 000
6. Ersättning till representanter i militärbefälsstaber	— 4 000
7. Omräkning	+ 164 664
	+ 327 600

Styrelsen har vid skilda tillfällen anmält behov av ytterligare personal. Den onormala arbetsbelastning, som sedan lång tid tillbaka tyngt den relativt fåtaliga personalen och som under senaste tid än mer stegrats, har medfört en fullt märkbar förslitning av personalen. Det är fara, att denna personal, som under krig kommer att vara mycket svårersättlig, då ej kan fungera. Verksamheten kan icke ens nödortfött uppehållas med allenast den personal, som kan avlönas från avlöningsstaten. Än mindre är det möjligt att med denna personal genomföra erforderliga förstärkningsåtgärder. Styrelsen har därför sett sig nödsakad att, där formella skäl ej lagt hinder i vägen, i begränsad omfattning anställa personal med avlöning från sakanslag. Ett sådant förfarande är otillfredsställande ur många synpunkter. Anställningen måste bli tillfällig och personalen kan ej beredas

närdevärd trygghet. Vidare belastas anslagen med administrativa utgifter, varigenom möjligheterna att tillgodose sakändamålen minskas. För att en fullt objektiv bild av arbets- och personalförhållandena skall kunna vinnas, bör en organisationsundersökning av civilförsvarsstyrelsen skyndsamt utföras genom statens organisationsnämnd. I avbidan på resultatet av en dylik undersökning synas några betydande ändringar i personellt händelse icke böra genomföras. Styrelsen framlägger nu förslag endast till sådana utökningar, vilka äro nödvändiga för rörelsens nödtorftiga uppehållande, ävensom vissa smärre ändringsförslag.

1 a) Byråns administrativ-kamerala ärenden och ansvaret för medelsförvaltningen ha måst överlåtas på förste byråsekreteraren, som enligt Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller byråchefstjänsten i vissa delar. En sådan anordning ställer sig betydligt dyrare än förslaget om ändrad organisation. Inom byrån — vilkens namn bör ändras till kanslibyrån — bör därför inrättas en administrativ-kameral avdelning med byrådirektören i Ca 31 som chef.

1 b) Styrelsens kontakt med militära myndigheter är mycket intim. Styrelsens militärassistent är självständig föredragande inför generaldirektören i militärt betonade ärendegrupper och tillika ledamot av styrelsen. Vissa befattningshavare ha måst ställas till hans disposition. I själva verket finns således militärbyråformen redan införd.

2 a) En kvalificerad kraft måste tillsättas för ledningen av upphandlingsärendena. F. n. vilar ansvaret för upphandlingsverksamheten i huvudsak på en tjänsteman i 24 lönegraden. För innevarande budgetår skall materiel för 20 000 000 kronor upphandlas. På upphandlingssidan ankommer även att planera materielanskaffningen under krig eller beredskap. Vid organisationens fastställande år 1948 förutsattes en årlig upphandling på 158 000 kronor. Styrelsens högsta ledning har tvingats delta i verksamheten, vilket dock icke kunnat ske i erforderlig omfattning.

2 b) Styrelsen anskaffar centralt blanketter och vissa andra trycksaker för distribution till civilförvarsområdena. Blankettförrådet upptar två stora rum i styrelsens lokaler jämte visst ytterligare lagringsutrymme. Ansvaret för distributionen åvilar f. n. tryckeriassistenten, som emellertid ej hinner ägna tillräcklig tid däråt. Distributionen släpar därför starkt efter.

2 c) För 1951/52 beviljades medel för nyanställning av 2 skrivbiträden, avsedda för maskinskrivningsarbete. Dessa medel ha måst användas till löner åt 2 nya biträden för kassaverksamheten, vilken utvecklades till sådan omfattning att en personalförstärkning var ofrånkomlig. Bristen på maskinskrivningspersonal kvarstår alltså fortfarande.

2 d) Befattningshavaren är avsedd att handhava styrelsens film-, bildband-, skioptikon- och fotoarkiv samt annan centralt anskaffad utbildningsmateriel. Styrelsens arkiv kommer inom den närmaste tiden att omfatta ca 35 filmer jämte ett tusental kopior till filmerna och lika många

bildband som filmer samt ca 500 skioptikonbilder och 1 000 lösa fotografier. Styrelsens innehav av modern undervisningsmateriel har fått en sådan omfattning, att materielen icke kan utnyttjas utan att en särskild befattningshavare blir avdelad för materielens omhändertagande.

2 e) Byrådirektören är chef för utrymnings- och socialtjänstavdelningen inom organisationsbyrån. Förste byråingenjören är placerad på samma byrå och ansvarar för handläggningen av undanförsel- och förstöringsärenden. Befattningarna äro behöfliga under överskådlig tid.

3) Den inträdda lönestegringen har minskat värdet av för innevarande budgetår anvisade medel och påkallar viss uppräknings av posten. Uppräkningen avser härjämte att möjliggöra anställandet av dels två befattningshavare för inspektion av utbildningen, vilken uppgift icke kan medhinnas av nuvarande personal, dels två ingenjörer på tekniska byrån, vilka erfordras för att det nuvarande skyddsrumsprogrammet skall kunna genomföras.

4) Krigsutvecklingen kan väntas medföra, att antalet civila krigsskadade måste räknas i tiotusenden, ja kanske hundratusenden. Under krig bli möjligheterna att rädda liv i hemorten i stor utsträckning beroende på organisationen och effektiviteten hos civilförsvarets sjukvårdstjänst. Den centrala uppbyggnaden och ledningen av sjukvårdsverksamheten kan ej utövas medelst råd och anvisningar från en civilförsvarsöverläkare med endast några timmars tjänstgöring per vecka. En fast civilförsvarsöverläkarbefattning bör snarast inrättas. Den militära topporganisationen inrymmer generalläkare, arméöverläkare, marinöverläkare och flygöverläkare.

5) Med nu anslagna 5 700 kronor avlönas en på deltid (ca 3 timmar per dag) anställd pressombudsman. Han har huvudsakligen till uppgift att sammanställa meddelanden och notiser rörande civilförsvaret, att förmedla kontakt mellan de opinionsbildande organen och generaldirektören, att organisera utställningar och försvarsdagar rörande civilförsvaret eller civilförsvarets medverkan i dylika expositioner samt att följa och till svenska översätta utländska meddelanden om civilförsvaret. Verksamheten kan under den tid, för vilken ersättning kan utgå med disponibla medel, ej fullgöras ens i tillnärmelsevis önskad omfattning.

6) Denna delpost torde kunna utgå. Styrelsen förutsätter, att frågan om biträdes hjälp åt civilbefälhavare kommer att lösas i särskild ordning.

Skiljaktig mening.

En ledamot i civilförsvarsstyrelsen, ledamoten av riksdagens andra kammar F. Thapper, har avgivit särskilt yttrande och därvid anført, att han biträdde styrelsens uppfattning om behovet av en organisationsundersökning; i avbidan på resultatet av en sådan undersökning borde emellertid några nya befattningar icke inrättas. Reservanten kunde sålunda icke biträda förslagen under 2 a) och b), 4 och 5. Den ytterligare förstärkning av styrelsens personella resurser, som oundgängligen erfordrades, borde

åstadkommas genom att styrelsen erhöile möjlighet att i större utsträckning än hittills anlita sakkunniga. Reservanten kunde dock icke tillstyrka, att medelsanvisningen för sakkunniga höjdes från nuvarande 60 000 till 150 000 kronor. Posten borde begränsas till 100 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret. I avvaktan på resultatet av den organisationsundersökning, som enligt styrelsens förslag bör verkställas — en undersökning, som även statskontoret finner vara av behovet påkallad — torde endast ofrånkomliga ändringar av personalorganisationen böra vidtagas. Statskontoret biträder därför reservanten Thappers mening, att det bör anstå med nyinrättande av en byrådirektörstjänst och en arvodesbefattning som expeditiönsförståndare samt med inplacering i lönegrad av civilförsvarsöverläkaren. Frågan om anställande av ytterligare två kontorsbiträden i reglerad beföringång för maskinskrivningsändamål har, såsom styrelsen erinrat, prövats vid 1951 års riksdag, då detta behov tillgodosågs genom inrättande av två härför begärda biträdestjänster. Den nu ånyo härom gjorda framställningen bör vid sådant förhållande ej föranleda någon åtgärd. Ej heller kan statskontoret tillstyrka vare sig förslaget att ändra administrativa-kamerala byrån till en kanslibyrå eller framställningen om inrättande av en militärbyrå. Förslagen om ändring till byrådirektörsbefattning av en förste byråsekreterartjänst å kanslibyrån och anställandet av en kontorist för handhavande av styrelsens film-, bildband-, skioptikon- och fotoarkiv torde böra upptagas till prövning först i samband med organisationsundersökningen. Framställningen om utökning av personalen genom anställande av nya sakkunniga bör likaledes prövas i samband med organisationsutredningen. Vad gäller uppräknigen av nu utgående ersättningsbelopp till sakkunniga erinrar statskontoret, att frågan om höjning av bisyssleavoden torde komma att upptagas till prövning i ett större sammanhang. Under alla förhållanden torde anslagsposten till sakkunniga icke böra uppföras med högre belopp än vad reservanten Thapper förordat eller med 100 000 kronor.

Statens lönenämnd. Därest civilförsvarsöverläkaren anses böra anställas på heltid, kan lönenämnden icke tillstyrka, att han hänföres till högre lönegrad än Cp 13 eller samma lönegrad, i vilken skolöverläkaren är placerad.

Departementschefen.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen och statskontoret anser jag, att en undersökning av personal- och arbetsförhållandena vid styrelsen bör verkställas av statens organisationsnämnd. Enligt vad jag inhämtat torde nämnden ha möjlighet att påbörja en sådan undersökning i augusti eller september 1952. För undersökningens utförande förutsättes, att en eller två befattningshavare inom styrelsen ställas till förfogande för biträde vid utredningsarbetet.

Jag vill i detta sammanhang anmäla, att en utredning av de nuvarande arbetsförhållandena inom statens brandinspektion på Kungl. Maj:ts upp-